VLADİMİR İ. LENİN

BÜTÜN İKTİDAR SOVYETLERE

1917 Yazıları - 2

Türkçesi: Ferit Burak Aydar

agorakitaplığı

VLADİMİR İ. LENİN
BÜTÜN İKTİDAR SOVYETLERE

FERİT BURAK AYDAR

Ankara doğumlu. İstanbul Üniversitesi İngiliz Edebiyatı mezunu. Yayınlanmış çevirileri arasında Ian Watt'ın *Romanın Yükselişi* (Metis), Edward Said'in *Başlangıçlar* (Metis), John Reed'in *Balkanlarda Savaş* (Pencere), E.F. Keller'ın *Toplumsal Cinsiyet ve Bilim* (Metis), Esra Özyürek'in *Modernlik Nostaljisi* (Boğaziçi Üniversitesi), *Oryantalizm Tartışma Metinleri* (Doğu-Batı, derleme, ortak çeviri), P. de Man'ın *Körlük ve İçgörü* (Metis), A. Philips'in *Hep Vaat* (Metis), Arjun Appaduray'ın *Küçük Sayılardan Korkmak* (Timsahkitap) ve Lenin'in *Devlet ve Devrim* ve *Emperyalizm*'i (Agora Kitaplığı) sayılabilir. Ayrıca, Lenin'in *Yenilgicilik ve Enternasyonalizm* yazılarını derleyip kitap haline getirmiş ve çevirmiştir.

Vladimir İ. Lenin

BÜTÜN İKTİDAR SOVYETLERE

1917 Yazıları – 2

Türkçesi: Ferit Burak Aydar

a
agorakitaplığı

Teori - 18

Bütün İktidar Sovyetlere
1917 Yazıları – 2
Vladimir İ. Lenin

Türkçe'ye çeviren: Ferit Burak Aydar
Kapak tasarım - mizanpaj: Sibel Yurt

© 2012; bu çevirinin Türkçe yayın hakları
Agora Kitaplığı'na aittir.

Birinci Basım: Ocak 2013

ISBN: 978-605-103-186-6

Baskı ve Cilt: Ceylan Matbaası
Güven İş Merkezi, B Blok, No 318
Topkapı/İstanbul
Tel: (0212) 613 10 79

AGORA KİTAPLIĞI
Sertifika no: 12761
Kuloğlu Mah. Turnacıbaşı Cad.
No: 54, Çukurcuma-Beyoğlu/İSTANBUL
Tel: (0212) 243 96 26 - (0212) 251 37 04 Fax: (0212) 243 96 28
www.agorakitapligi.com
e- posta agora@agorakitapligi.com

Dağıtım: Punto Kitap, Tel: (0 212) 496 10 50

İÇİNDEKİLER

İ.G. Çereteli ve Sınıf Mücadelesi .1

Sermayeyle Sınıf İşbirliği mi?
Sermayeye Karşı Sınıf Mücadelesi mi? 7

Güçlü Bir Devrimci Hükümet 10

Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Kongresi
Delegelerine Açık Mektup .13

Dış Politikanın Sırları .19

Bir Napoléon Arayışı .22

Hiçbir Şey Değişmedi? .24

Demokrasi İlkelerinden Esef Verici Bir Sapma .26

Sosyal-Şovenistlerle Birlikte Bir Enternasyonal,
Sözde Sosyalist Konferans Toplama Sorunu Üzerine .30

Felaket Kapıda .32

Beklenen Felaket ve Bol Keseden Savrulan Vaatler .36

Enternasyonalistlerin Birleşmesi Sorunu .45

Kapitalistler Halkı Nasıl Korkutmaya Çalışıyorlar? .48

İkili İktidar Bitti mi? .52

Toprakların 'İzinsiz Müsaderesi' Üzerine .57

Parti Programının Değiştirilmesine İlişkin Yazılar .63

Birinci Tüm-Rusya Temsilcileri Kongresi .83
Petrograd İlçe Meclisi Seçimlerinde Partiler .107
İki Kusur .112
Ekonomik Kaosla Başa Çıkma Önlemlerine İlişkin Karar Metni .114
Kapitalistlerle Anlaşma mı, Kapitalistleri Devirme mi? Savaş Nasıl Biter? .118
Zincir En Zayıf Halkası Kadar Güçlüdür .121
Kapitalistler Teşhir Edilmelidir .123
Karşı-Devrim Saldırıya Geçti – 'Halksız Jakobenler' .126
İlke Sorunu - Demokrasinin 'Unutulmuş Sözleri' .130
RSDİP (Bolşevikler) Petrograd Komitesi Toplantısı .134
Kapitalistler Halkla Alay Ediyorlar .138
Birinci Tüm-Rusya İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Kongresi'nde Bolşevik Grubunun Oturumunda Yapılan Konuşma .143
Kepazeliğin Kılıfına Uydurulması .146
Ekonomideki Kaosa İlişkin Küçük Burjuva Tutum .151
Kendi Gözündeki Merteği Görmeyenler .155
Hiç Demokratik Değil, Kerenski Yurttaş! .159
İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Birinci Tüm-Rusya Kongresi .162
Ekonomik Çöküş ve Proletaryanın Bu Çöküşle Mücadelesi .194
3 Haziranı Gericiler Derhal Taarruz İstiyorlar .198
'Büyük Ricat' .201
Safdillik Salgını .205
Sosyalizme Geçiş mi, Devlet Talanını Teşhir mi? .208

Şaşkınlık ve Panik .211
İmalar .214
Bir Bilmecem Var .216
RSDİP (B) Petrograd Komitesi'nin Toplantısında Gösterinin İptal Edilmesine İlişkin Konuşma .217
Çelişkili Tutum .220
Ukrayna .224
Mevcut ve 'Müstakbel' Cavaignac'ların Sınıf Kökenleri .227
Karşı-Devrimle Nasıl Savaşılır? .232
Muktedir ve Sorumlu Partiler .235
18 Haziran .239
Sosyalist-Devrimciler ve Menşevikler Devrimi Ne Hale Getirdiler? .243
'Jakobenizm' İşçi Sınıfını Korkutabilir mi? .247
Rusya'da Bir Tarım İşçileri Sendikasına Duyulan İhtiyaç .250
Başıbozuk Devrim .256
Sınıflar Arası İlişkilerde Değişim .260
Köylüler Nasıl ve Neden Aldatıldılar? .264
Kim Sorumlu? .268
Kadetler Neye Güvenerek Hükümetten İstifa Etmiş Olabilirler? .271
Bütün İktidar Sovyetlere! .274

BÜTÜN İKTİDAR SOVYETLERE

1917 Yazıları – 2

İ.G. ÇERETELİ VE SINIF MÜCADELESİ

29 Nisan (12 Mayıs) 1917

İ.G. Çereteli'nin* 27 Nisan'da gelmiş geçmiş bütün Duma temsilcilerinin hazır bulunduğu anma toplantısındaki konuşması bütün gazetelerde tam metin halinde ya da parçalar aktarılarak yayınlandı.

Çereteli'ninki tam bir bakan konuşmasıydı, ama koltuksuz bir bakanın konuşması. Yine de koltuksuz bakanların, bakan konuşması yaptıklarında *bile* sosyalizm, Marksizm ve sınıf mücadelesi düşüncesini es geçmelerinde hiçbir zarar olmadığını düşünüyoruz. Herkes kendine yakışanı yapar. Sınıf mücadelesi söyleminden tamamen kaçınmak, sınıf mücadelesini

*) Çereteli: 1917'de çoğunluk Menşeviklerin fiili önderi. (ç.n.)

analiz etmekten, incelemekten ve politikaların belirlenmesinde bir temel haline getirmekten kaçınmak burjuvaziye yakışır. Salonlarda kullandıkları tabirle, bu 'tatsız' ve 'münasebetsiz' konuları bir kenara bırakmak ve 'bütün özgürlük dostları'nın 'birliği'ne övgüler düzmek burjuvaziye yakışır. Proletarya partisineyse sınıf mücadelesini unutmamak yakışır.

Herkes kendine yakışanı yapar.

İ.G. Çereteli'nin konuşmasının temelinde iki temel siyasal fikir yatıyor. Birincisi, burjuvazinin iki 'kesimi' arasına bir çizgi çekilebilir ve çekilmelidir. Bir kesim 'demokratlarla anlaşmaya varmıştır'; burjuvazinin durumu 'güvence'dedir. Diğeriyse 'burjuvazinin iç savaş kışkırtıcılığı yapan sorumsuz unsurları'ndan ya da Çereteli'nin ifadesiyle, 'mülk sahiplerinin ılımlı unsurları arasındaki birçok insan'dan oluşmaktadır.

Konuşmacının ikinci siyasal fikriyse şudur: 'Şu an proletarya ve köylülüğün diktatörlüğünü ilan etme [!?] yönünde her türlü girişim umutsuz' bir girişim olacaktır ve o, yani Çereteli, böyle umutsuz bir girişimi ancak Şulgin'in fikirlerinin gerçekten 'bütün mülk sahibi burjuvazi tarafından savunulduğu'na bir an olsun inanabildiği takdirde kabul edecektir.

Gelin, İ.G. Çereteli'nin bu iki siyasal fikrini inceleyelim. Kendisi tam da koltuksuz bir bakana ya da bakan adayına yakışır şekilde orta yolcu bir tutum almıştır: Ne gericilik, ne devrim; ne Şulgin, ne de 'umutsuz girişim' yolcuları.

Çereteli burjuvazinin bu iki kesimi arasında nasıl bir sınıfsal ayrım yapmaktadır? Hiç! Politikaları sınıf mücadelesi temelinde şekillendirmenin hiçbir zararının olmadığı Çereteli'nin aklının ucundan bile geçmez. Burjuvazinin iki 'kesimi' de, sı-nıfsal öz bakımından, toprak sahibi ve kapitalisttir. Şulgin ile Guçkov'un (Guçkov Geçici Hükümet'in bir üyesi, hem de önemli bir üyesidir) aynı sınıfları ya da alt-sınıfları temsil

etmediği konusunda Çereteli tek kelime etmiyor. Şulgin'in görüşlerini 'bütün' mülk sahibi burjuvazinin görüşlerinden ayırıyor, ama buna gerekçe olarak *tek bir* açıklama sunmuyor. Zaten sunamaz da. Şulgin, Geçici Hükümet'in mutlak iktidarını savunuyor; bu hükümetin silahlı işçiler tarafından denetlenmesine karşı çıkıyor; 'İngiliz aleyhtarı propaganda'ya, askerlerin 'bürokratlar sınıfı'na karşı 'kışkırtılması'na, Petrogradskaya Storona'nın* propagandasına, vb. karşı çıkıyor. Bu görüşleri *Reç*'in sayfalarında, koltuk sahibi bakanların konuşmalarında ve bildirilerinde, vb. zaten her gün görüyoruz.

Tek fark, Şulgin'in daha 'cerbezeli', Geçici Hükümet'inse bir hükümet olmasından ötürü daha sağduyulu *konuşmasıdır* Şulgin kalın sesle konuşuyor, Milyukov ise yumuşak yumuşak konuşuyor. Milyukov Sovyet'le anlaşma yapmaktan yanadır, Şulgin'inse bu tür bir anlaşmaya itirazı *yoktur*. Gerek Şulgin gerek Milyukov 'başka denetleme yöntemleri'ni savunmaktadır: silahlı işçilerin olmadığı bir denetleme.

Çereteli, sınıf mücadelesiyle ilgili her türlü fikri camdan aşağı atmıştır. Sınıf ayrımlarından ya da burjuvazinin 'iki kesimi' arasında ciddi bir siyasal ayrım bulunup bulunmadığından *hiç* bahsetmiyor, hatta bahsetmeyi düşünmüyor bile.

Çereteli, konuşmasında 'demokratlar' derken, 'proletaryayı ve devrimci köylülüğü' kastediyor. Gelin, bu sınıfsal tanımı inceleyelim. Burjuvazi bu demokratlarla bir anlaşmaya varmıştır. Sormak lazım, acaba bu anlaşmanın *temeli* nedir, hangi *sınıf* çıkarlarınca desteklenmektedir?

Çereteli konuşmasında bu konuda tek laf etmiyor. Tek bildiği şey, 'bütün ülke için kabul edilebilir olduğu kanıtlanmış olan ortak demokratik platform'dur. Bütün ülke derken, her-

*) Bolşeviklerin merkez karargâhının toplaştığı ilçe. (ç.n.)

halde proleterler ile köylüleri kastediyor, zira 'ülke', gerçekte işçiler ve köylüler eksi mülk sahipleridir.

Bu platform, sözgelimi toprak sorununu dışlıyor mu? Hayır, dışlamıyor. Dışlamıyor, ama yan çiziyor. Sınıf çıkarları ve sınıfsal çatışmalar diplomatik belgelerde, 'anlaşma' metinlerinde, bakan konuşmaları ve beyanlarında bir kenara itiliyor diye ortadan kalkıyor mu?

Çereteli bu sorunu gündeme getirmeyi 'unutmuştur', 'önemsiz bir ayrıntı'yı unutmuştur. Ama abartmamak lazım, 'sadece' sınıf çıkarlarını ve sınıf mücadelesini unutuvermiştir...

'Rusya devriminin bütün sorunları, diyor İ.G. Çereteli, 'bunun esas özü [!?] mülklü sınıfların [yani, toprak sahipleri ile kapitalistlerin] bunun hususi olarak bir proleter platformu değil, bir ulusal platform olduğunu anlayıp anlamamalarına bağlıdır.'

Zavallı toprak sahipleri ve kapitalistler! Ne kadar da kalın kafalılar. Hiçbir şey 'anlamıyorlar' Kendilerine neyin ne olduğunu öğretmesi için özel bir demokrasi bakanına ihtiyaçları var.

Kim bilir, belki de 'demokratlar'ın bu sözcüsü sınıf mücadelesini unutmuş, Louis Blanc çizgisini benimsemiş ve sınıf çıkarları arasındaki çatışmaları salt laflarla bir kenara atmaktadır?

Toprak sorununda yan çizen bir platformda köylü ile toprak sahibinin uzlaştırıla*bileceğini* 'anlamayan' Şulgin, Guçkov ve Milyukov mudur? Yoksa bunun *olamayacağını* 'anlamayan' İ.G. Çereteli midir?

İşçi ve köylüler taleplerini toprak sahipleri ve kapitalistler için 'kabul edilebilir' olan şeylerle sınırlamalılar: Şulgin-Milyukov-Plehanov çizgisinin gerçek özü (lafzi değil, sınıfsal özü) budur. Ve onlar bunu Çereteli'den daha iyi 'anlıyorlar'

Böylece Çereteli'nin ikinci siyasal görüşüne geliyoruz: Proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü umutsuz bir girişim olurmuş (bu arada, bir diktatörlük 'ilan edilmez', kazanılır). Öncelikle, bugünlerde diktatörlükten böyle basitçe bahsetmek Çereteli'yi muhtemelen 'eski tüfek Bolşevikler' müzesine yerleştirecektir. İkincisi ve daha önemlisi, işçi ve köylüler nüfusun ezici çoğunluğunu oluşturuyorlar. Peki, 'demokrasi' çoğunluğun iradesinin tecelli etmesi değil midir?

O halde, bir insan hem demokrat olup hem de 'proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü'ne nasıl *karşı* çıkabilir? Böyle bir 'iç savaş'tan nasıl korkulabilir? (Ne tür bir iç savaş? Bir avuç toprak sahibi ve kapitalistin işçi ve köylülere *karşı* iç savaşı mı? Önemsiz bir azınlığın ezici çoğunluğa karşı iç savaşı mı?)

İ.G. Çereteli'nin kafa karışıklığı umutsuz vaka düzeyindedir. Lvov ve şürekâsı vaatlerini yerine getirip Kurucu Meclis'i toplasalar bile, bunun çoğunluğun 'diktatörlüğü' olacağını bile unutmuştur. Yoksa işçi ve köylüler Kurucu Meclis'te bile toprak sahipleri ve kapitalistler için 'kabul edilebilir' olan şeylerle mi kendilerini sınırlamalıdırlar?

İşçi ve köylüler ezici çoğunluktur. Bütün iktidarın bu çoğunluğa verilmesi, iddiaya göre, 'umutsuz bir girişim'miş...

Çereteli her şeyi birbirine karıştırıyor, çünkü sınıf mücadelesini tamamen yok sayıyor. Marksist bakış açısını terk edip, konuşa konuşa sınıf mücadelesinden uzaklaşan Louis Blanc'ın bakış açısını benimsemiştir.

Bir proleter önderine düşen görev, sınıf çıkarları arasındaki farkları netleştirmek ve küçük burjuvazinin belli kesimlerini (yani, yoksul köylüleri) işçiler ile kapitalistler arasında tercih yapmaya, işçilerin yanında saf tutmaya ikna etmektir.

Küçük burjuva Louis Blanc'ların göreviyse sınıf çıkarları arasındaki farkları önemsiz göstermek ve küçük burjuvazinin belli kesimlerini (esasen aydınları ve parlamenterleri) işçilerle 'anlaşma'ya ikna etmek, işçileri kapitalistlerle, köylüleri toprak sahipleriyle 'anlaşma'ya ikna etmektir.

Louis Blanc, Paris burjuvazisini ikna etmek için az uğraşmamıştır ve bildiğimiz üzere, hiçbirini 1848 ve 1871'deki kitle katliamlarından uzak durmaya ikna edememiştir.

Pravda, Sayı: 44, 12 Mayıs (29 Nisan) 1917;
Collected Works, Cilt: 24, s. 326-329.

SERMAYEYLE SINIF İŞBİRLİĞİ Mİ? SERMAYEYE KARŞI SINIF MÜCADELESİ Mİ?

6 (19) Mayıs 1917

Tarih meseleyi bu şekilde ortaya koyuyor, üstelik genel olarak tarih değil, *günümüz* Rusya'sının ekonomik ve siyasal tarihi.

Narodnikler ve Menşevikler, Çernov ve Çereteli, İrtibat Komisyonu'nu bakanların toplantılarını odanın yanındaki bir odayı olmaktan çıkartıp bizatihi bakan odası haline getirdiler 'Yeni' kabinenin salt siyasal anlamı yalnızca ama yalnızca budur.

Bu kabinenin ekonomik ve sınıfsal anlamıysa, en iyi haliyle (kabinenin istikrarı ve kapitalizmin egemenliğinin bekası açısından bakıldığında), 1906'dan bu yana Peşehonov'un başını çektiği köy burjuvazisinin önderliğinin ve Menşevik işçilerin küçük burjuva 'önderleri'nin kapitalistlere sınıf işbirliği sö-

zü vermiş olmalarıdır. (En kötü ihtimalle -yani, kapitalistler açısından- bütün değişim tamamen kişisel ya da hizipsel bir mahiyete sahiptir ve hiçbir sınıfsal anlamı yoktur.)

Daha faydalı ihtimalin geçerli olduğunu varsayalım. Böyle bile olsa, söz verenlerin sözlerini tutamayacaklarına dair en ufak bir şüphe yoktur. 'Kapitalistlerle el ele vererek ülkenin krizden çıkmasına yardımcı olacağız, ülkeyi yıkımdan kurtarıp savaştan çıkaracağız' – işte küçük burjuva önderlerin, Çernov ve Çereteli'lerin kabinede yer almalarının gerçek anlamı budur. Bizse şu cevabı veriyoruz: Yardımınız yetmez. Kriz sizin düşündüğünüzden çok daha derinleşmiştir. Ancak devrimci sınıf sermayeye karşı devrimci önlemler alarak ülkeyi kurtarabilir, üstelik yalnızca bizim ülkemizi değil.

Kriz öyle derin, öyle yaygın, öyle evrensel ve dahası sermayenin kenclisiyle öyle iç içe geçmiştir ki, sermayeye karşı sınıf mücadelesi kaçınılmaz olarak proletarya ve yarı proletaryanın siyasal üstünlüğü biçimine bürünmek zorundadır.

Çernov ve Çereteli yurttaşlar, orduda devrimci şevk görmek istiyorsunuz, değil mi? Ama bunu yaratamazsınız, çünkü kitlelerde devrimci şevk kabinede 'lider' değişikliğiyle, cafcaflı demeçlerle ya da İngiliz kapitalistleriyle antlaşmayı gözden geçirmek için adımlar atılacağına dair vaatlerle yaratılamaz; bunun tek yolu, her gün ve her yerde kadiri mutlak sermayeye *karşı* ve onun savaştan kârlar elde etmesine karşı herkesin gözünde açık olan devrimci icraatlardır, yoksul kitlelerin hayat standartlarında köklü bir iyileştirme sağlayacak politikalardır.

Bütün toprağı derhal halka devretseniz bile, sermayeye karşı devrimci önlemler alınmadığı müddetçe kriz sonlanmayacaktır.

Çernov ve Çereteli yurttaşlar, siz bir taarruz olsun istiyorsunuz, değil mi? Ama orduyu taarruza geçiremiyorsunuz, çünkü bugün halka *karşı* şiddete başvurabilecek konumda değilsiniz. Ve halka karşı şiddete başvurulmadığı müddetçe, halk ancak bütün ülkelerde sermayeye karşı büyük devrimin büyük çıkarları uğruna bir taarruza girişecektir. Üstelik yalnızca vaat edilmiş ve ilan edilmiş bir devrim değil, gerçekten gerçekleşme sürecinde olan bir devrim, gerçekten hayata geçirilmekte olan ve herkesçe hissedilen bir devrim.

Peşehonov ve Skobelev yurttaşlar, siz iaşe sorununu çözmek istiyorsunuz, köylülere ürün, orduya ekmek ve et, sanayiye hammadde, vb. tedarik etmek istiyorsunuz, değil mi? Üretimi denetim altına almak, hatta kısmen örgütlemek istiyorsunuz, değil mi?

Proleter ve yarı-proleter kitlelerin devrimci şevki olmadan bunu yapamazsınız. Bu şevk ancak sermayenin ayrıcalıkları ve kârlarına karşı devrimci önlemler alarak uyandırılabilir. Bu olmadığı takdirde, sizin denetim vaatleriniz ölü, kapitalist, bürokratik bir yatıştırıcıdan öteye geçmeyecektir.

Sermayeyle sınıf işbirliği deneyi şu an Çernov ve Çereteli'ler ile küçük burjuvazinin belli kesimleri tarafından yeni, devasa bir ölçekte, bütün Rusya çapında yapılıyor.

Bu tür bir işbirliğinin beyhude ve umutsuz olduğuna ikna edildiğinde, halk açısından bu deneyin dersleri daha da değerli olacaktır; bunun da vakti yakındır.

Pravda, Sayı: 50, 6 (19) Mayıs 1917;
Collected Works, Cilt: 24, s. 357-359.

GÜÇLÜ BİR DEVRİMCİ HÜKÜMET

6 (19) Mayıs 1917

Biz güçlü bir devrimci hükümetten yanayız. Kapitalistler ve dalkavukları istedikleri kadar aksini iddia edip bağırsınlar, yalan söyledikleri gerçeğini değiştiremezler.

Mesele lafların bilincimizi köreltmesine, yönümüzü şaşırtmasına izin vermemektir. İnsanlar 'devrim'den, 'devrimci halk'tan, 'devrimci demokrasi'den, vb. bahsederken, *onundan dokuzunda* ya yalan söylüyorlar ya da kendilerini kandırıyorlar. Bütün mesele şudur: Bu devrimi *hangi sınıf* yapıyor, *kime karşı* bir devrimden bahsediliyor?

Çarlığa karşı devrim mi? Bu anlamdaysa, Rusya'daki toprak sahipleri ve kapitalistlerin çoğu devrimcidir. Devrim gerçekleşmiş bir vakıa haline geldiğinde, gericiler bile devrimin

yanında yer alırlar. Şu an kitleleri aldatmanın çarlığa karşı devrimi alkışlamaktan daha sık görülen, daha mide bulandırıcı ve daha zararlı bir yöntemi yoktur.

Toprak sahiplerine karşı devrim mi? Bu anlamda köylülerin çoğu, hatta hali vakti yerinde köylülerin çoğu, yani Rusya'da muhtemelen nüfusun onda dokuzu devrimcidir. Büyük ihtimalle, kapitalistlerin bazıları da toprak sahiplerinin zaten kurtarılamayacağı, bu yüzden en iyisinin devrim cephesinde saf tutmak ve kapitalizm için işleri garantiye almak olduğu düşüncesiyle, [bu anlamda] devrimci olmaya hazırdır.

Kapitalistlere karşı devrim mi? İşte şu an esas mesele budur. Meselenin özü budur, çünkü kapitalistlere karşı devrim olmadan, 'ilhaksız barış' ve savaşın bu tür bir barışla hızla sonlandırılması hakkındaki bütün gevezelikler ya naiflik ve cahilliktir ya da aptallık ve aldatmacadır. Eğer savaş çıkmasaydı, belki de Rusya yıllarca, onyıllarca kapitalistlere karşı bir devrim yapmadan yaşamaya devam edebilirdi. Savaş bunu nesnel açıdan imkânsız hale getirdi. İki seçenek var: ya tam bir yıkım, ya da kapitalistlere karşı devrim. Sorun karşımızda bu şekilde durmaktadır. Olayların akışı sorunu bu şekilde ortaya koymaktadır.

Rusya nüfusunun çoğunluğu, yani proleterler ve yarı-proleterler, başka bir deyişle işçiler ve yoksul köylüler içgüdüsel olarak, kalben ve eğilim bakımından kapitalistlere karşı devrime sıcak bakıyorlar. Ama bu zamana kadar, buna ilişkin net bir bilinç ve dolayısıyla kararlılık görülmedi. Bu bilinç ve kararlılığı geliştirmek başlıca görevimizdir.

Küçük burjuvazinin önderleri -aydınlar, müreffeh köylüler, Narodniklerin mevcut partileri (SR'ler dâhil) ve Menşevikler- şu anda kapitalistlere karşı devrimin safında *değiller*, hatta bir

kısmı halkın davasına büyük zarar verecek şekilde devrimin karşısında yer alıyor. Koalisyon hükümeti kapitalistlerle küçük burjuva uzlaşma yanılsamasını çabucak *bırakmalarında* bütün halka yardımcı olacak türde bir 'deney'dir.

Sonuç açıktır: Ancak yarı-proleterleri arkasına almış proletaryanın iktidarı ele geçirmesi ülkeye gerçekten güçlü ve devrimci bir hükümet kazandırabilir. Bu hükümet gerçekten güçlü olacaktır, çünkü halkın sağlam ve sınıf bilinçli bir çoğunluğu tarafından desteklenecektir. Güçlü olacaktır, çünkü kapitalistler ile küçük mülk sahipleri, milyonerler ile küçük burjuvazi, Konovalov-Şingaryov'lar ile Çernov-Çereteli'ler arasında güvenilmez bir anlaşmaya bel bağlamak zorunda kalmayacaktır.

Bu hükümet gerçekten devrimci bir hükümet olacaktır, kitlelerin tarifsiz sıkıntılar yaşadıkları bir dönemde kapitalist kârları sebebiyle korkuya kapılıp geri adım atmayacağını halka gösterebilen yegâne hükümet olacaktır. Bu hükümet gerçekten devrimci bir hükümet olacaktır, çünkü sadece bu hükümet kitlelerde devrimci şevk uyandırıp koruyabilecek ve bunu on kat artırabilecektir, yeter ki kitleler her gün her saat hükümetin halka inandığını, ondan korkmadığını, yoksullara paylarını hemen şimdi artırmalarında yardımcı olduğunu, halkın sıkıntılarının ağır yükünden zenginlere *eşit pay* bindirileceğini görüp hissetsin.

Biz güçlü bir devrimci hükümetten yanayız.

Biz mümkün olan yegâne hükümet ve yegâne güvenilir hükümet bu olduğu için güçlü bir devrimci hükümetten yanayız.

Pravda, Sayı: 50, 6 (19) Mayıs 1917
Collected Works, Cilt: 24, s. 360-361

TÜM-RUSYA KÖYLÜ TEMSİLCİLERİ KONGRESİ DELEGELERİNE AÇIK MEKTUP

11 (24) Mayıs 1917

Yoldaşlar, köylü temsilcileri!

Üyesi olmaktan şeref duyduğum Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi (Bolşevikler) Merkez Komitesi, partimizi Köylü Kongresi'nde benim temsil etmemi istedi, ama hastalık sebebiyle bu göreve icabet edemiyorum. Bu yüzden köylülüğün bütün Rusya'daki birliğini selamlamak ve partimizle Sosyalist-Devrimcileri ve Menşevik Sosyal-Demokratları bölen köklü ayrımlara kısaca dikkat çekmek amacıyla bu açık mektubu yazmaya karar verdim.

Bu köklü ayrımlar en önemli üç sorunla alakalıdır: toprak, savaş ve devlet örgütlenmesi.

Bütün toprak halka ait olmalıdır. Bütün büyük mülkler tazminatsız olarak köylülere devredilmelidir. Bu zaten açıktır. Burada tartışmalı olan husus, yerellerdeki köylülerin bütün toprağa hemen, toprak sahiplerine kira ödemeksizin ya da Kurucu Meclis'in toplanmasını beklemeksizin el koyup koymayacaklarıdır.

Partimiz böyle olması gerektiğine inanıyor ve yereldeki köylülere bütün toprağa vakit geçirmeksizin el koymalarını ve bunu olabildiğince örgütlü bir tarzda, hiçbir koşulda mülkiyete zarar vermeden ve cephedeki askerler zor durumda olduğundan et ve tahıl üretimini artırmak için her türlü çabayı göstererek yapması gerektiğini anlatıyor. Her halükarda, topraktan nasıl yararlanılacağına dair nihai karar Kurucu Meclis tarafından alınacak olsa da, hemen şimdi bahar ekimi zamanı için bir ön çözüm ancak yerel organlar tarafından bulunabilir, zira aslında toprak sahipleri ve kapitalistlerin hükümeti olan Geçici Hükümetimiz Kurucu Meclis'in toplanmasını erteliyor ve henüz bir tarih bile belirlememiştir.

Ancak yerel organlar muvakkaten toprağı tasarrufu altına alabilir. Ürün elde etmek için tarlaların ekilmesi gerekiyor. Yerel bölgelerdeki köylülerin çoğu topraktan örgütlü bir tarzda yararlanacak, tamamını işleyip ürün toplayacak düzeydedir. Cephedeki askerlere iaşe tedariki iyileştirilecekse bunu yapmak zorunludur. Dolayısıyla, Kurucu Meclis'i beklemek söz konusu olamaz. Biz Kurucu Meclis'in nihayetinde toprakta kamusal mülkiyeti resmiyete kavuşturma ve kullanımını düzenleme hak-kını hiçbir şekilde reddetmiyoruz. Ama bu süre zarfında, hemen şimdi, bu baharda köylüler yerellerde ne yapacaklarına kendileri karar vermelidirler. Cephedeki askerler köylere delegeler yollayabilir ve yollamalıdırlar.

Devam edelim. Bütün toprağın emekçi halka devredilmesi için, kent işçileri ile yoksul köylüler (yarı-proleterler) arasında sıkı bir ittifak asli önemdedir. Bu tür bir ittifak kurulmadığı takdirde, kapitalistler alt edilemez. Ve kapitalistler alt edilmediği takdirde, toprağın halka devri hiçbir şekilde halkı yoksulluktan kurtaramaz. Toprak karın doyurmaz ve para olmadan, sermaye olmadan alet edevat, büyükbaş hayvan ya da tohum elde edemezsiniz. Köylüler kapitalistlere ya da zengin köylülere (onlar da kapitalisttir) değil, yalnızca kent işçilerine güvenmelidirler. Yoksul köylüler ancak kent işçileriyle omuz omuza vererek toprağın, demiryollarının, bankaların ve fabrikaların bütün emekçi halkın mülkü haline gelmesini sağlayabilirler; eğer bu yapılmazsa, sadece toprağa halka vermek yokluğu ve yoksulluğu ortadan kaldıramaz.

Rusya'da belli yerellerdeki işçiler şimdiden fabrikalarda kendi denetimlerini kurmaya başlıyorlar. İşçilerin böyle bir denetim kurmaları köylülerin yararınadır, zira bu şekilde üretim artacak, ürünler ucuzlayacaktır. Köylüler işçilerin bu inisiyatifini sonuna kadar desteklemeli ve kapitalistlerin işçiler hakkında yaydıkları iftiralara inanmamalıdırlar.

İkinci sorun, savaş sorunudur.

Bu savaş fetih savaşıdır. Bütün ülkelerin kapitalistleri tarafından yağmacı amaçlarla, kârlarını artırmak için yürütülmektedir. Bu savaş emekçi halka ancak yıkım, sıkıntı, perişanlık getirebilir ve insanlıktan çıkmasına yol açar. İşte bu yüzden partimiz, sınıf bilinçli işçilerin ve yoksul köylülerin partisi bu savaşı kesin olarak, kayıtsız şartsız lanetliyor, bir ülkenin kapitalistlerini diğer ülkelerin kapitalistleri karşısında haklı göstermeyi reddediyor, hiçbir ülkenin kapitalistlerinin desteklenemeyeceğini savunuyor ve bütün ülkelerde işçi devrimi yo-

luyla, bütün ülkelerdeki kapitalistlerin devrilmesi yoluyla savaşın hızla sonlandırılması için çalışıyor.

Yeni Geçici Hükümetimizde toprak sahibi ve kapitalist partilere mensup on, Narodnik (Sosyalist-Devrimci) ve Menşevik sosyal-demokrat partilere mensup altı bakan vardır. Bizim açımızdan Narodnikler ve Menşevikler kapitalist hükümete katılarak ve genel olarak bu hükümeti destekleyerek vahim ve ölümcül bir hata yapmışlardır. Çereteli ve Çernov gibi kişiler kapitalistleri mevcut yağmacı savaşı hızla ve daha onurlu bir şekilde sonlandırmaya razı etmeyi umuyorlar. Narodnik ve Menşevik partilerin bu önderleri yanılıyorlar: Onlar aslında kapitalistlere Rus ordusunun Almanya'ya saldırı hazırlığı yapmasına, yani Rusya halkının savaşta katlandığı inanılmaz büyük fedakârlıklara yenilerinin eklenmesine, savaşın uzatılmasına yardımcı oluyorlar.

Bütün ülkelerdeki kapitalistlerin bir yandan fetih savaşını sürdürürken diğer yandan derhal ve adil bir barış vaat etmekle halkı aldattığına şüphemiz yok. Eski Geçici Hükümet'i elinde tutan ve yenisini de tutmaya devam eden Rus kapitalistleri, sabık çar Nikola Romanov'un İngiltere, Fransa ve diğer ülkelerin kapitalistleriyle İstanbul'u ve Ermenistan'ı Türklerin, Galiçya'yı Avusturyalıların, vb. elinden koparıp almak amacıyla imzaladığı gizli, yağmacı antlaşmaları yayınlamaya yanaşmıyorlar bile.

Partimiz bu antlaşmaların haydut Alman kapitalistlerinin ve onların haydut İmparatoru Wilhelm'in kendi müttefikleriyle imzaladıkları antlaşmalar kadar canice ve yağmacı bir antlaşma olduğunu savunuyor.

Kapitalistlerin bu tür yağmacı amaçları uğruna işçi ve köylülerin kanını dökmek kabul edilemez.

Bu cinai savaş Almanya'yla ayrı bir barış imzalayarak *değil*, *genel bir barışla*; kapitalist bir barışla değil, emekçi kitlelerin kapitalistlere *karşı* barışıyla hızla sonlandırılmalıdır. Bunu yapmanın tek bir yolu vardır, o da bütün devlet iktidarının hem Rusya'da hem de diğer ülkelerde İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'ne devredilmesidir. Ancak bu tür Sovyetler kapitalistlerin halkı aldatmasını ve savaşın kapitalistler tarafından yürütülmesini engellemeyi başaracaktır.

Böylece, bahsettiğim üçüncü ve son soruna gelmiş bulunuyorum: devlet örgütlenmesi sorunu.

Rusya bir demokratik cumhuriyet haline gelmelidir. Geçmişte hep krallıktan yana olmalarına karşın, şimdi Rusya halkının hiçbir şekilde krallığın ihya edilmesine izin vermeyeceğini gören toprak sahipleri ve kapitalistlerin çoğunluğu bile bu görüşe katılmaktadır. Kapitalistler artık bütün çabalarını Rusya cumhuriyetini mümkün olduğunca krallığa benzetmeye adıyorlar ki, sonrasında bu rejim asgari zorlukla yeniden krallığa dönüştürülebilsin (başka ülkelerde bunu defalarca gördük). Bu amaçla, kapitalistler halkın *üstünde* duran bir kurum olan bürokrasiyi muhafaza etmek, halktan kopuk olan ve seçimle gelmemiş komutanlar ve diğer subaylar tarafından yönetilen düzenli orduyu ve polisi muhafaza etmek istiyorlar. Komutanlar ve diğer subaylar seçimle başa gelmediği müddetçe her zaman toprak sahipleri ve kapitalistlerin arasından çıkacaktır. Dünyadaki bütün cumhuriyet deneyimleri bunu gösteriyor.

Bu yüzden partimiz, sınıf bilinçli işçi ve yoksul köylülerin partisi başka tür bir demokratik cumhuriyet için mücadele etmektedir. Biz halkı canından bezdiren polisin olmadığı, tepeden tırnağa bütün memurların seçimle işbaşına gelip halk her istediğinde azledilebildiği ve vasıflı bir işçinin ücretinden daha

fazla maaş almadığı; ordudaki bütün subayların aynı şekilde seçimle işbaşına geldiği ve halktan kopuk, halka yabancı sınıflara tabi olan düzenli ordunun yerini bütün halkın silahlandırılmasının, halk milisinin aldığı bir cumhuriyet istiyoruz.

Biz tepeden tırnağa bütün devlet iktidarının tümüyle ve münhasıran İşçi, Asker, Köylü ve diğer temsilcilerin Sovyetleri'ne ait olduğu bir cumhuriyet istiyoruz.

İşçi ve köylüler nüfusun çoğunluğunu oluşturuyorlar. İktidar toprak sahipleri ve kapitalistlere değil, onlara ait olmalıdır.

İşçi ve köylüler nüfusun çoğunluğunu oluşturuyorlar. İktidar ve yönetim işleri bürokrasiye değil, *onların Sovyetlerine* ait olmalıdır.

İşte köylü temsilcisi yoldaşlar, biz bu görüşleri savunuyoruz. Biz Narodniklerin ve Menşeviklerin politikalarının ne denli yanlış olduğunu geniş kitlelerin kendi deneyimleriyle çok geçmeden anlayacaklarına yürekten inanıyoruz. Tıpkı Almanya ve diğer ülkeler gibi felaketin kıyısında duran Rusya'yı kapitalistlerle uzlaşmanın kurtaramayacağını, savaştan ötürü canından bezmiş halklara çare olamayacağını hayatın kendisi gösterecektir. Ancak bütün devlet iktidarının doğrudan nüfusun çoğunluğuna devri halkları kurtarabilir.

Petrograd, 7 Mayıs 1917
N. Lenin

11 (24) Mayıs 1917'de *Soldatskaya Pravda*'nın 19. sayısında yayınlandı;
Collected Works, Cilt: 24, s. 370-374.

DIŞ POLİTİKANIN SIRLARI

10 (23) Mayıs 1917

Kiılelerin diplomasi tarihi kitaplarını ya da kapitalist gazetelerdeki başyazıları okuyamıyor olmaları ne acı! Ama Sosyalist-Devrimci ve Menşevik bakanların ve onların bakan kadar olmuş meslektaşlarının diplomasi tarihinin belli birtakım gerçekleri hakkında ve 'büyük diplomasi dehaları'nın beyanları hakkında aslında neyin ne olduğunu pekâlâ bilmelerine karşın böyle sıkı bir suskunluğa gömülmeleri daha da acıdır, hatta burada 'acı' kelimesi bile yetersiz kalır.

Reç, İngiltere'nin 'Türkiye'nin parçalanması ve Avusturya-Macaristan'ın taksim edilmesi'nden vazgeçmeye kesinlikle hazır olduğunu iddia ettiği bir haber aktarıyor. Başka bir deyişle, İngiltere Rusya'nın önceki antlaşmalarda kendisine vaat edi-

len ilhakları (İstanbul, Galiçya, Ermenistan) *almamasına* onay veriyor. *Bu* anlamda, ama yalnızca bu anlamda İngiltere antlaşmaları gözden geçirmeye hazırdır.

Reç bu yüzden burnundan soluyor:

> Alın size şu yeni sloganın [ilhaksız ve tazminatsız barış sloganı] zaferinin ilk sonucu. Antlaşma büyük ihtimalle gözden geçirilecek: Müttefiklerimiz -yani biz değil- bu amaçla şimdiden 'hazırlık adımları' atıyorlar. Fakat bu gözden geçirmenin sonuçları bütün müttefik güçlerin başlıca hedeflerinin herkesçe [buna dikkat!] reddedilmesi anlamına gelmiyor, aksine Güneydoğu Avrupa'daki emellerden [siz onu 'Avusturya ve Türkiye'deki' diye okuyun, yani Ermenistan, İstanbul ve Galiçya'nın yağmalanması emellerinden] diğer alanlardaki ve sömürgelerdeki emeller uğruna (bizim değil, müttefiklerimizin formüle ettiği şekliyle) tek taraflı olarak [tam bir inci?] vazgeçmektir.
>
> Özele inersek, basında Müttefiklerimizin Anadolu'daki emellerinden vazgeçebileceklerine dair haberler çıktı. Doğru, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nde Albert Thomas tarafından sarf edilen ve Moskova basınında yer alan sözler henüz resmi olarak teyit edilmedi. Fakat İngiltere cephesinden böyle bir adım beklemek gerçekçi olmaz, zira İngiltere doğru görüşe bağlı kalıyor: Mülkiyet hukukun onda dokuzudur [buna dikkat!] ve askerleri şimdiden İngiltere açısından [siz 'kapitalistleri açısından' diye okuyun] hayati öneme sahip olan Mezopotamya ve Filistin topraklarının belli kısımlarını işgal ediyorlar. Bu koşullarda, İngiltere'nin *diğer* [vurgu *Reç*'e ait] müttefiklerin hayati çıkarları için savaşmayı reddetmesi elbette aynı şekilde yalnızca ona yarar sağlayan tek taraflı bir adım olacaktır.

Doğrusu, Milyukov ya da bu satırları yazmış olan her kimse, daha hayattayken adına bir anıt dikilmeyi hak ediyor – dü-

rüstlüğünden ötürü. Bravo, açıksözlü *Reç* diplomatlarına! (Peki, neden bu açıksözlülük? Çünkü Milyukov'un bakanlık koltuğunun elinden alınmasına öfkeliler.)

Yukarıda aktarılan sözler kelimesi kelimesine doğrudur ve son dönem diplomasi tarihi ve *dış yatırımlar tarihi* bu doğruyu kanıtlamaktadır. İngiltere her halükarda Filistin ve Mezopotamya'nın ilhakından vazgeçmeyecek, ama (Rus-Alman cephesindeki 'fiili ateşkes'ten ötürü) Ruslara Galiçya, İstanbul, Ermenistan'ı, vb. bırakmayarak onu cezalandırmaya hazırlanıyor. Reç'teki bu ifadelerin diplomasi dışı dilde anlamı budur.

Reç'in sözcülüğünü yaptığı Rus kapitalistleri öfkelerini zar zor saklıyorlar. Öfkeden kuduran Rus kapitalistleri dış politikanın sırlarını yumurtluyor ve İngiliz kapitalistlerine mesaj yolluyorlar: Yaptığınız 'tek taraflı'dır, sizin 'yararınıza' olsa da *diğerlerinin* zararınadır.

Yoldaşlar, işçi ve askerler! *Reç*'in malumat sahibi diplomatlardan ve eski bakanlardan gelen çarpıcı derecede dürüst ve bir o kadar doğru beyanlarına kafa yorun; yalnızca Rus değil, İngiliz kapitalistlerinin de bu savaştaki *gerçek amaçlarını* harikulade bir şekilde teşhir eden bu satırları es geçmeyin.

Rusya askerleri! İngiliz kapitalistlerinin Mezopotamya ve Filistin'i ele geçirmesine yardımcı olmak için savaşmak istiyor musunuz? Lvov, Çernov, Tereşçenko, Çereteli'nin Rusya hükümetini, kapitalistlerin çıkarlarına bağlı olan ve Reç'in yumurtladığı gerçek doğruları açıkça ifade etmekten *korkan* bir hükümeti desteklemek istiyor musunuz?

Pravda, Sayı: 53, 10 (23) Mayıs 1917;
Collected Works, Cilt: 24, s. 378-379.

BİR NAPOLÉON ARAYIŞI

10 (23) Mayıs 1917

Eski bakan Milyukov'un gazetesi Menşeviklere ve Sosyalist-Devrimcilere belli kişileri kabineden attığı için öyle kızgın ki, son derece 'patavatsız' beyanlarda bulunmaktan kendini alamıyor.

3 Mayıs tarihli isimsiz bir yazıda, kardeşleşme sorununda 'böyle cinai bir propagandaya nasıl tahammül edebiliriz' diye yazıyor. 'Buna bir son verilmeyecek mi? İlla bir Napoléon'un mu çıkması gerekiyor? Çelik disiplin laflarıyla mı yetineceğiz?'

Kerenski'nin çelik disiplin konusundaki meşum laflarına atıfla ince, ama çok ince bir dokundurma.

Reç gazetesi, okurlarına 'bizim şu 'yeni' hükümetimizde neler olup bittiğinin doğru ve eksiksiz bir tablosunu sunuyor.

Reç'e bu doğruculuğundan ötürü en içten teşekkürlerimizi sunuyoruz, zira bu tür gazetelerde böylesi çok nadir bulunur ve zaten olağanüstü koşulların bir ürünüdür.

Çernov ve Çereteli'nin desteklediği 'yeni' hükümette Kerenski orduda 'çelik disiplin' istiyor (maksat emperyalist taarruz programını hayata geçirmek).

Kabinedeki on altı koltuktan onuna sahip olan toprak sahipleri ve kapitalistlerse Kerenski'ye köpürüyorlar: 'Çelik disiplin laflarıyla mı yetineceğiz?'

Bu lafın Kerenski'ye ya da 'uygun' bir generale Napoléon rolüne, özgürlüğün boğazlayıcısı rolüne, işçilerin katili rolüne soyunması için ilham vermeyi amaçladığı açık değil mi?

Pravda, Sayı: 53, 10 (23) Mayıs 1917;
Collected Works, Cilt: 24, s. 383.

HİÇBİR ŞEY DEĞİŞMEDİ

11 (24) Mayıs 1917

Artık 'sosyalistler' kabineye girdiğine göre, işler farklı olacak, diye yüreğimize su serpiyor savunmacılar. Bu güvencelerin sahteliğini teşhir etmek için birkaç gün yetti de arttı bile.

Eski bakan Milyukov'un sabık çar II. Nikola'nın İngiliz ve Fransız kapitalistleriyle imzaladığı gizli antlaşmaları yayınlamak gibi bir niyeti bulunmadığını söylemesinin askerler ve işçiler arasında uyandırdığı öfkeyi hepimiz biliyoruz. Peki, şimdi *yeni* Dışişleri Bakanı ve Skobelev ile Çereteli'nin ortağı olan Sayın Tereşçenko bu konuda ne diyor?

Tereşçenko 'bu sorunun [yani, gizli antlaşmaların] öfke uyandırdığı'nı kabul ediyor. Peki, bu harareti dindirmek adına

ne yapıyor? Daha yeni koltuğundan edilmiş olan Milyukov'un ondan önce söylediklerini aynen *tekrarlıyor*

Tereşçenko basına verdiği bir demeçte, 'Antlaşmaların hemen yayınlanması müttefiklerimizle ipleri koparmak anlamına gelir,' dedi.

'Sosyalist' bakanlar ise sessizliklerini koruyor ve gizli diplomasi sistemine göz yumuyorlar.

Koalisyon hükümeti hiçbir şey değiştirmedi. Çarın gizli antlaşmaları hükümet için kutsallığını koruyor.

Ve siz baylar, bunun 'öfke uyandırmaması'nı istiyorsunuz, öyle mi? Sınıf bilinçli işçi ve askerleri ne olarak görüyorsunuz? Yoksa sizin gözünüzde onlar gerçekten de 'isyankâr köleler' mi?

Pravda, Sayı: 54, 11 (24) Mayıs 1917;
Collected Works, Cilt: 24, s. 384.

DEMOKRASİ İLKELERİNDEN ESEF VERİCİ BİR SAPMA

11 (25) Mayıs 1917

Bugünkü *İzvestiya*'da İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nin toplantısı haber yapılmış. Bu toplantıda birçok konunun yanı sıra, *askerlerin milis vazifesini yerine getirip getiremeyecekleri* sorunu ele alındı. Yürütme Komitesi toplantıda şöyle bir karar metni sundu:

> Askerlerin kendi *doğrudan* vazifelerini yapmaları gerektiği dikkate alındığında, Asker Temsilcileri Sovyeti Yürütme Komitesi *askerlerin* milise *katılmalarına karşı çıkmış* ve milis-te yer alan bütün askerlerin *derhal birliklerine geri yollanmalarını* teklif etmiştir.

Kısa bir tartışmanın ardından, *aktif askerlikten muaf kılınmış* askerler ile *yaralı askerlerin* milis görevinde bulunmalarına imkân tanıyan bir *değişiklik* kabul edildi.

Kararın ve değişiklik maddesinin tam metninin yayınlanmamış olması esef vericidir. Ama Yürütme Komitesi'nin demokrasinin temel ilkelerinin tamamen terk edilmesi demek olan bir kararı teklif etmesi ve meclisin kabul etmesi daha da esef vericidir.

Rusya'da düzenli ordu yerine bütün halkın silahlandırılması talebine programında yer vermeyen tek bir demokratik parti yoktur. Bu tür bir talebe karşı çıkacak Sosyalist-Devrimci ya da Menşevik sosyal-demokrat bir babayiğit yoktur. Sıkıntı şu ki, 'devrimci demokrasi' hakkında şaşalı laflara sığınarak demokratik (hatta sosyalist) programları 'ilkesel olarak' kabul edip pratikte reddetmek 'bugünlerde' 'alışkanlık' haline gelmiştir.

Askerlerin milise katılmalarına 'kendi doğrudan vazifelerini yapmaları gerektiği' gerekçesiyle karşı çıkmak demokrasi ilkelerini tamamen unutmak ve belki de istemeden, bilinçsizce düzenli ordu fikrini benimsemektir. Asker bir profesyoneldir; onun doğrudan vazifesi hiç de sosyal hizmet *değildir* –bunu söyleyen düzenli ordu savunucularıdır. Bu demokratik bir bakış açısı değildir. Bu, Napoléon'ların bakış açısıdır. Geriye gitmeyi, cumhuriyetten meşruti monarşiye kolay bir geçişi hayal eden eski rejim destekçilerinin ve kapitalistlerin bakış açısıdır.

Bu tür bir görüşe her demokrat ilkesel olarak karşı çıkar. Askerlerin miliste yer almaları orduyu halktan ayıran duva-

rın parçalanması demektir. Halktan kopuk ve halkın karşısında olan özel bir grup yurttaşın eğitildiği, 'hizaya sokulduğu' ve yalnızca askeri bir meslekle iştigal etmek olan 'doğrudan vazifesi' için talim gördüğü lanet 'kışla' geçmişinden kopuş demektir. Askerlerin miliste yer almaları 'askerler'in yeniden eğitimle milis yurttaşlar haline gelmelerini, yeniden eğitilerek kamu yararını düşünen silahlı yurttaşlar haline gelmelerini içeren asli bir meseledir. *Bütün* halka hemen ve kayıtsız şartsız bir şekilde silah kullanmayı öğrenmeleri için fırsat tanınmadığı müddetçe demokrasi aldatıcı boş bir laf ya da salt bir yarı önlem olarak kalacaktır. Askerlerin milise sistemli, düzenli ve yaygın katılımı olmadan bu mümkün olmayacaktır.

Askerlerin kendi *doğrudan* görevlerinden *uzaklaşmamaları* gerektiği itirazı gelebilir. Bu görüş, tehlikeli hastalığı olan bir hastanın yatağı başında işini yapan bir hekime yerinden ayrılıp oy atmaya gitme hakkı bulunmadığını ya da üretimde çalışan (kesintiye uğratılmaması gereken bir iş olduğu malumdur) işçiye başka bir işçi yerini alana kadar gidip siyasal haklarını kullanma hakkı bulunmadığını söylemek kadar gülünçtür. Bu tür görüşler anlamsız, hatta zırvalıktır.

Milise katılım demokrasinin temel ve başlıca ilkelerinden biri, özgürlüğün en önemli teminatlarından biridir. (Parantez içinde belirtelim, ordunun salt askeri gücünü ve kapasitesini artırmak için düzenli ordunun yerine bütün halkın silahlandırılmasının geçirilmesi ve halkı eğitmek üzere askerlerden yararlanılmasından daha iyi bir yol yoktur; bu yöntem gerçekten devrimci savaşlarda her zaman kullanılmış ve her zaman da kullanılacaktır.) Bir halk milisinin hemen, ka-

yıtsız şartsız, evrensel olarak örgütlenmesi ve askerlerin bu milise en geniş şekilde katılmaları işçi, asker ve köylülerin, yani nüfusun ezici çoğunluğunun, yani toprak sahipleri ile kapitalistlerin kârlarını koruma derdi olmayan çoğunluğun çıkarları açısından hayatidir.

10 (23) Mayıs 1917'de yazıldı;
Pravda, Sayı: 55, 12 (25) Mayıs 1917;
Collected Works, Cilt: 24, s. 385-387

SOSYAL-ŞOVENİSTLERLE BİRLİKTE BİR ENTERNASYONAL, SÖZDE SOSYALİST KONFERANS TOPLAMA SORUNU ÜZERİNE

11 (25) Mayıs 1917

Petrograd Sovyeti gazetesi *İzvestiya*'da bugün Yürütme Komitesi'nin bir enternasyonal konferans toplamak amacıyla kuracağı komisyonun 'çalışma şartnamesi' yayınlandı. Partimizden beklentiler arasında komisyona bir temsilci göndermesi de var. Partimizin kendi burjuvazilerinin safına geçmiş olan sözde sosyalist bakanlarla bir komisyonda ya da bir ortak konferansta yer almayacağını söylemeye bile gerek yok. Partimizi takip eden ya da Enternasyonal'deki duruma dair karar metnimizi okumuş herkesin bunu gayet iyi biliyor olması gerekir.

Partimiz Merkez Komitesi birkaç gün önce oybirliğiyle aldığı karar uyarınca, önümüzdeki Zimmerwald Konferansı'na

sosyal-şovenistlerle birlik ya da ortak tartışma yanlısı bir karar çıkması durumunda konferanstan hemen çekilme ve Zimmerwald grubundan ayrılma talimatıyla bir delege yollamaya karar vermiştir.

10 (23) Mayıs 1917'de yazıldı;
Pravda, Sayı: 55, 12 (25) Mayıs 1917;
Collected Works, Cilt: 24, s. 388.

FELAKET KAPIDA

14 (27) Mayıs 1917

Ülke çapında bir felaketin kapıda olduğuna dair haberler, spekülasyonlar, vehimler ve rivayetler giderek artıyor. Kapitalist gazeteler halkı korkutmaya çalışıyorlar; Bolşeviklere ateş püskürüyorlar ve [Kadet Partisi'nden] Kutler'in 'belli bir' fabrikaya, 'belli' fabrikalara, 'belli bir' işletmeye, vb. şifreli atıflarıyla günü dolduruyorlar. Tuhaf yöntemler, tuhaf 'kanıtlar' Neden *hangi* fabrika olduğunu söylemiyorsunuz? Neden halka *ve işçilere* kasten panik havası yaratmayı amaçlayan bu rivayetleri doğrulamaları için imkân verilmiyor?

Kapitalistler açısından, adı verilecek fabrikalar hakkındaki kesin gerçekleri saklayarak ancak kendilerini gülünç duruma düşürdüklerini anlamak zor olmasa gerek. Baylar! Siz kapita-

listler hükümetsiniz, on altı bakandan onu sizden, sorumluluk sizde, emirleri siz veriyorsunuz. Hükümette olan insanların, hükümette çoğunluğa sahip olan insanların Kutler'in meçhule giden atıflarıyla yetinmeleri, açık konuşmaktan korkup sorumluluğu devlet dümeninde olmayan diğer partilere yüklemeye çalışmaları gülünç değil midir?

Küçük burjuva partilerinin, Narodnik ve Menşeviklerin gazeteleri de şikayet ediyorlar, ama biraz farklı bir tonda. Korkunç Bolşeviklere suçlamalarda bulunmaktan ziyade (elbette bu onların her zamanki hali), güzel temennileri üst üste sıralıyorlar. Bu açıdan en tipik olanı yukarıda adı geçen iki partinin birlikte çıkardığı *İzvestiya*'dır. Gazetenin 11 Mayıs'taki 63. sayısında ekonomik kaosla savaş konusunda iki makale yayınlandı. Nitelik bakımından aralarında pek bir fark yok. Bunlardan birinin başlığı, kibarca ifade etmek gerekirse, akılsızca yapılmış bir seçimi yansıtıyor (en az Narodniklerin ve Menşeviklerin emperyalist hükümete katılmaları kadar 'akılsızca'): 'Geçici Hükümet Ne İstiyor?' Başlığı şöyle koymak daha doğru olurdu: 'Geçici Hükümet Ne *İstemiyor* ve Ne Vaat Ediyor?'

Diğer makaleyse "İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Yürütme Komitesi Ekonomi Dairesi'nin Bir Kararı"dır. İçeriğini en iyi şekilde yansıtacak birkaç alıntı yapalım:

> Sanayinin birçok dalı (tahıl, et, tuz, deri) ticarette devlet tekeli için olgunlaşmıştır, diğerleriyse (kömür, petrol, maden, şeker, kâğıt) devlet denetiminde tröstlerin örgütlenmesi için olgunlaşmıştır ve son olarak, mevcut koşullar sanayinin neredeyse bütün dallarında hammadde ve mamullerin dağıtımının devlet denetiminde olmasını ve aynı zamanda narh koyulmasını talep ediyor. Ayrıca bütün banka kurumlarını devlet denetimine tabi mallarda spekülasyonla savaşmak için devlet

ve kamu denetimine vermek zorunludur. Aynı zamanda, tembel takımına karşı çok sıkı önlemler alınmalıdır, velev ki bu amaçla zorunlu çalışma yükümlülüğüne geçilsin. Ülke şimdiden felaket bir vaziyette ve tek kurtuluş yolu, savaşın ve çarlık yönetiminin mahvettiği bir ülkeyi kurtarmak gibi meşakkatli bir görevi bilinçli bir şekilde omuzlamış [vay vay!] *bir hükümetin başında olduğu* bütün ulusun yaratıcı çabasıdır.

Son cümlenin italikle yazılı kelimelerden önceki kısmı haricinde (öyle bir söz ki, tam bir hamkafa safdilliğiyle kapitalistlerin 'omuzları'na altından kalkamayacakları görevler yüklüyor), muhteşem bir program bu. Burada denetim var, devlet denetiminde tröstler var, spekülasyonla savaş var, çalışma yükümlülüğü var. Sorması ayıp, bunun 'korkunç' Bolşevizmden ne farkı var? Bu 'korkunç' Bolşevikler daha fazla ne istiyor olabilirler ki?

Mesele tam da bu, sorunun özü tam da bu, her türden ve her renkten küçük burjuva ve hamkafanın inatla görmeyi reddettiği şey tam da bu. 'Korkunç' Bolşevizmin programını kabul etmek *zorunda kalıyorlar*, çünkü yaklaşmakta olan gerçekten feci çöküşten çıkış yolu sunan başka bir program yoktur. Ama -tabii bir de 'ama' var- kapitalistler bu programı *hayata geçirmemek için* 'kabul' ediyorlar ('Yeni' Geçici Hükümet'in beyannamesinin ünlü 3. maddesine bakınız). Narodnikler ve Menşeviklerse kapitalistlere güveniyorlar ve halkı da bu ölümcül güveni duymaya teşvik ediyorlar. Siyasal durumun özü budur.

Tröstlerin denetimi ve bütün defterlerinin açılması, çalışanlarının derhal konferans toplamaları, bu denetime *bizzat işçilerin* kayıtsız şartsız katılmaları, her önemli siyasal partinin temsilcileri eliyle bağımsız denetim, bütün bunlar *bir günde* hazırlanabilecek bir kararnameyle hayata geçirilebilir.

O halde, Şingaryov, Tereşçenko ve Konovalov yurttaşları tutan ne? Yurttaşlar, sözde-sosyalist bakanlarımız Çernov ve Çereteli, sizi durduran ne? İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Yürütme Komitesi'nin Narodnik ve Menşevik önderi yurttaşlar, sizi tutan mı var?

Ne biz ne de başka biri tröstler, bankalar, ticaret, iaşe temini ve *tembel takımı* (*İzvestiya* yazı kurulunun kaleminden çıkan şaşırtıcı derecede güzel bir kelime!) üzerinde *derhal* bu tür bir denetim kurulması dışında bir şey önerebilirdi. 'Bütün ulusun yaratıcı çabası'ndan daha iyisi bulunamazdı.

Bir tek şu var, kapitalistlerin sözüne güvenmememiz gerekiyor; kapitalistlerin bu tür bir denetim kurabileceklerine dair Menşeviklerin ve Narodniklerin naif (en kibarcası, naif) umuduna inanmamamız gerekiyor.

Felaket kapıda. Çöküşün eli kulağında. Kapitalistler bütün ülkeleri yıkıma sürüklüyorlar. Yalnızca tek bir çıkış yolu var: Devrimci disiplin, *devrimci sınıfın*, proleterler ve yarı proleterlerin alacağı devrimci önlemler, bütün devlet iktidarının bu sınıfa, bu tür bir denetimi hayata geçirmeye gerçekten muktedir, 'tembel takımı'yla layıkıyla baş edebilecek sınıfa devri.

Pravda, Sayı: 57 14 (27) Mayıs 1917;
Collected Works, Cilt: 24, s. 395-397

BEKLENEN FELAKET VE BOL KESEDEN SAVRULAN VAATLER

16-17 (29-30) Mayıs 1917

[BİRİNCİ MAKALE]

Kaçınılmaz çöküş, bizi bekleyen eşi görülmedik boyutlardaki felaket öyle büyük öneme sahiptir ki, ne manaya geldiğini tam olarak kavramak için tekrar tekrar ele almak gerekiyor. *Pravda*'nın son sayısında, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Yürütme Komitesi'nin *programının* artık 'korkunç Bolşevizm'den *hiçbir* farkı olmadığını söylemiştik.

Bugün Menşevik bakan Skobelev'in programının Bolşevizmden bile *daha ileri* gittiğine dikkat çekmek zorundayız. Bakan gazetesi Reç'te aktarıldığı şekliyle program şöyledir:

Bakan [Skobelev] ülkenin felaketin eşiğinde olduğunu söyledi ve şöyle devam etti: 'Ekonomik hayatın her alanına müdahale etmemiz lazım, zira hazinede hiç para yok. Emekçi kitlelerin koşullarını iyileştirmek zorundayız ve bunu yapmak için iş adamlarının ve bankacıların ceplerine, kârlarına el atmamız gerekiyor. (*dinleyicilerden 'Ama nasıl?' sesleri*) Çalışma Bakanı Skobelev buna, 'Mülkiyeti acımasızca vergilendirerek, cevabını verdi. 'Maliye biliminin bildiği bir yöntemdir bu. Mülklü sınıflara vergilendirme oranı kârlarının yüzde yüzüne çıkartılmalıdır.' (*dinleyicilerden 'İyi de bu hepsi demek' sözleri*) 'Maalesef,' diye devam etti Skobelev, 'birçok şirket kâr paylarını hissedarlara dağıttı bile ve bu yüzden mülklü sınıflara artan oranlı bir kişisel vergi yüklemek zorundayız. Hatta daha da ileri gideceğiz ve eğer kapitalistler burjuva işletme yöntemini korumak istiyorlarsa, o zaman faizsiz çalışsınlar ki müşterilerini kaybetmesinler. Eskiden kendilerini harekete geçiren teşvik artık olmadığından çok uyuşuk bir ruh hali içinde olan hissedarlar, bankacılar ve fabrika sahipleri için çalışma zorunluluğu getirmeliyiz. Hissedarların devlete karşı boynu kıldan ince olmalı; çalışma yükümlülüğü onlar için de geçerli olmalı.

İşçilere bu programı tekrar tekrar okumalarını, aralarında tartışmalarını ve uygulanabilirliği meselesine kafa yormalarını tavsiye ediyoruz.

Önemli olan bu programın gerçekleşmesi için gerekli koşullar ve gerçekleşmesi için acil adımların atılmasıdır.

Kendi içinde muhteşem bir program bu ve dahası Bolşeviklerin programıyla örtüşüyor, ama bir konuda bizim programımızdan da *ileri gidiyor*: Bankacıların cebindeki kârları 'yüzde yüze varasıya' alacağını vaat ediyor.

Partimiz çok daha ılımlıdır. Resmi kararımız bundan çok daha azını talep ediyor, yani: Sadece, bankaların denetim altına alınması ve daha adil bir artan oranlı gelir ve mülk vergisinin tedricen [bakın, Bolşevikler tedriciliği savunuyorlar!] yerleştirilmesi.

Partimiz Skobelev'den çok daha ılımlıdır.

Skobelev *pratikte gerçekleşmesi için gerekli koşulları anlamadan* aşırı vaatlerde bulunuyor, hatta bol keseden savuruyor.

Meselenin özü budur.

Skobelev'in programını sadece gerçekleştirmek değil, gerçekleşmesi doğrultusunda ciddi çaba göstermek bile *imkânsızdır*, ister toprak sahipleri ve kapitalistlerin partisiyle kol kola, ister kapitalistlerin (artı birkaç Menşevik ve Narodnik'in) hükümetinin mecburen bağlı kaldıkları bürokratik, hantal aygıtla birlikte.

Skobelev yurttaş, daha az laf, daha çok icraat! Söylevleri azaltalım, *pratikte işin nasıl* yapılacağına daha fazla kafa yoralım.

Eğer ülkeyi kaçınılmaz ve korkunç bir felaketten kurtaracaksak, hemen, bir gün bile gecikmeden işe koyulabiliriz ve koyulmamız gerekir. Ama bütün mesele 'yeni' Geçici Hükümet'in işe koyulmak *istememesidir*; dahası, istese bile, *koyulamamasıdır*, zira sermayenin çıkarlarını koruyan binlerce zincirle bağlıdır.

Biz halka hiç vakit kaybetmeden işe koyulma çağrısında bulunabiliriz ve bulunmamız gerekir; biz şu meclislerin *hemen* toplanması için kararname çıkartabiliriz ve çıkartmamız gerekir:

1) Banka çalışanları konseyleri ve kongreleri (hem tek tek bankalar hem de ulusal ölçekte) bütün bankaları ve banka binalarını tek bir devlet bankası halinde birleştirmeli ve bütün bankacılık işlemlerinde titiz bir denetim uygulamak amacıyla

ivedi pratik önlemler geliştirmeli, bu denetimin sonuçları hemen yayınlanmalıdır;

2) Bütün sendika ve tröst çalışanlarının konsey ve kongreleri denetim ve muhasebe için önlemler hazırlamalı, bu denetimin sonuçları derhal yayınlanmalıdır;

3) Bu kararname denetim hakkını sadece İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'ne değil, aynı zamanda her büyük fabrikadaki konseylere ve her büyük siyasal partinin temsilcilerine de tanımalıdır (örneğin, 12 Mayıs'ta en az iki Petrograd ilçesinde bağımsız aday listesi hazırlamış olan partiler büyük parti olarak kabul edilmelidir); bütün defterler ve belgeler denetime açık olmalıdır;

4) Kararname bütün hissedarlara, bütün şirket yöneticilerine ve yönetim kurulu üyelerine en az 10 bin (ya da 5 bin) ruble hisseye sahip olan bütün hissedarların adlarını ve ayrıca bu kişilerin 'paydaşı' oldukları şirketlerin ve hisselerin listesini yayınlama çağrısında bulunmalıdır (bankaların ve diğer çalışanların denetim organlarına yalan beyanda bulunmanın cezası bütün mülkiyete el koyma ve en az beş yıl hapis cezası olmalıdır);

5) Kararname halka yerel özyönetim organları aracılığıyla derhal genel çalışma yükümlülüğünü hayata geçirmesi, bunun denetlenmesi ve uygulanması için de genel halk milisinin kurulması çağrısında bulunmalıdır (kırsal bölgelerde doğrudan, şehirlerde işçi milisleri aracılığıyla).

Genel çalışma yükümlülüğü olmadan ülkeyi yıkımdan *kurtarmak mümkün değildir*; halk milisi olmadansa genel çalışma yükümlülüğünü hayata geçirmek mümkün değildir. Bakanlık koltuğu aklını başından almamış ya da bakan söylevlerine cidden güvenecek kadar aklını peynir ekmekle yememiş herkes bu gerçeği kabul edecektir.

On milyonlarca insanı yıkım ve felaketten kurtarmayı gerçekten isteyen herkes bu tür önlemleri savunmak *zorundadır*

Bir sonraki makalede daha adil bir vergilendirme sisteminin tedricen yerleştirilmesi sorununu ve halkın içinden çıkan gerçekten istidatlı örgütçüleri (hem işçiler hem de kapitalistler arasından, bu tür işlerde gerçekten kendilerini ispatlamış kişileri) yavaş yavaş bakan koltuklarına oturtmak için ne yapılması gerektiğini ele alacağız.

[İKİNCİ MAKALE]

Skobelev bir bakan edasıyla yaptığı konuşmayla galeyana gelip kapitalistlerin kârlarının yüzde yüzünü alacağını söylediğinde, palavracılığın nadide bir örneğini sunmuş oldu. Bu lafazanlık burjuva parlamenter cumhuriyetlerde halkı aldatmak için her zaman kullanılmaktadır.

Fakat burada sah lafazanlıktan da ötesi var. Skobelev, 'Eğer kapitalistler burjuva işletme yöntemini korumak istiyorlarsa, kârı düşünmeden çalışsınlar,' demişti. Kapitalistlere yönelik 'korkunç' bir tehdide benziyor, ama aslında, kadiri mutlak sermayeye kârlarından bir süreliğine fedakârlık ettirerek *egemenliğini koruma* girişimidir (Skobelev açısından belki bilinçsizce olabilir, ama kapitalistler açısından kesinlikle bilinçli bir girişim).

İşçilerin 'çok fazla' pay aldığını söylüyor kapitalistler; gelin iktidarı bırakmadan ya da üretimde etkili bir denetime izin vermeden sorumluluğu onlara verelim. Bir süreliğine kârlarımızdan fedakârlık edelim; 'burjuva işletme yöntemini koruyarak ve müşterilerimizi kaybetmeden' sanayideki bu geçiş aşamasının çöküşünü hızlandıracağız, mümkün olan her şekilde sabote edeceğiz ve suçu işçilere atacağız.

Kapitalistlerin planının bu olduğunu gerçeklere bakarak anlayabiliriz. Güney'deki kömür madeni sahipleri üretimi fiilen sabote ediyorlar, *'kasten savsaklayıp düzeni bozuyorlar'* (*Novaya Jizn*'in bir *işçi heyetinin* beyanlarına dayanarak yaptığı 16 Mayıs tarihli habere bakınız). Tablo açık ve nettir: *Reç* suçu işçilere atarak arsızca yalan söylüyor. Kömür madeni sahipleri 'kasten üretimi sabote ediyorlar', ama Skobelev kendi türküsünü çığırıyor: 'Eğer kapitalistler burjuva işletme yöntemini korumak istiyorlarsa, kârı düşünmeden çalışsınlar.' Durum açıktır.

'Bol keseden vaatler' savurarak halkın dikkatini *esas konudan*, yani gerçek denetimi işçilere devretme sorunundan uzaklaştırmak kapitalistlerin ve bürokratların *yararınadır*

İşçiler çarpıcı planlar, kurallar, yönetmelikler ve standartlar belirlemeye zaten her daim hazır olan merkezdeki bürokratların bütün şaşalı lafları, vaatleri, beyanları ve proje çılgınlıklarını ellerinin tersiyle itmelidirler. Kahrolsun bütün bu yalanlar! Her seferinde başarısız olan bu bürokratik ve burjuva proje çılgınlığına son! Kahrolsun erteleme mantığı! İşçiler *bizzat işçiler* tarafından uygulanmak üzere *derhal gerçek* denetim kurulmasını talep etmelidirler.

Başarının, felaketten kaçınmada başarılı olmanın en önemli koşulu budur. Eğer bu yoksa, geri kalan her şey aldatmacadır. Eğer bu varsa, 'kârların yüzde yüzünü almak' için acele etmemize gerek yoktur. Daha ılımlı olabiliriz ve olmamız gerekir; *tedricen* daha aclil bir vergilendirme sistemine geçebiliriz; küçük ve büyük hissedarlar arasında ayrım yaparız; küçük hissedardan *çok az* alırken, *sadece* büyük hissedardan fazla alırız (ama illa hepsini almak *gerekmiyor*). Büyük hissedarlar sayıca çok azlar, ama oynadıkları rol, tıpkı sahip oldukları zenginlik gibi, *çok fazla*. Rusya'nın en zengin 5 bin, *hattâ 3 bin*

adamının listesini çıkaracak olsak ya da mali sermayelerinin bütün bağlarının, banka bağlantılarının (banka, üretici sendikaları ve diğer yerlerin çalışanları tarafından *tabandan* denetimle) izini sürecek olsak, kapitalist tahakkümün bütün yapısının, başkalarının emeği üzerinden biriktirilen devasa zenginliğin, toplumsal üretim ve dağıtımda 'denetim'in bütün temel köklerinin açığa çıkacağını rahatlıkla söyleyebiliriz.

İşte, işçilere devredilmesi gereken *bu* denetimdir. Sermayenin çıkarlarının halktan gizlemeyi gerektirdiği işte bu yapı, bu köklerdir. 'İktidarımızın bu köklerini halka göstermektense, bir süre 'bütün' kârlarımızdan ya da gelirimizin yüzde doksan dokuzundan vazgeçmek evladır!' İşte, sermayedar sınıfı ve onun bilinçsiz uşakları olan devlet adamları böyle akıl yürütüyorlar.

Biz ise mali sermayenin bu kalesinin halkın gözünde ifşa edilmesi, işçi denetimine sokulması talebimizden her ne olursa olsun vazgeçmeyeceğiz! İşte, sınıf bilinçli işçi de böyle akıl yürütüyor. Nitekim sayıları artan yoksul kitlelere, halkın artan çoğunluğuna, felaketten kurtulmak için içtenlikle bir yol arayan artan sayıda samimi insana her geçen gün bu akıl yürütmenin doğruluğunu daha iyi kanıtlayacaktır.

Eğer felaketten kurtulma lafları ve projeleri salt bir aldatmaca olarak kalmayacaksa, mali sermayenin bu kalesini fethetmek şarttır. Tek tek kapitalistlere, hattâ kapitalistlerin çoğuna gelince, (Şulgin kendisini ve dostlarını bu şekilde 'korkutsa' da) proletaryanın 'kapitalistlerin donuna kadar her şeyini alma' gibi bir niyeti yoktur, onların 'her şeyi'ni almak isteyen yok. Tersine, proletarya onları yararlı ve onurlu işlere vermeyi düşünüyor, ama işçilerin denetiminde olmak şartıyla.

Şu an yaklaşan felaket karşısında halk için en yararlı ve vazgeçilmez iş *örgütlenmedir* Proleter örgütlenme mucizeleri – şu an bizim sloganımız budur ve proletarya iktidarı ele geçirdiğinde bu sloganı ve talebi bir kat daha sahipleneceğiz. Kitlelerin örgütlenmesi olmadan, mutlak zorunluluk olan genel çalışma yükümlülüğüne geçmek de, bankalar ve karteller üzerinde, üretim ve dağıtımda ciddi anlamda denetim kurmak da hiçbir şekilde mümkün olmayacaktır.

İşte bu yüzden, bir işçi milisiyle başlamak ve hemen başlamak zorunludur ki, bir halk milisinin kurulmasına ve polis ile düzenli ordunun yerini bütün halkın silahlandırılmasının almasını sağlamak adına yavaş ama sağlam ve zeki adımlarla ilerleyebilelim. İşte bu yüzden, toplumun *bütün* kesimlerinden, kapitalistler de dâhil olmak üzere *bütün* sınıfların içinden (zira kapitalistler *şu an* gerekli deneyime en fazla sahip olan sınıftır) yetenekli örgütçüler devşirmek şarttır. Halkın içinde böyle birçok saklı cevher var. Köylüler ve proleterler arasındaki bu saklı cevherler kendisini gösterecek fırsat bulamadığından ötürü öylece yatmaktadır. Pratik çalışma içinde, örneğin bir ilçede kuyruk sorununu çözerken, ev komitelerini, ev çalışanlarını ya da örnek çiftlikleri örgütlerken, işçilerin devraldıkları fabrikaların düzgün bir şekilde yönetilmesinde, vb. bu cevherler tabandan devşirilmelidir. Pratik çalışma içinde bu güçler devşirilip yetenekleri pratikte sınandığında, hepsi de 'bakanlığa' terfi ettirilmelidir – kelimenin eski anlamında, onlara bakanlık koltuğu vermek değil, onları ulusal eğitmenler, seyahat organizatörleri, *her yerde* en sıkı düzeni kurma, insan emeğinde azami tasarrufu sağlama, en sıkı yoldaşça disiplini yerleştirme işinde yardımcı olarak atama anlamında.

İşte, proletarya partisinin felaketten kaçınmanın aracı olarak halka anlatması gereken budur. İşte, iktidarı ele geçirdiği yerellerde kısmen hayata geçirmeye başlaması gereken budur. İşte, devlet iktidarını ele geçirdiğinde tam anlamıyla hayata geçirmesi gereken budur.

Pravda, Sayı: 58-59, 16-17 (29-30) Mayıs 1917;
Collected Works, Cilt: 24, s. 424-430.

ENTERNASYONALİSTLERİN BİRLEŞMESİ SORUNU

18 (31) Mayıs 1917

Partimiz Tüm-Rusya Konferansı, sosyalizme küçük burjuva ihanet politikasıyla kesin bir kopuş temelinde, gerçek bir enternasyonalist tutum alan gruplar ve eğilimlerle daha yakın ilişki ve birliğin zorunlu olduğunu kabul eden bir karar alımıştır.

Birlik sorunu yakın zamanda Petrograd Birleşik Sosyal-Demokratları İlçelerarası örgütünün [Mejrayonka ya da Mejrayontsi] konferansında tartışıldı.

Partimiz Merkez Komitesi, Tüm-Rusya Konferansı'nın kararına uygun şekilde, Mejrayontsi örgütüyle birleşmenin son derece doğru olduğunu kabul etmiş ve şu önerilerde bulunmuştur (bu öneriler Mejrayontsi örgütüne ilkinde sadece Lenin yoldaş ve diğer birkaç Merkez Komite üyesi adına sunul-

muş, fakat sonrasında Merkez Komite üyelerinin çoğunluğu tarafından onanmıştır):

'Birleşmenin derhal gerçekleşmesi şarttır.

Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi Merkez Komitesi'nden her iki gazetenin (Rusya çapında *halka hitap eden (popüler)* bir gazeteye dönüştürülecek olan mevcut *Pravda* ve yakın gelecekte kurulacak olan merkez yayın organının) yayın kadrosunda Mejrayontsi örgütünün bir temsilcisinin yer alması talep edilecektir.

'Merkez Komite'den altı hafta içinde bir Parti Kongresi toplamak amacıyla özel bir Örgütlenme Komitesi oluşturması talep edilecektir. Mejrayontsi Konferansı'nın bu komiteye iki delege gönderme hakkı olacaktır. Eğer Menşevikler (Martov'un takipçileri) 'savunmacılar'la bağlarını koparırlarsa, yukarıda bahsi geçen komiteye delegelerini katmalarını hem isteriz hem de böyle bir şey gereklidir.

'İhtilaflı meselelerin özgürce tartışılması Priboy Yayınları tarafından tartışma broşürlerinin basılması ve yeniden yayınlanmaya başlayacak olan *Prosveşçeniye (Komünist)* dergisinde özgür tartışmayla sağlanacaktır.'

(10 Mayıs 1917'de N. Lenin'in kendisi ve birkaç MK üyesi adına okuduğu taslak.)

Mejrayontsi örgütüyse kendi adına farklı bir karar metni kabul etti:

'Birleşme üzerine. Proletaryanın ancak bütün devrimci güçlerinin en sıkı şekilde kaynaşmasıyla,

'1) sosyalizme giden yolu hazırlama mücadelesinin en ön safında yer alabileceğini,

'2) yarı feodal rejimin kalıntılarına ve çarlık mirasına karşı mücadelesinde Rusya demokrasisinin önderi olabileceğini,

'3) devrimi sonuna kadar götürebileceğini ve nihayet savaş ve barış, toprakların müsaderesi, sekiz saatlik işgünü vb. sorunlarını çözebileceğini,

'Kabul eden konferansımızın görüşü şu yöndedir:

'a) Proletarya açısından son derece elzem olan güçlerin birleştirilip kaynaştırılması ancak Zimmerwald ve Kienthal bayrağı altında ve partinin 1908 ve 1910, 1912 ve 1913 yıllarındaki kararları temelinde başarılabilir;

'b) Tek bir emek örgütü bile, bu ister sendika, ister eğitim derneği, ister tüketici kooperatifi olsun ve tek bir işçi gazetesi ya da dergisi bile bu bayrağın altına girmekten imtina etmemelidir;

'c) Ayrıca konferans bu kararlar temelinde kesin olarak ve canı gönülden birleşme taraftarı olduğunu beyan eder.'

Bu kararlardan hangisinin birliğin sağlanmasında daha yararlı olacağı bütün enternasyonalist işçilerin tartışıp karara bağlaması gereken bir sorundur.

Mejrayontsi örgütünün siyasal kararları genel itibariyle doğru yolu seçmiş ve 'savunmacılar'la bağlarını koparmıştır.

Kanaatimizce, mevcut koşullarda güçlerin bölünmesi hiçbir şekilde haklı görülemez.

Pravda, Sayı: 30, 18 (31) Mayıs 1917;
Collected Works, Cilt: 24, s. 431-432.

KAPİTALİSTLER HALKI NASIL KORKUTMAYA ÇALIŞIYORLAR?

11 Mayıs (1 Haziran) 1917

Finansovaya Gazeta'nın 17 Mayıs tarihli başyazısında şöyle yazıyor:

> Herkesin beklediği siyasal altüst oluş daha önce eşi görülmedik bir toplumsal devrim biçimine bürünüyor. Özgür bir ülkede meşru ve doğal bir şey olan 'sınıf mücadelesi' bizde bir sınıf savaşı niteliğine bürünmüştür. Mali çöküş yakındır. Sınai çöküş ise kaçınılmazdır.
>
> Siyasal devrim yapmak için II. Nikola'yı tahttan feragat ettirmek ve on-on beş bakanını tutuklamak yeterli oldu. Bu iş bir günde kolayca halledildi. Ama bir sosyal devrim yapmak için on milyonlarca yurttaşın kendi mülkiyet hakkından fera-

gat etmesi ve sosyalist olmayan herkesin tutuklanması gerekiyor. Bu iş uzun yıllar alır.

Pek kıymetli yurttaşlar, bu doğru değil. Su katılmadık bir yalan bu! İşçilerin sanayide *denetime* sahip olmalarını 'sosyal devrim' diye adlandırmayı tercih ediyorsunuz. Bu şekilde üç büyük hata yapıyorsunuz.

Birincisi, 27 Şubat devrimi de bir sosyal devrimdi. Her siyasal altüst oluş, eğer basit bir hizip değişimi değilse, sosyal (toplumsal) devrimdir. Mesele sosyal devrimi *hangi sınıfın* yaptığıdır. 27 Şubat 1917 Devrimi iktidarı II. Nikola'nın başında olduğu feodal toprak sahiplerinden alıp burjuvaziye verdi. Bu, *burjuvazinin* sosyal devrimiydi.

Finansovaya Gazeta bilimsel olmayan sakil bir terminolojiyle 'sosyal'i 'sosyalist'le karıştırıyor ve böylece işçi ve köylülerin iktidarı burjuvazinin ele geçirmesiyle yetinemeyecekleri bariz gerçeğini halktan *saklamaya* çalışıyor.

Kapitalistler bu açık ve basit gerçeği geçiştirmeye çalışarak kendilerini ve halkı kandırıyorlar.

İkincisi, 'daha önce eşi görülmedik türde' tabiri 1914-1917 büyük emperyalist savaşı için de geçerlidir. Böyle bir çöküş, böyle kanlı felaketler, böyle bir dehşet ve *bütün medeniyetimizin* bu şekilde *darmaduman olması* 'daha önce eşi görülmedik türde'dir. Üretim ve dağıtımda, bankalarda, fabrikalarda, vb. bu denetimi zorunlu kılan şey birilerinin sabırsızlığı ya da birilerinin propagandası değil, nesnel koşullar ve medeniyetimizin böyle eşi görülmedik şekilde dağılışıdır.

Bu denetim olmadığı takdirde, on milyonlarca insanın kaçınılmaz bir yıkım ve ölümle karşı karşıya olduğunu söylemek abartı olmaz.

27 Şubat'taki 'siyasal altüst oluş'un yarattığı özgürlük ve Sovyetlerin varlığı dikkate alındığında, bu tür bir denetim ancak işçi ve köylülerin birleşmesiyle, ancak nüfusun azınlığının çoğunluğa boyun eğmesiyle *mümkündür* İstediğiniz kadar sızlanın, bu gerçeği hiçbir şey değiştiremez.

Üçüncüsü ve en önemlisi, bir sosyalist devrim olması için bile, 'on milyonlarca yurttaşın kendi mülkiyet hakkından feragat etmesi' hiç de gerekli *değildir* Sosyalizm bile böyle bir şeyi gerektirmez (dahası, bankalar ve fabrikalarda denetim *henüz* sosyalizm *değildir*).

Sosyalizme atılmış iğrenç bir iftiradır bu. 'On milyonlar'ın, yani küçük ve orta halli köylülerin mülklerinden mahrum bırakılmaları (='onmilyonlarca yurttaşın kendi mülkiyet hakkından feragat etmesi') gerektiğini savunan tek bir sosyalist yoktur.

Yok böyle bir şey!

Sosyalistler her yerde ve her zaman bu tür saçmalıkları reddetmişlerdir.

Sosyalistler *yalnızca* toprak sahipleri ve kapitalistleri 'feragat' ettirmeyi amaçlarlar. Üretimi aksatıp sabote eden maden sahiplerinin yaptığı gibi halka meydan okuyanlara kesin bir darbe vurmak için, *birkaç yüz*, en fazla bin-iki bin milyoneri, banker ve sanayici-tüccarı mülkiyet hakkından 'feragat' ettirmek yeterlidir.

Sermayenin direnişini kırmak için bu kadarı fazlasıyla yeterli olacaktır. Bu *az sayıda varlıklı insanın* bile *bütün* mülkiyet hakkından feragat ettirilmesine gerek yoktur; tüketim maddelerine ve mütevazı bir gelire sahip olmalarına izin verilebilir

Söz konusu mesele sadece birkaç yüz milyonerin direnişinin kırılmasıdır. Ancak bu şekilde felaketten kurtulmak mümkün olabilir.

Pravda, Sayı: 61, 19 Mayıs (1 Haziran) 1917;
Collected Works, Cilt: 24, s. 439-440.

İKİLİ İKTİDAR BİTTİ Mİ?

20 Mayıs (2 Haziran) 1917

Hayır, bitmedi! İkili iktidar sürüyor. Her devrimin temel sorunu olan devlet iktidarı sorunu halen belirsiz, istikrarsız ve açıkça geçiş niteliği taşıyan bir durumdadır.

Hükümet gazetelerini, sözgelimi *Reç*'i *İzvestiya, Dyelo Naroda* ve *Raboçaya Gazeta*'yla karşılaştırın. Geçici Hükümet'in toplantılarında neler olup bittiğine, hükümetin en temel meselelerdeki tartışmaları kesin bir yol tutmaktan aciz olduğu için nasıl 'ertelediği'ne dair çıkan az sayıda -maalesef çok çok az sayıda- resmi haberlere göz gezdirin. Sovyet Yürütme Komitesi'nin 16 Mayıs'ta kabul ettiği ve ekonomik kaosla boğuşma ve yaklaşan felaketten kurtulma gibi çok hayati ve önemli

bir sorunu ele alan kararını inceleyin. O zaman ikili iktidarın aynen devam ettiğini görürsünüz.

Ülkenin felakete doğru hızla yol aldığını herkes kabul ediyor. Ama sorunu halının altına süpürmekten başka bir şey yapılmıyor.

Yaklaşan ekonomik felaket gibi hayati bir sorunda, böyle can alıcı bir anda alınan karar komisyonlar, daireler ve alt-birimler dışında hiçbir şey yaratmıyorsa; aynı Yürütme Komitesi üretimi kasten sabote etmekle suçlanan Donetsk kömür madeni sahiplerininki gibi bir rezalet karşısında sahte dilekler dışında hiçbir şey içermeyen bir karar alıyorsa, buna yan çizmek denmez mi? Fiyat sabitleme, kâr düzenlemesi, asgari ücret belirlenmesi ve devlet denetiminde tröstlerin kurulması – evet, ama nasıl, kim aracılığıyla? 'Donetsk Krivoy Rog (Kryvyi Rih) Havzası'ndaki merkezi ve yerel kurumlar aracılığıyla. Bu kurumlar demokratik nitelikte olmalı ve işçiler, işverenler, hükümet ve demokratik devrimci örgütlerin temsilcilerinden oluşmalıdır'!

Eğer bir trajediden bahsediyor olmasaydık, gülmemek için kendimizi zor tutardık.

Bu tür 'demokratik' kurumların yerel birimlerde ve Petrograd'da geçmişte olduğu gibi bugün de var olduğu (bizatihi Sovyet Yürütme Komitesi), ama bunların bir şey yapacak güçte olmadığı herkesin malumudur. Donetsk işçileri ile patronlar arasındaki toplantılar Mart ayının sonundan beri sürüyor: Mart ayı! Altı hafta geçti ve sonuçta Donetsk işçileri kömür madeni sahiplerinin üretimi kasten sabote ettikleri sonucunu çıkarmak zorunda kaldılar!

Halk yine vaatlerle, komisyonlarla, işçi ve patronların temsilcileri (eşit sayıda?) arasındaki toplantılarla uyutuluyor ve eski kırtasiyecilik sil baştan başlıyor.

Kötülüğün kaynağında ikili iktidar var. Narodniklerin ve Menşeviklerin hatası sınıf mücadelesini anlamamaları ve sınıf mücadelesini ikame etmek ya da gizlemek, laflarla, vaatlerle, kararlarla, aynı ikili iktidarın temsilcilerinin 'katıldığı' komisyonlarla uzlaştırmak istemeleridir!

Kapitalistler savaştan korkunç kârlar, dudak uçuklatıcı kârlar elde ettiler. Hükümetin çoğunluğu kapitalistlerin tarafında. Fakat bütün egemenlik onlarda olsun istiyorlar; sınıfsal konumları gereği bütün iktidar için hamle yapmaları ve bunun için savaşmaları kaçınılmazdır.

Emekçi kitlelerse nüfusun ezici çoğunluğunu oluşturuyorlar, Sovyetler onların kontrolünde, çoğunluk olarak sahip oldukları gücün farkındalar, her yerde bir 'demokratikleşmiş' hayat vaadi görüyorlar, demokrasinin çoğunluğun azınlık karşısındaki egemenliği olduğunu biliyorlar (*yani tersi değil* – oysa kapitalistlerin istediği budur), savaşın başlangıcından bu yana değil, ancak devrimden bu yana hayat koşullarını iyileştirmeye çalışıyorlar (üstelik her yerde de değil). Bu yüzden halkın, yani nüfusun çoğunluğunun mutlak egemenliğinden başka bir şey, işlerin çoğunluk ile azınlık arasındaki bir 'anlaşma'ya göre değil, kapitalist azınlığa karşı işçi çoğunluğun iradesine göre yönetilmesinden başka bir şey hedefleyemezler.

İkili iktidar sürüyor. Narodnikler ve Menşevikler azınlık kabilinden eklenti olmuş olsalar da, kapitalistlerin hükümeti hâlâ kapitalistlerin hükümetidir. Sovyetler ise hâlâ çoğunluğun örgütüdür. Narodnik ve Menşevik önderler bir koltuğa iki karpuz sığdırma çabası içinde çaresizce çırpınıyorlar.

Bu arada kriz ilerliyor. İşler öyle bir noktaya geldi ki kapitalistler (kömür madeni sahipleri) hiç utanmadan korkunç

suçlar işliyorlar: Üretimi *sabote ediyorlar* ve *durduruyorlar* İşsizlik yayılıyor. Ortalıkta lokavt söylentileri var. Aslında kapitalistlerin üretimi sabote etmeleri (zira kömür, *sanayinin ekmeğidir*!) ve artan işsizlik biçiminde *başladılar* bile.

Bu krizin, yaklaşan felaketin tek sorumlusu Narodnik ve Menşevik önderlerdir, zira şu anda Sovyetlere, yani çoğunluğa onlar önderlik ediyorlar. Azınlığın (kapitalistlerin) çoğunluğa boyun eğmek istememesi kaçınılmazdır. Bilimin ve bütün ülkelerin deneyiminin öğrettiği dersleri unutmayan biri, sınıf mücadelesini unutmayan biri böyle asli, yakıcı bir sorunda kapitalistlerle 'anlaşma'ya güven duymayacaktır.

Narodnik ve Menşevik önderlerin 'uzlaşmacı' tutumu olmasaydı, nüfusun çoğunluğu, yani Sovyetler, işçi ve köylüler durumu tümüyle kurtarabilir, kapitalistlerin üretimi sabote edip durdurmalarını engelleyebilir, üretimde derhal etkili bir şekilde *kendi* denetimlerini kurabilirlerdi. Krizin ve felaketin bütün sorumlusu Narodnik ve Menşevik önderlerdir.

İşçi ve köylü çoğunluğun kapitalist azınlığa karşı harekete geçmeye karar vermesinden başka bir çıkış yolu *yoktur*. Zamana oynamak işleri daha da kötüleştirmekten başka bir işe yaramaz.

Marksist açıdan bakıldığında, Narodnik ve Menşevik önderlerin 'uzlaşmacı' tutumu küçük burjuva kararsızlığın bir tezahürüdür. Küçük burjuvazi hem işçilere güvenmekten hem de kapitalistlerle bağını koparmaktan korkar. Bu şekilde yalpalaması kaçınılmazdır, tıpkı bizim mücadelemizin, proleter partisinin mücadelesinin kararsızlığı yenme ve halka kapitalist muhalefete karşın üretimi yeniden ayakları üzerine dikme, örgütleme ve artırma zorunluluğunu gösterme mücadelesinin kaçınılmaz olması gibi.

Başka bir çıkış yolu yok. Ya kapitalistlerin tam iktidarına geri döneriz ya da gerçek demokrasiye, kararları çoğunluğun aldığı bir düzene ilerleriz. Bu ikili iktidar uzun süre devam edemez.

2 Haziran (20 Mayıs) 1917'de *Pravda*'nın 62. sayısında yayınlandı; *Collected Works*, Cilt: 24, s. 445-448.

TOPRAKLARIN 'İZİNSİZ MÜSADERESİ' ÜZERİNE

Sosyalist-Devrimcilerin Mesnetsiz İddiaları

20 Mayıs (2 Haziran) 1917

Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Sovyeti gazetesi *İzvestiya* 19 Mayıs tarihli 10. sayısında S. Maslov'un 'toprak müsadereleri' konusundaki sözlerini haber yapmış:

'Bazı yerlerde, diyor S. Maslov, 'köylüler yerel birimdeki toprak sahiplerine ait olan toprakları izinsiz müsadere ederek toprağın kendi haklarını olduğunu kabul ettirmeye çabalıyorlar. Sorulması gereken soru şudur: Bu yöntem doğru mudur?'

S. Maslov bunun doğru olmadığını düşünüyor ve bu düşüncesini açıklamak için dört neden sıralıyor. Gelin bu iddiaları ele alalım.

Birinci iddia: Rusya'da topraklar farklı bölge ve eyaletlerde eşitsiz bir şekilde dağılmıştır. Bu reddedilmez gerçeğe dikkat çeken S. Maslov şunları söylüyor:

> Eğer her eyalet ya da bölge yalnızca kendi topraklarında hak iddia etse ve kendi kullanımı için müsadere yoluna gitse, toprak sorununun düzgün bir şekilde halledilmesinin ne denli karmaşıklaşacağını tasavvur etmek zor olmasa gerek. Eğer bazı köylerdeki köylüler yerel toprak sahiplerinin topraklarına el koyup, diğer köylüleri topraksız bırakırlarsa, ne olacağını kestirmek zor olmasa gerek.

Bu iddia gerçeği alenen ve yüzsüzce çarpıtmaktadır. Köylülere toprağa *özel mülkiyet* olarak -üstelik örgütsüz bir şekilde- el koymalarını tavsiye edecek kadar aklını kaybetmiş herkese cevap niteliğindedir. Alın, aranızda paylaşıp hayrını görün, hepsi bu.

Bu gerçekten de anarşizmin son noktası, saçmalığın dik âlâsı olacaktır.

Bu tür bir saçmalığı hangi parti önerdi ya da öneren oldu mu, bilmiyoruz. Eğer S. Maslov'un aklından geçen buysa, yel değirmenleriyle savaşıyor demektir. Tek kelimeyle, gülünç!

Partimiz Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi (Bolşevikler) kelimeleri özenle seçilmiş olan karar metninde, toprakta *mülkiyetin* bütün halka verilmesini savunmaktadır. Dolayısıyla, *biz* toprağa özel mülkiyet olarak el koyulmasına *kesinlikle karşıyız*.

Ama mesele bu değildir ve zaten S. Maslov da esas ve temel meselenin gerçekte ne olduğundan bahsederek kendi kendini ele vermiştir: *büyük topraklara* el koyulması. Meselenin can alıcı noktası budur. S. Maslov tam da bu konuda lafı dolandırmaktadır.

Büyük topraklara *hemen* el koyulmalıdır, yani toprakta özel mülkiyet *hemen* ve *tazminatsız* kaldırılmalıdır.

Peki, ya bu toprakların *tasarrufu*? Toprakların doğrudan tasarruf ve işleme hakkı kimde olmalı? Yerel birimlerdeki köylüler bunu örgütlü bir şekilde, yani çoğunluğun kararına uygun olarak yapmalıdırlar. Partimizin tavsiyesi budur. Yerel birimlerdeki köylüler bu toprakların *doğrudan* kullanımına sahip olmalı ve bu topraklar bütün halkın *mülkü* haline gelmelidirler. Sahiplik sorununda *son sözü* Kurucu Meclis (ya da halk Kurucu Meclis olarak Tüm Rusya Sovyetleri Konseyi'ni seçerse, Tüm-Rusya Sovyetleri Konseyi) söyleyecektir.

Çeşitli bölgelerde toprakların eşitsiz dağılımının bununla ne alakası var? Elbette hiç alakası yok. Kurucu Meclis toplanana kadar *hiçbir* plan bu eşitsiz dağılımı ortadan kaldıramaz, bu ister toprak sahiplerinin planı, ister S. Maslov'un planı, ister bizim planımız olsun.

S. Maslov sadece köylülerin dikkatini başka yöne çekmeye çalışıyor. Esas meseleyi geçiştirmek için konuyla hiç alakası olmayan boş sözlerin arkasına saklanıyor.

Esas mesele büyük toprakların ne olacağıdır. Toprak sahipleri onlarda kalması gerektiğini savunuyorlar. Biz *derhal, tazminatsız ve bilabedel* köylülere devredilmesinden yanayız. Maslov ise 'uzlaşma komisyonları' aracılığıyla sorunu rafa kaldırmaktan yanadır.

Bu kötü bir şey. Oyalama taktikleri kötüdür. Toprak sahipleri köylü çoğunluk ile toprak sahibi azınlığı uzlaştırmaya çalışmayı bırakıp, derhal bu köylü çoğunluğun iradesini tanımalıdır. Bu uzlaştırma toprak sahiplerinin ekmeğine yağ süren kanunsuz, adaletsiz, demokrasiye aykırı bir ayrıcalıktır.

Maslov'un ikinci iddiasıysa şöyledir:

> Köylüler toprağa el koymayı savunuyorlar, çünkü o toprakta bir ürün yetiştirmeyi başarırlarsa, ellerinde tutabileceklerini düşünüyorlar. Oysa bunu ancak gerekli sayıda insan ve beygir gücüne sahip olan haneler yapabilir. Atı olmayan aileler ya da insan gücünün çoğunu orduya vermiş aileler bu müsadere yöntemiyle toprak hasretini dindiremeyeceklerdir. Çok açık ki, bu yolla kazanan en güçlüler, hatta toprak bakımından daha zengin olanlar olacaktır, toprağa en çok muhtaç olanlar değil.

Bu iddianın da gerçekle uzaktan yakından alakası yoktur. S. Maslov yine köylülerin dikkatini gerçek meseleden, yani büyük toprak sahipliği meselesinden uzaklaştırmaya çalışıyor. Eğer köylüler büyük topraklara 'müsadere' yoluyla (yani, bizim önerdiğimiz gibi, bedel ödemeden) değil de, (toprak sahipleri ve S. Maslov'un önerdiği gibi) *kiralama* yoluyla, yani toprak için *düzenli şekilde bedel ödeyerek* kavuşurlarsa, bir şey değişir mi? Toprağı işlemek için gerekli işçiler ve atlar toprak sahiplerinden kiralanmıyor mu? Çalışan fertlerini orduya vermiş olan aileler büyük ailelerle eşit temelde toprak kiralayabilirler mi?

Bu konuda partimiz Bolşevikler ile Maslov arasında görüş ayrılığı şudur: Kendisi toprağın toprak sahiplerinden belli bir bedel karşılığında 'uzlaşma' anlaşmasına varıldıktan sonra alınmasını teklif ederken, biz hemen ve bilabedel alınmasını savunuyoruz.

Köylüler *arasındaki* zenginler sorununun bununla bir alakası yok. Dahası, toprağa bilabedel el koymak *yoksulların* daha çok yararınadır. Kira ödemekse zenginler için daha kolaydır.

Zengin köylülerin yoksullara yanlış yapmasını engellemek için hangi önlemler mümkün ve zorunludur?

1) Çoğunluk kararı (yoksulların sayısı zenginlerden daha fazladır). Bizim teklifimiz budur

2) Yoksul köylülerin kendi *özel* çıkarlarını *özel olarak* tartışabilecekleri özel bir örgüt. Bizim teklifimiz budur.

3) Tarım Emekçisi Temsilcileri Sovyetleri'nin idaresinde ortak çeki hayvanları ve ortak aletlerle büyük toprakların ortaklaşa işlenmesi. Bizim teklifimiz budur.

'Sosyalist-Devrimciler' Partisi tam da en önemlileri olan son iki önlemi desteklememektedir. Çok yazık.

Üçüncü iddiaysa şudur:

> Başlangıçta, cephe gerisinde, evlerinde toprak bölüşümünün yaşandığı söylentilerinin askerler arasında dolaştığı devrimin ilk günlerinde, birçok asker payına düşeni alamama korkusuyla eve gitmek için yanıp tutuşuyordu. Firar vakaları daha da sıklaşmıştı.

Bu iddia toprağın *özel mülkiyet olarak* doğrudan *bölüşülmesiyle* alakalıdır. Kimsenin böyle bir teklifi olmamıştır. Dolayısıyla, S. Maslov yine hedefi ıskalıyor.

Dördüncü iddia:

> Son olarak, toprak müsadereleri hasat miktarını düşürmekten başka bir işe yaramıyor. Köylülerin büyük topraklara el koydukları sonra toprağı kötü işledikleri, yetersiz tohum kullandıkları ya da kendi topraklarını ekmeden bıraktıkları görülmüştür. Ülke iaşe bakımından perişan vaziyette olduğundan, bu durum kesinlikle kabul edilemez.

Bu öyle kıyırık bir iddia ki, insan buna ancak gülebilir. Toprak sahiplerinden alınan toprak için bedel ödenirse, toprakların daha iyi işleneceğine inanmamız isteniyor!

Maslov yurttaş, bu tür iddialardan medet umduğunuz için kendinizden utanmalısınız!

Eğer köylüler tarlaları kötü sürüyorlarsa, büyük toprakları kolektif bir şekilde işleyerek onlara -özellikle de *yoksul köylülere*- yardım etmek gerekir. Yoksul köylülere yardım etmenin başka bir yolu *yoktur*. Ama maalesef S. Maslov tam da bu çareyi teklif *etmiyor*

S. Maslov'un ortaya attığı iddiaların mesnetsiz olduğunu kendisinin de fark ettiğini söyleyebiliriz, zira hemen şunu ekleme gereği duyuyor:

> Söylediklerimin ardından bazılarınızın şu sözlerle itiraz edebileceğini tahmin ediyorum: Büyük toprak sahipliği sisteminin bu kadar gadrine uğramışken, her şeyi olduğu gibi bırakmamız nasıl beklenebilir? Ben bir şey önerdiğimi hatırlamıyorum.

Aynen öyle! Maslov'un söylediklerinden her şeyi olduğu gibi bırakmak istediği sonucu çıkartılabilir, oysa o bunu *istemiyor* O halde dile getirdiği görüşlerde bir yanlışlık var.

Kararı köylülere bırakalım. Tekliflerde bulunmak *partilerin* işidir. Bizim partimiz benim yukarıda sıraladığım görüşleri teklif ediyor. Bu öneriler kararlarımızda açıkça belirtilmiştir (bkz. *Soldatskaya Pravda,* Eki, Sayı: 13, fiyat 5 kopek).

Pravda, Sayı: 61, 20 Mayıs (2 Haziran) 1917;
Collected Works, Cilt: 24, s. 449-454.

PARTİ PROGRAMININ DEĞİŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN YAZILAR

Nisan-Mayıs 1917

1.
Parti Programının Değiştirilmesine İlişkin Broşür Malzemelerine Önsöz
20 Mayıs 1917

Rusya Sosyal-Demokrat Partisi ('Bolşevikler') Merkez Komitesi, aşağıda imzası bulunan kişilere şu an Merkez Komite'nin elinde bulunan parti programının değiştirilmesine ilişkin materyalleri derhal yayınlamaları talimatını vermiştir.

Bu materyaller şunlardır:

a) Bu satırların yazarının 24-29 Nisan 1917'de RSDİP Tüm-Rusya Konferansı'na sunduğu ve şu âna kadar sadece konferansın bu sorunun ayrıntılı olarak ele alınması için ata-

dığı komite tarafından incelenmiş olan programın teorik ve siyasal kısımlarında yapılan düzeltmelerin ilk taslağı;

b) Komitenin ya da tek tek komite üyelerinin taslak hakkında ya da taslakla alakalı yorumları;

c) Benim bu yorumlara cevabım;

d) 24-29 Nisan 1917 Konferansı'nda alt-kurul tarafından emeğin korunmasına ilişkin olarak hazırlanan asgari ekonomik programda teklif edilen değişikliklerin tam taslağı;

e) Parti programının yaygın eğitimle ilgili maddelerinde yapılacak değişikliklerin kısa açıklayıcı notların da eklendiği bir taslağı. Bu taslak N. K. Krupskaya tarafından konferanstan sonra hazırlanmıştır.

Bu materyale kısa notlar düşeceğim, zira partinin bu materyali şu anda yayınlamasının başlıca amacının parti programını hazırlama işinde mümkün olan azami sayıda insanın aktif katılımını sağlamak olduğu kanaatindeyim.

Yukarıda sıralanan bu değişiklikler birlikte alındığında yeni bir programın tam metin taslağını oluşturmaktadır. Bu yüzden, programın *hem* eski *hem de* yeni metnini bu broşürün sonuna ekledim; bu malzemeler okura karşılaştırma ve düzeltmelerin yerleştirilmesi için en uygun biçimde düzenlenerek eksiksiz olarak sunulmuştur.

Merkez Komite adına bütün yoldaşlara (hem parti üyeleri hem de sempatizanlara) bu malzemeyi parti neşriyatında olabildiğince fazla bastırmalarını, *her* parti üyesinin dikkatine sunmalarını ve bütün yorumları ve önerileri *Pravda* bürosuna yollamalarını rica ediyorum (32 Moyka, Petrograd, Merkez Komitesi'ne, 'Program Değişikliğine İlişkin Materyal' yazılı).

20 Mayıs 1917
N. Lenin

3.
Tüm-Rusya Nisan Konferansı Komitesi'nin Notlarına Dair Yorumlar

Programın giriş kısmına dair yorumlar hakkında şunları söylemem gerekiyor.

Kanaatimce, bütün girişi değiştirmenin gereği yok. Komitenin böyle bir değişiklik önerisinde bulunmasının teorik açıdan yanlış olduğu kanaatindeyim.

Giriş kısmı şimdiki şekliyle, bir toplumsal ve ekonomik sistem olarak kapitalizmin ana ve temel özelliklerinin bir tasviri ve analizidir. Temele bakıldığında, bu özellikler emperyalizmle, yani mali sermaye çağıyla birlikte değişmiş *değildir* Emperyalizm kapitalizmin gelişiminin devamıdır, onun en yüksek aşamasıdır – bir anlamda, sosyalizme bir geçiş aşamasıdır.

Dolayısıyla, kapitalizmin temel özelliklerinin genel analizine emperyalizm analizini eklemenin nasıl 'mekanik' diye adlandırılabildiğini anlayamıyorum. Emperyalizm aslında kapitalizmi tepeden tırnağa dönüştürmez, dönüştürmesi *mümkün değildir* Emperyalizm kapitalizmin çelişkilerini karmaşıklaştırır ve keskinleştirir, tekel ile serbest rekabeti 'birbirine bağlar' ama mübadeleden, piyasadan, rekabetten, krizlerden, vb. *kurtulamaz*.

Emperyalizm can çekişen kapitalizmdir, ölüm döşeğinde olan, ama henüz ölmemiş kapitalizmdir. Emperyalizmin temel özelliği, genel itibariyle, saf anlamıyla tekeller değil, mübadele, piyasalar, rekabet ve krizlerle bağlantılı tekellerdir.

Dolayısıyla mübadele, meta üretimi, krizler, vb. ile ilgili analizi silmek ve 'yerine' *bir bütün olarak* emperyalizmin analizini koymak teorik açıdan yanlıştır.

Böyle bir bütün yoktur. Rekabetten tekele *geçiş* söz konusudur ve dolayısıyla mübadele, meta üretimi, krizler, vb. ile ilgili genel analiz korunduğu ve buna *büyüyen* tekellerin tanımlanması eklendiği takdirde program çok daha doğru ve gerçekliğe çok daha yakın olacaktır. Aslında emperyalizmin özünü oluşturan şey uzlaşmaz ilkelerin, yani rekabet ile tekelin bu birleşimidir, nihai çöküşü, yani sosyalist devrimi yaratacak olan budur.

Öte yandan, Rusya söz konusu olduğunda emperyalizmi tutarlı bir bütün olarak sunmak yanlıştır (zaten genel olarak emperyalizm tutarsız bir bütündür), zira Rusya'da hâlâ doğal ya da yarı doğal ekonomiden kapitalizme geçiş aşamasında olan alanlar ya da emek dalları hiç de az değildir. Geri ve yoksul olmalarına karşın, bunların varlığı reddedilemez ve koşullar dikkate alındığında, kapitalizmin çöküşünü geciktirebilir.

Program kapitalizmin en basit olgularından daha karmaşık ve 'daha ileri' olgularına, mübadeleden meta üretimine, küçük sanayilerin yerini büyüklerinin almasına, krizlere, vb. doğru ilerliyor (doğrusu da budur) ve sonunda emperyalizme, yani ileri ülkelerde daha yeni ulaşılmakta olan kapitalizmin en yüksek aşamasına varıyor. İşte bugün gerçek durum budur. Genel olarak 'mübadele'yi sermaye ihracıyla yan yana koyarak başlamak tarihsel ve teorik açıdan yanlıştır.

Komitenin notları üzerine yorumlarım bunlardır.

4.
Değiştirilmiş Program Taslağı
Programın Eski ve Yeni Metinleri

Okurun eski ve yeni program metinlerini karşılaştırmasını daha kolay ve kullanışlı hale getirmek için, iki metin şu şekilde birlikte basılmıştır:

Eski programın yeni programda değişmeden kalmış kısımları düzyazı tipiyle yazılmıştır.

Eski programın yeni programdan tamamen çıkartılmış kısımları italikle yazılmıştır

Yeni programın eski programda yer almayan kısımları koyu harflerle yazılmıştır.

Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi Programı

Mübadelenin gelişimi medeni dünyanın bütün ulusları arasında öyle sıkı bağlar kurmuştur ki, proletaryanın büyük kurtuluş hareketinin enternasyonal hale gelmesi kaçınılmazdı ve zaten uzun zaman önce enternasyonalleşmiştir.

Rusya sosyal-demokrasisi kendisini dünya proleter ordusunun bir bölüğü olarak görür ve diğer bütün ülkelerin sosyal-demokratlarıyla aynı nihai hedef için çabalar. Bu nihai hedefi belirleyen şey modern burjuva toplumun niteliği ve gelişim eğilimidir. Bu toplumun kendine özgü başlıca niteliği kapitalist üretim ilişkilerine dayalı meta üretimidir; bu sistemde üretim araçları ve meta mübadelesinin en önemli ve başlıca kısmı sayıca küçük bir kesime aitken, nüfusun ezici çoğunluğu ekonomik konumlarından ötürü mütemadiyen ya da dönem dönem işgüçlerini satmak, yani kendilerini kapitalistlere kiralayıp emekleri aracılığıyla toplumun üst sınıfının gelirlerini yaratmak zorunda kalan proleterler ve yarı proleterlerden oluşmaktadır.

Kapitalist üretim ilişkileri büyük işletmelerin ekonomik açıdan önemini artırarak, bağımsız küçük üreticileri bazılarını proleterlere dönüştürürken bazılarının da toplumsal ve ekonomik alandaki rollerini daraltarak ve bazı yerlerde az çok tamamen, az çok açıktan ve az çok sancılı bir şekilde serma-

yeye bağımlı kılarak ortadan kaldırma eğiliminde olan teknolojinin durmadan ilerlemesiyle egemenlik alanını her geçen gün daha da genişletmektedir.

Ayrıca, teknolojideki bu ilerleme patronların meta üretimi ve mübadelesi sürecinde kadın ve çocuk emeğinden giderek daha fazla yararlanmalarını sağlar. Diğer yandan, patronların insan emek-gücüne olan talebinde nispi bir düşüşe yol açtığından, emek-gücü talebi ister istemez arzın gerisinde kalır ve bunun sonucunda ücretli emeğin sermayeye bağımlılığı artar ve emek sömürüsü daha yüksek bir düzeye çıkar.

Burjuva ülkelerdeki bu durum ve dünya pazarındaki rekabetlerinin giderek kızışması her geçen gün daha da fazla üretilen malların satışını zorlaştırmaktadır. Az çok şiddetli sınai krizler ve peşi sıra gelen az çok uzun sınai durgunluk dönemleri şeklinde tezahür eden aşırı üretim burjuva toplumunda üretici güçlerin gelişiminin kaçınılmaz sonucudur. Krizler ve sınai durgunluk dönemleriyse küçük üreticileri daha da yıkıma uğratmakta, ücretli emeğin sermayeye bağımlılığını daha da artırmakta ve işçi sınıfının koşullarındaki nispi ve zaman zaman da mutlak kötüleşmeyi daha da hızlandırmaktadır.

Dolayısıyla, emek üretkenliğinde artış ve toplumsal refahın ilerlemesi anlamına gelen teknolojik gelişme burjuva toplumunda toplumsal eşitsizliğin daha da artmasına, zenginle yoksul arasındaki uçurumun genişlemesine ve emekçi halk kitleleri için daha çok güvencesizlik, işsizlik ve çok çeşitli zorluklara sebep olmaktadır.

Gelgelelim, burjuva toplumuna içkin olan bütün bu çelişkilerin artıp gelişmesine paralel olarak, emekçi ve sömürülen kitlelerin mevcut düzenden yana rahatsızlıkları da artmaktadır; keza, proleterlerin sayısal gücü ve dayanışması da

artmakta, sömürücülere karşı mücadeleleri sertleşmektedir. Öte yandan, teknolojik ilerleme kapitalist işletmelerde üretim ve mübadele araçlarını temerküz ettirerek ve emek sürecini toplumsallaştırarak, kapitalist üretim ilişkilerinin yerini sosyalist ilişkilerin alması için maddi imkânları, yani sınıf hareketinin bilinçli savunucusu olarak enternasyonal sosyal-demokrasinin bütün faaliyetlerinin nihai amacı olan toplumsal devrimi gerçekleştirme imkânını giderek daha hızlı bir şekilde yaratmaktadır.

Proletaryanın toplumsal devrimi üretim ve mübadele araçlarında özel mülkiyetin yerine toplumsal mülkiyeti geçirerek, toplumun bütün fertlerinin refahı ve çok yönlü gelişimini sağlamak adına toplumsal üretimde planlı örgütlenmeye geçerek toplumdaki sınıfsal bölünmeyi ortadan kaldıracak ve bu suretle ezilen insanlığın tümünü özgürleştirecektir, zira toplumun bir kesiminin diğer bir kesimi tarafından her türlü sömürüsüne son verecektir.

Bu toplumsal devrim için zorunlu koşullardan biri proletarya diktatörlüğüdür, yani proletaryanın sömürücüler tarafından her türlü direnişi bastırmasını sağlayacak şekilde siyasal iktidarı fethetmesidir. Proletaryayı büyük tarihi görevini başarabilecek duruma getirmeyi amaçlayan enternasyonal sosyal-demokrasi proletaryayı her türlü burjuva partisine karşı bir bağımsız siyasal partide örgütler, bütün alanlarında proleter sınıf mücadelesine önderlik eder, sömürülenlerin çıkarları ile sömürenlerin çıkarları arasındaki uzlaşmaz çelişkiyi gözler önüne serer ve proletaryaya yaklaşan toplumsal devrim için gerekli koşulları ve bu devrimin tarihsel önemini açıklar. Ayrıca diğer bütün emekçi ve sömürülen kitlelere kapitalist toplumdaki konumlarının umutsuzluğunu ve sermayenin bo-

yunduruğundan kurtulmaları için bir toplumsal devrime ihtiyaç olduğunu gösterir. Sosyal-demokrat parti, yani işçi sınıfının partisi emekçi ve sömürülen nüfusun bütün kesimlerine proletaryanın bakış açısını benimsedikleri ölçüde parti saflarına katılma çağrısı yapar.

Dünya kapitalizmi şu anda, yani yirminci yüzyılın başlangıcıyla beraber emperyalizm aşamasına ulaşmıştır. Emperyalizm, başka bir deyişle mali sermaye çağı kapitalist ekonomi sisteminin gelişiminde yüksek bir aşamadır; bu aşamada kapitalistlerin tekelci birlikleri (sendikalar, karteller ve tröstler) belirleyici önem kazanmış, muazzam bir yoğunlaşmanın olduğu banka sermayesi ile sanayi sermayesi iç içe geçmiş, yabancı ülkelere sermaye ihracı devasa boyutlara ulaşmış, bütün dünyanın zengin ülkeler arasında toprak bakımından paylaşımı tamamlanmış ve dünyanın uluslararası tröstler arasında ekonomik açıdan paylaşımı başlamıştır.

Böyle bir çağda emperyalist savaşlar, yani dünya üzerinde egemenlik, banka sermayesine pazarlar bulmak ve küçük ya da zayıf ulusları boyunduruk altına almak için yürütülen savaşlar kaçınılmazdır. İlk büyük emperyalist savaş olan 1914-1917 savaşı tam da böyle bir savaştır.

Genel olarak dünya kapitalizminin ulaştığı son derece ileri gelişim düzeyi, serbest rekabetin yerini tekelci kapitalizmin alması, bankaların ve kapitalist birliklerin üretim ve dağıtımın toplumsal olarak düzenlenmesi için gerekli mekanizmayı hazırlamış olmaları, kapitalist tekellerin büyümesinden ötürü tröstlerin işçi sınıfı üzerindeki artan baskısı ve geçim masraflarındaki artış, proletaryanın ekonomik ve siyasal mücadelesinin önünde duran muazzam engeller, emperyalist savaşın yol açtığı dehşet, sefalet,

yıkım ve insanlıktan çıkma – bütün bu etkenler kapitalist gelişmenin mevcut aşamasını sosyalist proleter devrimi çağına dönüştürmektedir.

Bu çağ başlamıştır.

Ancak bir sosyalist proleter devrimi insanlığı emperyalizmin ve emperyalist savaşların yarattığı çıkmazdan kurtarabilir. Devrim hangi zorlukla karşılaşırsa karşılaşsın, hangi muhtemel geçici duraksamalar ya da karşı-devrim dalgalarıyla boğuşmak zorunda kalırsa kalsın, proletaryanın nihai zaferi kaçınılmazdır.

Nesnel koşullar proletaryayı sosyalist devrimin özü olan ekonomik ve siyasal önlemleri hayata geçirmek üzere siyasal iktidarın fethine her açıdan hazırlamayı günümüzün yakıcı görevi haline getiriyor.

Bütün ileri ülkelerdeki işçi sınıfı saflarında tam bir güven ilişkisi, en sıkı kardeşlik bağları ve doğrudan devrimci eylem birliği gerektiren bu görevin yerine getirilmesi ancak resmi sosyal-demokrat partilerin büyük çoğunluğunun önderliğini ele geçirmiş olan sosyalizmin burjuva tahrifatçılarıyla derhal ilkesel bir kopuş halinde mümkündür. Bu tahrifat bir yandan sosyal-şovenist eğilimdir, lafta sosyalizm eylemde şovenizmdir, 'anavatan savunması' adı altında 'herkesin kendi' ulusal burjuvazisinin yağmacı çıkarlarını savunmasıdır; diğer yandan, bir o kadar yaygın bir uluslararası eğilim olan sözde 'merkez'in sosyal-şovenistlerle birliği ve müflis İkinci Enternasyonal'in korunmasını ya da düzeltilmesini savunan ve proletaryanın sosyalist sistemin kurulması için yürüttüğü devrimci enternasyonalist mücadele ile sosyal-şovenizm arasında yalpalayan çizgisidir.

Bütün medeni dünyada kapitalist üretim tarzının egemenliği tarafından belirlenen nihai ortak amaca giden yolda her ülkenin sosyal-demokratlarının önlerine koydukları doğrudan görevler farklı olmak zorundadır, zira hem kapitalist sistem her yerde aynı düzeyde gelişmemiştir hem de her ülkede farklı bir toplumsal ve siyasal ortamda gelişmektedir.

Kapitalizmin şimdiden egemen üretim tarzı haline geldiği Rusya'da, işçi kitlelerin toprak sahiplerine, devlete ya da devletin başına köle olmasına dayalı olduğu eski, kapitalizm öncesi düzenin birçok kalıntısı mevcuttur.

Bu kalıntılar ekonomik ilerlemeye çok ciddi ket vurduğu gibi, proletaryanın sınıf mücadelesinin tam gelişimini de engellemektedir; devletin ve mülklü sınıfların milyonlarca köylüyü en barbarca sömürü biçimlerine tabi tutmasına ve bu sömürüyü yoğunlaştırmasına yardımcı olmakta, halkı cehalet ve boyundurluk durumunda tutmaktadır.

Geçmişin bu kalıntılarının en önemlisi ve bütün bu barbarlığın en güçlü kalesi çarlık istibdadıdır. Çarlık rejimi tabiatı gereği her toplumsal harekete düşmandır ve proletaryanın her türlü özgürlük hevesinin en azılı düşmanı olmak zorundadır.

Bu açıdan, Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi çarlık istibdadını devirmek ve yerine anayasasında şu hususları güvence altına alacak bir demokratik cumhuriyet kurmayı temel ve acil görevi sayar:

Rusya'da, kapitalist sınıfın parçası olan ve küçük burjuva nüfusun geniş bir kesiminin -değişken olmakla birlikte- güvenini kazanmış olan Geçici Hükümet'in bir Kurucu Meclis toplamaya giriştiği şu anda, proletarya partisinin doğrudan görevi genel olarak ekonomik ilerleme ve halkın çıkarlarını en iyi şekilde güvence altına alacak, özeldeyse sosyalizme en sancı-

sız geçişi mümkün kılacak bir siyasal sistem için kavga vermektir.

Proletarya partisi bütün dünyada kitleleri baskı altında tutmak için monarşik aygıtları, yani polis, düzenli ordu ve ayrıcalıklı bürokrasiyi muhafaza eden ve payidar kılmak için çabalayan burjuva parlamenter demokratik cumhuriyetle yetinemez.

Partimiz daha demokratik bir işçi-köylü cumhuriyeti için savaşmaktadır; bu cumhuriyette polis ve düzenli ordu kaldırılacak, yerine halk milisi geçirilecek, yani halkın tamamı silahlandırılacaktır; bütün memurlar seçimle işbaşına geldiği gibi, seçmenlerin çoğunluğu talep ettiğinde her an geri çağrılabilir olacaktır; istisnasız bütün memurlara vasıflı bir işçinin ortalama ücretini geçmeyen maaş ödenecektir; parlamenter temsiliyet kurumlarının yerini tedricen (çeşitli mesleklerden ve sınıflardan ya da çeşitli yerellerden) halk temsilcileri Sovyetleri alacak ve bunlar hem yasama hem de yürütme organı olacaktır.

Rusya demokratik cumhuriyetinin anayasasında şu haklar güvence altına alınmalıdır:

1) Halk egemenliği; devlet iktidarı tamamen halk temsilcilerinde olmalı, halk tarafından seçilip her an geri çağrılabilir olan bu temsilciler tek bir halk meclisi, tek bir kamara oluşturmalıdır.

1) Halk egemenliği, yani bütün devlet iktidarı halk temsilcilerinin seçildiği ve tek bir kamaradan oluşan bir yasama meclisinin elinde olmalıdır.

2) Yirmi yaşına ulaşmış kadın veya erkek bütün yurttaşlar için yasama meclisi seçimlerinde ve yerel özyönetim organları seçimlerinde genel, eşit ve doğrudan oy hakkı; gizli oy; her seçmenin bütün temsiliyet kurumlarına seçilebilme hakkı; iki

yıllık meclisler; halk temsilcilerine maaş bağlanmalı; bütün seçimlerde nispi temsil; istisnasız bütün delegeler ve seçilmiş memurlar seçmenlerinin çoğunluk kararıyla her an geri çağrılabilir olmalıdır.

3) Geniş ölçekte yerel özyönetim; nüfusun bileşiminin, hayat koşulları ve toplumsal koşulların özgül bir nitelikte olduğu yerellerde bölgesel özyönetim; devlet tarafından atanmış yerel ve bölgesel bütün yetkililer görevden alınmalıdır.

4) Kişi ve mesken dokunulmazlığı.

5) Vicdan, ifade, basın, toplanma, grev ve örgütlenme özgürlüğünün önündeki bütün engeller kaldırılmalıdır.

6) Seyahat ve istediğin yerde yaşama özgürlüğü.

7) Sosyal zümreler kaldırılmalı; cinsiyet, dini inanç, ırk ya da milliyet ayrımı gözetmeksizin bütün yurttaşlara eşit hak tanınmalıdır.

8) Halkın okullarda kendi anadilinde eğitim alma hakkı devlet ve yerel özyönetim organlarınca güvence altına alınmalıdır; her yurttaşın kendi anadilini toplantılarda kullanma hakkı olmalıdır; yereldeki bütün kamu ve devlet kurumlarında anadil *resmi dille eşit düzeyde* kullanılmalıdır; zorunlu resmi dil kaldırılmalıdır.

9) Devletin parçası olan bütün uluslara kaderini tayin etme hakkı.

9) Devletin parçası olan bütün ulusların özgürce ayrılma ve bağımsız devlet kurma hakkı tanınmalıdır. Rus ulusunun cumhuriyeti diğer ulusları ya da milliyetleri zor yoluyla değil, ortak bir devlet oluşturma konusunda gönüllü anlaşmayla kazanmalıdır. Bütün ülkelerin işçilerinin birliği ve kardeşçe ittifakı diğer milliyetlere karşı doğrudan ya da dolaylı zor kullanımıyla bağdaşmaz.

10) Herkese devlet görevlilerine dava açma hakkı.

11) Hâkimler halk tarafından seçilmelidir

11) Hâkimler ve asker ya da sivil diğer memurlar seçimle işbaşına gelmeli ve seçmenlerin çoğunluk kararıyla her an azledilebilir olmalıdır.

12) Düzenli ordu yerine bütün halk silahlandırılmalıdır

12) Polis ve düzenli ordunun yerini bütün halkın silahlandırılması almalıdır; işçiler ve diğer çalışanlar halk milisindeki kamu hizmetinin karşılığı olarak kapitalistlerden düzenli maaş almalıdır.

13) Kilise devletten, okullar kiliseden ayrılmalı; okullar tamamen laik olmalıdır.

14) Her iki cinsten bütün çocuklar için on altı yaşına kadar parasız ve zorunlu genel ve mesleki eğitim; yoksul çocukların kıyafet, yiyecek ve okul araç-gereçleri devlet tarafından sağlanmalıdır.

14) Her iki cinsten bütün çocuklar için on altı yaşına kadar parasız ve zorunlu genel ve politeknik eğitim (öğrenciyi üretimin en önemli alanlarının teorik ve pratik yönleriyle tanıştıran bir eğitim); çocukların eğitim-öğretimi toplumsal açıdan üretken çalışmayla bütünleştirilmelidir.

15) Bütün çocukların kıyafet, yiyecek ve okul araç-gereçleri devlet tarafından sağlanmalıdır.

16) Kamusal eğitim demokratik yollarla seçilmiş yerel özyönetim organlarına bırakılmalıdır; okul müfredatının hazırlanmasına ya da öğretmen kadrosunun seçimine merkezi hükümet karışmamalıdır; öğretmenler doğrudan halk tarafından seçilmeli ve istenmeyen öğretmenler görevden alınabilmelidir.

Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi ülke ekonomisinin demokratikleşmesi için temel bir koşul olarak, bütün dolaylı vergilerin kaldırılmasını ve müterakki gelir ve miras vergisine geçilmesini talep eder.

Bir yandan bankacılıkta ve tröstleşmiş sanayi dallarında şimdiden ulaşılmış olan kapitalizmin yüksek gelişim düzeyi, diğer yandan her yerde bütün temel ihtiyaç maddelerinin üretim ve dağıtımında devlet ve kamu denetimi talebini doğuran emperyalist savaşın ekonomide yol açtığı kaos nedeniyle partimiz bankaların, üretici sendikalarının (tröstlerin) vb. devletleştirilmesini talep etmesini doğurmuştur.

İşçi sınıfını fiziki ve ahlaki yozlaşmadan korumak ve kurtuluş mücadelesini sürdürme yeteneğini geliştirmek adına, partimiz şunları talep eder:

1) Bütün ücretli işçiler için sekiz saatlik işgünü.

1) Bütün ücretli işçiler için sekiz saatlik işgünü ve işin sürekli olduğu yerlerde en az bir saatlik yemek molası. Tehlikeli ve sağlıksız işlerde çalışma günü dört ila altı saate indirilmelidir.

2) Ülke ekonomisinin bütün dallarında kadın-erkek bütün ücretli işçiler için haftalık kırk iki saatten az olmamak kaydıyla kesintisiz dinlenme süresi anayasal güvence altına alınmalıdır.

3) Fazla mesailer tamamen yasaklanmalıdır.

4) Emek örgütlerinin onayından geçmiş teknik sebeplerden ötürü mutlak zorunlu olan durumlar haricinde, ülke ekonomisinin bütün dallarında gece mesaisi (akşam 9-sabah 6 arası) yasaklanmalıdır.

4) Emek örgütlerinin onayından geçmiş teknik nedenlerden ötürü mutlak zorunlu olan durumlar haricinde (ve gece

mesaisinin dört saati geçmemesi kaydıyla), ülke ekonomisinin bütün dallarında gece mesaisi (akşam 8-sabah 6 arası) yasaklanmalıdır.

5) Okul yaşındaki (on altı yaşından küçük) çocukların çalıştırılması yasaklanmalı ve ergenler (on altı ile on sekiz yaş arası gençler) için çalışma günü altı saatle sınırlandırılmalıdır.

5) Okul yaşındaki (on altı yaşından küçük) çocukların çalıştırılması yasaklanmalı, ergenler (on altı ile yirmi yaş arası gençler) için çalışma günü dört saatle sınırlandırılmalı ve bu yaştaki gençlerin sağlığa zararlı sanayilerde ve madenlerde gece mesaisinde çalıştırılmaları yasaklanmalıdır.

6) Kadın sağlığına zararlı bütün sanayi dallarında kadın emeği yasaklanmalı; kadınlara doğumdan önce dört, doğumdan sonra altı hafta ücretli doğum izni verilmelidir.

6) Kadın sağlığına zararlı bütün sanayi dallarında kadın emeği yasaklanmalı; kadınlar için gece mesaisi yasaklanmalı; kadınlara doğumdan önce ve sonra sekizer hafta ücretli doğum izni verilmeli, bu süre zarfında ücretsiz tıbbi destek ve ilaç yardımında bulunulmalıdır.

7) Kadınların istihdam edildiği bütün fabrikalarda ve diğer işletmelerde bebekler ve küçük çocuklar için kreşler açılmalıdır; emziren annelere üç saati geçmeyen aralıklarla en az yarım saatlik emzirme izni tanınmalıdır.

7) Kadınların istihdam edildiği bütün fabrikalarda ve diğer işletmelerde bebekler ve küçük çocuklar için kreş, bebek sahibi anneler için emzirme odaları açılmalıdır; emziren annelere üç saati geçmeyen aralıklarla en az yarım saatlik emzirme izni tanınmalıdır; bu annelere emzirme yardımı verilmeli ve çalışma saatleri günde altı saate indirilmelidir.

8) Kapitalistlerden kesilen özel bir vergiyle kurulacak olan özel bir fondan işçiler için yaşlılık ve tamamen ya da kısmen maluliyeti de kapsayan devlet sigortası.

8) İşçiler için tam sosyal güvence:

a) Her türlü ücretli işçiye;

b) Her türlü maluliyet, yani hastalık, sakatlık, halsizlik, yaşlılık, meslek hastalığı, çocuk doğumu, dulluk, yetimlik ve ayrıca işsizliğe, vb.

c) Bütün sigorta kurumları tamamen sigortalılar tarafından yönetilmelidir;

d) Sigorta masrafları kapitalistler tarafından karşılanmalıdır;

e) Özyönetimli sağlık yardım cemiyetlerinin denetiminde ücretsiz tıbbi yardım ve ilaç yardımı; bu kurumların yönetim organları bizzat işçiler tarafından seçilmelidir.

9) Aynî ücret ödemesi yasaklanmalıdır; istisnasız bütün işçi sözleşmelerinde düzenli haftalık maaş günleri belirlenmeli ve ücretler çalışma saatleri sırasında nakit olarak ödenmelidir.

10) Patronların işçi ücretlerinden kesinti yapmaları hangi gerekçeyle ya da amaçla (ceza, red, vb.) olursa olsun yasaklanmalıdır.

11) Ülke ekonomisinin bütün dallarında yeterli sayıda fabrika müfettişi görevlendirilmelidir; devlet işletmeleri de dâhil olmak üzere ücretli işçi çalıştıran bütün işletmelerde fabrika müfettişleri olmalıdır (ev içi emek de teftişe açık olmalıdır); kadın emeğinin istihdam edildiği sanayilere kadın müfettişler atanmalıdır; işçiler tarafından seçilen ve devlet tarafından ücreti ödenen temsilciler fabrika yasalarının uygulanışını, ücretlerin düzenlenişini ve hammaddelerin ve mamul ürünlerin onay ya da reddini denetlemelidir.

9) İşçi örgütleri tarafından seçilen ve ücretli işçi çalıştıran bütün işletmeleri ve ev işçilerini kucaklayan bir iş müfettişliği kurulmalıdır; kadın emeğinin istihdam edildiği sanayilere kadın müfettişler atanmalıdır.

12) Patronların ücretli işçilerin birer birey ve yurttaş olarak hayatına ve faaliyetlerine müdahale etmelerini engellemek için, işçilerin seçtiği temsilcilerin yardımını alan yerel özyönetim organları hem patronların işçilere tahsis ettikleri meskenlerdeki sağlık koşullarını hem de bu tür meskenlerde yürürlükte olan iç mevzuatı ve kira koşullarını teftiş etmelidir.

13) Ücretli işçi çalıştıran bütün işletmelerde düzgün şekilde örgütlenmiş sıhhi denetim kurulmalı, bütün tıbbi yardım ve sıhhi denetim sistemi patronlardan tamamen bağımsız olmalıdır; işçilere ücretsiz tıbbi yardım patronların cebinden ödenmeli, *hastalık sırasında ücret kesintisi olmamalıdır.*

14) İş güvenliği yasalarını ihlal eden patronlar cezai takibata uğramalıdır.

10) Ücretli işçilerin istihdam edildiği bütün işletmelerde hijyen koşullarını iyileştirmek ve işçilerin canını ve sağlığını korumak için sağlık yasaları hayata geçirilmelidir; hijyen sorunları işçi örgütlerinin seçtiği sağlık müfettişliğinin denetiminde olmalıdır.

11) Konutların sıhhi açıdan teftişini yapmak amacıyla işçi örgütlerinin seçtiği bir konut müfettişliği kurulmalı ve konut yasaları hayata geçirilmelidir. Fakat ancak toprakta özel mülkiyeti kaldırarak ve ucuz, sağlıklı konutlar inşa ederek konut sorunu çözülebilir.

12) Ülke ekonomisinin bütün dalları için geçerli olacak iş mahkemeleri kurulmalıdır.

15) Ülke ekonomisinin bütün dalları için geçerli olacak iş mahkemeleri kurulmalı, bu mahkemeler işçi ve patron örgütlerinden eşit sayıda temsilciden oluşmalıdır.

16) Bütün sanayilerde yerel birimlerden olsun olmasın bütün işçilerin istihdamı için yerel özyönetim organları tarafından istihdam büroları (iş ve işçi bulma kurumları) kurulmalıdır; bu büroların yönetiminde işçi ve patron temsilcileri yer almalıdır.

13) İş bulma imkânlarının layıkıyla örgütlenmesi için iş ve işçi bulma kurumları kurulmalıdır. Bu kurumlar proleter sınıf örgütleri olmalı (eşitlik temelinde örgütlenmemeli), sendikalarla ve diğer işçi sınıfı örgütleriyle yakın ilişki içinde bulunmalı ve ortaklaşa özyönetim organları tarafından finanse edilmelidir.

Köylüler için ağır bir boyunduruk olan serfliğin kalıntılarından kurtulmak ve sınıf mücadelesinin kırsalda özgürce gelişmesini sağlamak için, Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi şunları *talep eder:*

1) Mevcut toplumsal zümreler sisteminin köylülere dayattığı bütün şahsi ve mülki kısıtlamalar kaldırılmalıdır.

2) Köylülerin zümre statüsünün parçası olan bütün görev ve yükümlülükler kaldırılmalı ve yüksek faizli sözleşme niteliği taşıyan bütün borçlar silinmelidir.

3) Kilise, manastır ve çarlık topraklarına el koyulmalı ve bu topraklar (devlet topraklarıyla birlikte) kır ve kent ilçelerini kapsayan yerel özyönetim yüksek organlarının denetimine bırakılmalıdır; iskân toprakları ve ayrıca ormanlarla ulusal önemi haiz sular demokratik devlete devredilmelidir.

4) Küçük mülkler dışındaki özel mülk olan topraklara el koyulmalı ve bunlar yerel özyönetimin demokratik olarak seçilmiş yüksek organlarının denetimine verilmelidir. Müsadere edilecek

toprakların asgari büyüklüğü yerel özyönetim yüksek organlarınca belirlenmelidir.

Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi köylülerin büyük topraklara el koymaları da dâhil olmak üzere bütün devrimci eylemlerini desteklemekle beraber, ekonomik gelişimi sekteye uğratacak girişimlere her zaman karşı çıkacaktır. Partimiz devrimin zafere ilerlemesi durumunda müsadere edilmiş toprakların yereldeki demokratik özyönetim organlarına devrini savunsa da, eğer böyle bir devir için koşullar uygun olmazsa, toprak sahiplerine ait olup küçük ölçekli tarımın yürütüldüğü ya da tamamlayıcı çiftlik topraklarından oluşan toprakların köylüler arasında bölüştürülmesini savunacaktır.

1) Partimiz Rusya'da bütün büyük toprakların (ve ayrıca çarlık topraklarının, kilise topraklarının, vb.) derhal ve tamamen müsaderesi için bütün gücüyle savaşır.

2) Bütün toprağın Köylü Temsilcileri Sovyetleri'nde veya toprak sahipleri ile bürokratlardan tamamen bağımsız olarak, gerçekten demokratik temelde seçilmiş diğer yerel özyönetim organlarında örgütlü köylülüğe derhal devrini savunur.

3) Ülkede bütün toprakların devletleştirilmesini talep eder (devletleştirme topraktaki bütün mülkiyet hakkının devlete, tasarruf hakkının ise yerel demokratik kurumlara ait olması demektir).

4) Rusya'nın çeşitli yerellerinde toprak sahiplerinin büyükbaş hayvanları ve tarım aletlerini toprağın işlenmesinde toplumsal olarak düzenlenmiş bir programa göre yararlanılması amacıyla bu komitelerde örgütlenmiş köylülere devreden köylü komitelerinin inisiyatifini teşvik eder.

5) Kır proleterlerine ve yarı-proleterlere bütün büyük mülkleri tarım uzmanlarının yönetiminde ve en iyi teknik

araçların yardımıyla yereldeki Tarım Emekçisi Temsilcileri Sovyeti tarafından ortaklaşa temelde yürütülmek üzere yeterli büyüklükte örnek çiftliklere dönüştürmek için çabalamalarını tavsiye eder.

Ayrıca, partimiz her durumda ve demokratik tarım reformunun koşulları ne olursa olsun, kır proletaryasının bağımsız sınıf örgütlenmesi için yolundan sapmadan çabalayacak, kır proletaryasına köy burjuvazisiyle arasındaki uzlaşmaz çelişkileri açıklayacak, meta üretimi devam ettiği sürece köylülerin yoksulluğuna asla çare olamayacak olan küçük köylü tarımının sahte çekiciliğine karşı uyaracak ve son olarak yoksulluğu ve sömürüyü ortadan kaldırmanın yegâne aracı olarak tam bir sosyalist devrime ihtiyaç olduğunu vurgulayacaktır.

Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi acil hedeflerini gerçekleştirmek için çabalarken, Rusya'daki toplumsal ve siyasal düzeni hedef alan bütün muhalif ve devrimci hareketleri destekler, ama diğer yandan polis ve bürokrasinin emekçi kitleler üzerindeki vesayetini yaygınlaştırmayı ya da güçlendirmeyi sağlayacak her türlü reformist projeyi de kesinlikle reddeder.

Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi, kendi payına, bütün bu siyasal ve toplumsal reformların tam, tutarlı ve sağlam bir şekilde gerçekleştirilmesinin ancak istibdat yönetiminin devrilmesi ve bütün halkın özgürce seçeceği Kurucu Meclis'in toplanmasıyla başarılabileceğinden hiçbir kuşku duymamaktadır.

Nisan-Mayıs 1917'de yazıldı;
Haziran 1917'de *Materials Relating to the Revision of the Party Programme* (Priboy Yayınları, Petrograd) adlı broşürde yayınlandı;
Collected Works, Cilt: 24, s. 455-479.

BİRİNCİ TÜM-RUSYA KÖYLÜ TEMSİLCİLERİ KONGRESİ

4-28 Mayıs (17 Mayıs - 10 Haziran) 1917

TARIM SORUNUNA İLİŞKİN KONUŞMA

22 Mayıs (4 Haziran) 1917

Yoldaşlar! Burada Köylü Sovyeti'nin sosyal-demokrat grubu adına size sunmaktan gurur duyduğum karar basılıp delegelere dağıtılmıştır. Karar metni eline ulaşmamış olan varsa, isteyen herkese dağıtılmak üzere yarın yeni baskısını yapacağımızı da belirtmek isterim.

Kısa bir raporda elbette yalnızca temel, başlıca sorunları, köylülük ve işçi sınıfı açısından en önemli sorunları ele alabilirim. Sorunun daha ayrıntılı bir değerlendirmesini isteyenle-

re partimiz Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi (Bolşevikler) kararını önerebilirim; bu karar *Soldatskaya Pravda*'nın 13. sayı-sının ekinde yayınlanmış ve gazetemiz *Pravda*'da tekrar tekrar işlenmiştir. Burada, sunduğum önergenin ve tarım sorununa ilişkin parti programımızın en ihtilaflı ya da yanlış anlamaya mahal veren önemli kısımlarını açmaktan öteye geçmeyeceğim. Bu tartışma konularının başında gelenlerden birine dün ya da evvelsi gün Temel Toprak Komitesi'nin oturumunda değinilmiştir, muhtemelen duymuş ya da dünkü veya evvelsi günkü gazetelerde okumuşsunuzdur. Temel Toprak Komitesi'nin bu oturumuna partimizin bir temsilcisi, benim de Merkez Komite'den mesai arkadaşım olan Smilga yoldaş katıldı. Orada Temel Toprak Komitesi'nin malikânelere köylüler tarafından derhal örgütlü bir şekilde el koyulmasından yana ta-vır alması gerektiğini savundu, ama Smilga yoldaşın önerisine şiddetli itirazlar yöneltildi (*bir ses*: 'Burada da var'). Burada da bazı yoldaşların bu öneriye karşı çıktığını duyuyorum. Demek ki programımızdaki bu maddeyi açıklığa kavuşturmam daha da gerekli, zira programımıza yöneltilen itirazların çoğunun yanlış anlamadan ya da görüşlerimizin yanlış yansıtılmasın-dan kaynaklandığını düşünüyorum.

Bütün parti kararlarımızda, gazetemiz *Pravda*'daki bütün makalelerde ne diyoruz? İstisnasız bütün toprağın bütün ulusun mülkü haline gelmesi gerektiğini söylüyoruz. Bu görüşe, özelde, 1905 köylü hareketini ve bütün Rusya'dan köylü temsilcilerinin görece -elbette *görece*- özgür bir şekilde görüşlerini dile getirebildikleri Birinci ve İkinci Duma'daki beyanlarını inceledikten sonra vardık.

Bütün toprak bütün ulusun mülkü olmalıdır. Demek ki malikânelerin yeredeki köylülere derhal bilabedel devrini savun-

ınakla, hiçbir şekilde bu toprakların özel mülk olarak müsadere edilmesini ya da bu toprakların bölünmesini savunmuyoruz. Toprağa yeredeki köylülük tarafından yerel köylü temsilcilerinin çoğunluğunun aldığı bir karara uygun olarak birlikte ekilmesi için el koyulmasını savunuyoruz. Biz hiçbir şekilde toprağa şu an kendileri ekmek için el koyan köylülere özel mülk olarak devredilmesini savunmuyoruz. Önerimize ilişkin olarak kapitalist gazetelerin sayfalarında mütemadiyen okuduğum ya da duyduğum bütün bu itirazlar görüşlerimizin tamamen yanlış anlaşılmasından kaynaklanmaktadır. Toprağın bütün ulusun mülkiyeti olması gerektiğini ve karşılıksız ödenmeden kamulaştırılması gerektiğini söylediğimizden (bunu bütün kararlarımızda belirttiğimizi tekrarlayayım), toprağın nihai tasarrufu için düzenlemelerin ancak merkezi devlet iktidarı tarafından, yani Kurucu Meclis ya da Tüm-Rusya Sovyetler Konseyi tarafından elbette köylü ve işçi kitleler Sovyet Konseyi olarak böyle bir iktidar kurdukları takdirde halledilmesi gerektiği açıktır. Bu konuda hiçbir görüş ayrılığı yoktur.

Farklılıklar bundan sonra, yani şunları duyduğumuzda başlamaktadır: 'Eğer böyleyse, o zaman malikânelerin tazminat ödenmeksizin derhal köylülüğe devredilmesi keyfi bir eylem olacaktır.' Tarım Bakanı Şingaryov'un meşhur telgrafında yanlış anlamaya mahal vermeyecek, çok kesin ve net bir dille ifade ettiği görüş budur; biz bu görüşün yanlış, haksız, köylülere, çiftçilere karşı önyargılı olduğunu ve ülkeye tahıl arzı sorununu halletmekten en uzak görüş olduğunu düşünüyoruz. Müsaadenizle, en çok neye karşı çıktığımızı göstermek adına bu telgrafı okumak istiyorum:

> Genel bir devlet hukukunun yokluğunda toprak sorununun tek başına çözümü kabul edilemez. Keyfi adımlar ulusal

felakete yol açar. Toprak sorununun kanuni çözümü Kurucu Meclis'in işidir. Şu anda her yerel bölgede toprağı işleyenler ve toprak sahipleri tarafından kırsal işçe komitelerinin denetiminde tarım uzlaştırma komisyonları kurulmuş vaziyettedir.

Hükümetin bu sorundaki bildirisinin esas kısmı budur. Eğer Temel Toprak Komitesi'nin bu konu hakkında dün ya da evvelsi gün kabul edilen kararını ve yine geçen gün Duma temsilcilerinin özel bir toplantısında kabul edilen kararı incelerseniz, iki kararın da aynı bakış açısından hareket ettiğini görürsünüz. Toprağın köylülere derhal bilabedel devredilmesini ve yerel köylü komiteleri tarafından paylaştırılmasını isteyen köylüler; ancak köylüler ile toprak sahipleri arasında, toprağı işleyenler ile sahipleri arasında gönüllü bir anlaşmanın devletin ihtiyaçlarına ve çıkarlarına uygun olacağı gerekçesiyle keyfi davranmakla suçlanıyorlar. İşte biz bunu reddediyoruz, bunu tartışıyoruz.

Gelin. burada önerimize yöneltilen itirazları inceleyelim. Bilindik itirazlar Rusya'da toprağın gerek köy ve bucaklar gibi küçük birimler arasında gerekse eyalet ve bölge gibi büyük birimler arasında çok eşitsiz bir şekilde dağıtılmış olduğudur. Deniyor ki, eğer yerel nüfus toprak sahiplerinin iradesini çiğneyerek ve üstelik tazminatsız bir şekilde çoğunluk kararıyla toprağa el koyarsa, eşitsizlik giderilmeyecek, hatta kalıcı olma tehlikesi belirecektir. Biz bu iddianın bir yanlış anlamadan kaynaklandığını söylüyoruz. Eşitsiz dağılım Kurucu Meclis ya da başka bir merkezi devlet iktidarı nihayet yeni bir sistem kurana kadar zaten sürecektir. Böyle bir sistem kurulana kadar, sorun ister köylünün ister toprak sahibinin istediği gibi çözülsün, ister bizim istediğimiz gibi toprağın derhal köylülere devredilmesiyle, ister kiracı çiftçi ve toprak sahibi kendi hakkını koruduğu

sürece topraklarını yüksek fiyattan kiralamaya hazır olan toprak sahiplerinin istediği gibi, her halükarda eşitsiz dağılım sürecektir. Bu itirazın haksız ve yanlış olduğu açıktır. Biz bir merkezi devlet iktidarının köylü çoğunluğun irade ve kararına yaslanmakla kalmayıp, aynı zamanda bu çoğunluğun kanaatini doğrudan ifade eden bir iktidarın olabildiğince çabuk bir şekilde kurulması gerektiğini söylüyoruz. Bu konuda bir görüş ayrılığı yok. Bolşeviklere yöneltilen itirazları, kapitalist gazetelerde bizi anarşist olmakla suçlayan saldırıları duyduğumuzda, bu tür suçlamaları kesin bir dille reddediyoruz ve bunları art niyetli yalanlar ve iftira girişimleri olarak görüyoruz.

Anarşist diye, bir devlet iktidarına, üstelik sadece bugünkü Rusya için değil, her türlü devlete, hattâ doğrudan sosyalizme ilerleyen bir devlete bile ihtiyaç olduğunu reddedene denir, oysa biz bir devlet iktidarının mutlak zorunlu olduğunu söylüyoruz. Kuşkusuz mümkün olan en sıkı otorite şarttır. Bizim tek istediğimiz bu iktidarın tümüyle ve sadece işçi, asker ve köylü temsilcileri çoğunluğunun elinde olmasıdır. Biz diğer partilerden burada ayrılıyoruz. Biz güçlü bir devlet iktidarına ihtiyaç olduğunu hiçbir şekilde reddetmiyoruz; sadece bütün malikânelerin yerel köylü komitesinin çoğunlukça benimsenmiş kararı uyarınca ve mülkiyete zarar verilmemesi koşuluyla köylülere bilabedel bırakılmasını savunuyoruz. Karar metnimizde bu görüş en açık şekilde ifade edilmektedir. Görüşümüzün keyfi eylemleri meşrulaştırdığı iddialarını kesinlikle reddediyoruz.

Bizim açımızdan, eğer toprak sahipleri toprağı kendi kullanımları için saklar ya da bunun için para talep ederlerse, bu keyfi bir eylemdir, ama eğer köylülerin çoğunluğu malikânelerin sahiplerinin elinde kalmamasını gerektiğini söylerse -ki o köylülük onyıllardır, yüzyıllardır toprak sahiplerinden zu-

lüm dışında bir şey görmemiştir- buna keyfi eylem değil, buna *adaletin sağlanması* denir ve adalet beklemez. Eğer toprak köylülere derhal devredilirse, bölgeler arasındaki eşitsizlik giderilemez, bunu kimse reddetmiyor; fakat zaten Kurucu Meclis toplanana kadar bu eşitsizliği gidermenin bir yolu yoktur. Eğer Şingaryov'a -hani bize itirazlar yönelten ve bizimle aynı görüşü savunanları resmi gazetelerde 'keyfi eylemciler' diye karalayan şu Şingaryov'a- bugün sorsanız, deseniz ki bu eşitsizliği gidermek için ne öneriyorsun, bir cevap veremeyecektir. Şingaryov bir şey önermiyor, öneremez de.

Şingaryov 'köylüler ile toprak sahipleri arasında gönüllü anlaşma'dan bahsediyor. Ne demek bu? Avrupa Rusya'sından toprak sahipliği üzerine iki temel rakam aktaracağım. Bu rakamlar Rus köyünün bir ucunda en varlıklı toprak sahiplerinin (aralarında Romanovlar, en zengin ve en kötü toprak sahipleri de vardır), diğer ucundaysa aşırı yoksul köylülerin olduğunu gösteriyor. Şingaryov'un ve bütün toprak sahipleri ile kapitalistlerin vaaz ettiklerinin ne anlama geldiğini gösterecek iki rakam aktaracağım. Buyrun: Avrupa Rusya'sındaki en zengin toprak sahiplerine baktığımızda, sayıları 30 binden az olan en büyüklerinin 70 milyon hektar toprağı olduğunu görüyoruz. Buna göre, her birine en az 2 bin hektar toprak düşüyor. Hangi toplumsal zümreye bağlı olunduğundan bağımsız olarak, Rusya'daki zengin toprak sahiplerinin kaymak tabakasını alırsak (ki bunların çoğu soyludur, ama başka toprak sahipleri de vardır), 30 bin toprak sahibi bulunduğunu ve bunların 70 milyon hektar toprağa sahip olduğunu görürsünüz! Bütün Rusya'da aynı şekilde toplanmış en güncel veri olan 1905 sayımına göre, yoksul köylüleri ele aldığımızda (çarlık döneminde toplanmış her istatistik gibi güvenilirliği şüphelidir,

ama doğruya dair en azından bir fikir, karşılaştırma yapılacak bazı veriler sunmaktadır), yoksul köylülüğe baktığımızda, 70-75 milyon hektar toprağa sahip 10 milyon hane halkı olduğunu görüyoruz. Bu demektir ki bir kişinin 2 bin hektardan fazla toprağı, diğerininse hane başına 7,5 hektar toprağı var! Ve köylüler gönüllü anlaşma yapmazlarsa keyfi hareket etmekle suçlanıyorlar. 'Gönüllü anlaşma' derken ne kastediliyor? Belki de toprak sahiplerinin size iyi bir kira karşılığında toprağa sahip olma hakkı vermeleri, ama ödeme olmadan toprağı kimseye bırakmayacakları kastediliyor. Adil mi bu? Elbette değil. Köylüler için kârlı mı? Elbette değil. Toprak mülkiyetinin nihayetinde hangi biçime bürüneceğini geleceğin merkezi devlet iktidarı kararlaştıracaktır, ama şu anda büyük topraklar tazminat ödemeksizin derhal köylülüğe devredilmelidir, tabii el koymanın örgütlü bir şekilde gerçekleştirilmesi kaydıyla. Bakan Çernov Temel Toprak Komitesi'ndeki yoldaşım Smilga'ya karşı çıkarken 'örgütlü el koyma' kelimelerinin kendi içinde çelişkili olduğunu söyledi: Eğer el koymaysa, örgütlü değilmiş; yok eğer örgütlüyse, zaten el koyma olmazmış. Ben bu eleştirinin doğru olduğunu düşünmüyorum. Köylülerin bir köyde, bucakta, ilçede ya da eyalette bir çoğunluk kararı almaları durumunda -hepsinde olmasa da bazı eyaletlerde köylü kongreleri çoğunluğun çıkarlarını ve iradesini, nüfusun, yani toprağı işleyenlerin çoğunluğunun iradesini temsil eden yerel otoriteler oluşturmuşlardır- bu otoriteler bir kez yerel birimlerde kurulduğunda, aldıkları karar köylülerce tanınan otoritelerin kararı olacaktır. Yerel birimdeki köylülüğün bu otoritelere saygı duyacağı kesindir, zira özgür seçimlerle başa geçmiş bu otoritelerin büyük toprakların derhal köylülerin eline geçmesine karar vereceğine şüphe yoktur. Köylü toprak

sahibinin malikânesine el koyduğunu bilsin ve eğer bunun karşılığında bir para ödeyecekse, bu para yerel köylü fonuna gitsin ve zirai yenilikler, asfalt ve yol yapımı, vb. için harcansın. Köylüler el koydukları toprağın kendi toprakları olmadığını, ama *toprak sahibinin de değil*, bütün halkın ortak mülkü olduğunu ve nihai tasarruf hakkının Kurucu Meclis'te olacağını bilsinler. Bu yüzden, devrimin başlangıcından itibaren, toprak komitesinin kurulduğu andan itibaren toprak sahiplerinin toprakta hiçbir hakkı olmayacaktır ve karşılığında hiçbir ödeme yapılmamalıdır.

Muarızlarımızla aramızdaki temel fark nizam ve intizam derken bizim başka şey, onların başka şey anlıyor olmalarıdır. Bu zamana kadar nizam ve intizam derken toprak sahiplerinin ve bürokratların işine gelen şeyler anlaşıldı, ama biz nizam ve intizamın köylülüğün çoğunluğunun işine yarayan şeyler olduğunu savunuyoruz. Bir Tüm-Rusya Sovyetleri Konseyi toplanana kadar, bir Kurucu Meclis olana kadar, yerel otorite (ilçe ve eyalet komiteleri) en yüce nizam ve intizam merciidir! Bir toprak sahibi eskiden kalma haklarına dayanarak her biri ortalama 7.5 hektar toprağa sahip olan 300 köylü ailesiyle 'gönüllü' bir anlaşma talep ederse, buna hukuksuzluk denir! Biz diyoruz ki, 'Çoğunluk bir karar alsın; biz köylülerin hemen, tek bir ay, tek bir hafta, hatta tek bir gün bile beklemeden büyük topraklara sahip olmasını istiyoruz'

Buna cevaben ne deniyor? 'Eğer köylüler toprağa şimdi el koyarlarsa, toprak zengin köylülerin, hayvanı, tarım araç gereci, vb. olan köylülerin eline geçecektir; dolayısıyla yoksul köylüler açısından bu bir tehlike olmayacak mıdır?' Yoldaşlar, bu konu üzerinde durmam gerekiyor, çünkü partimiz bütün kararları, programları ve halka çağrılarında şunu söylüyor:

'Biz ücretli işçilerin ve yoksul köylülerin partisiyiz; onları korumak bizim çıkarımızadır; biz ancak ve ancak onlar aracılığıyla, bu sınıflar aracılığıyla insanlığın kapitalist savaşın yol açtığı dehşetten kurtulabileceğini düşünüyoruz.'

Kararlarımızın yoksul köylülerin çıkarlarına aykırı olduğunu iddia eden bu gibi itirazlara özel bir dikkat gösteriyor ve bunları özenle incelemeye çalışıyoruz, çünkü meselenin özünü oluşturduğunu, sorunun köküne indiğini düşünüyoruz. Meselenin özü şudur: Gerek kır gerekse kentteki ücretli işçilerin çıkarları ve yoksul köylülerin çıkarları şu an Rusya'da gerçekleşmekte olan devrimde, siyasal sistemin dönüştürülmesi sırasında nasıl korunabilir? Kitlelerin çıkarları kendileri de bizzat birer kapitalist olan toprak sahiplerinin ya da zengin köylülerin çıkarlarına karşı nasıl korunabilir ve korunmalıdır? Elbette meselenin can alıcı noktası, bütün sorunun özü budur. Ama köylülere toprağa derhal el koymalarını tavsiye ettiğimiz takdirde, el koymaları araç gereç ve hayvan sahibi olan köylülerin gerçekleştireceği ve yoksulların devre dışı kalacağı söyleniyor. Şimdi soruyorum size: Bu noktada, toprak sahipleriyle gönüllü anlaşmanın bir hayrı dokunacak mıdır?

Toprak sahiplerinin cebinde bir *kopek* parası olmayan köylülere toprak kiralamaya meraklı olmadıklarını, ama ciddi bir ödeme vaat edildiğinde 'gönüllü' anlaşmalara başvurduklarını çok iyi biliyorsunuz.

Bu zamana kadar toprak sahiplerinin toprağı bir hiç karşılığıncla vermeye yanaşmadıkları görünüyor – en azından Rusya'da kimsenin gözüne böyle bir şey çarpmamıştır.

Toprak sahipleriyle gönüllü anlaşmalar yapılmasından bahsetmek zengin köylülerin sahip olduğu ayrıcalıklı, öncelikli konumları ve üstünlükleri alabildiğine artırmak ve güç-

lendirmek anlamına gelir, çünkü zengin köylüler kuşkusuz toprak sahibine ödeme yapabilirler ve her toprak sahibi cebinde parası olanı adamdan sayar. Toprak sahibi zengin köylünün ödeme yapabileceğini ve kendisinden para talebinde bulunabileceğini bilir. Dolayısıyla, zengin köylü toprak sahipleriyle bu tür 'gönüllü' anlaşmalardan yoksul köylülere kıyasla daha çok kazanç elde edecektir. Eğer yoksul köylülere doğrudan yardım etme imkânı varsa, o da benim önerdiğim yolla olabilir: Toprak hemen ve bilabedel köylülere verilmelidir.

Malikânelerin varlığı dün olduğu gibi bugün ve bundan sonra da apaçık bir adaletsizliktir. O toprakların zilliyetinin ücretsiz olarak köylülerde olması, eğer bu zilliyet çoğunluğun iradesine uygunsa, keyfi bir davranış değil, adaletin yeniden tesisi olacaktır. Bu bizim bakış açımızdır ve işte bu yüzden yoksul köylülüğün bu yolla kaybedeceği iddiasını reddediyoruz. Bir toprak sahibinin 2 bin hektar, 300 köylününse aile başına ortalama 7.5 hektar toprağa sahip olmasına 'gönüllü' anlaşma deniyor – buna ancak Şingaryov anlaşma adını verebilir. Bu tür bir anlaşmaya gönüllü demek köylülerle resmen alay etmektir. Bu anlaşma köylüler için gönüllü değil, zorunlu bir anlaşmadır ve her bucak, eyalet ya da ilçedeki köylü Sovyeti ya da Tüm-Rusya Sovyetleri Konseyi malikânelerin büyük bir adaletsizlik olduğunu ve tek bir saat, tek bir dakika kaybetmeden ilga edilmesi gerektiğini ilan edene kadar böyle olmaya devam edecektir.

Toprak bütün halkın mülkü olmalı ve bir merkezi devlet iktidarı tarafından böyle olduğu beyan edilmelidir. Bu iktidar kurulana dek, yerel otoriteler, bir daha tekrarlayacak olursam, malikânelere el koymalı ve bunu çoğunluğun iradesine göre örgütlü bir tarzda yapmalıdır. Gazetelerin iddia ettiği gibi Rus-

ya'da düzensizliğin hüküm sürdüğü doğru değildir! Doğru değil bu! Kırsalda hiç olmadığı kadar büyük bir düzen hüküm sürüyor, çünkü çoğunluk kararları hayata geçiriliyor; toprak sahiplerine karşı şiddete başvurulduğu çok nadirdir; toprak sahiplerine karşı hakkaniyetsiz muamele ancak münferit örnekler olarak vardır; bunlar önemsizdir ve bütün Rusya'da eskiye kıyasla sayıca daha fazla değildir.

Şimdi de, toprağın köylülüğe derhal devri vesilesiyle gazetemiz *Pravda*'da da bahsetme imkânı bulduğum bir diğer iddiaya değinmek istiyorum.

İddia şudur: Eğer köylülere malikânelere derhal ve bilabedel el koymalarını tavsiye edersek, bu durum cephedeki askerler arasında rahatsızlık, üzüntü, endişe, hatta belki de öfkeye yol açacaktır, zira 'köylüler toprağa şimdi el koyuyorlarsa ve biz de cephede kalmak zorundaysak, bizim payımıza toprak düşmeyecektir' diyebilirler. Belki de askerler cepheyi terk edecek, ardından kaos ve anarşi hüküm sürmeye başlayacaktır. Biz bu itirazın gerçek meseleyle hiç alakası olmadığını söylüyoruz; toprağa ister tazminat ödeyerek, ister toprak sahipleriyle anlaşarak, ister köylülerin çoğunluk kararıyla el koyulsun, her durumda askerler cephede kalacak ve savaş sonlanıp köylerine dönmeyi başarana kadar illaki orada kalacaklardır. Neden cephedeki askerler toprak sahiplerinin gönüllü bir anlaşma adı altında aleyhte şartlar dayatmalarından endişe duymasınlar? Neden köylülerin toprak sahiplerine karşı bir çoğunluk kararı almasından endişe duysunlar? Anlaşılır gibi değil! Neden cephedeki asker toprak sahibine, toprak sahibiyle 'gönüllü' anlaşmaya güvensin? Toprak sahipleri ve kapitalistlerin siyasal partilerinin böyle konuşmasını anlayabilirim, ama cephedeki Rusya askerlerinin meseleye bu şekilde bak-

tığına kimse beni inandıramaz. Eğer toprak sahibiyle 'gönüllü' bir anlaşma olursa, asker bu düzene 'iyi olmuş' demeyecek, güven duymayacak, aksine bunu muhtemelen toprak sahipleri zamanında var olan eski düzensizliğin bir devamı olarak görecektir.

Eğer askerlere toprağa halkın el koyduğu, yerel birimlerdeki köylülerin toprağı kiraladığı ve kirayı toprak sahibine değil, müşterek çıkarlar için kendi komitelerine, yani toprak sahiplerine değil, cephedeki askerler için ödedikleri söylenirse, buna inanmaları daha muhtemeldir. Eğer karar çoğunluk kararıysa, cephedeki asker toprak sahipleriyle 'gönüllü' anlaşmalar olamayacağını, toprak sahiplerinin de kimsenin yanlış yapmak istemeyeceği eşit haklara sahip yurttaşlar olduğunu bilecektir; toprak bütün ulusa aittir, dolayısıyla aynı zamanda toprak sahibine de aittir, ama bir soyluluk imtiyazı olarak değil, herhangi bir yurttaşa ait olması anlamında. Çarın iktidarının devrildiği günden itibaren -o çar ki en büyük toprak sahibi ve kitlelerin tepesindeki en büyük zorbaydı- toprak sahipleri için hiçbir ayrıcalık olmamalıdır. Özgürlüğün gelmesiyle birlikte toprak sahiplerinin iktidarı artık ilelebet alaşağı edilmiş görülmelidir. Cephedeki askerlerin olaylara bu şekilde bakarak kaybedecekleri bir şeyleri yoktur; tersine, devlet otoritelerine çok daha fazla güven duyacak, ev ahalisinin ya da ailesinin haksızlığa maruz kalacağı ya da dışlanacağına dair endişe duymayacaklardır.

Görüşümüze yöneltilen bir itiraz daha var: Eğer köylüler malikânelere derhal el koyarlarsa, böyle hemen, hazırlıksız bir şekilde el koyma toprağın ekilip işlenmesine zarar verebilir. Çoğunluk hükümetinin, bir merkezi devlet iktidarının henüz kurulmadığını, köylülerin kendilerine yeterince güven duy-

madıklarını ve toprak sahipleri ile kapitalistlere olan güvenlerini kaybetmediklerini söylemem gerekiyor; bu aşamaya her geçen gün daha da yaklaştığımızı, köylülüğün eski devlet iktidarına olan güvenini günbegün yitirdiğini ve Rusya'da ancak köylü, asker, işçi ve diğer seçilmiş temsilcilerin hükümeti kurabileceğini anladıklarına inanıyorum; buna her geçen gün daha da yaklaştığımıza inanıyorum, ama bir siyasal parti bu tavsiyede bulunduğu için değil, zira milyonlarca insan kendi deneyimiyle örtüşmediği sürece asla partilerin tavsiyelerine kulak vermeyecektir. Rusya'da köylü ve işçi temsilcilerinin iktidarından başka bir devlet iktidarının olmayacağı zamana hızla yaklaşıyoruz. Toprağa derhal el koyulmasının kötü işlenmesine yol açma ihtimali olduğu söylendiğinde, köylülerimizin toprağı tam da perişan halde oldukları için, toprak sahipleri tarafından yüzyıllardır ezildikleri için çok kötü işlediklerini söylemem gerekiyor. Rusya'da korkutucu bir kriz, diğer muharip ülkeleri olduğu gibi Rusya'yı da vuran bir kriz elbette vardır, ama Rusya bu krize ancak toprağı daha iyi işleyerek ve insan gücünden en ekonomik şekilde faydalanarak göğüs gerebilir. Peki, bugün, ilk ekim döneminde, toprak sahipleriyle yapılacak 'gönüllü' anlaşma bir şey değiştirir mi? Köylüler toprak sahibinin değil de bütün halkın mülkü olan toprağı işlediklerini bildikleri takdirde kötü ekim yapacaklar, toprak sahipleriyse daha iyi iş çıkaracaklar, öyle mi? Eğer köylüler toprak sahibine değil de, kendi köylü fonlarına kira öderlerse kötü ekim mi yaparlar? Öyle saçma ki, bu tür iddiaları duyunca şaşırıyorum; bu kesinlikle akıldışı bir iddia ve toprak sahiplerinin bir oyunundan başka bir şey değildir.

Toprak sahipleri artık kızılcık sopasıyla yönetemeyeceklerini görüyorlar; bunu çok iyi biliyorlar ve Rusya için yeni olan

ama Batı Avrupa'da, Batı Avrupa ülkelerinde uzun zamandır var olan bir egemenlik biçimini benimsiyorlar. Rusya'daki iki devrim artık sopayla yönetmenin mümkün olmadığını göstermiştir, Batı Avrupa ülkelerindeki onlarca devrim de bunu kanıtlamıştır. Bu devrimler toprak sahipleri ve kapitalistlere bir ders vermiştir; onlara halkı aldatarak, pohpohlayarak yönetmeleri gerektiğini, ayak uydurmayı bilmeleri, ceketlerine kızıl bir rozet takmaları gerektiğini ve aslında kan emici olmalarına karşın, 'biz devrimci demokratız, lütfen biraz bekleyin, her istediğinizi yapacağız' demeyi öğretmiştir. Köylülerin artık toprak sahiplerinin değil, bütün ulusun mülkü olan toprağı işledikleri takdirde daha kötü işleyecekleri iddiası köylülerle dalga geçmektir, köylüleri aldatma yoluyla yönetmeye çalışmaktır.

Tekrarlayayım, toprakta özel mülkiyet olmamalıdır; zilliyet ile mülkiyet aynı şey değildir, zilliyet geçici bir önlemdir ve yıldan yıla değişir. Belli bir toprak parçasını kiralayan köylü toprağı kendi malı olarak görmeye cesaret edemez. Toprak ne onun ne de toprak sahibinindir, toprak halka aittir.

Bu adımın bu yıl, bu bahar ürün ekimini daha kötü hale getirmeyeceğini tekrarlayayım. Bu öyle korkunç ve mantık dışı bir varsayımdır ki, bana söyleyecek tek bir şey kalıyor: Toprak sahiplerine karşı tetikte olun, onlara güvenmeyin, güzel sözlere ve vaatlere aldanmayın. Köylülerin çoğunluğunun yeterli dikkati göstererek aldığı bir kararın devlet kararı sayılıp kanuni olduğunu hatırlatayım. Bu açıdan köylülere güvenmek şarttır. Örneğin, Penza köylülerinin baştan sona olağanüstü dikkatle hazırlanmış bir kararı var; köylülerin kafasında bütün Rusya açısından acil bir değişim planı yok, ama katlanılmaz bir boyunduruk la yaşamak da istemiyorlar ve bu açıdan haklılar. En büyük boyunduruk köylünün toprak sahibinin

elindeki boyunduruğuydu ve bu boyunduruk toprak sahipleri ve ezenlerin boyunduruğu olarak hâlâ varlığını sürdürmektedir. Dolayısıyla, bu boyunduruğun kaldırılması bir hafta, hatta bir saat bile ertelenmemelidir; ama her el koyma örgütlü olmalıdır, el koyulan toprağı mülk haline getirme ya da bölme değil, bütün halkın mülkiyeti olarak ortaklaşa kullanma amacı taşımalıdır.

Toprağa el koyma sorununa dair son sözlerim şunlar olsun: Önerimize yöneltilen itirazlar toprak sahipleri ve kapitalistlerden geldiğinde düzenbazlığa; toprak sahibi ya da kapitalist olmamasına karşın, kalben emekçi halkın çıkarlarının korunmasını isteyen insanlardan geldiğindeyse yanlış anlamaya, toprak sahipleri ile kapitalistlerin bize karşı söyledikleri yalanlara saf dilce inanmaya dayalıdır. Eğer görüşlerimizi incelerseniz, malikânelerin derhal dağıtılması ve benzer şekilde toprakta mülkiyetin halka ait olması şeklindeki adil talebin bir merkezi hükümet kurulana kadar hayata geçirilemeyeceğini, ama bizim köylülerin bizzat, hemen yerel birimlerde düzensizliği engellemek adına toprağa el koymalarını tavsiye ettiğimizi ve ısrarla teşvik ettiğimizi görürsünüz. Biz bu tavsiyeyi kararlarımızda sunuyoruz, ama belki de gereksizdir, zira köylüler zaten bizim tavsiyemize gerek olmadan da bunu yapıyorlar.

Şimdi ikinci soruna, en çok dikkat edilmesi gereken soruna dönüyorum: Toprak bütün halkın mülkü haline geldiğinde, özel mülkiyet kaldırıldığında kitlelerin çıkarı için en doğru adım ne olacaktır? Rusya'da bunun gerçekleşmesi an meselesidir. Aslında toprak sahiplerinin iktidarı henüz dağıtılmamış olsa bile, epeyce sarsılmıştır. Toprak bütün köylülerin elinde olduğunda, artık toprak sahibi kalmadığında, toprağı nasıl paylaştırabiliriz? Sanırım bu konuda temel anlamda bir ortak görü-

şümüzün olması gerekiyor, çünkü yerel düzenlemelerin köylülük tarafından her zaman yapılacağı açıktır. Demokratik bir devlette başka türlü olamaz; bu o kadar açıktır ki, üzerinde durmaya bile gerek yok. Ama emekçi halkı toprağa kavuşturmak için hangi kesin önlemlerin alınması gerektiği sorusuna bir cevabımız var: 'Biz ücretli işçilerin ve yoksul köylülerin çıkarlarını korumak istiyoruz. Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi (Bolşevikler) bunu görev addetmektedir: Toprağın ulusa ait olacağını söylemek ile toprağın emekçi halka ait olacağını söylemek aynı şey midir? Bizim cevabımız: Hayır, aynı şey değildir! Toprağın ulusa (devlete) ait olacağını söylemekle toprak mülkiyetinin kaldırılacağını kastediyoruz; bütün toprağın bütün halka ait olacağını kastediyoruz; toprağı kullanan herkesin toprağını devletten kiralayacağını kastediyoruz. Eğer böyle bir düzenleme yapılırsa, toprak kiracılığında hiçbir farklılık kalmayacak, topraklar birbirinin aynı olacak ve köylülerin çoğu zaman dediği gibi, 'Bütün sınırlar ve engeller kalkacak, toprak çitlerinden kurtulacak, toprak da emek de özgür olacak.

Yani, toprak bütün emekçi halka mı devredilecek? Hayır! Özgür toprakta özgür emek toprak kiracılığının bütün eski biçimlerinin kaldırılacağını ve ulusal mülkiyetten başka bir mülkiyet biçimi olmayacağını anlatır; herkes toprağını devletten kiralar; tek bir devlet otoritesi vardır, o da bütün işçi ve köylülerin devletidir; köylü toprağı devletten kiracı olarak kiralayabilir; köylü ile devlet arasında aracı yoktur; toprağın kiralanma şartları herkes için eşittir, yani özgür toprakta özgür emek söz konusudur.

Yani, toprak bütün emekçi kitlelere mi devredilecek? Hayır. Toprak karın doyurmaz ve toprağı işlemek için tarım aletlerine, hayvana, teçhizata ve paraya ihtiyaç vardır; para olmadan, tarım

aletleri olmadan çiftçilik yapılamaz. Dolayısıyla, özgür toprakta özgür emek sistemi kurduğunuzda, malikâneler olmayacak, toprakta tabakalar olmayacak. Sadece ulusun mülkü olan toprak ve bu toprağı devletten kiralayan özgür kiracılar olacaktır. Siz bu sistemi kurduğunuzda, toprağın bütün emekçilere devri değil, sadece her çiftçinin toprağından özgürce yararlanması gerçekleşmiş olacak; toprak isteyen herkes devletten özgürce kiralayabilecek. Çarların ve toprak sahiplerinin Rusya'sına kıyasla büyük bir adım atılmış olacak. Bu büyük bir adım olacak, çünkü çarların ve toprak sahiplerinin Rusya'sı 70 milyon hektar toprağın 30 bin Markov'a, Romanov'a ve diğer toprak sahiplerine verildiği bir ülkeydi; bu Rusya ise özgür toprakta özgür emeğin olduğu bir Rusya olacak. Bunu gerçekleştiren birçok ülke var. Rusya daha şimdiden çarların ve toprak sahiplerinin Rusya'sından ileridedir, ama bu, toprağın emekçi halka değil, toprağın çiftçiye devridir, çünkü toprak devlete aitse ve toprağı işlemek isteyen alıyorsa, bu yeterli değildir; toprağı işlemeyi istemek yetmez, işleyebilmek de gerekir, hatta bu bile yetmez. Bir tarım işçisi ya da gündelikçinin bu yeteneği vardır, ama yeterli hayvanı, tarım aleti ve sermayesi yoktur, bu yüzden ne kadar karar alınırsa alınsın, biz üzerine ne kadar konuşursak konuşalım, toprakta özgür emeğin egemen olmasını bu şekilde sağlayamayız. Her yere özgür toprakla ilgili duyurular assak bile, emekçi kitleler açısından durumda bir ilerlemeyi ifade etmeyecektir, tıpkı Batı Avrupa cumhuriyetlerindeki hapishanelerde 'Özgürlük, Eşitlik ve Kardeşlik' yazıyor olmasının hapishaneleri hapishane olmaktan çıkarmaması gibi. Amerika'da olduğu gibi bir fabrikaya 'Özgürlük, Eşitlik ve Kardeşlik' kelimeleri yazılırsa, o fabrika işçiler adına cehennem, kapitalistler adına cennet olmaktan çıkmaz.

Bu yüzden, başka neler yapmamız gerektiğini, sadece özgür emek olmamasını nasıl teminat altına alacağımızı da düşünmemiz gerekiyor; elbette özgür emek ileri bir adımdır, ama yine de emekçi halkın çıkarlarını korumaya doğru atılmış bir adım değildir; kan emici toprak sahiplerinden, toprak sahiplerinin sömürüsünden kurtuluşa, Markov'lardan, polisten, vb. kurtuluşa doğru bir adımdır, ama emekçi kitlelerin çıkarlarını korumaya doğru atılmış bir adım değildir, çünkü hayvan, tarım aleti ve sermaye olmadan toprak yoksul, mülksüz köylülerin işine yaramaz. İşte bu yüzden, toprak kiracılığı normu ya da standardı denen şeye çok şüpheyle yaklaşıyorum. İki türü var: emek standardı ve geçim standardı. Bu iki norm hakkındaki görüşleri biliyorum ve yapılan açıklamalar Narodnik partilerden hep duyduğumuz şeyler. Söz konusu partilerin bu iki normun, iki standardın kabul edilmesi gerektiğini savunduklarını biliyorum: Emek standardı bir ailenin işleyebileceği en büyük toprak miktarıdır; geçim standardı ise bir aileyi beslemek için yeterli olan, daha azı açlık anlamına gelecek olan standarttır. Bu standartlar ya da normlar sorunu konusunda çok şüpheci olduğumu ve bunun kimseye hayrı olmayan bürokratik bir plan olduğunu söylemiştim; burada karar alınsa bile hayata geçirilemeyecektir. Meselenin özü budur! Bu plan tarım işçileri ve yoksul köylülerin durumunu kayda değer ölçüde iyileştirmeyecektir ve kabul edilse bile, kapitalizm egemen olduğu sürece kâğıt üzerinde kalacaktır. Bu plan kapitalizmden sosyalizme geçiş için doğru yolu bulmamızda işe yaramaz.

İnsanlar bu iki normdan, bu iki standarttan bahsettiklerinde, dünya sanki sadece bu iki şeyden (toprak ve yurttaşlardan) ibaretmiş gibi düşünüyorlar. Eğer öyle olsaydı, bu iyi bir plan olurdu, ama öyle değil. Bir de sermayenin egemenliği, paranın

egemenliği var; 'standardınız' ne olursa olsun, para olmadan en özgür toprakta bile tarım yapılamaz, çünkü para var olduğu müddetçe ücretli emek de varlığını sürdürecektir. Bu demektir ki, zengin köylüler -Rusya'da en az 1 milyon zengin köylü vartarım işçilerini ezip sömürüyorlar ve 'özgür' toprakta da ezmeye devam edecekler. Bu zengin köylüler mütemadiyen, istisnai olarak değil, bir genel kural olarak yıllık, mevsimlik ve günlük olarak işçi kiralama yoluna gidiyorlar, yani yoksul köylülerin, proleterlerin sömürüsüne girişiyorlar. Bunun yanı sıra, tek bir atı bile olmayan ve hayatta kalmak için işgücünü satmaktan, başkaları için mevsimsel işçilik yapmaktan, vb. başka çaresi olmayan milyonlarca ama milyonlarca köylü vardır. Paranın egemenliği, sermayenin egemenliği devam ettiği sürece, toprak kiracılığında hangi 'standardı' kabul ederseniz edin, esas etkeni dikkate almadığından pratikte hiçbir fayda sağlamayacaktır. Bu esas etken para, hayvan ve tarım aletleri mülkiyetinin eşitsiz dağılımıdır. Bu 'standart', sömürülen kiralık emeğin varlığını dikkate almamaktadır. Günümüz Rusya'sında bu temel bir gerçektir ve bundan kaçış yoktur; biz istediğimiz 'standardı' kabul edelim, hayat bunları es geçecek ve hepsi kâğıt üzerinde kalacaktır. Şu an girişmiş olduğunuz ve hiç kuşku yok ki toprakta özel mülkiyet kaldırılıp daha iyi, sosyalist bir geleceğe doğru ileri bir adım atıldığında nihayete erdireceğiniz Rusya'nın bu büyük dönüşümünde mülksüzlerin, yoksul köylülerin çıkarlarını korumak için; henüz başladığınız ve daha uzun yolu olan, ama hiç abartısız söylersek, önünde duracak hiçbir güç olmadığından Rusya'da tamamlanması kaçınılmaz olan bu büyük dönüşümde işçilerin ve yoksul köylülerin çıkarlarını korumak için, norm ya da standart belirleme yolunu tutmak yerine, başka bir yol bulmak zorundayız.

Ben ve burada temsilcisi olmaktan şeref duyduğum partili yoldaşlarım tarım emekçileri ve yoksul köylülerin çıkarlarını korumanın sadece iki yolu olduğunu düşünüyoruz ve bu iki yolu Köylü Sovyetleri'nin dikkatine sunuyoruz.

İlk yol, tarım emekçilerini ve yoksul köylüleri örgütlemektir. Her köylü komitesinde, her bucak, ilçe ve eyalette tarım emekçileri ve yoksul köylülerin ayrı bir grubunun olmasını savunuyor ve tavsiye ediyoruz. Bu emekçiler kendilerine şu soruyu sormalıdırlar: 'Eğer toprak yarın bütün halkın mülkü haline gelirse, ki kesinlikle gelecektir, çünkü halk böyle istiyor, biz ne olacağız? Hayvanı ya da tarım aleti olmayan bizler bunu nereden edineceğiz? Toprağı nasıl işleyeceğiz? Çıkarlarımızı nasıl koruyacağız? Bütün halka ait olacak, ulusun mülkü haline gelecek olan toprağın *sadece mülk sahiplerinin* eline geçmeyeceğinden nasıl emin olacağız? Eğer yeterli hayvan ve tarım aletine sahip olanların eline geçerse, biz bundan bir kazanç elde eder miyiz? Bu büyük devrimi bunun için mi yaptık? Bizim istediğimiz bu muydu?'

Toprak 'halk'ın olacak, ama tarım emekçilerinin çıkarlarını korumak için bu *yeterli değildir*. Mesele, bizim buradan tepeden inme bir şekilde ya da köylü komitesinin bireylere tahsis edilecek toprak 'standardı'nı belirlememiz değildir. Bu tür önlemler sermaye egemen olduğu sürece çare olmayacak ve kapitalizmin egemenliğinden kurtuluş getirmeyecektir. Kapitalizmin boyunduruğundan kurtulup halkın elindeki toprağın *emekçi halka* gitmesini sağlamanın sadece tek bir yolu var, o da tarım emekçilerini örgütlemektir. Köydeki kan emiciler istedikleri kadar kızıllar kuşanıp kendilerine 'devrimci demokrat' adını versinler, tarım emekçilerinin kılavuzu kendi dene-

yimleri, gözlemleri ve köydeki kan emicilerin söylediklerine duydukları güvensizlik olacaktır.

Yoksul köylüler ancak yerel birimlerde bağımsız örgütlenmeyle, ancak kendi deneyimleriyle öğrenebilirler. Bu deneyim kolay edinilemez, onlara bereket fışkıran bir toprak vaat edemeyiz ve etmiyoruz. Toprak sahipleri defedilecek, çünkü halk öyle istiyor, ama *kapitalizm* sürecek. Kapitalizmden kurtulmak çok daha zordur ve kapitalizmin devrilmesine giden yol farklıdır. Bu yol tarım emekçileri ile yoksul köylülerin bağımsız, ayrı örgütlenmesinden geçer. İşte, partimizin ilk planda önerdiği de budur.

Yalnızca bu yol tedrici, zorlu, ama gerçek ve kesin bir şekilde toprağın emekçi halka devrini vaat etmektedir.

Partimizin önerdiği ikinci adımsa her büyük ekonomik birimin, örneğin her büyük malikânenin (Rusya'da bunlardan 30 bin tane vardır) tarım emekçileri ve bilimsel olarak eğitilmiş tarım uzmanları tarafından toprak sahibinin hayvanlarını, tarım aletlerini, vb. kullanarak *ortaklaşa* işletilmesi için olabildiğince çabuk bir şekilde örnek çiftliklere dönüştürülmesidir. Toprak Tarım Emekçileri Sovyetleri'nin yönetiminde bu şekilde *ortaklaşa* işlenmediği takdirde tamamen *emekçi halka* gitmiş olmayacaktır. Kuşkusuz, toprağı ortaklaşa işlemek zor bir iştir ve elbette bu işin yukarıdan kararnamelerle gerçekleştirileceğini ve halka dayatılabileceğini düşünmek delilik olur, çünkü asırlardır süregelen toprağı kendi başına işleme alışkanlığı birdenbire yok edilemez ve dahası, bunun için paraya ihtiyaç vardır, yeni hayat tarzına uyum sağlanması gerekir. Eğer tarım uzmanlarıyla birlikte kullanılacak olan ortak mülkiyetteki hayvanlar ve tarım aletleriyle toprağın ortaklaşa işlenmesi konusundaki bu tavsiye, bu görüş şu ya da bu siyasal

partinin icadı olsaydı, yanmıştık, çünkü insanların hayatında değişiklikler bir partinin tavsiyesine binaen yapılmaz, on milyonlarca insan bir partinin tavsiyesiyle devrim yapmazlar ve böyle bir değişim aklı kıt Nikola Romanov'un devrilmesinden çok daha büyük bir devrim olacaktır. Tekrarlayacak olursam, on milyonlarca insan siparişle devrim yapmaz; ancak vazgeçilmez ihtiyaçlar tarafından devrime itildiklerinde, hayatları artık katlanılmaz hale geldiğinde, on milyonlarca insanın ortak baskı ve kararlılığı eski engelleri parçaladığı ve yeni bir hayat tarzı yaratmaya muktedir hale geldiğinde devrim yaparlar. Biz böyle bir tedbir ve bu işin ele alınmasında ihtiyatlı olmayı tavsiye ederken, zorunlu hale geldiği sonucunu programımızdan, sadece sosyalist öğretimizden çıkarmıyoruz; aksine biz sosyalistler olarak bu sonuca Batı Avrupa ülkelerinin hayatını inceleyerek varmış bulunuyoruz. Bu ülkelerde birçok devrim yaşandığını ve demokratik cumhuriyetler kurulduğunu biliyoruz; Amerika'da 1865'te köle sahiplerinin yenildiğini ve köylüler arasında yüz milyonlarca hektar toprağın hiç bedel ödenmeden ya da çok az bedelle paylaştırıldığını biliyoruz, ama yine de orada kapitalizm başka hiçbir yerde olmadığı kadar egemendir ve emekçi halk kitlelerini diğer ülkelerdeki kadar kötü, hatta daha da beter bir şekilde ezmektedir. Bu bahsettiğim, sosyalist öğretidir; bu şekilde diğer ülkeleri inceleyerek, toprağın bilimsel eğitim almış tarım uzmanlarının rehberliğindeki tarım emekçileri tarafından en iyi makinelerden yararlanarak ortaklaşa işlenmesi söz konusu olmadan, kapitalizmin boyunduruğundan kurtuluşun mümkün olmadığına kesin olarak ikna olduk. Ama biz sadece Batı Avrupa ülkelerinin deneyimini rehber edinseydik, Rusya için çok kötü olurdu, çünkü Rusya halkı kitlesel olarak bu yeni yolda ancak korkunç bir

ihtiyaç doğduğunda ciddi bir adım atabilir. Ve biz diyoruz ki: İşte bütün Rusya halkı için o an geldi. Bahsettiğim korkunç ihtiyaç şudur: Toprağı eskisi gibi işlemeye devam edemeyiz. Eğer kendi ayrı küçük çiftliklerimizde eskisi gibi devam edersek, özgür toprakta özgür yurttaşlar da olsak, ufukta yıkımın olacağını söylemeliyiz, zira felaket her geçen gün, her geçen saat daha da yaklaşıyor. Herkesin dilinde bu var; bu acı bir gerçektir ve sebebi bireylerin fesatlığı değil, fetih amacıyla yürütülen dünya savaşıdır, kapitalizmdir.

Savaş milyonlarca insanı yok etmiş, dünyayı kan gölüne çevirerek uçurumun eşiğine getirmiştir. Hiç abartmıyorum, yarın ne olacağını kimse tahmin edemez; herkesin dilinde bu var. İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti gazetesi *İzvestiya*'ya bakın. Gazetedeki herkes kapitalistlerin iş yavaşlatma taktiklerine ve lokavtlara başvurduğunu söylüyor. Bu demektir ki, iş yok ve kapitalistler çok sayıda işçiyi kapının önüne koyuyorlar. Bu cinai savaşın sadece Rusya'yı değil, bütün ülkeleri getirdiği yer burasıdır.

İşte bu yüzden, bireysel topraklarda tarım yapmanın, 'özgür toprakta özgür emek' olsa bile, korkunç krizden çıkmaya yaramayacağını, genel yıkımdan kurtuluş sunmadığını söylüyoruz. *Genel çalışma yükümlülüğüne* geçmek şarttır, insan gücünden azami tasarruf şarttır, son derece güçlü ve sağlam bir devlet otoritesi, bu genel çalışma yükümlülüğünü hayata geçirebilecek bir otorite şarttır; ama bunu bürokratlarla yapmak mümkün değildir, bu ancak İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri tarafından gerçekleştirilebilir, çünkü halk onlardır, kitleler onlardır, çünkü onlar devlet bürokratı değildir, çünkü onlar köylünün hayatını baştan aşağı çok iyi bildiklerinden çalışma yükümlülüğünü hayata geçirebilir, köylü emeğinin israf edil-

mesini engelleyecek olan insan emeğinin korunması işini örgütleyebilirler. İşte o zaman, ortaklaşa tarıma geçiş kerte kerte ve ihtiyatlı bir şekilde gerçekleştirilecektir. Bu zor bir iştir, ama büyük örnek çiftliklerde ortaklaşa tarıma geçmek zorunludur; bu yapılmadığı takdirde, Rusya'nın felaketten, içinde bulunduğu gerçekten vahim durumdan çıkış yolu bulması mümkün olmayacaktır ve insanların hayatında böyle devasa bir dönüşümün tek bir hamlede yapılabileceğini düşünmek en büyük yanlış olacaktır. Bunu yapmak mümkün değildir, azami çaba ve emek gerektirir, her köylü ve işçinin kendi muhitinde, bildiği ve yıllardır çalıştığı kendi işinde yoğunlaşmasını, kararlılık gösterip çaba sarf etmesini gerektirir. Bu yolda kararnameler işe yaramaz, ama bu işin kotarılması şarttır, çünkü bu fetih savaşı bütün insanlığı yıkımın eşiğine getirmiştir; milyonlarca insan canından olmuştur ve biz vidaları sıkmadığımız sürece, İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'nin bütün örgütleri kapitalistler ve toprak sahipleri olmadan toprağı ortaklaşa ekmek için birlikte, kararlı adımlar atmadığı müddetçe, daha da fazla can kaybı yaşanacaktır. Bu yol toprağın emekçi halka gerçekten aktarılmasını sağlayacak yegâne yoldur.

25 Mayıs 1917'de Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Sovyeti gazetesi *İzvestiya*'nın 14. sayısında ve broşür halinde Aralık 1917'de *Tarım Sorunu Üzerine Malzeme* adıyla yayınlandı;
Collected Works, Cilt: 24, s. 481-505.

PETROGRAD İLÇE MECLİSİ SEÇİMLERİNDE PARTİLER

24 Mayıs (6 Haziran) 1917

İlçe meclisi üye aday listeleri yayınlandı (*Vedomosti Obşehestvennovo Gradonaçalstva*'nın ücretsiz ekinde, 17 Mayıs). Maalesef sadece on ilçeyle ilgili bilgi veriliyor. Yine de *parti bağlılıkları* hakkında çok net ve çarpıcı bir tablo ortaya koyuyor. Bu tablo seçim kampanyası açısından değeri ve partilerin *sınıfsal* bağlarına tuttuğu ışık bakımından yakından incelenmeyi hak ediyor.

Bildiğimiz üzere, partizanlık, siyasal gelişimin hem bir koşulu hem de göstergesidir. Bir halk ya da bir sınıf siyasal açıdan ne kadar gelişmiş ve aydınlanmışsa, parti örgütlenmesi de, genel bir kural olarak, o kadar ileridir. Bütün medeni ülkelerin dene-

yimleri bu kuralı kanıtlamaktadır. Sınıf mücadelesi açısından bakıldığında olması gereken elbette budur. Partisizlik ya da parti bilinci ve parti örgütlülüğünün yeterince gelişmemiş olması en iyi ihtimalle sınıfsal dengesizlik demektir (en kötü ihtimalle de kitlelerin parlamenter ülkelerde çok iyi bilinen siyaset şarlatanları tarafından aldatılmakta olduğunu gösterir).

O halde, Petrograd'daki yayınlanmış aday listeleri parti bağlılıkları konusunda neyi göstermektedir?

Toplamda 10 ilçede 71 liste sunulmuştur. Gözümüze ilk çarpan şey, listelerin *beş* büyük gruba ayrılmış olduğudur.

1) RSDİP-*Bolşevikler* Partimiz 10 ilçede de liste çıkardı. İki grupla blok oluşturdu: Mejrayontsi ve Enternasyonalist Menşevikler. Bu blok tamamen ilkelere dayalıdır ve partimizin Petrograd ve Tüm-Rusya konferanslarında kabul edilen kararlarında açıkça ilan edilmiştir. Gerek Rusya gerek dünyanın geri kalanında günümüz siyasal hayatının temel meselesi büyük ve küçük burjuvazinin şovenizmine (veya 'savunmacılığı'na) karşı proletarya enternasyonalizminin mücadelesidir. Partimiz bütün enternasyonalistler arasında daha sıkı ilişkiler ve birlik için çalışma kararlılığını açıkça beyan etmiştir (Tüm-Rusya Konferansı'nın küçük burjuva savunmacı güçbirliğine karşı enternasyonalistleri birleşmesine ilişkin kararına bakınız).

Proletarya partisi seçimlerdeki meselelerde açık, net ve dürüst bir tutum almıştır.

2) Bir o kadar net bir sınıfsal fizyonomiyi de 'halkın özgürlüğü' partisi, yani gerçekte karşı-devrimci burjuvazinin partisi olan Kadetler sergilemektedir. Onlar da 10 ilçenin hepsinde 10 parti listesi çıkarmışlardır. Bildiğimiz gibi, toprak sahipleri ve kapitalistlerin *bütün* partileri şu anda Kadetleri *destekliyor*, ama şimdilik bunu *sessiz ve derinden* yapıyorlar.

3) Sınırları açıkça çizilmiş parti saflaşması noktasında üçüncü sırada hayata daha yeni gözlerini açmış olan Radikal-Demokrat Parti vardır. 10 ilçenin sadece 6'sında liste çıkarmıştır. Bu meçhul parti, belli ki, rengini belli etmeyen vaatlerde bulunarak sokaktaki adamın oyunu 'kapma'yı uman -tebdili kıyafetli Kadetler gibi bir şey- bir diğer kapitalist partidir.

4) Dördüncü sırada 9 ilçede 17 liste çıkarmış olan bir grup var: Narodnikler (Trudovikler, Sosyalist-Devrimciler ve Halkçı Sosyalistler) ile Menşeviklere çeşitli kombinasyonlarda meşum *Yedinstvo* grubunun eklenmesiyle oluşmuş alacalı bulacalı bir grup.

Bilindik bir küçük burjuva türlüsü ve küçük burjuva ilkesizliği! Bu grup ve partilerden *bir teki bile* daha sıkı ilişkiler ve birlik için çalışma yürütme kararı aldıklarını destekleyen açık bir ilkesel beyanla ortaya çıkmaya cesaret edememiştir. Olayların akışına kapılmış ve şovenistlerin peşine takılmışlardır. Aynı bataklığa saplanmış durumdalar ve şimdi gerçek hamkafalar gibi bu bataklığın içinde debelenip duruyorlar. Mümkün olan bütün yollara başvurarak her ilçeye sızmaya çalışıyorlar. 'Allem edip kallem edip yapalım', düsturları budur.

Eğer hepsi savunmacılık ya da koalisyon hükümetini destekleme konusunda aynı fikirdeyse, neden birtakım kesin ilkeleri kabul eden birleşik ve açık bir siyasal blokla seçimlere katılmak üzere güçlerini birleştirmiyorlar?

Sorun şu ki, küçük burjuvazi, yani Narodnikler ve Menşevikler ilkeden ve parti ruhundan yoksundur. Hepsi de savunmacı ve bakancıdır. Ama yine de birbirlerine güvenmiyorlar. Sosyalist-Devrimciler bir ilçede kendi bağımsız adaylarıyla yarışırken, diğerinde Halkçı Sosyalistler ve Trudoviklerle (toprak sahiplerine tazminatı onaylayanlarla! SR'ci Vihlayev, Çer-

nov ve şürekâsının 1906-1907'de *açıkça mülk sahibi* içgüdülerine tapmakla suçladığı partilerle!) davalarını birleştiriyorlar. Çoğu zaman Menşeviklerle, kimi zaman *Yedinstvo*'yla (hani *Dyelo Naroda*'nın ya hasmane ya da küçümser bir tonda bahsettiği şu *Yedinstvo*'yla) davalarını birleştiriyorlar.

Ama ne gam! Nasılsa sokaktaki vatandaş her şeyi yutar! Küçük burjuvalar particilik ya da ilkelerle kafalarını yormazlar. Gazetede yazarken 'biz' *Yedinstvo*'ya karşıyız, ama İlçe Meclislerine girebilmek için *Yedinstvo*'nun *yanındayız*...

Tam da Menşevikler gibi. Onlar da gazetelerinde *Yedinstvo*'ya karşı çıkıyorlar ve Tüm-Rusya Konferanslarında meşum Deutsch'u yuhaladılar – öyle ki *Yedinstvo* bu durumdan açıkça şikayetçi oldu. Ama ne gam! Sokaktaki adamın nasılsa hafızası nisyan ile malüldür. Biz sokaktaki adam gibi davranabiliriz! 'İlkesel olarak' Deutsch ve Jordanski'lere karşıyız, işçilerin önündeyken onlardan utanıyoruz, ama sıra kendimiz için siyasal makam elde etmeye geldiğinde, bu muhteremlerle aynı yola revan olmaktan çekinmiyoruz!

Sosyalist-Devrimciler ve bütün Narodniklerin Menşeviklerle bloğunun *Yedinstvo* kahramanlarını gizlice meclise sokmaya çalışan insanların bir güçbirliği, *müttefiklerinden utanan insanların* bir güçbirliği olduğunu bütün sınıf bilinçli işçiler bilmeli ve bu bilgiyi işçi sınıfı içinde yaymalıdırlar.

İki ilçede, Kazanski ve Spasski'de topu topu 110 Menşevik ya da SR var. Belli ki İlçe Sovyetleri listelerinde, yani *partisiz* adaylar listesinde kimliklerini *gizlediler* (iki ilçede de adayların sayısı tam değildir: Birinde 38, diğerinde 28'ken, Kadet Partisi'nin 54'e 44, bizim partimizinse 43'e 46'dır). Demek ki iki ilçede, küçük burjuva partilerine kendi alacalı bulacalı yarı particilikleri bile fazla geldi ve neticesinde partisizlik bataklı-

ğına saplandılar: 'Partiler kimin umurunda, aslolan seçilmek!' Burjuva parlamenterlerin her yerde ve her zaman düsturu bu olmuştur.

5) Beşinci grupta partisizlik galebe çalmıştır. 10 ilçede 28 liste çıkarmışlar ve bu grupların çoğu sadece tek bir ilçede var. Tam bir yerelci hamkafalıktır bu. Dahası, bu ne keşmekeş böyle! Bir tane 'Ev İdaresi' var, bir 'Eğitim Kurumu Çalışanları Grubu' var, 'Dürüstlük, Hesap Verme ve Hakkaniyet Grubu' var (ister inanın ister inanmayın...) ve bir de 'Partisiz Emekçiler, Cumhuriyetçi Demokratlar, Ev Komitelerinde Çalışanlar tarafından aday gösterilmiş Demokrat Cumhuriyetçiler ve Sosyalist Memurlar' grubu var.

İşçi yoldaşlar! Gelin hep beraber işe koyulalım, en yoksul evleri tek tek dolaşalım, ev hizmetkârlarını, en geri işçileri, vb. uyandırıp bilinçlendirelim. Gelin, kapitalistlere ve Kadetlere karşı, Kadetlerin arkasına saklanarak 'Radikal Demokrat' kılığına girenlere karşı kampanya yürütelim. Gelin, Narodniklerin ve Menşeviklerin küçük burjuva savunmacı bataklığına karşı; partisizliği ve ilkesizliği savunan bloklarına karşı; ortak listelerine Trudovikleri, savaş tazminatı savunucularını ve *Dyelo Naroda* ile *Raboçaya Gazeta*'nın bile aynı safta görünmekten hicap duyduğu Plehanov'un *Yedinstvo*'sunun kahramanlarını çaktırmadan seçtirmeye çalışmalarına karşı kampanya yürütelim.

Pravda, Sayı: 64, 24 Mayıs (6 Haziran) 1917;
Collected Works, Cilt: 24, s. 506-511.

İKİ KUSUR

23-27 Mayıs (5-9 Haziran) 1917

Diğer partileri eleştirirken kendimizi eleştirmeyi unutmamalıyız. Petrograd İşçi Meclisi için aday üye listeleri parti örgütümüzde ve parti çalışmamızda iki kusuru ortaya çıkarmıştır.

İlk kusur şudur. Liteiny ilçesindeki listemizde sadece 33 aday var, oysa Kadetlerin ve Menşevik-*Yedinstvo*-Narodnik bloğunun 63 adayı var. Belli ki parti çalışanlarımız bu müreffeh ilçede proleter partisinden 33 adaydan daha fazlasını bulamamışlar. Çalışmamız açısından bu bariz bir kusurdur, emekçi ve sömürülen kitlelerin arasına yeterince dalmadığımızın açık bir göstergesidir. Yerleşik âdetlerden kopmamız gerekiyor. Müreffeh ilçelerde hiç olmadığı kadar gayret göstererek 'halkın arasına karışmamız' ve her geçen gün daha fazla emekçi ve sömü-

rülen insanı siyasal bilinçle donatmamız gerekiyor. Partisiz proleterleri -özellikle de sözgelimi *ev hizmetkârlarını*- seçimlerde aktif rol almaya teşvik etmeli ve aralarından en güvenilir kişilere proleter listemizde yer vermekte tereddüt etmemeliyiz. Çoğunluk sınıf bilinçli enternasyonalist proleterlerden oluşurken, neden partisiz *proleter* unsurların oluşturduğu bir azınlıktan korkalım ki?...*

23-27 Mayıs 1917 tarihleri arasında yazıldı;
ilk kez 1928'de *Lenin Miscellany VII*'de yayınlandı;
Collected Works, Cilt: 24, s. 512.

*) Elyazması burada sonlanmaktadır. (ç.n.)

EKONOMİK KAOSLA BAŞA ÇIKMA ÖNLEMLERİNE İLİŞKİN KARAR METNİ

25 Mayıs (7 Haziran) 1917

1) Rusya'nın ekonomik hayatındaki müthiş dağınıklık öyle bir noktaya varmıştır ki, artık felaket kaçınılmazdır. Bu felaket öyle korkunç boyutlardadır ki, birtakım temel sanayiler durma noktasına gelecek, çiftçinin zorunlu ölçekte ziraat yapması engellenecek ve demiryolu trafiğinin kesintiye uğramasıyla milyonlarca insan anlamına gelen sanayi nüfusuna ve şehirlere tahıl sevkiyatı duracak. Dahası, çöküş şimdiden başlamış ve çeşitli sanayi dallarını etkilemiştir. Ancak bütün ülke güçlerinin azami düzeyde seferber edilmesi ve hem yerel bölgelerde hem de merkezi hükümet düzeyinde acil devrimci önlemlerin alınmasıyla bu felaketin üstesinden gelmek mümkün olabilir.

2) Ne bürokratik yöntemler, yani kapitalistler ile bürokratların egemen olduğu kurumların kurulması, ne de kapitalistlerin kârlarının, sanayideki mutlak egemenliklerinin, mali sermaye karşısındaki üstünlüklerinin ve bankacılık, ticaret ve sanayi işlemleri konusundaki ticari sırlarının korunması felaketi engelleyebilir.

3) Felaketten kaçınmanın yegâne yolu, ürünlerin üretim ve dağıtımında etkili bir işçi denetimi kurmaktır. Bu tür bir denetim için öncelikle işçilerin esas kurumların hepsinde bütün oyların en az dörtte üçüne sahip olmaları ve işletmelerini bırakmamış olan işletme sahipleriyle mühendislerin katılımının sağlanması zorunludur; ikincisi, sendikaların yanı sıra işyeri komitelerinin, merkezi ve yerel Sovyetlerin bu denetime katılma hakkı olmalı, bütün ticari defterler ve banka defterleri onların denetimine açılmalı ve yönetim tarafından kendilerine gerekli bütün bilgiler sağlanmalıdır; üçüncüsü, önde gelen bütün demokrat ve sosyalist partilerin temsilcilerine benzer bir hak tanınmalıdır.

4) Birtakım ihtilaflı örneklerde kapitalistlerin şimdiden kabul ettikleri işçi denetimi, iyi düşünülmüş önlemler aracılığıyla yavaş yavaş ama gecikmeden hayata geçirilmeli, işçiler tarafından üretim ve dağıtımın tümüyle düzenlenmesine ilerletilmelidir.

5) İşçi denetimi de benzer şekilde gerçek mali tabloyu öğrenmek amacıyla bütün maliye ve bankacılık işlemlerini kapsamalıdır; bu denetime banka, üretici sendikaları ve diğer çalışanların konsey ve meclisleri de katılmalıdır.

6) Ülkeyi felaketten kurtarmak için, öncelikle, hem yerel bölgelerdeki hem de merkezdeki yönetici organlar kapitalist ekonominin bankacılık, finans, ticaret ve sanayi devlerinin

kâr, gelir ve mülklerinin çoğunu halka devretmekte tereddüt etmeyeceklerine dair işçi ve köylülere lafta kalmayan, eyleme dökülen mutlak ve müspet bir güvence verilmelidir. Bu önlem hayata geçirilmediği takdirde, gerçek devrimci önlemler ya da işçi ve köylülerden gerçek bir devrimci çaba beklemek veya talep etmek beyhude olur.

7) Bütün maliye ve para sisteminin çöküşü ve savaş sürdüğü müddetçe bu durumu düzeltmenin imkânsızlığı dikkate alındığında, devlet örgütlenmesinin amacı tarım aletleri, kıyafet, çizme, tarım ve diğer çiftlik ürünleri için diğer malların geniş, bölgesel ve nihayet ulusal ölçekte mübadelesini örgütlemek olmalıdır. Kent ve kır kooperatiflerinin hizmetlerinden geniş ölçekte yararlanılmalıdır.

8) Ancak bu önlemler hayata geçirildiğinde genel ve zorunlu çalışma yükümlülüğüne geçmek mümkün ve zorunlu olacaktır. Bu önlem ise işçilerin düzenli sekiz saatlik çalışmanın ardından ücretsiz hizmet sunacakları bir işçi milisinin kurulmasını gerektirir; bunun ardından, kapitalistlerin işçilere ve diğer çalışanlara ücret ödeyeceği ülke çapında bir halk milisi kurulmalıdır. Ancak böyle bir işçi milisi ve onun bağrından doğacak olan halk milisi bürokratik yöntemlerle ve kapitalistlerin çıkarı için değil, ülkeyi yaklaşan felaketten kurtarmak için genel ve zorunlu çalışma sistemini hayata geçirebilir ve geçirmelidir. Ancak böyle bir milis gerçek devrimci disiplini hayata geçirmeyi ve bütün halkın felaketten kaçınmak için gerekli azami çabayı göstermesini sağlamayı başarabilir ve başarmalıdır. Ancak genel çalışma yükümlülüğü işgücü harcanmasında azami tasarrufu sağlayabilir.

9) Ülkeyi felaketten kurtarmayı amaçlayan önlemler arasında, en önemli görevlerden biri kömür ve hammadde üreti-

minde ve ulaşım hizmetlerinde geniş bir işgücünü istihdam etmektir. Keza, mühimmat üretiminde istihdam edilen işçilerin ülkenin ekonomik açıdan yeniden ayağa kalkması için gerekli ürünlerin üretimine tedrici olarak kaydırılmaları da bir o kadar önemlidir.

10) Bütün bu önlemlerin sistemli ve etkili bir şekilde hayata geçirilmesi ancak bütün devlet iktidarı proleter ve yarı proleterlere geçtiği takdirde mümkündür.

Sotsial-Demokrat, Sayı: 64, 25 Mayıs (7 Haziran) 1917;
Collected Works, Cilt: 24, s. 513-515.

KAPİTALİSTLERLE ANLAŞMA MI, KAPİTALİSTLERİ DEVİRME Mİ? SAVAŞ NASIL BİTER?

25 Mayıs (7 Haziran) 1917

Herkes savaşın nasıl biteceğini düşünüyor, konuşuyor.

Aslına bakılacak olursa, bütün işçi ve köylüler savaşı kapitalistlerin başlattığını ve savaşa *bütün* ülkelerin kapitalistlerinin ihtiyaç duyduğunu kabul ediyorlar. Nitekim İşçi, Asker ve *Köylü* Temsilcileri Sovyetleri'nin kararlarında yazan da budur

Bu doğrudan kimsenin şüphesi yok.

Ama sıra savaşın *hangi yolla* sonlandırılacağı sorununa geldiğinde (*herkes* savaşın *birdenbire* sonlandırılamayacağının farkındadır), görüş ayrılıkları doğuyor. Savaşı kapitalistlerle anlaşma yaparak sonlandırabilir miyiz? Eğer öyleyse, ne tür bir anlaşma olabilir? Yoksa bu işi işçi devrimiyle, yani kapitalistleri devirerek mi halletmeliyiz? Temel, başlıca sorun budur.

Bu konuda partimiz Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nden ve Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Sovyeti'nden farklı düşünmektedir, zira ikisi de *bu sorunu kapitalistlerin yararına ve kapitalistler yoluyla karara bağlamaya meyillidir*

Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Sovyeti'nin kabul ettiği savaş kararı bunu çarpıcı bir şekilde doğrulamaktadır. Bu kararda dünya uluslarına seslenen o meşum -ve bir o kadar kafa karışıklığı ürünü olan- 14 Mart tarihli çağrıya uygun olarak şu talepte bulunulmaktadır: 'İlhaksız ve tazminatsız barış, hangi devlet sınırları içinde yaşıyor olursa olsun her ulusa kaderini kendisinin tayin etme hakkı.

Burada ilhaklar sorunu Petrograd Sovyeti gazetesi *İzvestiya*'da ve *Dyelo Naroda*'da olduğundan farklı bir şekilde formüle edilmektedir (bkz. *Pravda*, Sayı: 60, 18 Mayıs).

Narodnik-Menşevik bloğunun kontrolünde olan bu iki gazete 'ilhaksız' barışın savaş öncesi duruma geri dönüş (bunun için kullanılan Latince tabir *status quo ante bellum*'dur) anlamına geldiğini söyleyerek iflah olmaz bir kafa karışıklığı içinde olduklarını gösteriyorlar.

Gerçeğe gözümüzü kapamayalım; sorunun bu şekilde çözümü kapitalistlerle ve kapitalistler arasında bir anlaşma yapmak anlamına geliyor. Yani, eski (savaş öncesindeki) ilhaklar kalsın, ama yeni ilhaklar olmasın.

Bir defa, sosyalizme ihanet etmek istemeyen bir sosyalist böyle bir çözümü kabul edemez. Eski ganimet (yani, ilhak) paylaşımı temelinde kapitalistler arasında barış yapmak sosyalistlerin işi olamaz. Bu açıktır. İkincisi, zaten her halükarda, *sermayeye karşı*, en azından İngiliz-Japon sermayesine karşı bir devrim olmadığı müddetçe, böyle bir çözümün uygulanabilirliği yoktur, zira aklı başında hiç kimse Japonya'nın Jiaoz-

hou Körfezi'ni ya da İngiltere'nin Bağdat ve Afrika sömürgelerini *devrim olmadan* bırakmasını bekleyemez.

Köylülerin karar metnindeyse ilhaklar *farklı bir şekilde* tanımlanmaktadır. *Her* ulusun (yani savaş *öncesinde* ilhak edilmiş ulusların da) özgür olma ve 'kendi kaderini belirleme' hakkı olduğu beyan ediliyor.

Sosyalistler bir tarafa, gerçekten tutarlı bir demokratın soruna ilişkin önerebileceği yegâne doğru çözüm yolu budur. Hiçbir gerçek sosyalist, ilhaklar sorununu başka şekilde ortaya koyamaz ya da *hiçbir* ulusun kendi kaderini kendisinin tayin etme ve ayrılma hakkını reddedemez.

Ama kendimizi kandırmayalım. Böyle bir talep kapitalistlere karşı devrim demektir. Bir devrim olmadığı müddetçe böyle bir talebi ilk geri çevirecek taraf, dünyadaki bütün ülkelerden daha fazla ilhak edilmiş toprağa sahip olan İngiliz kapitalistleri olacaktır.

Bu taleplerden, bu isteklerden hiçbiri, ne statükonun yeniden kurulması anlamında ilhakların reddi ne de eski ya da yeni bütün ilhakların reddi, sermayeye karşı devrim olmadan, kapitalistleri devirmeden gerçekleştirilebilir. Bu konuda ne kendimizi ne de halkı kandıralım.

Ya kapitalistlerle bir anlaşmayı savunuruz ve bunu bekleriz –bu demektir ki halka en büyük düşmanlarına güven beslemelerini salık veririz – ya da sadece işçi devrimine bel bağlarız ve bütün çabalarımızı kapitalistleri devirmeye yoğunlaştırırız.

Savaşı *sonlandırmanın bu* iki yolu arasında *tercihimizi* yapmak zorundayız.

Pravda, Sayı: 65, 25 Mayıs (7 Haziran) 1917;
Collected Works, Cilt: 24, s. 516-518.

ZİNCİR, EN ZAYIF HALKASI KADAR GÜÇLÜDÜR

27 Mayıs (9 Haziran) 1917

Bir demir zincirin sözgelimi 100 kiloluk bir ağırlığı taşıması gerekse, halkalardan *birinin* yerine tahta bir halka koyarsak ne olur?

Zincir kopar.

Diğer halkalar ne kadar güçlü ve sağlam olursa olsun, eğer tahta halka koparsa, bütün zincir kopar.

Siyasette de aynısı geçerlidir.

Menşevikler ve Narodnikler, şu küçük burjuva partilerinin bakancı beyefendileri, ilçe meclisi seçimlerinde Plehanov'un *Yedinstvo*'suyla güçlerini birleştirdiler.

Suçu başkasında aramayın, beyler!

Sizin 'demir' zinciriniz kötü ve paslanmıştı ve şimdi yerinde tahtadan bile değil, çamurdan ve kâğıttan yapılma birkaç halka var.

Suçu başkasında aramayın!

Yoldaşlar, erkek ve kadın işçiler, askerler, emekçiler! Narodnik-Menşevik bloğuna oy vermekle *Plehanov'un 'Yedinstvo'suna oy verdiğinizin* farkında mısınız?

Menşevik ve Sosyalist-Devrimci gazetelerin bile *yüz çevirdiği* Plehanov'un kepaze *Yedinstvo*'suna oy vermiş olacaksınız.

Kapitalistleri zevkten dört köşe eden bir açıksözlülükle *savaşı sonuna kadar götürmeyi* savunan Plehanov'un kepaze *Yedinstvo*'suna oy vermiş olacaksınız.

Her gün bütün suçu Alman kapitalistlerine atarak ve *bütün* ülkelerin işçilerinin *bütün* ülkelerin kapitalistlerine karşı mücadelesindeki kardeşçe birliğini ayaklar altına alarak Rus kapitalistlerini aklayan Plehanov'un kepaze *Yedinstvo*'suna oy vermiş olacaksınız.

Eğer kapitalistlere karşı emekçi halkın yanındaysanız, eğer ekmek, barış ve özgürlük için savaşmak istiyorsanız, *seçim listelerinde kokuşmuş 'Yedinstvo'nun adını* gizlemeye çalışan *Narodnik ve Menşevik bloğuna tek bir oy bile vermeyin.*

Bütün oylar Bolşeviklere ve enternasyonalist sosyal-demokratlara!

Pravda, Sayı: 67, 27 Mayıs (9 Haziran) 1917;
Collected Works, Cilt: 24, s. 519-520.

KAPİTALİSTLER TEŞHİR EDİLMELİDİR

27 Mayıs (9 Haziran) 1917

Sanayimizin durumu hakkında otorite olduğu kabul gören V. Bazarov 24 Mayıs tarihli *Novaya Jizn*'de şöyle yazıyor:

> Savaş ve savaşın yol açtığı ekonomik ve mali çöküş, özel teşebbüsün özel çıkarlarının ülkenin üretici güçlerini güçlendirme ve geliştirmeye değil, yok etmeye meylettiği bir durum yaratmıştır. Şu an -yüksek fiyatlar beklentisiyle- sermayenin bütün maddi öğelerini atıl tutmak piyasaya sürmekten çok daha kârlıdır; vicdanının sesini dinleyerek halkın yakıcı ihtiyaçlarına hizmet etmektense ülkeye zarar verecek şekilde tamamen yararsız askeri levazım üretmek daha kârlıdır; hiçbir zaman kullanılmayacak ve iki-üç yıldan önce çalışmaya başlaması mümkün olmayan yeni mühimmat fabrikaları inşa et-

mek ise hepsinden kârlıdır. Sözde 'ulusal ekonomi'mizin ağır bir yağma sefahatine, bir sınai anarşiye, ulusal refahın sistemli yağmasına dönüşmüş olması şaşırtıcı mı? Neden cahil veya iş oraya geldiyse tamamen sınıf bilinçli bir işçi gözlerinin önünde yüzmilyonlarca rublenin yağmalanıp heba edildiğini görürken üç-dört rublelik 'aşırı' ücret artışından vazgeçsin?

Dürüst hiç kimse V. Bazarov'un harfi harfine gerçeği söylediğini reddedemez.

'*Yağma sefahati*'· Kapitalistlerin savaş sırasındaki tutumlarını tarif edecek daha güzel bir söz bulunamaz.

Bu sefahat ülke çapında bir felakete doğru gidiyor.

Daha fazla sessiz kalamayız. Bu böyle gitmez.

'Kendi' fabrikasında neler olup bittiğini bilen ve anlayan her işçi, bir banka, fabrika ya da ticarethanede çalışan ve ülkesinin yıkımına seyirci kalamayan her büro çalışanı, her mühendis, istatistikçi, muhasebeci – herkes bu yağma sefahatine ilişkin, yani *fiyatlar ve kârlar* hakkında kesin, hattâ gerekirse yarım yamalak ve mümkünse belgelenmiş veriler elde etmek için elinden geleni yapmalıdır.

Sessiz kalmayalım. Buna bir dur diyelim. Sonuçta çocuk değiliz ki, sözde-sosyalist bakanlar ya da devlet bürokratlarının komisyonları, daireleri ya da alt daireleri tarafından savrulan vaatlerle uyutulmayı kabul edelim.

Eğer Rusya hükümeti kapitalistlerin esiri olmasaydı, eğer kararlı adımlar atabilen ve atacak, ülkeyi yıkımdan kurtarabilecek ve kurtaracak insanlardan oluşsaydı, bir gün, hattâ bir saat bile beklemeden hemen bir kararname yayınlar ve savaş sözleşmelerindeki *bütün* fiyatların, *kârlarla* ilgili *bütün* verilerin yayınlanmasını emrederdi.

Yaklaşan felaketten, ülkeyi yıkımdan kurtarmaktan bahsedip *bunu yapmamak*, halkı aldatanların düzeyine düşmek ya da dolandırıcıların elinde oyuncak olmak demektir.

Kapitalistlerin hükümetinden, Lvov, Tereşçenko, Şingaryov ve şürekâsı ile onların Çernov, Çereteli, Peşehonov ve Skobelev gibi hiçbir yetkisi olmayan oyuncak 'eklentileri'nin hükümetinden böyle bir kararname yayınlamasını ve böylece kapitalistleri teşhir etmesini beklemek çocukluktur, naifliktir. Ancak 'bakancı sosyalizmden kaynaklı beyin sulanması' yaşayanların böyle bir beklentisi olabilir.

Bu yüzden, kişisel inisiyatifi çok daha gayret göstererek teşvik etmemiz gerekiyor. Yoldaşlar ve yurttaşlar! Ülkeyi gerçekten kıtlıktan kurtarmak isteyen herkes *fiyatlar* ve *kârlarla* ilgili erişilebilir bütün bilgileri derhal toplamalı ve yayınlamalıdır.

Kapitalistleri teşhir etmek kapitalistleri dizginlemenin ilk adımıdır.

Yağma sefahatini teşhir etmek yağmacılara karşı savaşımızda ilk adımdır.

Pravda, Sayı: 67, 27 Mayıs (9 Haziran) 1917;
Collected Works, Cilt: 24, s. 521-522.

KARŞI-DEVRİM SALDIRIYA GEÇTİ – 'HALKSIZ JAKOBENLER'

28 Mayıs (10 Haziran) 1917

Karşı-devrim saldırıya geçecek kadar güçlerini topladı. Kapitalistler Narodnik ve Menşevik bakanlarının yardımıyla, özgürlüğe karşı saldırıya geçmeyi planlıyorlar.

12. ve 13. tümenlerin '45, 46, 47 ve 52. Alayları'nı dağıtma kararı, 'kışkırtıcılar' hakkında 'dava açına' kararı (ne garip bir kelime bu 'kışkırtıcılar'! Savaş 'suçluları'ndan daha mı önemli?) ve bunun yanı sıra, Asteğmen Krusser'in Skuliany'de *bir toplantıdaki konuşmasından ötürü tutuklandığı* haberi ve son olarak, Geçici Hükümet'in Kronstadt konusundaki son derece aşağılayıcı tonu (örneğin emirlere 'sorgusuz sualsiz itaat edilmelidir' – bu zamana kadar hiçbir suçlama yönetilmemiş, *tek bir* itaatsizlik bile göstermemiş yurttaşlarla böyle mi konuşu-

lur?)... Bütün bunlar karşı-devrimci kapitalistlerin sinsi savunucusu *Reç*'in tutumuyla da birleştirildiğinde ('hükümet en sonunda otorite sahibi gibi konuştu'), açıkça karşı-devrimin taarruza geçtiğini gösteriyor.

Bu 'taarruz' tuhaf bir izlenim yaratıyor. Cephede kışkırtıcılar, 'itaatsizliğe kışkırtmak'la suçlananlar mahkemeye çıkartılıyor ve dört alay 'dağıtılıyor' (telgrafta bahsi geçen iki tümenin sekiz alayından dördü, ama Petrograd Sovyeti gazetesi *İzvestiya*'nın 76. sayısında aktarılan aynı telgrafta sekiz alaydan sadece *biri* 'tam kadro yer almış' ve bir tanesi de 'neredeyse tam kadro yer almıştır'). Eğer hükümetteki kişiler olarak, belli alayları dağıttığınızı halka bildiriyorsanız, eğer bunu yararlı buluyorsanız, eğer bu konuda bir telgrafın çekilmesine izin veriyorsanız, o zaman neden soruşturma açtığınız kişilerin itaatsizlik sebeplerinin ne olduğu konusunda en azından birkaç satırla bizi kesin ve net bir şekilde bilgilendirmiyorsunuz?

İki seçenek var, baylar: Ya saman altından su yürütüyorsunuz (askeri sansür uyguluyorsunuz) ve halkı bilgilendirmeye tenezzül etmiyorsunuz ya da haberlerinizle rahatsız ediyorsunuz; yok, eğer halkı bilgilendirmeye karar verdiyseniz, o zaman neyin ne olduğunu anlatın, sebeplerini ve nasıllarını sıralayın, tahkikata uğrattığınız insanların belli bir konuda mı, yoksa genel olarak mı itaatsizlik sergilediğini söyleyin.

Belirsizlik kötüdür.

Krusser'in tutuklanması vakasında her şey çok açık. *Bir toplantıda yaptığı konuşmadan ötürü* bir insanı hapse tıkmak hiç de akıl kârı değildir. Bu adım aklınızı kaybettiğinizi göstermiyor mu? Narodnikler ve Menşeviklerle iktidarı paylaşan siz Kadetlerin ve sağcıların gazete tirajı muarızlarınızdan on kat, hattâ belki de yüz kat daha fazla değil mi? Başlıca propaganda

araçları bakımından böyle bir üstünlüğe sahipken, bir adamı 'bir toplantıda yaptığı konuşma'dan ötürü hapse tıkıyorsunuz! Korkudan kafayı mı yediniz baylar?

Biz ülke çoğunluğunun çıkarları adına devrimci zora başvurulmasına karşı değiliz.

Plehanov geçen gün 1793 yılının Jakobenlerinden bahsedip onların 'falanca falanca kişiler halk düşmanıdır' şeklindeki *açıktan* beyanını andığında, şunu düşünmüştük: Plehanov'un aktardığı bu hususta *hiçbir parti* 1793'ün Jakobenlerinin örnek alınmasını reddetmemelidir.

Sorun şu ki, Jakoben var, Jakoben var. Plehanov'un yirmi yıl önce, halen sosyalistken kullanmayı sevdiği nükteli bir Fransız deyimi vardır: 'Halksız Jakobenler'!

Gerçek Jakobenlerin, 1793 yılı Jakobenlerinin tarihsel büyüklüğü onların 'halk *destekli* Jakobenler' olmalarıydı, ülkenin devrimci *çoğunluğunu*, *kendi* dönemlerinin *devrimci* ileri sınıflarını arkalarına almış olmalarıydı.

'Halksız Jakobenler' ise gülünç ve acınacak insanlardır, Jakoben gibi davranan, ama sömürücülerin, halkı ezenlerin, bütün ülkelerde monarşinin uşaklarının, bütün ülkelerde toprak sahiplerinin savunucularının halk düşmanı olduğunu açıkça, eğip bükmeden ve herkesin duyacağı şekilde söylemekten *korkanlardır*.

Bay Milyukov ve Plehanovlar, siz tarih okumuş insanlarsınız. 1793'ün *büyük* Jakobenlerinin tam da yaşadıkları dönemin gerici sömürgen *azınlığına* mensup kişilerini halk düşmanı olarak mahkûm etmekten korkmadıklarını reddedebilir misiniz? Tam da yaşadıkları dönemin gerici *sınıflarının* üyelerini yani!

Siz, mevcut hükümet, yandaşları, savunucuları, uşakları! *Bütün dünyada* hangi *sınıfları* 'halk düşmanı' olarak gördüğünüzü açıkça, eğip bükmeden ve resmen söyleyebilir misiniz?

Nasıl yapabilirsiniz ki bunu! Siz halksız Jakobenlerden başka bir şey değilsiniz. Siz ancak Jakoben geçinirsiniz. Ama daha çok, sıradan toprak sahibi ve kapitalist gericiliğin sıradan temsilcilerine benzersiniz.

İşçi ve askerler! Bütün emekçi kitleler! Toprak sahibi ve kapitalistlerin karşı-devrimi saldırıya geçiyor. *Tek bir* hükümet partisine bile oy yok, *hükümette yer alan partilere tek bir* oy yok!

Oylar Bolşeviklere!

Pravda, Sayı: 68, 28 Mayıs (10 Haziran) 1917;
Collected Works, Cilt: 24, s. 533-535.

İLKE SORUNU – DEMOKRASİNİN 'UNUTULMUŞ SÖZLERİ'

28 Mayıs (10 Haziran) 1917

Kapitalist gazetelerin Kronstadtlı yoldaşlara karşı kustukları iğrenç yalan ve iftiralar bu gazetelerin ne derece haysiyetsiz olduğunu bir kez daha göstermiştir. Çok sıradan ve önemsiz bir olayın üzerine atlayıp bunu bir 'devlet' meselesi, Rusya'dan 'ayrılma' sorunu, vb. haline getirmişlerdir.

Petrograd Sovyeti gazetesi *İzvestiya*'nın 74. sayısında Kronstadt olayının tatlıya bağlandığı yazıyor. Beklendiği üzere, Bakan Çereteli ve Skobelev Kronstadtlılarla uzlaşmacı bir karar temelinde kolayca anlaşmaya vardılar. Söylemek bile yersiz, *iki* taraf da sadık kaldığı sürece bu uzlaşma kararının yeterince uzun bir süre yürürlükte kalacağına, gerek Kronstadt'ta gerek

Rusya'nın geri kalanında *devrimin* işleyişindeki çatışmaları ortadan kaldıracağına umudumuz ve güvenimiz var.

Kronstadt olayı bizim açımızdan iki noktada ilkesel bir meseledir.

Birincisi, bizim uzun bir süre önce dikkat çektiğimiz ve (Sovyetler üzerine) parti kararımızda resmen kabul edilen bir gerçeği ortaya koymuştur: Devrim *yerel bölgelerde* Petrograd'dan daha ileri gitmiştir. Kadetler kadar Narodnikler ve Menşevikler de devrimci lafazanlık çılgınlığına kapıldıklarından, bu gerçeğin anlam ve önemini kavramak işlerine gelmemiş ya da kavrayamamışlardır.

İkincisi, Kronstadt olayı programatik öneme sahip, hafife alınamayacak temel bir meseleyi gündeme getirmiştir ki, sadece sosyalistlerin değil, dürüst demokratların da buna kayıtsız kalmamaları gerekir. Merkezi otoritenin yerel halk tarafından seçilmiş bürokratları *onaylama* hakkı olup olmadığı sorunudur bu.

Bakan Çereteli ve Skobelev'in mensubu olduğu Menşevik Parti hâlâ Marksist olduğunu iddia ediyor. Çereteli ve Skobelev bu tür bir onamanın gerekli olduğunu kabul eden bir karara imza attılar. Böylece Marksist olarak görevlerini unuttular mı?

Okur bunu naif bir soru olarak görür ve Menşeviklerin artık gerçek anlamıyla bir küçük burjuva, hattâ savunmacı (yani, şovenist) parti haline geldiği ve dolayısıyla Marksizmden bahsetmenin bile gülünç kaçacağını söylerse, elbette tartışmayız. Tek söyleyeceğimiz şu olur: Marksizm demokrasi sorunlarıyla her zaman yakından ilgilenir ve Çereteli ve Skobelev yurttaşların demokrat adını hak etmediğini söylemek doğru olmaz.

Geçici Hükümet'e Kronstadtlılar tarafından seçilen memurları 'onaylama' yetkisi veren karara imza atarken, demokrat 'sıfatları'nı, demokrat olarak düşünmeyi de mi bıraktılar?

Belli ki öyle.

Bu yargıyı desteklemek adına, Çereteli ve Skobelev'in gözünde bile bilimsel ve Marxçı bir otorite olarak görüldüğünü umduğumuz bir yazarın görüşünü aktaracağız: Friedrich Engels'ten bahsediyoruz.

Engels 1891'de Alman sosyal-demokratlarının program taslağını (bugün bilinen adıyla, Erfurt Programı'nı) eleştirirken, Alman proletaryasının tek ve birleşik bir cumhuriyete ihtiyaç duyduğunu yazıyordu:

> O halde, birleşik cumhuriyet, ama bugünkü Fransız cumhuriyeti gibi değil, zira bu 1798'de kurulmuş olan imparatorsuz imparatorluktan başka bir şey değildir. 1792'den 1798'e kadar Fransa'daki her vilayet, her komün (*Gemeinde*) Amerikan modeline göre tam bir özyönetime sahipti ve bugün bizim [Alman sosyal-demokratları] sahip olmamız gereken de budur. Özyönetimin nasıl örgütleneceğini ve bürokrasi olmadan nasıl iş görebileceğimizi bize Amerika ve birinci Fransız cumhuriyeti göstermiştir ve bugün bile Avustralya, Kanada ve diğer İngiliz sömürgeleri göstermektedir. Bu tür bir bölgesel ve komünal özyönetim, sözgelimi İsviçre federalizminden çok daha özgürdür, zira İsviçre örneğinde kantonun konfederasyon [yani, merkezi hükümet] karşısında çok bağımsız olduğu doğru olsa da, bölge (*Bezirk*) ve komün karşısında da aynı derecede bağımsızdır. Kanton hükümetleri bölge valilerini (*Bezirksstatthalter*) ve valileri tayin ediyorlar; İngilizce konuşulan ülkelerde bunlar bilinmez, fakat biz tıpkı Prusya *Landräte*'si ve *Regierungsräte*'si (komiserler, bölge polis şefleri, valiler ve genel olarak yukarıdan atanan bütün memurlar) gibi bu hakkı [yani, yukarıdan atamaları] da ileride kesinlikle kaldırmak istiyoruz.

İşte, Engels'in yukarıdan memurlar atama hakkı konusunda demokrasiye yaklaşımı buydu. Bu görüşleri daha kesin ve hata-

ya yer bırakmayacak şekilde ifade etmek için, Alman sosyal-demokratlara programlarına şu talebi eklemelerini teklif etmişti:

> Vilayetler, bölgeler ve komünler için genel oy hakkı yoluyla seçilmiş memurlar aracılığıyla tam bir özyönetim. *Yerel ve bölgesel yetkililerin devlet tarafından atanmasına son.*

Altı çizili kelimeler açıklık ve kesinlik konusunda hiçbir soru işareti bırakmıyor.

Muhterem yurttaşlar, bakan Çereteli ve Bakan Skobelev! Belki de adınızın tarih kitaplarında geçiyor olması koltuklarınızı kabartıyor. Ama her Marksistin ve her dürüst demokratın bakan Çereteli ve bakan Skobelev'in Rus kapitalistlerine bir cumhuriyetten çok *kralsız bir krallık* olduğu anlaşılan bir cumhuriyet kurmalarında yardımcı olduğunun söylenmesi de koltuklarınızı kabartır mı?

Not: Bu makale Kronstadt olayı bugünkü gazetelerde yer alan son aşamasına girmeden *önce* kaleme alınmıştı. Kronstadt halkı uzlaşma anlaşmasını *bozmadı*. Bu anlaşmanın ihlal edildiğine dair *en ufak bir olgu* bile yok. *Reç*'in gazete makalelerinden bahsetmesi işin bahanesidir, zira anlaşma gazete makaleleriyle değil, ancak eylemle bozulur. Dolayısıyla Bakan Çereteli, Skobelev ve şürekâsı korkuya kapılan burjuvazinin çığlıkları karşısında birinci kez korkuya kapılmış ve Kronstadt halkına karşı *iğrenç tehditlere* başvurmuşlardır. Ancak karşı-devrime hizmet edecek kaba, saçma tehditler.

25 Mayıs (7 Haziran) 1917'den önce yazıldı;
28 Mayıs (10 Haziran) 1917'de *Pravda*'nın 68. sayısında yayınlandı;
Collected Works, Cilt: 24, s. 536-538.

RSDİP (BOLŞEVİKLER) PETROGRAG KOMİTESİ TOPLANTISI

30 Mayıs (12 Haziran) 1917

1.

Petrograd Komitesi için Yayın Organı Hakkında Konuşma

Petrograd Komitesi'nin kendine ait bir yayın organına sahip olma isteği Merkez Komite açısından yeni bir durumdur. Kendi matbaamızı kurmak için düzenlemelerin yapıldığı ve Troçki yoldaşı popüler bir yayın organının* başına geçirmek için Mejrayontsi grubuyla anlaşmaya varmak üzere olduğumuz bir dönemde böyle bir sorunun nasıl gündeme gelebildiğini anlamak zor.

*) Popüler yayın organı: Herkesçe anlaşılır, halka hitap eden gazete; bugünkü jargonla, kitle gazetesi. (ç.n.)

Batı'da, büyük şehirlerde ya da büyük sanayi merkezlerinde, basının yerel ve merkez organlar şeklinde bölünmesi diye bir şey yoktur. Bu tür bir bölünme hem israftır hem de zararlıdır. Merkez yayın organı haricinde bir de Petrograd Komitesi'nin yayın organı çıkartmasını doğru bulmuyorum. Petrograd kendinden menkul bir yerel değildir. Petrograd, bütün Rusya'nın coğrafi, siyasal ve devrimci merkezidir. Petrograd'daki hayatı bütün Rusya takip ediyor. Petrograd'ın her adımı bütün Rusya için bir rehberdir. Bu açıdan, Petrograd Komitesi'nin hayatına yerel bir mesele olarak bakılamaz.

Neden Merkez Komite'nin bir Basın Komitesi kurulması önerisi kabul edilmiyor? Bu tür komitelerin yer aldığı Batı'nın basın tarihinde elbette yazı kurulu ile komite arasında yer yer yanlış anlamalar olmuştur, ama bunlar tamamen siyasal konudaki anlaşmazlıklardan kaynaklanmıştır. Petrograd Komitesi ile Merkez Komite arasında siyasal çizgi bakımından anlaşmazlık yaşanması için bir zemin var mı? Bizim isteklerimizden bağımsız olarak, Petrograd Komitesi her zaman partinin başı çeken organı olacaktır.

Kendine ait bir yayın organı çıkarırken edinilen deneyim Petrograd Komitesi'ni gazeteyi yerel meselelerle sınırlamanın imkânsız olduğuna çarçabuk ikna edecektir. Merkez Komite gazetelerde Petrograd örgütüne daha fazla yer ayırmak gerektiğini reddetmiyor. Merkez Komite sloganlarımızın kitlelerce anlaşılmasını sağlayacak popüler bir yayın organına ihtiyaç olduğunu da reddetmiyor. Ama popüler bir gazete çıkarmak ciddi deneyim gerektiren zor bir iştir. İşte bu yüzden Merkez Komite kendi popüler yayın organını (*Russkaya Gazeta*) kurmayı başarmış olan Troçki yoldaşın hizmetlerinden yararlanmaktadır.

Batı tarihinde popüler bir yayın organı meselesi hiçbir zaman bizde olduğu kadar yakıcı bir önem kazanmamıştır. Orada kitlelerin düzeyi liberallerin yürüttüğü kültür ve eğitim çalışması sonucunda daha eşit şekilde yükselmiştir. Bohemya gibi ülkelerde bu tür popüler yayın organları vardır. Popüler bir yayın organının amacı, okuru temel yayın organını anlayacak düzeye yükseltmektir. Eğer popüler bir yayın organı çıkarmazsak, kitleleri diğer partiler kazanacak ve kendi demagojileri için kullanacaklardır. Popüler yayın organı yerel türde olmamalıdır, ama posta ve ulaşım zorluklarından ötürü esasen Petrograd'ın ihtiyaçlarına hizmet etmek mecburiyetindedir. Yerel ihtiyaçların layıkıyla karşılanması için Petrograd Komitesi gazetenin yazı kurulunda düzgün bir şekilde temsil edilmelidir.

2.
Petrograd Komitesi Toplantısına Sunulan Karar Taslakları

İLK KARAR METNİ

Merkez Komite Petrograd'da iki gazete çıkarmalıdır: Tek bir yazı kurulu olan bir merkez yayın organı ve bir popüler gazete.

Petrograd Komitesi'ne merkez yayın organında istişarî oy hakkı, popüler yayın organındaysa karar oy hakkı tanınmalıdır. Merkez Komite iki gazetede de yerel meselelere belli bir yer ayırmalıdır.

İKİNCİ KARAR METNİ

Petrograd Komitesi Merkez Komite'nin yayınladığı iki gazetede Merkez Komite'nin önerdiği koşullarda işbirliği yapma

ve yerel faaliyetlerin ihtiyaçlarına daha tam ve geniş ölçekte hizmet etmek ve partinin genel çizgisini çok daha ayrıntılı bir şekilde geliştirmek için elinden gelen bütün çabayı gösterme kararı almıştır. Merkez Komite'nin ya da onun atadığı yazı kurulunun geçmişte Bolşevizmle ters düşen enternasyonalist yoldaşlara çok fazla güven duyabileceğinden, Merkez Komite'nin yerel birimlerdeki yoldaşların eylem özgürlüğü ve bağımsızlığını sekteye uğratabileceğinden, Merkez Komite'nin yerel faaliyetlerin önderleri olarak kendilerine hak ettikleri nüfuzu tanımayabileceğinden haklı olarak endişe duyan Petrograd Komitesi, iki gazetenin de yerel dairesinde Petrograd Komitesi'nin haklarının kesin olarak teminat altına alınmasını sağlamak üzere bir komite seçmelidir.

İlk kez 1925'te *Krasnaya Letopis* dergisinin 3. sayısında yayınlandı; *Collected Works*, Cilt: 24, s. 541-545.

KAPİTALİSTLER HALKLA ALAY EDİYORLAR

31 Mayıs (13 Haziran) 1917

Güney maden sanayisindeki kapitalist ve işçi temsilcilerinin toplantısı 23 Mayıs'ta sona erdi.

Toplantıdan *hiçbir şey* çıkmadı. Kapitalistler işçilerin taleplerinin hiçbirinin kabul edilebilir olmadığını söylediler. Toplantıya katılan işçi heyeti *doğabilecek pürüzler için hiçbir sorumluluğu kabul etmeyeceğine* dair bir bildiri yayınladı.

Durum gayet açıktır. Kriz bir nebze de olsa dinmiş değil. Patronlar dizginlenebilmiş değil.

Şimdi de hükümet ve iki çatışan tarafın (!) temsilcilerinden oluşan bir komite atanmasına karar verildiğini ve patronların fiyatlara *derhal* zam yapılmasını talep ettiklerini okuyoruz. Üzücü olmasaydı, komik olduğunu söyleyebilirdik!

Kapitalistlerin halka kafa tutarken ne derece zıvanadan çıktıklarına dair okura bir fikir vermek adına, bir *balkan* gazetesinden (yani, hükümette temsilcileri olan bir partinin sözcüsünden) birkaç parça aktarmak istiyoruz:

> İşçi heyeti [güney maden sanayisinden], İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Yürütme Komitesi Ekonomi Dairesi'ni gerçek durum hakkında bilgilendirdi. Bu bilgi temelinde, N.N. Kutler'in aktardığı işveren rakamlarının kesinlikle güvenilmez olduğunu söyleyebiliriz.
>
> Maden sahipleri devrimden önce muazzam kârlar elde ediyorlardı, ama yine de devrim patlak vermeden hemen önce, eski hükümetle kömür alım fiyatlarında artış konusunda takışmışlardı. Hükümetin vermeye yanaştığı üç kopeğe ilaveten, maden sahipleri beş kopek daha istiyorlardı. Diğer yandan, devrimci Geçici Hükümet'ten, devrimin daha ilk günlerinde sekiz kopeklik zam koparmayı başardılar, bu yeni oran demiryollarına eski sevkiyatları ve Ocak ayındaki alımları da kapsayacak şekilde düzenlenmişti. Sonrasında üç kopek daha koparmayı başardılar ve toplamda on bir kopek oldu.
>
> Devrimden önce kömür alım fiyatı 18 kopekti, şimdi 29 kopek. O dönemde devlet ihaleleri *pud** başına 22 kopek getiriyordu, oysa şimdi fiyatlar 33-34 kopek, hatta daha da fazla.

Buna kapitalistlerin halkla hiç utanıp sıkılmadan *alay etmeleri* denmez de ne denir?

Kapitalist hükümet devrimden istifade ederek, kendisini 'devrimci' bir hükümet gibi gösteriyor ve bu 'soylu' adı cahil halkı kandırmak için kullanıyor. Böylece kapitalistlerin cebine her geçen gün daha fazla para girmesini ve milyonlarına milyon katmalarını sağlıyor!

---

*) 1 *pud* = 16,4 kg. (ç.n.)

Ülke yıkımın eşiğinde, ama Geçici Hükümet'in on kapitalist bakanı toprağı yağmalayan, halkı soyup soğana çeviren ve sermayenin devasa kârlarını *iyice arttıran* patronlara destek çıkıyor:

> Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Güney Rusya maden sahipleri kongresinin emrine amadedir. Güney sanayisi uçuruma sürüklenirken, bu durumun önüne geçmek için hiçbir şey yapmıyor; aksine, sistemli bir şekilde güneyli sanayicilerin baskısına boyun eğiyor.

İşte aynı bakan gazetesi, Menşeviklerin yayın organı olan *Raboçaya Gazeta* 14 Mayıs 1917'de, koalisyon hükümeti kurulduktan bir hafta sonra böyle yazıyordu.

O zamandan beri hiçbir şey değişmedi.

Ama bakan gazetesi daha zararlı gerçekleri bile kabul etmek zorunda kalmıştır. Bir de şunu dinleyin:

> Maden sahipleri sabotaj yapıyorlar. İşleri bile bile boşluyorlar. Tulumbaya mı ihtiyaç var, kimse peşine düşmüyor. Madencilerin güvenlik lambaları için ince tel örgü mü gerekti, bulana aşk olsun. Maden sahipleri üretimi artırmak istemiyorlar. Keza temel tamiratlara ya da eskimiş teçhizatları değiştirmeye para harcamak istemiyorlar. Makineler yaşlanıyor ve yakında hurdaya çıkacak. Bizzat işçiler şu ya da bu kaleme erişilemediğini duyduklarında gerekli alet edevatı almaya gidiyorlar ve genelde ihtiyaç duydukları şeyi buluyorlar da. Patronlar (kömür, dökme demir gibi) ürünlerini sevk etmek için hiçbir şey yapmıyorlar. Ülkenin yakıcı ihtiyacı olan on milyonlarca, yüz milyonlarca ruble değerinde ürün öylece yatıyor.

İşte bakan gazetesi, Çereteli ve Skobelev'in mensubu oldukları Menşevik partinin sözcüsü böyle yazıyor.

Buna kapitalistlerin halkla alenen alay etmeleri denir. Tıpkı bir tımarhane gibi, kapitalistler (Menşevikler ile Sosyalist-Devrimcilerin de üyesi olduğu) Geçici Hükümet'in burjuva kesimiyle kol kola hareket ediyor, *engelleme* ve *baltalama* taktiklerine başvuruyor ve ülkenin *yıkımdan* kurtulmasını sağlayacak olan ürünleri sevk etmek için *hiçbir şey yapmıyorlar*

Kömür olmadan fabrikalar ve demiryolları durma noktasına geliyor. İşsizlik yayılıyor. Ürün sıkıntısı yaşanıyor. Köylüler karşılığında hiçbir şey almadan tahıllarından ayrılmak istemezler. Kıtlık yakındır.

Bütün bunların sorumlusu, hükümetle birlikte hareket eden kapitalistlerdir!

Bütün bunlara hoşgörü gösterense Narodnikler, Sosyalist-Devrimciler ve Menşeviklerdir! Meseleyi laflarla geçiştiriyorlar. *14 Mayıs'ta* kapitalistlerin bu suçlarını yazdılar. 31 Mayıs oldu. On beş gün geçmiş. Ama hiçbir şey değişmedi. Kıtlık hızla yaklaşıyor.

Kapitalistlerin suçlarının üstünü örtmek ve halkın dikkatini dağıtmak için bütün kapitalist gazeteler (*Reç*, *Dyen*, *Novoye Vremya*, *Russkaya Volya*, *Birjeviye Vedomosti* ve *Yedinstvo*) Bolşeviklere her gün yalan ve iftiralar boca etme konusunda yarışıyorlar. Maden sahiplerinin hükümetle işbirliği içinde hareket etmesinden, üretimi durdurup baltalamalarından Bolşevikler suçluymuş!

Bize kapitalistlerin ve *onların* (Menşevikler tarafından desteklenen) hükümetinin kendi kârlarını korumaya sıra geldiğinde dur durak bilmeyeceğini göstermiş olan sınıf mücadelesi teorisi ve onun dünya çapında deneyimleri olmasaydı, gerçekten de bunu bir tımarhaneye benzetebilirdik.

Buna ne zaman bir dur denecek? Felaket toprağı tarumar edene, yüzlerce binlerce insan açlıktan ölene kadar bekleyecek miyiz?

Pravda, Sayı: 69, 31 Mayıs (13 Haziran) 1917;
Collected Works, Cilt: 24, s. 549-551.

BİRİNCİ TÜM-RUSYA İŞÇİ VE ASKER TEMSİLCİLERİ SOVYETLERİ KONGRESİ'NDE BOLŞEVİK GRUBUNUN OTURUMUNDA YAPILAN KONUŞMA

31 Mayıs (13 Haziran) 1917

KISA GAZETE HABERİ

Lenin grup ayrımı olmaksızın bütün enternasyonalist sosyal-demokratları Merkez Komite adına selamladı.

Ardından, Avrupa savaşının nasıl sonlandırılabileceği meselesine geçti. O zaman, Avrupa krizinin çözümüne A. Lunaçarski kadar iyimser bakmadığı ortaya çıktı. 'İlhaksız [barış]' formülünün Avrupa'yı 'savaş öncesi statüko'ya geri döndürme isteğiyle hiç alakası olmadığını söyledi. Biz 'ilhaksız [barış]' formülünün savaştan önceki ilhaklar için de geçerli olması gerektiğine inanıyoruz. Biz bu formülü halklara bir devletten

ayrılıp başka bir devlete katılma konusunda tam özgürlük tanınması olarak yorumluyoruz. Ama bu formülü sosyalist devrim olmadan uygulamak imkânsızdır ve tam da bu yüzden Avrupa devriminden tek çıkış yolu dünya devrimidir.

Lenin kardeşleşme konusundaysa şunları söyledi: Kendiliğinden kardeşleşmeler barış sorununu çözmez, ama biz bunu devrimci çalışmamızın köşe taşı olarak görüyoruz. Kardeşleşme tek başına sorunu çözmez, ama bu şekilde bakarsak, devrimden başka hiçbir önlem tek başına sorunu çözmez. Grev ya da gösteri nedir? Sonuçta bunlar da bütün devrimci mücadele zincirindeki halkalardan başka bir şey değildir. Bu kardeşleşmenin diğer cephelerde durumu kötüleştirdiği söyleniyor. Bu doğru değil. Bizim cephemizde fiili bir ateşkese yol açtı, Batı cephesinde ufak değişiklikler doğurdu. Ama kimin yararına? İngiltere ve Fransa'nın yararına. Diğer yandan, İngiltere Asya'da büyük bir başarı elde etti: Bağdat'ı yuttu. Cephemizde savaşın geçici olarak durdurulmasını devrimci kardeşleşme sağlamıştır, oysa Kerenski şu anda bununla savaşıyor ve buna karşı Menşeviklerin altına imza attığı bir taarruz yapılacağı açıklandı.

Kardeşleşmeyi bilinçli hale getirmemiz gerekiyor. Kardeşleşmeler fikir alışverişine dönüştürülmeli, diğer cephelere taşınmalı, siperlerin diğer tarafında da bir devrimi tetiklemesi sağlanmalıdır.

Lenin sanayinin denetlenmesi konusundaysa şöyle dedi: 28 Şubat'tan bu yana hükümet sanayicilerin kârlarını kırpmak için hiçbir şey yapmadı. Geçen gün denetleme önlemleri geliştirmek üzere Skobelev'in başını çektiği birkaç bakandan oluşan bir komisyonun kurulduğunu okuduk. Ama çarlık döneminde de ko-

misyonlar vardı, bunlar üçkağıtçılıktan başka bir şey değildir. Konuşmacı büyük topraklara derhal el koyulması gerektiğini söyledi ve konuşmasını İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'nin ya bütün iktidarı ele geçireceğini ya da şanına yakışmayan bir şekilde ölmek zorunda kalacağını söyleyerek bitirdi.

Konuşmacıya dört bir yandan pusulalar uzatıldı. Kısa sürede yirmi tane not oldu. Bunlardan ilkinde, cepheye takviye güç gönderilmesinin gerekip gerekmediği soruluyor. Lenin soruya şöyle cevap verdi: Çarlık döneminde orduya gidip orada çalışmamız gerekiyordu. Liebknecht savaşa karşı ajitasyon yürütmek için sırtına bir üniforma geçirdi. Savaşın birbirinden kopuk anarşik eylemlerle sonlandırılabileceğini düşünmek naifliktir.

Novaya Jizn, Sayı: 37, 1 (14) Haziran 1917;
Collected Works, Cilt: 41, s. 436-437

KEPAZELİĞİN KILIFINA UYDURULMASI

1 (14) Haziran 1917

Petrograd Sovyeti Yürütme Komitesi Uluslararası İlişkiler Dairesi, üyelerinin 'kendi' ulusal hükümetlerinin safına geçmesiyle iflas etmis olan İkinci Enternasyonal'in meşhur başkanı Huysmans'a bir mektup yolladı.

İzvestiya'nın 78. sayısında yayınlanan bu mektup Rus Narodnikleri ve Menşeviklerinin Batı Avrupa'da 'kendi' hükümetlerine katılarak sosyalizme ihanet etmiş olanlarla 'mukayese' edilemeyeceğini kanıtlamaya çalışıyor. 'Daire'nin' iddiası öyle zayıf, öyle acınası, öyle gülünç derecede basit ki, rahatsız edici anlamsızlığıyla tekrar tekrar teşhir edilmesi gerekiyor.

1. İddia: Diğer ülkelerde bu insanlar 'tamamen farklı koşullarda' hükümetlerine katıldılar. Bu doğru değil. İngiltere, Fran-

sa, Danimarka, Belçika, İtalya, vb. ile günümüz Rusya'sı arasındaki fark 'tümüyle' *göz ardı edilebilir* niteliktedir. Sosyalizme ihanet *etmemiş* olan herkes söz konusu meselenin burjuvazinin sınıf *egemenliği* olduğunu bilir. *Bu* açıdan yukarıda bahsi geçen bütün ülkelerde koşullar 'farklı' değil, aynıdır. Her ülkenin özgül nitelikleri temel mesele olan burjuvazinin sınıf egemenliğini en ufak şekilde etkilemez.

2. İddia: 'Bizim' bakanlarımız 'devrimci' bir hükümete katılmıştır. Büyük bir kelime olan 'devrim'le halkı kandırmanın utanç verici bir yöntemidir bu; Menşevikler ve Narodnikler devrime ihanetlerinin üstünü örtmek için bunu yapıyorlar. Bugünkü 'devrimci' hükümette on altı bakandan onunun emperyalist savaşı sürdürmeyi ve gizli antlaşmaları yayınlamamayı savunan toprak sahipleri ve kapitalistlerin partilerine mensup olduğunu, bu partilerin şu anda *karşı-devrimci* bir politik çizgi izlediğini herkes biliyor. *Bütün* Kara Yüzlerin şu bizim 'devrimci' hükümetteki çoğunluğu *desteklemek* üzere biraraya geldiği 27-29 Mayıs'taki Petrograd İlçe Meclisi seçimlerinde bunu açıkça gördük.

3. İddia: 'Bizim' bakanlarımız hükümete 'ulusları silah zoruyla özgürleştirme yolunda emperyalist savaşı sürdürmek için değil, uluslar arasında anlaşma yoluyla dünya barışını sağlamak gibi kesin bir amaç uğruna' katıldılar. Bir defa, bu amaç hiç de 'kesin' değildir, zira ne kesin bir *program* ne de kesin bir *eylem* ifade ediyor. Laf ola beri gele! Bir sendika başkanının kapitalizmin egemenliğini sürdürmek için değil de, emeğin refahı uğruna çalışmak gibi 'kesin bir amaç uğruna' 10 bin ruble maaşla bir kapitalist şirketin yönetim kurulu üyesi olmasına benziyor bu. İkincisi, Wilhelm ve Poincaré da dâhil olmak üzere *bütün* emperyalistler 'uluslar arasında antlaşma'

olmasını savunuyorlar. Bu da lafı güzaf. Üçüncüsü, Rusya açısından 6 Mayıs 1917'den beri savaşın 'sürdürülüyor' olmasının pek çok sebebinden biri de emperyalist hükümetimizin şu âna kadar açık ve kesin barış şartları, antlaşma şartları yayınlamamış ya da teklif etmemiş olmasıdır.

4. İddia: 'Bizim' bakanlarımızın amacı 'sınıf mücadelesinin sonlandırılması değil, siyasal iktidarın araçlarından yararlanarak sürdürülmesidir' Harika! Tek ihtiyacınız alçaklığı gizlemek için iyi bir amaç bulmak ya da alçaklığa ortak olmak için iyi bir bahane üretmektir. İşlem tamam! *Gerçekte* emperyalist savaş yürüten bir burjuva emperyalist hükümete katılmak, görünen o ki, 'sınıf mücadelesinin siyasal iktidarın araçların-dan yararlanarak sürdürülmesi' diye adlandırılabiliyor. Tam bir inci. Biz her işçi toplantısında ve halka açık toplantıda Tereşçenko, Lvov ve şürekâsına karşı *'sınıf mücadelesi'* yürütmekte olan Çernov, Çereteli, Peşehonov ve Skobelev için üç kez kadeh kaldırılmasını öneriyoruz.

Pek muhterem 'Daire' çalışanları, bakancılığı (bakan sosyalizmini) bu tür iddialarla savunduğunuz için ne kadar üstünüze gülünse azdır. Ama özgün olmadığınızı söylemeliyiz. Ünlü Vandervelde, hani şu Plehanov'un dostu olan Vandervelde (siz de hor görüyorsunuz onu, ama hükümete katıldığınızdan beri bunu yapmaya hakkınız yok) uzun zaman önce kendisinin de hükümete 'sınıf mücadelesini sürdürmek' için katıldığını yazmıştı.

5. İddia: "Bizim' bakanlarımız hükümete çarlığın yıkılmasından ve Rusya proletaryasının düşmanlarının [Milyukov ve Guçkov kastediliyor –*Lenin*] 20-21 Nisan'daki devrimci kitle hareketi tarafından defedilmesinden sonra katılmıştır.'

Fransızları kendi istibdat rejimlerini 100 gün önce değil de, 122 yıl önce devirdikleri, İngilizleri 260 yıl önce veya İtalyan-

ları onyıllar önce devirdikleri için suçlayamayız. 20 Nisan'da Milyukov'un defedildiğini ve yerini Tereşçenko'nun aldığını gördük, yani sınıf veya parti ilişkileri açısından kesinlikle ama kesinlikle hiçbir şey değişmedi. Yeni vaatler yeni bir politik çizgi anlamına gelmez.

Yerel papazı kovup yerine Papa'yı getirebilirsiniz, ama bu sizi ruhban sınıfının savunucusu olmaktan çıkarmaz.

6. İddia: Rusya'da 'proletarya ve ordu için tam özgürlük vardır' Bu doğru değil, *tam* özgürlük *yok*. Diğer ülkelerde olduğundan daha tamdır ve bu yüzden bu taze kirlenmemiş özgürlüğü burjuva emperyalist hükümete katılarak *kirletmek* daha da utanç vericidir.

Rusya'da sosyalizme ihanet edenlerin Avrupa'daki adaşlarından farkı tecavüzcü ile tacizci arasındaki farktan daha fazla değildir.

7 İddia: 'Dahası, Rusya proletaryası seçtiklerini tam anlamıyla denetleyecek araçlara sahiptir.'

Doğru değil. Rusya'da particilik öyle yeni, Menşevikler ve Sosyalist-Devrimciler arasında parçalanma öyle barizdir ki (Martov'un yarı yarıya kopması, Kamkov'un protestoları ve seçimlerde *kendi* partisine karşı bizimle blok oluşturması, Menşevik ve SR'lerin bizzat *emperyalist* diye adlandırdıkları *Yedinstvo*'yla blok oluşturmaları gibi), proletaryanın bakanları, 'tam olarak' denetlemek şöyle dursun, ciddi şekilde bile denetlemesi söz konusu olamaz.

Ayrıca, proletarya *sınıfsal* bir kavramdır ve bu yüzden ne Menşeviklerin ne de Narodniklerin bu kavramı kullanmaya hakkı vardır, çünkü onlar çoğunlukla *küçük burjuvazinin* desteğine yaslanıyorlar. *Siz* sınıflardan bahsettiğinizde, net olmalısınız!

8. İddia: 'Rusya sosyalist [?] proletaryasının [?] temsilcilerinin hükümete katılmış olmaları emperyalizme karşı mücadele eden bütün ülkelerin sosyalistleriyle bağlarını gevşetecekleri anlamına gelmez. Tersine, dünya barışı için ortak mücadelede bu bağların güçlendirilmesi anlamına gelir.'

Bu doğru değil. Laf ola beri gele.

Rusya'da hükümete katılmalarının emperyalizmin *yandaşlarını*, sosyal-şovenistleri, bütün ülkelerin *sosyal-emperyalistlerini* (Henderson ve şürekâsı, Thomas ve şürekâsı, *Scheidemann* ve şürekâsı) birleştiren *bağları* güçlendirdiği herkesin malumudur.

Evet, Scheidemann da dâhil! Zira Scheidemann *Alman* sosyal-emperyalizminin dünya işçi hareketindeki tekinsiz nüfuzunu *rahat rahat* sürdüreceğini görüyor, zira Ruslar *bile*, geniş bir özgürlük ortamına ve devrimlerine karşın, *kendi* emperyalist burjuvazileriyle utanç verici bir ittifaka girmişlerdir.

Pravda, Sayı: 70, 1 (14) Haziran 1917;
Collected Works, Cilt: 24, s. 558-561.

EKONOMİDEKİ KAOSA İLİŞKİN KÜÇÜK BURJUVA TUTUM

1 (14) Haziran 1917

Novaya Jizn'in bugünkü nüshasında Avilov yoldaşın işyeri komiteleri toplantısında sunduğu önerge yayınlandı. Maalesef bu önerge Marksist ya da sosyalist olmayan, küçük burjuva tutumun bir örneği olarak görülmelidir. Bu önerge Menşevik ve Narodnik Sovyet önergelerine özgü bütün zaafları daha da belirgin şekilde gösterdiğinden, tipik ve dikkate değerdir.

Önerge kapitalistleri harikulade bir şekilde mahkûm eden müthiş bir genel ifadeyle başlıyor: 'Mevcut ekonomik çöküş savaşın ve de *kapitalistler ile hükümetin yağmacı anarşik egemenliğinin* bir sonucudur.' Doğru! Sermaye baskıcıdır, savaşçı-yağmacıdır, anarşinin esas kaynağıdır. Bu konuda küçük bur-

juvazi proletaryayla aynı fikirdedir. Ama benzerlik burada bitiyor. Proletarya kapitalist ekonomiyi bir soygun ekonomisi olarak görüyor ve bu yüzden ona karşı sınıf mücadelesi yürütüyor, bütün politikalarını kapitalist sınıfa koşulsuz güvensizliğe dayandırıyor ve devlet sorununu ele alırken, öncelikle, 'devlet'in hangi sınıfa hizmet ettiğini, hangi sınıf çıkarlarını savunduğunu ortaya koyuyor. Küçük burjuvazi ise zaman zaman sermayeye 'kızıyor', ama öfke nöbeti geçer geçmez, eskisi gibi kapitalistlere inanmaya, kapitalistlerin 'devlet'ine umut bağlamaya devam ediyor.

Aynısı Avilov yoldaş için de geçerlidir.

Avilov yoldaş kapitalistleri, hatta kapitalistlerin hükümetini bir 'soyguncu' ekonominin başında olmakla suçlayan harika, etkileyici, sağlam bir girişin ardından, önergesinin geri kalanında, tüm somut özellikleri ve tüm pratik önerileri bakımından *sınıfsal bakış açısını unutuyor* ve tıpkı Menşevikler ve Narodnikler gibi genel olarak 'devlet', soyut olarak 'devrimci demokrasi' hakkında tumturaklı laflara girişiyor.

İşçiler! Yağmacı, savaşçı sermaye anarşi ve ekonomide kaos yaratıyor ve kapitalistlerin hükümeti de anarşi yoluyla egemenliğini sürdürüyor. Kurtuluş 'devletin devrimci demokrasiyle işbirliği içinde' denetiminden geçiyor. İşte, Avilov'un önergesinin özü budur.

Sorması ayıp, siz neden bahsediyorsunuz Avilov yoldaş? Devletin sınıf egemenliği organı olduğunu bir Marksist nasıl unutabilir? Bir *kapitalist* devlete 'yağmacı kapitalistler'e karşı harekete geçme çağrısında bulunmak gülünç değil mi?

Bir Marksist bütün ülkelerin tarihinde kapitalistlerin de birçok kez, örneğin 1649'da İngiltere'de, 1789, 1830, 1848 ve

1870'de Fransa'da ve Şubat 1917'de Rusya'da 'devrimci demokrat' olduğunu nasıl unutabilir?

Kapitalistlerin, küçük burjuvazinin ve proletaryanın devrimci demokrasisinin aynı kefeye koyulmaması gerektiğini unutmuş olabilir misiniz? Yukarıda bahsettiğim *bütün* devrimlerin *bütün* tarihi 'devrimci demokrasi' *içinde* sınıfların birbirinden ayrıldığını göstermiyor mu?

Rusya'da 1917 Şubat, Mart, Nisan ve Mayıs deneyimlerinin ardından genel olarak 'devrimci demokrasi'den bahsetmeye devam etmek, ama bilerek ama bilmeyerek, ama bilinçli ama bilinçsiz, halkı aldatmak demektir. Sınıfların çarlığa karşı genel birlik 'ânı' gelip geçmiştir. İlk Duma 'Geçici Komitesi' ile Sovyet arasındaki daha ilk anlaşma sınıflar arası birliğin *sonuna* ve sınıf mücadelesinin başlangıcına işaret ediyordu.

Nisan krizi (20 Nisan), peşi sıra gelen 6 Mayıs krizi, ardından 27-29 Mayıs (seçimler) vb., Rusya devriminde Rusya 'devrimci demokrasisi' içindeki *sınıflar* arasında kesin bir uçurumun oluşmasına yol açmıştır. Bunu göz ardı etmek küçük burjuvazinin çaresiz düzeyine düşmektir.

Şu an yağmacı kapitalizmin söz konusu olduğu bütün sorunlarda 'devlet'e ve 'devrimci demokrasi'ye çağrıda bulunmak işçi sınıfını geriye götürmektir. Bunun *pratikteki* anlamı, devrimin tamamen durdurulmasını vaaz etmektir. Zira bizim 'devletimiz' *bugün*, Nisan'dan bu yana, Mayıs'tan bu yana, Çernov, Çereteli ve şürekâsının şahsında 'devrimci (küçük burjuva) demokrasi'nin oldukça önemli bir kısmını *ehlileştirmiş* olan 'yağmacı' kapitalistlerin devletidir.

Bu devlet her yerde, iç ve dış politikanın bütün alanlarında devrime taş koyuyor.

Kapitalist 'yağmacılar'la savaşma işini *bu* devlete devretmek *turnayı nehre atmaya* benzer.*

31 Mayıs (13 Haziran) 1917'de yazıldı;
1 (14) Haziran 1917'de *Pravda*'nın 70. sayısında yayınlandı;
Collected Works, Cilt: 24, s. 562-564.

*) Kirilov'un masalında suçlu turnaya boğmak amacıyla nehre atma cezası verilir (ç.n.)

KENDİ GÖZÜNDEKİ MERTEĞİ GÖRMEYENLER

1 (14) Haziran 1917

Cezayir onları sükûtu hayale uğrattı... Bakanlık kapmış 'Sosyalist-Devrimciler'imiz az daha halkı -ve kendilerini- şaşırtarak 'ilhaksız barış' konusundaki bütün laflarına inandıracaklardı, ama Cezayir onları sükûtu hayale uğrattı! Sosyalist-Devrimcilerden iki bakan Kerenski ve Çernov'un da yazdığı *Dyelo Naroda* gazetesi, (yine aynı sözde-sosyalist kampa mensup olan) üç Müttefik bakanın Cezayir üzerine görüşlerini sorma gafletinde bulundu. Kerenski ve Çernov'ların gazetesi için bunun ne derece korkunç bir yanlış olduğunu aşağıda yazılanlardan görebilirsiniz.

Müttefik güçlerin üç bakanı (İngiliz Henderson, Fransız Thomas ve Belçikalı Vandervelde) 'ilhak' değil, sadece 'ülkele-

ri özgürlüğe kavuşturmak' istediklerini belirtmişlerdi. Kerenski ve Çernov'ların gazetesi bunu -gayet haklı olarak- 'ehlileştirilmiş sosyalistlerin uyanıklığı' olarak nitelendirip, öfkeli ve alaycı bir şekilde veryansın ettiler:

> Doğru, onlar [o üç bakan] 'ülkelerin özgürlüğüne kavuşması'nı ancak 'halkın iradesiyle uyumlu' olduğu sürece talep ediyorlar. Çok güzel! Ama bu durumda onların da bizlerin de tutarlı olmamız ve hem İrlanda ve Finlandiya'nın hem de Cezayir ve Siyam'ın özgürlüğüne kavuşturulmasını talep etmemiz gerekiyor. Sözgelimi, sosyalist Albert Thomas'ın Cezayir'in 'kaderini kendisinin tayin etmesi' konusunda görüşünü duymak çok ilgi çekici olacaktır.

Gerçekten de, Kerenski, Çereteli, Çernov ve Skobelev'in Ermenistan, Galiçya, Ukrayna ve Türkistan için ulusların kaderlerini kendilerinin tayini konusunda da "görüşlerini duymak çok ilgi çekici olacaktır"

Ey Rus hükümetinin Narodnik ve Menşevik üyeleri! İrlanda ve Cezayir örneğini vermekle kendi görüşünüzün ve tavrınızın tam bir yalancılık ve sahtekârlık olduğunu teşhir ettiğinizi görmüyor musunuz? 'İlhak'ın salt *bu savaştaki* toprak gaspı olarak yorumlanmasının doğru *olmadığını* göstermiş oldunuz. Başka bir deyişle, hem kendinizi hem de daha geçen gün cahil kibriyle 'ilhak' kelimesinin sadece mevcut savaşta el koyulan topraklar için kullanılabileceğini iddia eden Petrograd Sovyeti gazetesi *İzvestiya*'yı çürütmüş oldunuz. Öyle ya, İrlanda ve Cezayir'in bu savaş patlak vermeden onyıllar, yüzyıllar önce ilhak edildiğini bilmeyen mi var?

Dyelo Naroda, çok ama çok dikkatsizsin! İlhaklar gibi kilit bir meselede hem kendinin hem de Menşeviklerin ve *İzvestiya*'nın kafasının karmakarışık olduğunu teşhir etmiş oldun.

Bu kadarla kalsa iyi. Henderson'u İrlanda, Albert Thomas'ı Cezayir konusunda sıkıştırıyorsunuz; "şu an iktidarda olan Fransız *burjuvazisinin*" ilhak hakkındaki görüşlerini Fransız *halkının* görüşleriyle karşı karşıya getiriyorsunuz; Henderson ve Albert Thomas'a 'ehlileştirilmiş sosyalistler' diyorsunuz. Peki, siz ne oluyorsunuz?

Siz sayın Kerenski, Çereteli, Çernov, Skobelev, 'ehlileştirilmiş sosyalist' değilsiniz de nesiniz? *Rus* İrlanda'sı ve *Rus* Cezayir'ini, yani Türkistan, Ermenistan, Ukrayna, Finlandiya, vb. sorununu "şu an iktidarda olan Rus *burjuvazisinin*" hükümetine karşı *siz* gündeme getirdiniz mi? Bu sorunu ne zaman gündeme getirdiniz? Neden Rusya 'halkına' bundan bahsetmiyorsunuz? Neden *bütün Rus* ilhaklarının İrlanda ve Cezayir'le aynı türde olduğunu eğip bükmeden ve açıkça gündeme getirmeyen *Rus* Narodniklerinin ve Menşeviklerinin Sovyet'te, hükümette ve halkın önünde 'ilhaksız barış' konusunda saçmalamalarını 'uyanıklık' diye adlandırmıyorsunuz?

Rusya'daki koltuk meraklısı Narodnikler ve Menşevikler iflah olmaz bir kafa karışıklığı içindeler; her geçen gün kendilerini daha da teşhir ediyorlar.

'Son' basmakalıp iddiaları da şu an bir devrim yaşanmakta olduğudur. Oysa bu iddia baştan sona yanlıştır, zira devrimimiz *şu âna kadar* tıpkı Fransa ve İngiltere'de olduğu gibi 'zararsız bir azınlık' oluşturan 'ehlileştirilmiş sosyalistler'le birlikte tıpkı Fransa ve İngiltere'de olduğu gibi *burjuvaziyi* iktidara getirmekten başka bir şey yapmamıştır. Devrimimizin yarın ne doğuracağını (monarşiye geri dönüş mü, burjuvazinin yerini sağlamlaştırması mı, yoksa iktidarın daha ileri sınıflara devri mi?) ne biz biliyoruz ne de başkası biliyor. Do-

layısıyla, genel olarak 'devrim' mazereti halkı ve kendi kendini açıkça kandırmaktır.

İlhak meselesi yalan ağma takılıp kalmış olan Narodnikler ve Menşevikler için iyi bir mihenktaşıdır. Onların kafası da Plehanov, Henderson, Scheidemann ve şürekâsının kafası *kadar* karışıktır; onları *ancak lafta* ayırt edebiliriz, zira sıra *eyleme* geldiğinde al birini vur ötekine hesabı sosyalizmi musalla taşına yatırıyorlar.

Pravda, Sayı: 70, 1 (14) 1917;
Collected Works, Cilt: 24, s. 565-567

HİÇ DEMOKRATİK DEĞİL, KERENSKİ YURTTAŞ!

2 (15) Haziran 1917

Petrograd Telgraf Dairesi'nden bildiriliyor:

Kiev, 30 Mayıs. Savaş Bakanı Kerenski'nin Bütün-Ukrayna Köylü Kongresi'nde okunan bir telgrafında, ikinci Ukrayna ordu kongresinin toplanmasının askeri sebeplerden ötürü zamansız olduğu belirtiliyor. Kongre bakanın emrinin Ukrayna'nın toplanma hakkının ihlali olduğunu savunmuş ve Geçici Hükümet'e ve Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'ne şu telgrafı yollamıştır:

"Bakan Kerenski'nin Ukrayna ordu kongresinin toplanma hakkına yönelik bu ilk ihlalini dikkatlerinize sunuyoruz. Ukraynalılar açısından yeni hayatın demokratik ilkelerinin bu

şekilde ihlal edilmesinin muhtemel sonuçları konusunda hiçbir sorumluluk alımıyoruz. Bu tavrı kesin bir dille protesto ediyor ve Ukrayna Merkez *Rada*'sı heyetinin sunduğu taleplere Geçici Hükümet'ten derhal cevap bekliyoruz.

Bu haber sosyalist işçiler arasında kuşkusuz büyük kaygıya yol açacaktır.

Savaş Bakanı Ukraynalıların kongresinin 'zamansız' olduğunu söylüyor ve yetkisini kullanarak yasaklıyor! Daha yakın zaman önce Kerenski yurttaş Finlandiya'yı zapturapt altına almaya çalışmıştı, şimdi de Ukraynalıları zapturapt altına almaya karar vermiştir. Ve bütün bunlar 'demokrasi' adına yapılmaktadır!

A.I. Herzen bir keresinde, "Rusya egemen sınıfının antikalıklarına bakınca insan Rus olduğundan utanıyor," demişti. O dönemde Rusya serflik boyunduruğunda inim inim inliyor, toprak dayak ve kamçı yöntemleriyle yönetiliyordu.

Bugün Rusya'da çar devrilmiştir. Bugün Kerenski ve Lvov'lar Rusya adına konuşuyorlar. Ama Kerenski ve Lvov'lar da tabi uluslarına Herzen'in bu acı sözlerini hatırlamadan edemeyeceğimiz şekilde muamele ediyorlar.

Kerenski yurttaşın bu 'egemen ulus' politikasının, Kerenski ve Lvov'ların bastırmaya çalıştıkları 'ayrılıkçılık' eğilimlerini artırıp güçlendirmekten başka bir işe yaramayacağı gerçeğinden bahsetmiyoruz bile.

Soruyoruz: Ezilen milliyetlere bu tür bir muamele, sosyalizm bir tarafa, demokrasiyle bağdaşır mı? Soruyoruz: Kerenski yurttaş ve takipçilerinin 'antikalıkları'nın bir sınırı var mıdır?

'Sosyalist-Devrimciler' partisine, saygıdeğer üyesi Kerenski yurttaşın Ukrayna kongresini yasaklayan adımını onaylayıp onaylamadığını soruyoruz.

Sovyet Yürütme Kurulu'nun dün Kerenski yoldaşı ulusların kaderlerini kendilerinin tayin hakkı sorununu ve genel olarak ulusal politika sorununu tartışmak üzere bizzat davet ettiği haberini aldık.

Bir de İrtibat Komisyonu'nun öldüğünü söyleyenler vardı. Yok öyle bir şey, baylar! İkili iktidar devam ediyor. Mevcut durumdan kurtulmanın yegâne yolu bütün iktidarı Sovyetlere devretmektir.

Pravda, Sayı: 71, 2 (15) 1917;
Collected Works, Cilt: 24, s. 568-569.

İŞÇİ VE ASKER TEMSİLCİLERİ SOVYETLERİ BİRİNCİ TÜM-RUSYA KONGRESİ

3-24 Haziran (16 Haziran-7 Temmuz) 1917

1.

Geçici Hükümet'e Karşı Tutum Hakkında Konuşma

4 (17) Haziran 1917

Yoldaşlar! Bana ayrılan kısa sürede sadece Yürütme Komitesi raportörünün ve sonraki konuşmacıların gündeme getirdiği başlıca ilkesel sorunlara değinebileceğim ve sanırım elimden gelenin en iyisi de bu.

Karşımızdaki ilk ve temel mesele şuydu: Katıldığımız *bu toplantının amacı nedir*, Tüm-Rusya Kongresi'nde toplanan bu Sovyetler neyin nesidir ve insanların burada sık sık tamamen yanlış anladıklarını ve tamamen reddettiklerini gizlemek üze-

re bahsettikleri şu devrimci demokrasi nedir? Tüm-Rusya Sovyetler Kongresi'nde devrimci demokrasiden bahsedip bu kurumun niteliğini, sınıf bileşimini ve devrimdeki rolünü gizlemek -bu konuda tek laf etmeyip yine de demokrat sıfatında hak iddia etmek- gerçekten tuhaftır. Bize bir burjuva parlamenter cumhuriyet programı, bütün Batı Avrupa'da var olan türde bir program çiziyorlar; şu an bizimki de dâhil olmak üzere bütün burjuva hükümetler tarafından kabul edilen bir reform programı sunuyorlar, ama yine de devrimci demokrasiden bahsediyorlar. Kime hitap ediyorlar? Sovyetlere. Peki, soruyorum size, Avrupa'da bu Sovyetlere benzer bir şeyin var olduğu bir ülke, burjuva demokrasisiyle yönetilen bir cumhuriyetçi ülke var mı? Olmadığını kabul etmeniz gerekiyor. Benzer bir kurum hiçbir yerde yok, olamaz da, çünkü iki koltuk bir karpuza sığmaz: *Ya* demin bize anlatılan ve her ülkede onlarca kez önerilen ama kâğıt üzerinde kalan türde reform 'planları' olan bir burjuva hükümeti, *ya da* şu an atıfta bulundukları türde bir kurum, örneğini ancak Fransa 1792 ve 1871'de ya da Rusya 1905'te olduğu gibi en büyük devrimci kabarış dönemlerinde görebileceğimiz yeni tür 'hükümet' Sovyetler olağan burjuva-parlamenter devletlerde var olmayan ve bir burjuva hükümetle yan yana bulunması mümkün olmayan bir kurumdur. Bizim parti kararlarımızda köylü-işçi demokratik cumhuriyeti adını verdiğimiz, iktidarın sadece İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'ne ait olduğu, yeni ve daha demokratik bir devlet türüdür. İnsanlar bunun teorik bir mesele olduğunu düşünmekle yanılıyorlar. Bu sorundan kaçmak mümkünmüş gibi davranarak ve şu an belli kurumların İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleriyle yan yana var olmasını gerekçe göstererek tartışmakla yanılıyorlar. Evet, bu ikisi yan yana

bulunuyor. Ama zaten sayısız yanlış anlamanın, çatışma ve sürtüşmenin kaynağı da budur. İşte bu yüzden Rusya devriminin ilk baştaki atılımı, ilk baştaki ilerleyişi şimdi durgunluğa ve şu an bütün iç ve dış politikasında, emperyalist bir saldırı hazırlıklarıyla bağlantılı olarak koalisyon hükümetimizde gördüğümüz bu geri adımlara yerini bırakıyor.

Ya o ya o: Ya olağan burjuva hükümet, ki bu durumda köylü, işçi, asker, vb. Sovyetlerinin bir yararı olmayacak ve silahlı kuvvetleri elinde tutup bakan Kerenski'nin hayalci konuşmalarına kulak tıkayacak olan generaller, karşı-devrimci generaller tarafından dağıtılacak ya da şanına yakışmayan bir ölümle karşılaşacak. Başka seçenek yok. Sovyetler ne geri çekilebilir, ne de olduğu yerde kalabilir. Sovyetler ancak ilerleyerek var olabilir. Bu devlet türünü Ruslar icat etmemiştir, bu devlet türü devrimin bağrından çıkmıştır, çünkü devrim başka türlü zafer elde edemez. Tüm-Rusya Kongresi'nin partiler arasında iktidar mücadelesine ve sürtüşmelere şahit olması doğaldır. Fakat bütün bunlar, dün söylediklerine, yarın yazacaklarına ve daha ertesi gün vaat edeceklerine atıfta bulunan bakanların haberleriyle değil, bizzat kitlelerin siyasal deneyimi yoluyla (*salonda kargaşa*) muhtemel yanlışların ve yanılsamaların yok edilmesini sağlamalıdır. Yoldaşlar, Rusya devriminin yarattığı ve şu an 'olmak ya da olmamak' sorusuyla karşı karşıya olan kurum açısından bakıldığında, gülünçtür bu. Sovyetler bugünkü gibi varlığını sürdüremez. Yetişkin insanlar olan işçi ve köylülerden belgelerle doğrulanamayacak raporları dinlemeleri, kararlar almaları ve buluşmaları bekleniyor! Bu tür bir kurum polisin ve düzenli ordunun olmadığı sağlam bir iktidar kuracak olan bir cumhuriyete geçiştir, üstelik yalnızca lafta değil eylemde de. Bu iktidar henüz Batı Avrupa'da kurulamaz

ve dahası bu iktidar kurulmadığı sürece Rusya devrimi toprak sahipleri ve emperyalizme karşı zafer elde etme anlamında başarıya ulaşamaz.

Bu iktidar olmadan böyle bir zaferi kendi başımıza elde etmemiz söz konusu olamaz. Burada bize sunulan programı ve karşımızda duran olguları daha derinlemesine incelediğimizde, temel çelişki daha çarpıcı bir şekilde belirmektedir. Raportörden ve diğer konuşmacılardan ilk Geçici Hükümet'in kötü olduğunu duyuyoruz! İyi de, Bolşevikler, hani şu alçak Bolşevikler "bu hükümete sıfır güven, sıfır destek" dediklerinde, sabah akşam 'anarşizm'le suçlanmışlardı! Şimdi herkes önceki hükümetin kötü bir hükümet olduğunu söylüyor. Peki, sözde-sosyalist bakanların olduğu mevcut koalisyon hükümetinin öncekinden ne farkı var? Programlardan ve taslaklardan yeterince bahsetmedik mi? Artık bunlardan gına gelmedi mi? Artık işe koyulma zamanı değil mi? Koalisyon hükümetinin kurulduğu 6 Mayıs'tan bu yana bir ay geçti. Gerçeklere bakın, Rusya'da ve emperyalist savaşa katılmış diğer ülkelerde egemen olan yıkıma bakın. Bu enkazın sebebi nedir? Kapitalistlerin savaşçılığı, yağmacılığı. Alın size gerçek anarşi. Üstelik bu gerçek bizim gazetemizde, herhangi bir Bolşevik gazetede değil -Allah muhafaza!- bakanın *Raboçaya Gazeta*'sında yayınlanan ifadelerde de kabul ediliyor ve sınai kömür fiyatlarının 'devrimci' hükümet tarafından artırıldığı yazıyor!! Koalisyon hükümetinde bu açıdan hiçbir değişim yoktur. Rusya'da sosyalizmin kurulup kurulamayacağı ve genel olarak konuşacak olursak, köklü değişimlerin bir çırpıda gerçekleştirilip gerçekleştirilemeyeceği soruluyor. Bunların hepsi boş laftır yoldaşlar. Marx ve Engels'in öğretisi, kendilerinin de her zaman açıkladığı gibi, şunu der: "Bizim öğretimiz bir dogma değil, eylem

kılavuzudur." Dünyanın hiçbir yerinde saf kapitalizmden saf sosyalizme doğru ilerlenmiyor, aynı şekilde savaş döneminde de bu olamaz. Ama ikisinin arasında bir şey, yeni ve eşi görülmedik bir şey var, çünkü kapitalistler arasındaki bu cinai savaşa katılmış olan yüz milyonlarca insan hayatını kaybediyor. Mesele reform sözü vermek değildir – laf bunlar. Mesele şu an ihtiyaç duyduğumuz adımları atmaktır.

'*Devrimci*' demokrasiden bahsetmek istiyorsanız, bunu kapitalist bakanlığın yönetimindeki *reformist* demokrasiden ayırmanız gerekir, çünkü artık 'devrimci demokrasi'den bahsetmeyi, 'devrimci demokrasi' konusunda karşılıklı tebrik mesajları yollamayı bırakmanın ve bir *sınıf* tanımıyla iş yapmaya başlamanın tam zamanıdır; Marksizm ve genel olarak bilimsel sosyalizm bize böyle öğretmiştir. Bir kapitalist bakanlığın yönetiminde reformist demokrasiye geçmemiz öneriliyor. Alışılageldik Batı Avrupa modelleri açısından bakıldığında bu gayet iyi olabilir. Fakat bugün bazı ülkeler uçurumun kıyısında bulunuyor ve bir önceki hatip olan Posta ve Telgraf Bakanı tarafından çok karmaşık olduğu ve özel olarak açıklanması gerektiği söylenen tedbirlerin kolaylıkla hayata geçirilebileceğini görebiliriz. Kendisi, "Rusya'da bütün iktidarı ele almaya hazır bir siyasal parti yok, dedi. Ben diyorum ki: "Evet, böyle bir parti var. Hiçbir parti bunu geri çeviremez ve partimiz de kesinlikle geri çevirmiyor. Partimiz her an tüm iktidarı almaya hazırdır." (*alkışlar ve gülüşmeler*) İstediğiniz kadar gülebilirsiniz, ama eğer bakan sağcı bir partiyle yan yana bize bu soruyu yöneltiyorsa, uygun bir cevap alacaktır. Hiçbir parti bunu geri çeviremez. Dahası, özgürlüğün hâkim olduğu, tutuklama ve Sibirya'ya sürme tehditlerinin -sözde-sosyalist bakanlarımızla hükümet ortağı olan karşı-devrimcilerin savurduk-

ları tehditlerin- henüz tehditten öteye geçemediği bir dönemde, her parti "bize güvenin, biz de size programımızı sunalım" diyecektir.

Bu program 29 Nisan'da konferansımızda sunuldu. Maalesef görmezden geliniyor ve kılavuz olarak alınmıyor. Sanırım herkesçe anlaşılır bir dille açıklanması gerekiyor. Posta ve Telgraf Bakanı'na karar metnimizin ve programımızın anlaşılır bir izahını sunmaya çalışacağım. Programımız ekonomik kriz konusunda kapitalistlerin 'saf' kapitalizmin serbest piyasasındaki kapitalistler olarak değil, savaş ihalelerine girerek elde ettikleri muazzam kârların -yüzde 500'lere, yüzde 800'lere kadar fırlayan kârların- hepsinin derhal, bir an bile gecikmeden yayınlamasını talep ediyor. İşçi denetiminin gerçekten zorunlu ve mümkün olduğu yer burasıdır. Eğer kendinize 'devrimci' demokrat diyorsanız, kongre adına hayata geçirmeniz gereken, hemen bir gecede hayata geçirilebilecek bir önlemdir bu. Sosyalizm değildir bu. Halkın gözünü gerçek anarşiye ve emperyalizmin gerçek oyunlarına açmaktır; halkın mülkiyetiyle, Yunanistan'ı boğazlamaya devam ettiğimiz için yarın hayatını kaybedecek olan yüzbinlerce insanın hayatıyla oyun oynanclığını teşhir etmektir. Kapitalistlerin kârlarını halka gösterin, en büyük milyonerlerden ellisini, ya da yüzünü tutuklayın. Hele bir onları birkaç hafta nezarette tutun, hiç olmadı şu an Nikola Romanov'a sağlanan ayrıcalıklı koşulların aynısını sağlayın, bakın bakalım ülkemize yeni hükümet döneminde bile her gün milyonlar kaybettiren saklı pınarları, düzenbazlıkları, pislik ve açgözlülüğü ortaya seriyorlar mı sermiyorlar mı? Anarşi ve yıkımın başlıca sebebi budur. İşte bu yüzden, her şeyin eskisi gibi devam ettiğini, koalisyon hükümetinin bir şey değiştirmediğini ve sadece beyanlara, tumturaklı bildiriler yı-

ğının yenilerini eklediğini söylüyoruz. İnsanların ne kadar samimi olduğundan, emekçi kitlelerin iyi durumda olmasını canı gönülden isteyip istemediklerinden bağımsız olarak, durum değişmemiştir: İktidarda *aynı sınıf* vardır. İzledikleri siyasal çizgi demokratik değildir.

'Merkezi ve yerel iktidarın demokratikleşmesi'nden bahsediyorsunuz. Bu kelimelerin sadece Rusya'da yeni olduğunu ve başka yerlerde de sözde-sosyalist bakanların ülkelerine benzer vaatlerde bulunduklarını bilmiyor musunuz? Halk yöneticilerini yerel birimlerde kendisi seçerken, merkezin yerel yöneticileri atama ya da onama hakkını dayatarak temel demokrasi ilkelerini çiğniyor. Şimdi bu somut gerçek karşısında bu kelimeler neye yarar? Kapitalistler halkın malını mülkünü yağmalamaya devam ediyorlar. Emperyalist savaş sürüyor. Ama bize bu koşullarda gerçekleştirilmesi mümkün olmayan reformlar, reformlar, daha fazla reformlar vaat ediliyor, çünkü savaş her şeyi ezip geçiyor ve belirliyor. Savaşın kapitalistlerin kâr elde etmesi adına *yürütülmediğini* söyleyenlere neden karşı çıkıyorsunuz? Kıstas neclir? Öncelikle, hangi sınıfın iktidarda olduğu, hangi sınıfın efendi olmayı sürdürdüğü, hangi sınıfın bankacılık ve finans işlemlerinden yüz milyonlar kazanmayı sürdürdüğüdür. Bugün de aynı kapitalist sınıftır ve dolayısıyla savaş da hâlâ emperyalist savaştır. Ne ilk Geçici Hükümet ne de sözde-sosyalist bakanlarıyla yeni hükümet bir şey değiştirmiştir. Gizli antlaşmalar hâlâ gizlidir. Rusya hâlâ Boğazlar için savaşıyor, İran'da Liyahov'un politikalarını sürdürmek için savaşıyor, vb.

Sizlerin bunları istemediğini, çoğunuzun bunu istemediğini, bakanların bunu istemediğini biliyorum, çünkü kimse böyle bir şey istemez, çünkü bunun somuttaki anlamı yüz

milyonlarca insanın katledilmesidir. Ama gelin Milyukov ve Maklakov'ların sık sık bahsettikleri şu taarruzu ele alalım. Bunun ne anlama geldiğini çok iyi biliyorlar. İktidar sorunuyla, devrim sorunuyla bağlantılı olduğunu biliyorlar. Siyasal meseleler ile stratejik meseleleri birbirinden ayırınamız gerektiği söyleniyor. Bunu söylemek bile abestir. Kadetler ortada siyasal bir mesele olduğunu çok iyi biliyorlar.

Bugün tabandan gelişen barış için devrimci mücadelenin ayrı bir barış antlaşmasına yol açabileceğini söylemek iftiradır. İktidar elimizde olsa atmamız gereken ilk adım. en büyük kapitalistleri tutuklamak ve bütün entrikalarını ortaya sererek ipliklerini pazara çıkarınak olacaktır. Bu olmaclan, ilhaksız ve tazminatsız barış konusundaki bütün laflar anlamsızdır. İkinci adımımızsa bütün halklara hükümetlerini atlayarak bütün kapitalistleri soyguncu olarak gördüğümüzü söylemek olacaktır – Milyukov'dan bir nebze bile daha iyi olmayan, ondan biraz daha az aptal olan Tereşçenko, Fransız kapitalistleri, İngiliz kapitalistleri ve geri kalan hepsi.

Sizin *İzvestiya*'nız tam bir kafa karışıklığı içinde, ilhaksız ve tazminatsız barış yerine statükoyu korumayı teklif ediyor. Bizim 'ilhaksız' barış düşüncemizse farklıdır. Köylü Kongresi bile bir 'federal' cumhuriyetten bahsederken doğruya daha da yaklaşıyor, zira Rusya cumhuriyetinin herhangi bir ulusu eski ya da yeni tarzda ezmek istemediğini ve hiçbir ulusa, Savaş Bakanı'nın bir kulp takmak için uğraşıp didindiği ve kabul edilemez çatışmaların yaratıldığı Finlandiya veya Ukrayna'ya dayatmada bulunmak istemediğini söylüyor. Biz sağlam bir hükümetle yönetilen tek ve bölünmemiş bir cumhuriyet istiyoruz. Ama sağlam hükümet ancak bütün halkın gönüllü anlaşmasıyla olur. 'Devrimci demokrasi' büyük bir laftır, ama ayrıl-

mak bile istemeyen Ukrayna ve Finlandiya sorununu hata bulma konusundaki işgüzarlığıyla daha da karmaşıklaştıran bir hükümet için kullanılmaktadır. Ukrayna ve Finlandiya sadece şunu diyor: "Demokrasinin temel ilkelerinin uygulanmasını Kurucu Meclis'e kadar ertelemeyin!"

İlhaksız ve tazminatsız bir barış antlaşması siz kendi ilhaklarınızdan vazgeçene kadar imzalanamaz. Bu gülünçtür, Avrupa'daki her işçinin bize gülmesine yol açan bir komedidir. Diyorlar ki, çok güzel konuşuyorsunuz ve halka bankacıları devirmeleri çağrısında bulunuyorsunuz, ama kendi bankacılarınızı bakan koltuklarına oturtuyorsunuz. Onları tutuklayın, dalaverelerini teşhir edin, saklı kaynakları öğrenin! Karşısında durulamayacak güçlü örgütleriniz olmasına karşın bunu yapmıyorsunuz. 1905 ve 1917 devrimlerini yaşadınız. Devrimin siparişle yapılmadığını, diğer ülkelerdeki devrimlerin şiddetli ve kanlı bir yöntem olan ayaklanmayla yapıldığını ve Rusya'da Sovyetlerin iktidarına direnecek hiçbir grubun, hiçbir sınıfın olmadığını biliyorsunuz. Ama Rusya'da bu devrim, istisnai şekilde, barışçıl olabilir. Bu devrim bugün ya da yarın bütün kapitalist sınıflardan koparak bütün halklara barış teklif etse, hem Fransa hem de Almanya, daha doğrusu bu ülkelerin halkları bu teklifi hemen kabul edeceklerdir, çünkü bu ülkeler perişan durumda, çünkü Almanya'nın durumu içler acısı, kendisini kurtarmaktan aciz ve çünkü Fransa (*Başkan*: "Zamanınız doldu")...

Bitiriyorum, bir dakika bile sürmez. (*gürültü patırtı; dinleyicilerden "Konuşmacı devam etsin" talebi; protestolar ve alkışlar*)

(*Başkan*: "Divan Kurulu'nun konuşmacının süresinin uzatılmasını teklif ettiğini Kongre'ye bildirmek istiyorum. İtirazı olan? Çoğunluk uzatılmasından yana.")

Nerede kalmıştım? Rusya'daki devrimci demokratlar salt lafta değil, gerçekten demokrat olsalardı, kapitalistlerle uzlaşmak yerine devrimi ilerletirlerdi, ilhaksız ve tazminatsız barıştan bahsetmek yerine Rusya'nın ilhaklarından vazgeçip bütün ilhakları suç ve yağma olarak gördüklerini açıkça söylerlerdi. İşte o zaman İran ve Balkanların paylaşılması uğruna binlerce, milyonlarca insanı ölümle tehdit eden emperyalist taarruzu püskürtmek mümkün hale gelirdi. O zaman, barışa giden yolun önü açılırdı; barışa ulaşmanın kolay olduğunu söylemiyoruz ve bu yolun gerçekten devrimci bir savaşı dışlamadığını belirtmeliyim.

Biz bu soruna bugünkü *Novaya Jizn*'de Bazarov'un baktığı gibi bakmıyoruz. Yalnızca şunu söylüyoruz: Rusya öyle bir durumdadır ki, emperyalist savaşın sonunda öndeki görevler beklendiğinden daha kolaydır. Ayrıca coğrafi konumu gereği, sermayesi ve yağmacı çıkarlarıyla Rusya işçi sınıfı ve onunla yan yana duran yarı proleterlere, yani yoksul köylülere karşı ayaklanmayı göze alan her devlet büyük sıkıntı yaşayacaktır. Almanya yenilginin kıyısındadır ve Meksika'yı yutmak isteyen ve yarın muhtemelen Japonya'ya savaş açacak olan Amerika Birleşik Devletleri savaşa katıldığından, Almanya umutsuz bir durumdadır ve mahvolmanın eşiğindedir. Coğrafi konumundan ötürü hepsinden daha çok sıkıntı yaşayan ve tükenmenin sınırına gelmiş bulunan Fransa, açlık bakımından Almanya kadar kötü durumda olmasa bile, Almanya'dan kıyaslanmayacak kadar çok can kaybı yaşamıştır. Şimdi, ilk adım Rus kapitalistlerinin kârlarını sınırlamak ve yüz milyonlara varan kârlar elde etmelerini engellemek olursa, eğer bütün uluslara bütün ülkelerin kapitalistlerini hedef alan bir barış antlaşması teklif ederseniz ve Alman kapitalistleriyle yan da onları dolaylı

veya dolaysız olarak kışkırtanlarla ya da onlarla ilişki içinde olanlarla hiçbir müzakereye ya da ilişkiye girmeyeceğinizi ve Fransız-İngiliz kapitalistleriyle görüşmeyi reddettiğinizi açıkça beyan ederseniz, o zaman onları işçilerin gözünde mahkûm edecek şekilde davranmış olursunuz. MacDonald'a, yani sermayeye karşı hiçbir zaman devrimci bir mücadele yürütmemiş olan ve İngiliz kapitalistlerine karşı-devrimci mücadelenin fikirlerini, ilkelerini pratiklerini veya deneyimini hiçbir zaman dile getirmediği için gelmesine izin verilen bir adama pasaport verilmesini zafer olarak görmezsiniz; o mücadele ki yoldaşımız MacLean ve diğer yüzlerce İngiliz sosyalist uğrunda hapis yatıyor ve yine yoldaşımız Liebknecht, "Alman askerleri, silahları kendi Kayzerinize çevirin!" dediği için hapse mahkûm edilmiştir.

Açıkça yeniden kurulmuş olan Üçüncü Duma'da -bu arada, Üçüncü Duma mı, Dördüncü Duma mı, tam bilmiyorum- Geçici Hükümet üyelerinin çoğunun günbegün bizim için hazırladıkları, bize vaat ettikleri ve Adalet Bakanlığı'nın şimdiden hakkında yeni yasa tasarıları hazırladıkları ağır hapis cezasını emperyalist kapitalistlere vermek daha uygun olmaz mıydı? MacLean ve Liebknecht – işte, emperyalizme karşı devrimci mücadele fikrini hayata geçiren sosyalistlerin adları. Barış uğruna mücadele etmek istiyorsak bütün hükümetlere söylememiz gereken budur. Onları kendi halkları önünde mahkûm etmeliyiz. O zaman bütün emperyalist hükümetleri zor bir duruma sokacaksınız. Ama siz 14 Mart Barış Manifestonuzu halka hitaben yayınlayıp, "Çarlarınızı, krallarınızı ve bankerlerinizi devirin!" dediğinizde kendi durumunuzu karmaşıklaştırmış oldunuz, zira sayı, deneyim ve maddi güç bakımından eşi görülmedik derecede zengin bir örgüt olan İşçi ve Asker Temsil-

cileri Sovyeti'ne sahip olan biz kendi bankerlerimizle güçbirliği yapıyoruz, bir koalisyon hükümeti, sözde sosyalist bir hükümet kuruyoruz, ama Avrupa'da onyıllardır görülen türde reformlar hazırlıyoruz. Avrupa'daki insanlar bu tür bir barış mücadelesine gülerler. Oradakiler bunu ancak Sovyetler iktidarı alıp devrimci bir tarzda hareket ettiğinde anlayacaklardır.

Dünyada şu an sadece tek bir ülke sınıf mücadelesi alanında kapitalistleri karşısına alarak ve kanlı bir devrime gerek duymadan emperyalist savaşı durduracak adımlar atabilir. Bunu ancak tek bir ülke yapabilir, o da Rusya'dır. İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti varlığını sürdürdükçe bu gerçek değişmeyecektir. Sovyetler olağan türdeki Geçici Hükümet'le uzun süre yan yana var olamaz ve ancak taarruza girişilene kadar mevcut halini koruyabilir. Taarruz Rusya devriminin bütün politikalarında bir dönüm noktası olacaktır, yani bekleme safhasından, tabandan devrimci ayaklanma yoluyla barışa giden yolu döşeme safhasından savaşın yeniden başlamasına geçiş olacaktır. Açılan yol bir cephede kardeşleşmeden her cephede kardeşleşmeye, bir parça ekmeği bir çakı karşılığında aç bir Alman işçisiyle değiş tokuş etme gibi ağır hapis cezasına yol açan kendiliğinden kardeşleşmeden bilinçli kardeşleşmeye geçişti.

İktidarı elimize aldığımızda, kapitalistlere gem vuracağız ve ardından savaş şimdi yürütülen *türde* bir savaş olmaktan *çıkacak*, çünkü savaşın niteliğini belirleyen şey hangi sınıf tarafından yürütüldüğüdür, kâğıt üzerinde ne yazdığı değil. Kâğıda istediğinizi yazabilirsiniz. Ama kapitalist sınıf hükümette çoğunluğa sahip olduğu sürece, siz ne yazarsanız yazın, ne kadar cerbezeli konuşursanız konuşun, ne kadar çok sözdesosyalist bakanınız olursa olsun, savaş emperyalist savaş ola-

rak kalacaktır. Bunu herkes biliyor ve herkes görebilir. Arnavutluk, Yunanistan ve İran örnekleri bunu o kadar açık ve canlı bir şekilde göstermiştir ki, bizim taarruz konusundaki yazılı beyanımıza herkesin saldırıyor olmasına ve kimsenin somut örnekler hakkında tek kelime etmemesine şaşıyorum! Yasa tasarısı vaat etmek kolay, ama sıra somut önlemlere geldiğinde sürekli erteleme. İlhaksız barış konusunda bildiri yazmak kolay, ama Arnavutluk, Yunanistan ve İran'daki olaylar koalisyon hükümeti kurulduktan *sonra* gerçekleşti. Neticede, bu şekilde Rusya demokrasisinin aşağılandığını ve Yunanistan'ın boğazlandığını söyleyen bizim parti organımız değil, hükümetin yayın organı, bir bakan gazetesi olan *Dyelo Naroda*'ydı. İşte bu aynı Milyukov, sizin kim bilir ne zannettiğiniz, oysa partisinin sadece sıradan bir üyesi olan -al Tereşçenko'yu vur Milyukov'a- bu Milyukov Yunanistan'a bindirilen baskının Müttefik diplomatlardan geldiğini yazdı. Savaş halen emperyalist savaştır ve ne kadar barış isterseniz isteyin, emekçi halka olan sevginiz ve barış arzunuz ne kadar samimi olursa olsun -ki genel itibariyle samimi olduğuna adım gibi eminim- bu şekilde elinizden bir şey gelmez, çünkü savaş ancak devrimi ilerleterek sonlandırılabilir. Rusya'da devrim başladığında, barış için tabandan gelişen bir devrimci mücadele de başladı. Eğer iktidarı alırsanız, eğer iktidar Rus kapitalistleriyle savaşmak amacıyla kullanılmak üzere devrimci örgütlere geçerse, o zaman bazı ülkelerdeki emekçi kitleler size inanacaktır ve barış teklif edebilirsiniz. O zaman, barış teklifimiz en azından iki taraftan, soyup soğana çevrilmiş ve davası umutsuz olan iki ulustan (Almanya ve Fransa'dan) kesinlikle karşılık bulacaktır. İşte o zaman koşullar bizi bir dev-

rimci savaş yürütmeye zorlarsa -kimse ne olacağını bilmez ve biz bu ihtimali dışlamıyoruz- şöyle dememiz gerekir: "Biz pasifist değiliz, iktidarda devrimci sınıf varken ve kapitalistleri gidişata etkide bulunma ve yüz milyonlar tutarında kâr elde etmelerini sağlayan ekonomik kaosu artırma fırsatından mahrum bırakmışken, devrimci savaşı reddetmiyoruz. Devrimci hükümet her ulusun özgür olması gerektiğini ve nasıl Alman ulusu Alsace-Lorraine'i ele geçirmek için savaşmamalıysa, Fransız ulusunun da sömürgeleri için savaşmaması gerektiğini istisnasız her ulusa açıklayacaktır. Öyle ya, Fransa sömürgeleri için savaşırken, Rusya'nın da Hive ve Buhara'sı var, onlar da bir nevi sömürgedir. Bu, sömürgelerin paylaşımı demektir. Peki, nasıl paylaşılacak? Hangi temelde? Güce göre. Ama güçler dengesi değişmiştir. Kapitalistler tek çıkış yolunun savaş olduğu bir durumdalar. Devrimci iktidarı ele geçirdiğinizde, barışı getirmenin devrimci bir yolunu bulacaksınız, yani bütün uluslara devrimci bir çağrıda bulunacak ve bizzat kendi yaptıklarınız üzerinizden taktiklerinizi açıklayacaksınız. Dolayısıyla, devrimci araçlarla barışa giden yol önünüzde açık olacak ve büyük ihtimalle yüz binlerce insanın ölümünü engelleyeceksiniz. O zaman, Alman ve Fransız halkının sizden yana olacağına emin olabilirsiniz. İngiliz, Amerikan ve Japon kapitalistlerine gelince, devrimci işçi sınıfına -kapitalistleri bir kez gemleyip bastırdıktan ve kontrol işçi sınıfının eline geçtikten sonra gücü on kat artacak olan işçi sınıfına- karşı savaşa girişmek isteseler bile, Amerikan, İngiliz ve Japon kapitalistleri savaş isteseler bile, bu savaşı yürütebilme şansları yüzde bir olacaktır. Barışın sağlanması için, pasifist olmadığınızı, Alman, Fransız ve diğer kapitalistlere karşı

cumhuriyetinizi, işçi, proleter demokrasinizi savunacağınızı beyan etmeniz yeterli olacaktır.

İşte bu yüzden taarruz konusundaki beyanımıza böyle asli bir önem atfettik. Rusya devriminin bütün tarihinde köklü bir dönüş yapmanın zamanı gelmiştir. Rusya'nın Çin ya da Hindistan gibi bir şey olacağını tasavvur eden İngiltere'nin emperyalist burjuvazisi ilk başta Rusya devrimine yardım etti. Ama toprak sahipleri ve kapitalistlerin şimdi çoğunluğa sahip olduğu bir hükümetin yanı başında Sovyetler ortaya çıktı: Bütün dünyada gücü bakımından bir eşi, bir benzeri daha olmayan bir temsiliyet kurumu, burjuvaziyle koalisyon hükümeti kurarak canına kastettiğiniz bir kurum. Rusya devrimi kapitalist hükümetlere karşı tabandan gelişen devrimci mücadelenin her yerde, bütün ülkelerde, eskisine kıyasla üç kat daha dostça karşılanmasını sağlamıştır. Mesele ilerleme ya da gerileme meselesidir. Devrim sırasında kimse olduğu yerde duramaz. İşte bu yüzden taarruz Rusya devrimi için stratejik değil, siyasal ve ekonomik anlamda bir dönemeçtir. Şu an bir taarruz emperyalist katliamın sürdürülmesi ve yüz binlerce, milyonlarca insanın daha ölmesi demektir, üstelik nesnel açıdan, şu ya da bu bakanın isteğinden ya da farkındalığından bağımsız olarak, İran'ı ve diğer zayıf ulusları boğazlamak amacıyla. Yoksul köylülerin desteğini arkasına alan devrimci proletaryaya iktidarın devri insanlığın bilip bileceği en kesin ve en sancısız biçimde barış için devrimci mücadeleye geçiş demektir; devrimci işçilerin iktidarının ve zaferinin Rusya'da ve bütün dünyada güvence altında olacağı bir duruma geçiş olacaktır bu. (*dinleyicilerin bir kısmından alkışlar*)

Pravda, Sayı: 82-83, 28-29 Haziran (15-16 Temmuz) 1917

2.
Savaş Hakkında Konuşma
9 (22) Haziran 1917

Yoldaşlar! Müsaadenizle, savaş meselesinin analizine giriş olması adına, Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nin 14 Mart'ta bütün ülkelere hitaben yayınladığı manifestodan iki parçayı hatırlatmak istiyorum. Şöyle diyor Manifesto'da: "Bütün ülkelerin hükümetlerinin yağmacı ve savaşçı emellerine karşı kararlı bir mücadeleye girişme zamanı gelmiştir. Halkın savaş ve barış kararını kendi eline alma zamanı gelmiştir." Manifesto'dan Avusturya-Almanya koalisyonu işçilerine hitaben başka bir parça: "Kralların, toprak sahiplerinin ve bankerlerin elinde fetih ve şiddetin aleti olmayı kabul etmeyin. Rusya işçi ve köylülerinin onlarca, yüzlerce ve hatta sanırım binlerce kararında farklı kelimelerle tekrarlanmış iki parçayı aktardım.

Menşeviklerin ve Narodniklerin mevcut politikasından ötürü devrimci işçi ve köylülerin içinde bulundukları çelişkili ve iflah olmaz derecede karmaşık durumu bu iki parçanın en iyi şekilde gösterdiğine şüphem yok. Bir yandan, savaşı destekliyorlar. Diğer yandan, hiçbir ülke hükümetinin yağmacı-savaşçı emellerinden yana çıkarı olmayan sınıflara mensuplar ve bunu söylemeden edemiyorlar. Bu psikoloji ve ideoloji, muğlak olmakla birlikte, her işçi ve köylüde çok derin köklere sahiptir. Savaşın bütün ülke hükümetlerinin yağmacı emellerinden ötürü yürütüldüğünün anlaşıldığını gösteriyor. Ama bununla birlikte, bir hükümetin, biçimi ne olursa olsun, belli sınıfların çıkarlarını ifade ettiği ve dolayısıyla hükümeti halkın karşısına çıkarmanın, aktardığım ilk alıntıda yapıldığı gibi, teorik açıdan tam bir kafa karışıklığı, siyasal açıdansa tam bir acizlik olduğu

ve hem kendinizi hem de bütün politikalarınızı en sallantılı ve en güvenilmez tutum ve eğilime mahkûm etmeniz anlamına geldiği çok muğlak bir şekilde anlaşılmaktadır, hatta anlaşılmamaktadır. Tastamam aynı şekilde, aktardığım ikinci alıntıdaki kapanış sözleri, şu muhteşem çağrı harikuladedir: "Kralların, toprak sahiplerinin ve bankerlerin elinde fetih ve şiddetin aleti olmayı kabul etmeyin." Yeter ki kendinizinkileri de buna dâhil edin, çünkü Rusya işçi ve köylüleri olarak, Rus kapitalistleri ve bankerleri gibi, İngiliz ve Fransız kapitalistleri ve bankerleri gibi yağmacı bir savaş yürüten hükümetleri ve egemen sınıfları olan Avusturya ve Almanya'nın işçi ve köylülerine dönüp onlara "Kralların, toprak sahiplerinin ve bankerlerin elinde fetih ve şiddetin aleti olmayı kabul etmeyin" derken, kendi bankerlerini hükümete alır ve sosyalist bakanların yanında koltuk verdiğinizde, bütün çağrılarınız anlamını kaybediyor ve aslında bütün politikalarınızı çürütmüş oluyorsunuz. Bütün iyi niyetlerinize ya da dileklerinize rağmen, Rusya'ya aynı emperyalist savaşı, aynı yağmacı savaşı yürütmesinde yardımcı oluyorsunuz. Temsil ettiğiniz kitlelerle çatışmaya giriyorsunuz, çünkü bu kitleler, "Savaşın sermayenin çıkarları için yürütüldüğü fikrinden daha büyük bir suç olamaz, diyen Milyukov, Maklakov ve diğerlerinin açıkça ifade ettiği kapitalist bakış açısını asla benimsemeyeceklerdir.

Bu fikrin suç olup olmadığını merak ediyorum. Bugün yarı yarıya var olan ve yarın belki de var olmayacak olanların bakış açısıyla bu fikrin gerçekten suç olduğuna şüphem yok. Oysa yegâne doğru fikir budur; bizim bu savaşa dair anlayışımızın yegâne doğru ifadesidir. Ezenlere karşı bir mücadele olarak ezilen sınıfların çıkarlarını sadece bu anlayış ifade etmektedir. Savaşın kapitalist ve yağmacı bir savaş olduğunu söylerken,

hiçbir yanılsamamız yok: Bu savaşı bireylerin, şu ya da bu kralın suçlarının kışkırtmış olabileceğini kastetmiyoruz.

Emperyalizm, dünya sermayesinin gelişiminde belli bir aşamadır. Onyıllardır gelişmekte olan kapitalizm muazzam zenginliğe sahip bir avuç ülkenin (bunların sayısı en fazla dörttür: İngiltere, Fransa, Almanya ve ABD) milyarlar tutarında servet biriktirdiği ve büyük bankaların ve büyük kapitalistlerin (bu ülkelerin her birinde bunlardan sadece birkaç tane veya en fazla yarım düzine kadar vardır) elinde muazzam bir iktidar temerküzünün olduğu bir durum yaratmıştır. Bu güçler bütün dünyayı avuçlarının içine almış ve sömürgeler oluşturarak dünyayı toprak bakımından kelimenin gerçek anlamıyla bölmüşlerdir. Bu devletlerin dünyanın her ülkesinde sömürgeleri vardı. Dünyayı kendi aralarında ekonomik olarak da yeniden paylaştılar, çünkü imtiyazlar ve mali sermaye bağları yeryüzünün hemen her köşesine nüfuz etti. İlhakların temeli budur. İlhaklar bir hayal mahsulü değildir. Özgürlük sevdalısı insanlar beklenmedik şekilde gerici hale geldiği için ilhaklar olmadı. İlhaklar kapitalizmin kaçınılmaz bir sonucu olarak doğmuş dev bankaların egemenliğinin siyasal ifadesi ve siyasal biçiminden başka bir şey değildir; bankaların doğuşu kimsenin hatası değildir, çünkü hisseler bankaların temelidir, hisse birikimi de emperyalizmin temelidir. Bütün dünyaya milyarlık sermayeleriyle egemen olan ve bütün sanayileri kapitalist ve tekel birlikleri yoluyla birbirine bağlayan büyük bankalar – işte bütün dünyayı muazzam zengin yağmacılardan oluşan üç gruba ayırmış olan emperyalizm budur.

Bu gruplardan birinin -Avrupa'da bize yakın olan ilkinin- başında İngiltere, diğer ikisininse Almanya ve ABD bulunmaktadır. Diğer yardakçılar kapitalist ilişkiler sürdüğü müd-

detçe yancı olmak zorundadır. Bu nedenle, her ezilenin içgüdüsel olarak anladığı ve Rusya'da her işçinin ve köylülerin ezici çoğunluğunun içgüdüsel olarak fark ettiği meselenin özü hakkında belirgin bir fikre sahipseniz, savaşa karşı mücadeleyi laflarla, manifestolarla, bildirilerle ve sosyalist kongrelerle yürütme fikrinin ne kadar komik olduğunu görürsünüz. Komiktir, çünkü siz ne kadar bildiri yayınlarsanız yayınlayın, ne kadar siyasal devrim gerçekleştirirseniz gerçekleştirin (siz Rusya'da Nikola Romanov'u devirdiniz ve bir açıdan Rusya'yı cumhuriyet yaptınız), bankalar hâlâ her şeye kadirdir; Rusya ileri doğru dev bir adım attı ve Fransa'nın farklı koşullarda yüzyılda yaptığını neredeyse bir gecede başardı, ama kapitalist bir ülke olmaktan kurtulamadı. Kapitalistler hâlâ yerlerini koruyorlar. Az çok mevzi kaybettikleri doğru. 1905'te de kaybetmişlerdi, ama bu durum güçlerini azalttı mı? Rusya için yeni olabilirse de, Avrupa'da her devrim şunu açıkça göstermiştir: Ne zaman devrimci dalga yükselse, işçiler öncesine göre daha fazla şey elde etmişler, ama kapitalistler iktidarlarını korumuşlardır. Emperyalist savaşa karşı mücadele ancak devrimci sınıf tarafından egemen sınıflara karşı dünya ölçeğinde yürütüldüğü müddetçe mümkündür. Sorun genel olarak toprak sahipleri sorunu değildir. Rusya'da toprak sahipleri var ve Rusya'da başka hiçbir ülkede olmadığı kadar büyük rol oynuyorlar, ama emperyalizmi yaratan sınıf onlar değildir. Sorun, en büyük finans devlerinin ve bankaların başını çektiği kapitalist sınıftır ve yoksul köylülerle, ya da programımızda verilen adıyla yarı proleterlerle ittifak halindeki ezilen işçileri tahakküm altında tutan bu sınıf alaşağı edilene kadar, bu savaştan kurtuluş mümkün değildir. Dünyadaki emekçi kitlelerin bildirilerle ve çağrılarla birleştirilebileceği yanılsaması, ancak işçi ve köylü-

lerin siyasal devrimlere alışık oldukları ve bunlardan onlarca gördüklerinden bu tür laflara ve çağrılara gülüp geçtikleri Batı Avrupa'dan bihaber olan dar Rus bakış açısının ürünü olabilir. Oradakiler Rusya'da işçi kitlelerin ayağa kalktığını bilmiyorlar; Rusya'da işçilerin çoğu inançlarında sonuna kadar samimiler, her ülkenin kapitalistlerinin yağmacı emellerini kınıyorlar ve halkın yakası bankerlerden kurtulsun istiyorlar. Ama Avrupalılar dünyada başka kimsede olmayan bir örgüte, yani İşçi, Köylü ve Asker Temsilcileri Sovyeti'ne sahip olan siz silahlanmış kitlelerin sosyalistlerinizi neden burjuva bakanlar haline getirdiğinizi anlamayacaklardır. Sonuçta, iktidarı alıp bankerlerinize devrediyorsunuz. Yurtdışındaki insanlar sizi sadece naiflikle suçlamıyorlar – daha beteri de var. Avrupalılar artık siyasette naiflik nedir bilmiyorlar, Rusya'da on milyonlarca insanın ilk kez hayata gözlerini açtığını ve Rusya'daki halkın sınıflar ile hükümet ve hükümet ile savaş arasındaki bağdan bihaber olmasını anlayamıyorlar. Savaş, burjuva siyasetinin devam ettirilmesinden başka bir şey değildir. Egemen sınıf ülke politikalarını savaş zamanında da şekillendirir. Savaş baştan sona siyasettir. Aynı sınıflar tarafından aynı amaçların peşinden farklı yöntemlerle koşulmasıdır. İşte bu yüzden. işçi ve köylü çağrılarınıza "Bankerlerinizi devirin" diye yazdığınızda, bir Avrupa ülkesindeki her siyasal bilinçli işçi ya size güler ya da acı acı yakınarak şunları söyler: "Orada halk yarı barbar bir budalayı ve bizim uzun zaman önce -tek günahımız budur- defterini dürdüğümüz türde bir gaddar hükümdarı devirdikten sonra şimdi 'sözde-sosyalist' bakanlarıyla birlikte Rus bankerlerini desteklerken, biz ne yapabiliriz ki?!"

İktidar hâlâ bankerlerin elinde. Dış siyasetlerini emperyalist savaş yoluyla yürütüyorlar ve II. Nikola'nın imzaladığı ant-

laşmaları sonuna kadar destekliyorlar. Bunu ülkemizde özellikle açık bir şekilde görüyoruz. Rusya'nın emperyalist dış siyasetinin bütün ilkeleri günümüz kapitalistleri tarafından değil, önceki hükümet ve devirdiğimiz Nikola Romanov tarafından belirlenmiştir. Bu antlaşmaları Romanov imzalamıştır ve hâlâ gizliliğini korumaktadır; kapitalistler tam da kapitalist oldukları için bu antlaşmaları yayınlayamazlar. Ama hiçbir işçi ya da köylü de kendisine şunu söylemeden bu kördüğümden kurtulamaz: "Diğer ülkelerdeki kapitalistlerin devrilmesi çağrısında bulunduğumuzdan, önce kendi bankerlerimizden kurtulmamız gerekiyor, aksi takdirde kimse bize inanmaz, kimse bizi ciddiye almaz. İnsanlar bizim kâğıt üzerinde harika duran ama siyasal içerikten yoksun kelimelere takılmış naif Rus yabanıllar olduğumuzu, hatta daha da kötüsü, ikiyüzlü olduğumuzu düşüneceklerdir." Aslında Tornea'daki İngiliz ve Fransız yetkililer el koymasalar ve her rengi Rusya'ya özgürce girebilse, yabancı gazetelerde bu şeyleri görebileceksiniz. Yabancı gazetelerden alınma birkaç parça bile nasıl bariz bir çelişki içinde olduğunuzu gösterecektir. Sosyalist konferanslarla, kongrelerdeki sosyalistlerle yapılan antlaşmalarla savaşa karşı mücadele etme fikrinin ne derece gülünç ve hatalı olduğunu göreceksiniz. Emperyalizm bireylerin suçu ya da günahı olsaydı, sosyalizm sosyalizm olarak kalabilirdi. Emperyalizm kapitalizmin gelişimindeki son aşamadır, bu aşamada kapitalizm bütün dünyayı paylaşacak kadar ilerlemiş ve iki dev grup ölümüne bir mücadeleye tutuşmuştur. Ya iki gruptan birine hizmet edersiniz, ya da iki grubu da devirirsiniz. Başka yolu yok. Alman emperyalistlerine hizmet etmek istemediğinizi söyleyerek ayrı bir barış antlaşmasını reddettiğinizde, tamamen haklısınız ve zaten bu yüzden biz de ayrı bir barış antlaş-

masına karşıyız. Ama pratikte, üstelik kendinizi çiğneyerek, Rus kapitalistlerinin Nikola Romanov'un yardımıyla antlaşmaya dönüştürdüğü türde yağmacı emelleri olan İngiliz-Fransız emperyalistlerine hizmet etmeyi sürdürüyorsunuz. Bu antlaşmalarda ne yazdığını bilmiyoruz, ama siyasal literatürü takip etmiş ve iktisat ya da diplomasi kitaplarından en az birine göz gezdirmiş biri içeriğinin ne olduğunu tahmin edecektir. Ayrıca hatırladığım kadarıyla, Milyukov bu antlaşmalardan ve vaatlerden kitaplarında bahsetmiş ve Galiçya'yı, Boğazları ve Ermenistan'ı yağmalayacaklarını, öncesinde ilhak ettiklerini koruyup, başka birçok toprak ele geçireceklerini yazmıştı. Herkes bunu biliyor, ama yine de antlaşmalar gizli tutuluyor ve antlaşmaları feshettiğimiz takdirde, müttefiklerimizden kopacağımız söyleniyor.

Ayrı bir barış antlaşması konusunda, bizim için ayrı bir barış antlaşması olamayacağını ve parti kararımızda kapitalistlerle her türlü antlaşmayı olduğu gibi ayrı barış antlaşmasını da reddettiğimiz konusunda şüpheye yer olmadığını daha önce belirtmiştim. Bizim açımızdan, ayrı bir barış antlaşması Alman yağmacılarıyla anlaşmak demektir, çünkü onlar da diğerleriyle aynı tarzda yağmalıyorlar. Rusya Geçici Hükümeti varken Rus sermayesiyle uzlaşmak aynı türde ayrı bir barış antlaşmasıdır. Çarlık antlaşmaları duruyor ve bunlar da başka halkların yağmalanması ve boğazlanmasına yardımcı oluyor. Rusya'da her işçi ve köylü hayat bunu öğrettiği için, banka kârlarından çıkarı olmadığı için ve yaşamak istediği için 'ilhaksız ve tazminatsız barış' dediğinde, ben diyorum ki: Mevcut İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'ndeki Narodnik ve Menşevik partilerden önderleriniz bu slogana takılıp kalmış durumdalar *İzvestiya*'larında bu sloganın statükonun, yani savaş

öncesi durumun, savaştan önce var olan koşulların devam ettirilmesi anlamına geldiğini söylediler. Bu kapitalist barış değil midir? Hem de ne kapitalist barış! Bu sloganı attığınıza göre, olayların akışının sizin partilerinizi iktidara getirebileceğini unutmayın. Bir devrim sırasında bu mümkündür ve o zaman söylediklerinizi yapmanız gerekecek. Ama şimdi ilhaksız barış teklif ederseniz, Almanlar kabul edecek, İngilizlerse etmeyecektir, çünkü İngiliz kapitalistleri tek bir karış bile toprak kaybetmemiş, aksine dünyanın dört bir tarafında epeyce toprak kapmışlardır. Almanlar da epeyce kaptılar, ama aynı zamanda kaybettiler ve epeyce kaybetmekle kalmadılar, aynı zamanda çok güçlü bir düşman olan ABD'yle karşı karşıya geldiler. Eğer siz ilhaksız barış derken statükonun bekasını kastediyorsanız, teklifinizin kapitalistlerle ayrı bir barış antlaşması doğuracağı bir duruma kayıyorsunuz, çünkü eğer böyle bir teklifle gelirseniz, Alman kapitalistleri geçmişte antlaşma imzaladıkları İtalya'yla ve ABD'yle karşı karşıya olduklarından şöyle diyeceklerdir: "İlhaksız barış antlaşmasını kabul ediyoruz. Bu bizim için yenilgi olmayacak, aksine ABD ve İtalya'ya karşı zafer olacaktır." Nesnel açıdan bakıldığında, şu an bize yönelttiğiniz suçun aynısı siz işliyorsunuz ve kapitalistlerle aynı türde ayrı bir barış antlaşmasına kayıyorsunuz, çünkü temelde sizin ve 'sosyalist' bakanlarınızın Geçici Hükümet'in şahsında desteklediği bütün dünyada emperyalist egemenliği ifade eden bankerlerden kopmuyorsunuz, ne politikalarınızla, ne gerçeklikte, ne de pratik hamleleriniz bakımından.

Böylece kitlelerin sizi yanlış anladıkları çelişkili ve tutarsız bir konuma düşüyorsunuz. İlhaklardan yana hiçbir çıkarı bulunmayan kitleler "Biz kapitalistler için savaşmayı reddediyoruz" diyorlar. Bu tür bir politikanın bütün dünyada sosyalist-

ler arası kongreler ve anlaşmalar yoluyla sonlandırılabileceğini duyduğumuzda, "eğer emperyalizm suçlu bireylerin işi olsaydı, belki böyle sonlandırılabilirdi, ama emperyalizm işçi sınıfının şu an bağını kopartmadığı dünya kapitalizminin gelişiminin bir ürünüdür" diyoruz.

Emperyalizmin zaferi bütün ülkelerin sosyalistlerinin kaçınılmaz, karşı konmaz şekilde iki kampa bölünmesinin başlangıcıdır. Sosyalistlerden yekpare bir bütünmüş gibi bahsetmeyi sürdüren biri hem kendini hem de başkalarını kandırır. Savaşın bütün seyri, savaşla geçen iki buçuk yıl bu bölünmeye doğru ilerlemektedir – oybirliğiyle imzalanmış ve bu savaşın kaynağında emperyalist kapitalizmin olduğunu söyleyen Basel Manifestosu'ndan beri. Basel Manifestosu'nda 'anavatan savunması' hakkında tek kelime edilmiyor. Savaştan önce başka bir manifesto yazılamazdı, tıpkı bugün hiçbir sosyalistin Japonya ile ABD arasındaki savaşta 'anavatan savunması' hakkında bir manifesto yazmayı önermeyecek olması gibi. Enternasyonal kongreler için bir karar taslağı hazırlayın! Japonya ile ABD arasındaki savaşın olgunlaştığını biliyorsunuz. Bu savaş on yıllardır hazırlanıyor. Bu bir tesadüf değil. Taktikler ilk kimin saldırdığına göre belirlenmez. Bu gülünçtür. Japon kapitalizmi ile ABD kapitalizmi arasında yağmacılık konusunda fark bulunmadığını çok iyi biliyorsunuz. İki taraf da 'anavatan savunması' lafları edecektir. Bu ya bir suçtur, ya da korkunç bir zaaftır, zira kapitalist düşmanlarımızın çıkarlarının 'savunulması' demektir. İşte bu yüzden, geri dönüşü olmayacak şekilde sosyalizmin bölündüğünü söylüyoruz. Sosyalistler, daha doğrusu hükümetleri, kapitalistleri ve bankerleri aleyhinde ne söylerlerse söylesinler, onları ne kadar kınarlarsa kınasınlar, hükümetlerinin, bankerlerinin ve kapitalistlerinin safına geç-

ınış olanlar sosyalizmle bağlarını tamamen koparmışlardır. Bu işler kınamakla olmuyor. Bazen Almanların kapitalistlerine verdikleri desteğin kınanması Rusların aynı 'günah'ının savunulmasını gizlemektedir! Eğer Alman sosyal-şovenistlerini, yani lafta sosyalist olup -birçoğu kalben de sosyalist olabilir- gerçekte şovenist olanları, Alman halkından ziyade pis, bencil ve yağmacı Alman kapitalistlerini savunanları suçluyorsanız, o zaman İngiliz, Fransız ve Rus kapitalistlerini savunmayın. Alman sosyal-şovenistleri ile hükümetimizde gizli antlaşmalar ve yağma politikasını sürdüren ve sahte dileklerle işi kılıfına uyduranlar arasında zerrece fark yoktur. Bu dileklerin kitleler açısından bakıldığında tamamen samimi olduğunu kabul ediyorum, ama siyasal açıdan tek kelime doğruluk içerdiğini düşünmüyorum ve düşünemiyorum. Bu sadece sizin dileğiniz, ama savaş emperyalist niteliğini koruyor ve hâlâ aynı gizli antlaşmalar uğruna yürütülüyor! Diğer halklara bankerlerini devirme çağrısı yapıyorsunuz, ama siz kendi bankerlerinizi destekliyorsunuz! Barıştan bahsettiğinizde, bunun nasıl bir barış olduğunu söylemiyorsunuz. Statüko temelinde bir barış antlaşmasındaki çarpıcı çelişkiye dikkat çektiğimizde kimseden bir cevap alamadık. İlhaksız barıştan bahseden karar metniniz statükonun bekası anlamına gelmeyeceğini söyleyemezsiniz. Keza statükonun bekası, yani savaş öncesi döneme geri dönüş anlamına geleceğini de söyleyemezsiniz. O halde ne demek bu? Alman sömürgelerini İngiltere'nin elinden almak mı? Bunu barışçıl anlaşmalar yoluyla bir deneyin bakalım! Herkes size gülecektir. Japonya'dan devrim olmadan Jiaozhou Körfezi'ni ya da Pasifik Adaları'nı almaya çalışın bakalım!

İçinden çıkılmaz bir çelişki içindesiniz. Biz 'ilhaksız' derken bu sloganın dünya emperyalizmine karşı mücadelenin ta-

li bir parçası olduğunu kastediyoruz. Bütün halkları özgürlüğüne kavuşturmak ve önce kendi göbeğimizi keserek başlamak istediğimizi söylüyoruz. İlhaklara karşı savaştan ve ilhaksız barıştan bahsediyorsunuz, ama Rusya'da ilhakçı politikaları sürdürüyorsunuz. Tek kelimeyle, gülünç. Siz ve sizin hükümetiniz, sizin yeni bakanlarınız tarafından gerçekte Finlandiya ve Ukrayna konusunda ilhakçı politikalara devam ediliyor. Ukrayna kongresine bir kulp takıyor ve bakanlarınız aracılığıyla oturumlarını yasaklıyorsunuz. İlhak değil mi bu? Çocukları kendi anadillerini konuşmak istedikleri için çarların elinde eziyet görmüş bir milletin haklarıyla alay etmektir bu. Ayrı cumhuriyetlerden korkmak demektir, oysa işçi ve köylüler açısından bunda korkunç bir yan yoktur. Varsın Rusya bir özgür cumhuriyetler birliği olsun. İşçi ve köylüler bunun önüne geçmek için savaş vermeyecektir. Varsın her ulus ve hepsinden önce, Rusya'da el ele devrim yaptığınız bütün milliyetler özgür olsun. Bu adımı atmayarak, lafta 'devrimci demokrat' olmanıza karşın tamamen karşı-devrimci politikalar izlemiş oluyorsunuz.

Dış politikanız anti-demokratik ve karşı-devrimcidir. Devrimci politikalar devrimci savaş yürütmenizi gerektirebilir. Ama bu kaçınılmaz değildir. Ana konuşmacı ve son dönemde gazeteler bu konuyu uzun uzadıya ele aldılar. Bu konu üzerinde durmak istiyorum.

Bize göre, bu savaştan kurtulmanın pratik yolu nedir? Biz diyoruz ki, bu savaştan kurtuluşun yegâne yolu devrimdir. Kapitalistler tarafından ezilen sınıfların devrimini destekleyin, ülkenizdeki kapitalist sınıfı devirin ve böylece diğer ülkelere örnek teşkil edin. Sosyalizm diye ancak buna denir. Savaşa karşı mücadele ancak böyle olur. Geriye kalan her şey boş va-

atlerdir, lafazanlıktır ya da sahte dileklerdir. Sosyalizm bütün dünyada bölünmüştür. Hükümetlerini destekleyen sosyalistlerle aynı safta durarak her şeyi birbirine karıştırıyorsunuz. İngiltere ve Almanya'da kitlelerin sosyalizmini savunan gerçek sosyalistlerin yalıtıldığını ve hapse tıkıldığını unutuyorsunuz. Oysa yalnızca onlar proleter hareketin çıkarlarını ifade ediyorlar. Peki, ya Rusya'da ezilen sınıf iktidara gelirse? Savaştan nasıl kendi başımıza çıkacağımız sorulduğunda, kendi başınıza çıkamayacağınız cevabını veriyoruz. Bütün parti kararlarınız ve halka açık toplantılarımızdaki bütün konuşmacılar bu savaştan kendi başımıza çıkabileceğimizi söylemenin abesle iştigal etmek olduğunu söylüyorlar. Bu savaşta yüz milyonlarca insan ve milyarlar tutarında sermaye var. Savaştan kurtulmanın yegâne yolu iktidarın emperyalizmle ve onun finans, bankacılık ve ilhakçı politikalarıyla bağlarını gerçekten koparması gereken devrimci sınıfa devridir. Bu olana kadar hiçbir şey yapılmamış demektir. Bu zamana kadar devrim çarlık ve emperyalizmin yerine sapma kadar emperyalist olan ve Finlandiya ve Ukrayna'ya demokratik açıdan, yani bölünme korkusu duymadan yaklaşamayan (devrimci işçi ve köylü temsilcileri yoluyla bile) bir yarı cumhuriyet geçirmekle sınırlı kaldı.

Ayrı bir barış antlaşması peşinde koştuğumuz doğru değildir. Biz kapitalistlerle, hele hele Rus kapitalistleriyle ayrı barış antlaşmasına kesinlikle hayır diyoruz. Ama Geçici Hükümet'in Rus kapitalistleriyle ayrı bir barış antlaşması var. Kahrolsun böyle bir ayrı barış! (*alkışlar*) Alman kapitalistleriyle ayrı barış antlaşmasının her türlüsünü reddediyoruz ve kendileriyle müzakereye bile girmeyiz. Keza İngiliz ve Fransız emperyalistleriyle de ayrı bir barış antlaşması olmamalıdır. Deniyor ki, İngiliz ve Fransız emperyalistlerinden kopmak Alman

emperyalistleriyle anlaşmak anlamına gelir. Bu doğru değil. Bu bağı kopartmamız gerekiyor, çünkü ortada bir yağma ittifakı var. Antlaşmalar yayınlanamazmış, çünkü bunu yapmak bütün hükümetimizi ve politikalarımızı işçi ve köylülerin gözünde teşhir etmek anlamına gelirmiş. Eğer bu antlaşmaları yayınlayıp Rusya işçi ve köylülerine toplantılarda, özellikle de bütün ücra köylerde, "Siz şu anda Boğazlar için ve Ermenistan'ı ellerinde tutmak istedikleri için savaşıyorsunuz" dersek, hepsi de "Biz böyle bir savaş istemiyoruz" diyecektir. (*Başkan:* "Süreniz doldu. *Sesler*: "Bırak konuşsun.") On dakika daha istiyorum. (*Sesler*: "Bırak konuşsun.")

Ben bu çelişkinin ("ya İngiliz emperyalistleri ya da Alman emperyalistleri") yanlış olduğunu söylüyorum. Alman emperyalistleriyle barış antlaşması imzaladığımız takdirde, İngilizlerle savaşmamız gerektiği (ya da tersi) anlamına gelir. Bu şekilde bir karşıtlık kurmak, kendi kapitalistleri ve bankerleriyle bağını koparmayan ve onlarla her türlü ittifakı kabul edenler açısından uygundur. Ama bizim için değildir. Biz ezilen sınıfla, ezilen halkla ittifakın savunulmasından bahsediyoruz. Bu ittifaka sadık kalın, o zaman devrimci demokrat olursunuz. Bu kolay bir görev değildir. Bu görev belli koşullarda devrimci savaş olmaksızın ilerleyemeyeceğimizi unutmamamızı gerektirir. Hiçbir devrimci sınıf devrimci savaşı reddedemez, aksi takdirde gülünç bir pasifizme mahkûm olur. Biz Tolstoycu değiliz. Eğer iktidarı devrimci sınıf alırsa, eğer onun devleti ilhak edilmiş topraklardan vazgeçerse, eğer bankaların ve büyük sermayenin elinden bütün iktidar alınırsa -ki bu Rusya'da kolay değildir- o zaman bu sınıf sadece lafta değil, gerçekte de devrimci bir savaş yürütüyor olacaktır. Bu tür bir savaşı reddedemezsiniz. Bunu reddetmek Tolstoy felsefesine ve

hamkafalılığa boyun eğmek, bütün Marksist bilimi ve bütün Avrupa devrimlerinin deneyimlerini unutmak anlamına gelecektir.

Rusya'yı tek başına savaştan çıkaramazsınız. Rusya her geçen gün daha fazla büyük müttefik ediniyor, ama bu müttefikler size inanmıyor, çünkü şu anki tutumunuz çelişkili ya da safçadır ve diğer halklara 'ilhakları sonlandırın' diye talkını verirken, kendi ülkenizde salkımı yutuyorsunuz. Diğer halklara bankerleri devirme çağrısı yapıyorsunuz, ama siz kendi bankerlerinizi devirmiyorsunuz. Başka bir politika deneyin. Antlaşmaları yayınlayın ve her işçi ve köylünün önünde ve halka açık toplantılarda bunları gösterin. Alman kapitalistleriyle antlaşmaya hayır! İngiliz-Fransız kapitalistleriyle her türlü bağı koparalım. İngiltere Türkiye'den defol, Bağdat için savaşmaya son! Hindistan ve Mısır'dan defol! İngiltere'nin el koyduğu ganimetlerin korunması için savaşmayı reddediyoruz, keza Alman yağmacılarının ganimetleri için de kılınızı kıpırdatmayız. Eğer bunu *yaparsanız* -bu âna kadar sadece sözünü ettiniz, oysa politikada sözlerin bir kıymeti yoktur ve iyi ki de yoktur- eğer bunu yaparsanız ve bunu açıkça söylerseniz, o zaman şu an sahip olduğunuz müttefikleriniz neler yapabileceklerini göstereceklerdir. Ezilen her işçi ve köylünün ruh halini düşünün. Kalpleri sizin yanınızda ve elinizde silah olmasına rağmen bankerlerinize dokunmayacak kadar zayıf olmanıza hayıflanıyorlar. Sizin müttefikiniz dünyanın ezilen işçileridir. 1905 devriminin pratikte gösterdiği tam da budur. İlk bakışta inanılmaz zayıftı. Peki, uluslararası alandaki etkileri neler oldu? Bu politika ve 1905'in tarihi Rusya devriminin dış siyasetini nasıl şekillendirdi? Bugün Rusya devriminin bütün politikalarını kapitalistlerle birlikte yürütüyorsunuz. Oysa

1905, Rusya Devrimi'nin dış politikasının nasıl olması gerektiğini göstermiştir. 17 Ekim 1905'in ardından Viyana ve Prag sokaklarında kitlesel huzursuzluğun ve barikat çarpışmalarının yaşandığı tartışılmaz bir gerçektir. 1905'in ardından Türkiye'de 1908, İran'da 1909 ve Çin'de 1910 yaşandı. Eğer kapitalistlerle uzlaşmaya varmak yerine gerçekten devrimci demokratlara, işçi sınıfına, ezilenlere seslenirseniz, müttefikiniz ezenler değil ezilen sınıflar, bugün geçici olarak ezen sınıfların egemen olduğu milliyetler değil, bugün paramparça hale getirilen milliyetler olacaktır.

Alman cephesi hatırlatıldı. Önerdiğimiz yegâne değişiklik bir tarafı Rusça, diğer tarafı Almanca yazılmış bildirilerimizin engellenmeden dağıtılmasıydı. Bu bildirilerde iki ülkenin de kapitalistlerinin soyguncu olduğunu söylüyoruz. Onları aradan çıkarmak barışa giden yolda sadece bir adım olacaktır. Ama başka cepheler de var. Türk cephesinde ordumuzun ne kadar güçlü olduğunu bilmiyorum. Kabaca 3 milyon diyelim. Bugün Ermenistan'da tutulan ve güç ve yetki sizde olmasına karşın diğer halklara ilhaksız barış vaat ederken sizin göz yumduğunuz ilhaklar gerçekleştiren ordunun bu programı benimsemesi ve Ermenistan'ı bağımsız bir Ermenistan cumhuriyeti yapıp İngiliz ve Fransız para babalarının bizden aldığı parayı ona vermesi daha iyi olacaktır.

İngiltere ve Fransa'nın mali desteği olmadan yapamayacağımız söyleniyor. İyi de bu destek bizi asılan bir adamı yağlı urganın desteklemesi gibi 'destekliyor' Rusya devrimci sınıfı, "yere batsın onların desteği" demeli, Fransız ve İngiliz kapitalistlerine olan borçları kabul etmemeli ve kapitalistlere karşı bir genel ayaklanma çağrısında bulunmalıdır. Alman kapitalistleriyle barış antlaşmasına, İngiliz ve Fransızlarla ittifaka

hayır! Eğer bu politikaya gerçekten bağlı kalınırsa, Türklerle savaşan askerlerimiz serbest kalıp diğer cephelere gönderilebilir, çünkü bütün Asya halkları Rusya halkının ulusların kaderlerini kendilerinin tayin hakkı temelinde ilhaksız barış ilan etmekle kalmadığını, Rusya işçi ve köylülerinin aslında bütün ezilen milliyetlerin başına geçtiğini ve onlarla birlikte, emperyalizme karşı mücadelenin boş bir temenni ya da tumturaklı bir bakan lafı değil, devrim adına hayat memat meselesi olduğunu göreceklerdir.

Mevcut halimizle, devrimci savaş tehlikesi vardır, ama bu savaş gerçekleşecek diye bir kaide yok, zira Rusya'yı çevreleyen halklara pratik bir örnek teşkil ettiğiniz takdirde, İngiliz emperyalistlerinin savaşması pek mümkün olmayacaktır. Ermenistan cumhuriyetine özgürlüğünü iade ettiğinizi ve her ülkedeki İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'yle anlaşmaya vardığınızı, özgür cumhuriyetten yana olduğunuzu kanıtlayın, o zaman Rusya devriminin dış politikası gerçekten devrimci ve gerçekten demokratik olacaktır. Şu an devrimci-demokratlık yalnızca laftadır. Politikanız gerçekte karşı-devrimcidir, çünkü İngiliz-Fransız emperyalizmine göbekten bağımlısınız, ama bunu açıkça söylemeyi reddediyorsunuz, bunu kabul etmekten korkuyorsunuz. 'Yabancı bankerleri devirme' çağrısı yapmak yerine, Rusya halkına, işçi ve köylülerine şunu söylemeniz daha doğru olurdu: "Biz çok güçsüzüz, İngiliz-Fransız emperyalistlerinin zulmüne dur diyecek durumda değiliz, biz onların kölesiyiz ve bu yüzden savaşıyoruz. Bunu söylemek devrimci açıdan anlamı olan acı bir gerçek olurdu. Gerçekte bu yağmacı savaşın sonunu daha da yakınlaştırırdı. İngiliz ve Fransız sosyal-şoveniştleriyle bir anlaşma yapmaktan, katılmayı kabul edecekleri kongreleri toplamaktan, bir ülkenin

emperyalistleriyle bağları koparmaktan korkarken diğeriyle müttefik kalmayı sürdürmekten bin kat daha iyidir bu. Avrupa'nın ezilen sınıflarının, Rusya'nın çarlık döneminde boğazladığı ve hâlâ boğazlamayı sürdürdüğü (Ermenistan'ı boğazladığı gibi) zayıf ülkelerin ezilen halklarının desteğine güvenebilirsiniz. Onların desteği sayesinde, onların işçi ve köylü komitelerine yardım ederek özgürlük getirebilirsiniz. Birbirlerine karşı ölümüne mücadeleye girişmiş ve umutsuz bir durumda olduklarından size karşı güçlerini birleştiremeyen Alman ve İngiliz emperyalistlerine karşı savaşta bütün ezilen sınıfların, bütün ezilen halkların öncüsü haline gelirsiniz. Bu koşullarda Rusya devriminin dış politikası, yani ezilen sınıflarla, ezilen halklarla samimi ve gerçek bir ittifak başarılı olabilir – başarı şansı yüzde 99'tur!

Geçenlerde Moskova parti gazetemizde bir köylünün programımız hakkındaki yorumlarını yazdığı mektubu yayınlandı. Konuşmamı bir köylünün programımızdan ne anladığını gösteren bu mektuptan kısa bir alıntıyla bitirmek istiyorum. Mektup Moskova parti gazetemiz *Sotsial-Demokrat*'ın 59. sayısında yayınlandı ve *Pravda*'nın 68. sayısında yeniden basıldı.

Şöyle diyor mektupta: "Burjuvaziye öyle bir baskı bindirmeliyiz ki, dikişlerinden patlayıvermeli. O zaman savaş bitecektir. Ama eğer burjuvaziye yeterince sarsmazsak, işler sarpa sarar." (*alkışlar*)

Pravda, Sayı: 95-97, 30 Haziran-2 Temmuz 1917;
Collected Works, Cilt:25, s. 15-42.

EKONOMİK ÇÖKÜŞ VE PROLETARYANIN BU ÇÖKÜŞLE MÜCADELESİ

4 (17) Haziran 1917

Bu sayıda Fabrika Komiteleri Konferansı'nda kabul edilen ekonomik çöküşle mücadele için önlemlere dair kararı yayınlıyoruz.

Kararın ana fikri burjuvazinin ve küçük burjuva bürokratların denetim konusundaki boş *laflarının* aksine, kapitalistlerin ve üretimin *gerçekten* denetlenmesi için koşullara işaret etmektir. Burjuvazi devletin üç kat, hattâ on kat kâr elde etmek adına aldığı sistemli önlemlerin 'denetim' için olduğunu iddia ederken yalan söylüyor. Küçük burjuvazi kısmen naiflikten kısmen de ekonomik çıkarları icabı kapitalistlere ve kapitalist devlete güveniyor ve denetim için en anlamsız bürokratik pro-

jelerle yetiniyor. İşçilerin aldığı karar ise *en önemli* şeyi özellikle vurguluyor: 1) Kapitalist kârların 'korunmasını' engellemek; 2) ticari gizlilik perdesini yırtıp atmak; 3) işçilere denetim kurumlarında çoğunluğu vermek; 4) denetim ve yönetimin örgütlenmesi işinin -'ülke çapında' bir örgütlenme olduğundan- *kapitalistlerin değil*, İşçi Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'nin elinde olmasını sağlamak için ne yapmalı?

Bu olmadan, denetim ve düzenleme konusundaki bütün laflar ya sunturlu bir palavradır ya da halkın alenen aldatılmasıdır.

İşte, siyasal açıdan bilinçli ve düşünen her işçi açısından olabildiğince net olan bu hakikate karşı küçük burjuvazimizin önderleri sıfatıyla Narodnikler ve Menşevikler (*İzvestiya, Raboçaya Gazeta*) ayağa kalkmış durumdadır. Maalesef, *Novaya Jizn*'de yazanlar ve kâh bize kâh onlara meyledenler de bu kez aynı seviyeye düşmüştür.

Avilov ve Bazarov yoldaşlar küçük burjuva safdillik, uzlaşma ve bürokratik proje mühendisliği bataklığına saplanışlarını Marksist görümlü iddialarla gizlemeye çalışıyorlar.

Gelin, bu görüşlere bir bakalım.

Biz *Pravda*'cıların sırf Örgütlenme Bürosu'nun (Konferansça onaylanan) kararını savunuyoruz diye Marksizmden sendikalizme saptığı söyleniyor. Utanın, Avilov ve Bazarov yoldaşlar! Böyle bir gaflet (ya da üçkağıtçılık) ancak *Reç* ve *Yedinstvo*'ya yaraşır! Biz demiryollarını demiryolculara ya da tabakhaneleri tabakçılara devretmek gibi bir saçmalığı savunmuyoruz. Biz *işçi denetimi* olmasını ve bunun da sonrasında üretim ve dağıtımın tamamen işçilerce düzenlenmesine, tahıl ile mamul malların 'ülke çapında örgütlenmesi'ne ('kır ve kent kooperatiflerinden yaygın olarak yararlanmak' şartıyla) vb. ilerlemesini

savunuyoruz. Biz *bütün* devlet iktidarının İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'ne devredilmesini öneriyoruz.

Ancak karar metnini baştan sona okumamış ya da okumaktan aciz olanlar bu kararda vicdanları rahat bir şekilde sendikalizm bulabilir.

Ancak Marksizmi Struve ve bütün liberal bürokratların 'anladığı' gibi anlayan çokbilmişler "devlet kapitalizmini atlamanın ütopyacılık" olduğunu ve "ülkemizde de düzenleme türünün devlet kapitalizmi niteliğini koruması gerektiği"ni iddia edebilir.

Rusya'da şeker üreticileri sendikasını, devlet demiryollarını veya petrol baronlarını, vb. ele alalım. Bu devlet kapitalizmi değil de nedir? *Zaten var olan* şeyi nasıl atlayabilirsiniz?

Mesele şu ki Marksizmi dondurulmuş bir burjuva doktrinine dönüştürmüş kişiler gerçekliğin, yani Rusya'da pratikte sanayide üretici sendikalarıyla kırsalda küçük köylü çiftliklerinin yan yana var olmasını doğurmuş olan gerçekliğin ortaya koyduğu somut meselelerden *kaçıyorlar*. Onlar bu somut meselelerden 'sürekli devrim' hakkında, sosyalizme 'geçiş' ve diğer saçmalıklar hakkında sözde entelektüel ama gerçekte anlamsız argümanlar ortaya atarak kaçıyorlar.

Biz asıl konuya gelelim! Mazeretleri azaltalım ve pratik meselelere daha fazla eğilelim! Savaş ihalelerinden elde edilen ve yüzde 500'ü bulan, hattâ aşan kârlara dokunulsun mu dokunulmasın mı? Ticari gizlilik kalsın mı, kalksın mı? İşçiler denetleyebilsinler mi, denetleyemesinler mi?

Avilov ve Bazarov yoldaşlar bu pratik sorulara hiçbir cevap vermiyorlar. Kulağa 'neredeyse Marksist' gelen 'Struve'ci' görüşlerden medet umarak, farkında olmadan burjuvazinin yardakçılarıyla aynı seviyeye düşüyorlar. Savaş ihalelerini alanla-

rın elde ettiği dudak uçuklatıcı kârlar ve ekonomik çöküş hakkında halkın sorduğu sorulara sosyalizmin 'ütopyacı' niteliğine dair 'bilgiççe' argümanlarla cevap vermek! Doğrusu, burjuvazi arasa daha iyisini bulamazdı.

Bu görüşler gülünç ve aptalcadır, zira sosyalizmi nesnel açıdan imkânsız kılan şey *küçük ölçekli* ekonomidir ki, biz bunu hiçbir şekilde mülksüzleştirmeyi, hattâ denetim ya da düzenleme altına almayı bile düşünmüyoruz.

Biz blöf yapmıyoruz, gerçek bir şey ortaya çıkarmak istiyoruz, o da 'devlet düzenlemesi'dir, ama Menşevikler, Narodnikler ve bütün bürokratlar (Avilov ve Bazarov yoldaşları da yanlarına katarak söylersek) meseleyi savsaklamak adına konuşuyor, kapitalist kârları *koruyacak* şekilde projeler geliştiriyor ve ticari sırları korumayı vaaz ediyorlar. İşte pek muhterem sözde Marksistler, mesele budur, sosyalizme 'geçiş' değil!

Kapitalist sınıfın işçileri denetlemesi ve düzenlemesi değil, tam tersi. Mesele budur. Bir Louis Blanc'a yaraşır şekilde 'devlet'e güven değil, proleterlerin ve yarı proleterlerin önderliğinde bir devlet talebi –işte *ekonomik çöküşle savaş* böyle olur. Diğer bütün çözümler zırvalık ve aldatmacadır.

Pravda, Sayı: 73, 4 (17) Haziran 1917;
Collected Works, Cilt: 25, s. 43-45.

3 HAZİRANCI GERİCİLER DERHAL TAARRUZ İSTİYORLAR*

6 (19) Haziran 1917

1905'ten sonra Nikola Romanov'a ülkemizi kana boğmasına, devrimi boğazlamasına ve toprak sahipleri ile kapitalistler için mutlak iktidarın yeniden kurulmasına yardımcı olan 3 Hazirancı zevat, toplantılarını Sovyetler Kongresi'yle aynı anda yapıyor.

Burjuvazinin esiri haline gelmiş olan Çereteli siyasal bir mesele olarak derhal taarruza girişmenin hayati önemi ve yakıcılığını binbir dalavereyle geçiştirmeye çalışırken, 3 Haziran gericileri, Kanlı Nikola ile Cellât Stolipin'in silah arkadaşları

---

*'3 Haziranci Gericiler' derken, 3 (16) Haziran 1907'de karşı-devrimci hükümetin çıkardığı seçim yasasıyla Duma'da temsil edilme fırsatı elde eden düzen partileri kastediliyor. (ç.n.)

olan toprak sahipleri ve kapitalistler sorunu apaçık bir şekilde ortaya koymakta tereddüt etmediler. İşte *oybirliğiyle* aldıkları en son ve en temel taarruz kararı:

> Duma (??) ancak derhal gerçekleştirilecek bir taarruzun ve Müttefik güçlerle yakın işbirliğinin savaşın hızla sonlandırılmasını ve halkın kazandığı özgürlüklerin güvence altına alınmasını sağlayacağı kanaatindedir.

Çok açık ve net.

Bu adamlar gerçek siyaset erbabı, birer eylem adamı olarak *kendi* sınıflarının, yani toprak sahipleri ve kapitalistlerin sadık hizmetkârlarıdır.

Peki, Çereteli, Çernov ve diğerleri *kendi* sınıflarına nasıl hizmet ediyorlar? Lafa gelince boş temennilerde bulunuyor, ama icraatlarıyla kapitalistleri destekliyorlar.

Çereteli *derhal* taarruz sorununun gündeme bile getirilemeyeceğini iddia etti, zira eğer o, bakan Çereteli 'derhal' taarruz hakkında bir şey bilseydi, o, koskoca bir bakan olarak bu konuda kimseye tek laf etmezdi. Çereteli'nin bu sözünün 3 Haziranı gericiler tarafından *çürütüldüğüne*, hem de *eylemle* çürütüldüğüne dair en ufak bir fikri yok (zavallı masumcuk), zira bir karar metninde bile, üstelik herkesin duyacağı şekilde bir taarruzdan bahsetmekte tereddüt etmediler, üstelik genel olarak taarruz değil, *derhal* bir taarruz. Zaten haklılar da, zira bu bütün devrimimizin kaderini ilgilendiren siyasal bir meseledir.

Orta yol yok. Ya 'derhal taarruz'u savunursunuz, ya da karşısında olursunuz. Görüş belirtmekten kaçınmak olmaz. Bu durumda, alenen ya da zımnen askeri gizlilikten bahsederek yan çizmek sorumlu bir siyasetçiye kesinlikle yakışmaz.

Derhal taarruzdan yana olmak emperyalist savaşı sürdürmekten, İran, Yunanistan, Galiçya, Balkan halklarını, vb. bo-

ğazlamak için Rusya işçi ve köylülerini katletmekten, karşı-devrimi canlandırıp güçlendirmekten, 'ilhaksız barış' konusundaki bütün lafları tamamen boşa çıkarmaktan ve ilhaklar *için* savaş yürütmekten yana olmaktır.

Derhal taarruza karşı çıkmaksa bütün iktidarın Sovyetlere geçmesinden, ezilen sınıfların devrimci inisiyatifini teşvik etmekten, *bütün* ülkelerin ezilen sınıfları tarafından *derhal* 'ilhaksız barış', yani sermayenin egemenliğini alt etme ve bütün sömürgeleri, bütün ezilen milliyetleri ya da haklarından mahrum bırakılmış (istisnasız) bütün milliyetleri özgürlüğüne kavuşturma kesin koşuluna dayalı barış teklifinden yana olmaktır.

Bu yollardan ilki, kapitalistlerle birlikte, kapitalistlerin çıkarları adına ve kapitalistlerin amaçlarına ulaşması içindir. Sırf savaşı 'zafere kadar sürdürmek' uğruna iki küsur yıldır gökkubbe altındaki her şeyi ve daha fazlasını vaat eden kapitalistlere güven beslemenin bir diğer adıdır.

İkinci yol ise kapitalistlerden kopmak, onlara güvenmemek, onların o iğrenç çıkarlarına taş koymak, ihalelerden yüz milyonlar tutarında kâr elde etmelerine son vermektir. Ezilen sınıflara, öncelikle de *bütün* ülkelerin işçilerine, *sermayeye karşı* dünya *işçi devrimine* güvenmek, bu devrimi kayıtsız şartsız desteklemektir.

Ya biri ya diğeri! Çereteli, Çernov ve diğerleri orta yolu tercih ediyorlar. Ama orta yol diye bir şey yok. Eğer yalpalarlarsa ya da salt lafla peynir gemisi yürütmeye çalışırlarsa, Çereteli, Çernov ve diğerleri karşı-devrimci burjuvazinin elinde oyuncak haline gelmekten hiçbir şekilde kurtulamayacaklardır.

İlk kez 6 (19) Haziran 1917'de *Pravda*'nın 74. sayısında yayınlandı; *Collected Works*, Cilt: 25, s. 48-50.

'BÜYÜK RİCAT'

8 (21) Haziran 1917

"Burjuvazinin hükümetten büyük ricatı. Yürütme Komitesi'ndeki ana konuşmacı, geçen Pazar sunduğu raporda koalisyon hükümetinin kuruluşunu ve eski sosyalistlerin hükümete katılmalarını bu sözlerle nitelendirdi.

Cümlenin sadece son iki kelimesi doğrudur. 'Büyük ricat' gerçekten de 6 Mayıs'ı (koalisyon hükümetinin kurulmasını) tanımlamak ve açıklamak için en uygun tabirdir. 'Büyük ricat' gerçekten o gün başladı, daha doğrusu en açık şekilde tezahür etti. Ancak, bu, burjuvazinin hükümetten büyük ricatı değil, Menşevik ve Narodnik önderlerin devrim *saflarından* büyük ricatıydı.

Şu an oturum halinde olan Asker ve İşçi Temsilcileri Sovyetleri Kongresi'nin önemi bu koşulu hiç olmadığı kadar netleştirmiş olmasıdır.

6 Mayıs burjuvazi adına bir zaferdi. Burjuva hükümet yenilginin eşiğindeydi. Kitleler kesin, uzlaşmaz ve radikal bir şekilde hükümete düşmandı. Sovyet'in Narodnik ve Menşevik önderlerinden tek bir kelime hükümeti sorgusuz sualsiz istifa ettirmeye yetti. Mariinski Sarayı'ndaki oturumda Lvov bunu açıkça kabul etmek zorunda kaldı.

Burjuvazi Rus küçük burjuvazisi için ve genel olarak Rusya'daki kitleler için yeni olan ustalıklı bir manevraya başvurdu. Bu manevra entelektüel Menşevik ve Narodnik önderleri zehirledi ve onların Louis Blanc'cı meşrebini iyice ortaya serdi. Okur, Louis Blanc'ın 1848'de Fransız hükümetine katılmış ve 1871'de de bir o kadar kötü bir şöhret edinmiş olan ünlü bir küçük burjuva sosyalisti olduğunu hatırlayacaktır. Louis Blanc 'işçi demokratlar'ın ya da 'sosyalist demokratlar'ın *önderi* olduğunu zannediyordu (1848 Fransa'sında 'demokrasi' kelimesi 1917'de *Sosyalist-Devrimci* ve Menşevik lügatte olduğu kadar sık kullanılıyordu), oysa Louis Blanc gerçekte burjuvazinin *kuyruğuydu*, onun elinde bir oyuncaktı.

O dönemden bu yana geçen neredeyse yirmi yılda, Rusya'da yeni olan bu manevra Batı'da burjuvazi tarafından defalarca denenmiştir. Bu manevranın amacı sosyalizmden ve devrimden 'kaçan' 'sosyalist demokrat' önderleri bir burjuva hükümetinin zararsız *eklentileri* haline getirmek, bu hükümeti sözde sosyalist bakanlar aracılığıyla halktan korumak, parıltılı, göz alıcı bir 'sosyalist' bakancılık perdesiyle burjuvazinin karşı-devrimci niteliğini gizlemektir.

Bu yöntem Fransa'da gerçek bir sanat katına yükseltilmiştir. Keza Anglo-Sakson, İskandinav ve birçok Latin ülkesinde de çeşitli vesilelerle denenmiştir. Rusya'da 6 Mayıs 1917'de yapılan işte bu manevraydı.

'Bizim' şu sözde sosyalist bakanlarımız öyle bir duruma düştüler ki, burjuvazi *onları* maşa olarak kullanmaya, burjuvazi onlar olmadan asla yapamayacağı şeyleri *onlar aracılığıyla* yapmaya başladı.

Halkı kandırarak *emperyalist* fetih savaşını (sömürgelerin ve bütün ilhak edilmiş toprakların *yeniden paylaşımı* için yürüyen savaşı) sürdürmeye ikna etmek Guçkov'la mümkün olmayacaktı. Oysa Kerenski (ve Tereşçenko'yu savunmaya posta ve telgraf işçilerini savunmaktan daha fazla mesai ayırmış olan Çereteli) sayesinde burjuvazi -Milyukov ve Maklakov'un haklı olarak kabul ettikleri gibi- bu tür bir savaşın sürdürülmesini 'örgütleme'ye başlayabilmiştir.

Şingaryov'la en azından Kurucu Meclis'in toplanmasına kadar malikâne sistemini muhafaza etmek mümkün olmayacaktı (eğer bir taarruz gerçekleştirirsek, "Rusya'nın tamamen toparlanması mümkün olacaktır," demişti Maklakov. Böylece Kurucu Meclis de 'daha sağlıklı' olacaktı). Oysa Çernov'la bunu gerçekleştirmek mümkündü. Köylülere duymaktan hiç memnun olmasalar da, toprak sahipleriyle tek tek anlaşma yoluyla toprağı kiralamanın 'düzen' olduğu; malikâneleri tek bir hamlede ortadan kaldırıp Kurucu Meclis'in toplanmasını bekleyene kadar, eskiden toprak sahiplerinin sahibi olduğu toprağı *halktan* kiralamanın 'anarşi' olduğu söylendi. Toprak sahiplerinin bu karşı-devrimci fikri ancak Çernov'la hayata geçirilebilir.

Konovalov'la savaş ihalelerinden elde edilen dudak uçuklatıcı kârları korumaları (*ve artırmaları* – inanmayan bakan

gazetesi *Raboçaya Gazeta*'nın kömür sanayicileri hakkında yazdıklarına *baksın*) mümkün olmayacaktı. Oysa Skobelev'le ya da onun katılımıyla, güya eski düzeni muhafaza ederek, sözde 'Marksist' iddialarla sosyalizme 'geçiş'in mümkün olmadığını göstererek bu kârları korumak mümkün olabilir.

Sosyalizme geçiş mümkün olmadığı *için*, kapitalistlerin salt kapitalist işlerinden değil, *silahlı güçlere ve devlete satışlarından* elde ettikleri dudak uçuklatıcı kârları hem halktan saklamak hem de korumak *mümkün olabilir*! İşte bir tarafta Tereşçenko ve Lvov'u, diğer tarafta 'Marksist' Skobelev'i biraraya getiren muhteşem Struve'ci görüş budur.

Halk toplantılarını ve Sovyetleri Lvov, Milyukov, Tereşçenko, Şingaryov ve diğerleri yoluyla etkilemek mümkün değildir. Ama Çereteli, Çernov ve şürekâsı yoluyla eski burjuva doğrultuda etkilemek mümkündür. Ayrıca, halkın en temel demokratik hakkı olan yerel yöneticilerini *seçme* ve bu yöneticilerin tepeden atanmaları ve onaylanmalarını engelleme hakkından mahrum bırakma noktasına götürecek kadar kulağa bilhassa 'hoş' gelen, bilhassa etkileyici laflarla *aynı eski* burjuva-emperyalist politika sürdürülebilir.

Çereteli, Çernov ve şürekâsı bu hakkı reddederek, farkında olmadan, sabık sosyalistlikten sabık demokratlık derekesine düşmüştür.

Gerçekten de 'büyük bir ricat'!

İlk kez 8 (21) 1917'de *Pravda*'nın 76. sayısında yayınlandı;
Collected Works, Cilt: 25, s. 60-62.

SAFDİLLİK SALGINI

8 (21) Haziran 1917

"Yoldaşlar! Kapitalistlerin direnişi kırılmış gözüküyor."

Bu güzel haberi bakan Peşehonov'un bir konuşmasından aldık. İnsanı şaşkına çeviren bir haber! "Kapitalistlerin direnişi kırılmıştır."

Bu tür bakan konuşmaları duyuluyor ve alkış alıyor! Buna safdillik salgını denmez de ne denir?

Bir yandan, kendilerini ve başkalarını korkutmak için 'proletarya diktatörlüğü' tabirini herkesten çok kullanıyorlar. Diğer yandan, sormak lazım, acaba 'proletarya diktatörlüğü' fikri ile kapitalistlerin direnişini kırmak arasında ne fark vardır? Hiçbir fark yoktur. Proletarya diktatörlüğü, hangi sınıfın öncü rolü oynadığını ve diktatörlük adı verilen ve yasalara ya da seçimlere de-

ğil, doğrudan nüfusun belli bir kesiminin silahlı gücüne yaslanan devlet iktidarının özel biçimini anlatan bilimsel bir terimdir.

Proletarya diktatörlüğünün amacı ve anlamı nedir? Kapitalistlerin direnişini kırmak! O halde, Rusya'da "kapitalistlerin direnişi kırılmış gözüküyor" demekle, "proletarya diktatörlüğü kurulmuş gözüküyor" demek arasında pek fark yoktur.

'Tek' sorun, bunun bir bakan sözünden daha fazlası olmamasıdır. Skobelev'in, "Kârların yüzde yüzüne el koyacağım!" şeklindeki cesur nidası gibi bir şeydir. Şu an Rusya'yı etkisi altına alan, küçük burjuvaziyi sarhoş edip zehirleyen, halkın kafasını bulandırıp yozlaştıran ve safdillik salgını mikroplarının yayılmasına yol açan 'devrimci demokrat' belagatin incilerinden biridir.

Bir Fransız komedyasında -Fransızların sosyalist bakanlık oyununun piri olduklarını söylemek yanlış olmaz- Fransa'nın her bölgesinden seçmenler bir gramofondan 'sosyalist' bir bakanın vaatlerle dolu konuşmasını dinlerler. Peşehonov yurttaşa bu tarihi sözünü ("Kapitalistlerin direnişi kırılmış gözüküyor!") bir kayıt şirketine paslamasını tavsiye ediyoruz. Kapitalistler açısından bu sözü bütün dünyada farklı farklı dillerde yaymak çok münasip ve yararlı olacaktır. İşte, diyecektir burjuvazi, Rusya'da burjuvaziyle sosyalistlerin koalisyon hükümeti deneyinin muhteşem başarıları.

Yine de, hem Menşeviklerin hem de Sosyalist-Devrimcilerin sosyalist diye nitelendirdiği bakan Peşehonov (1906'da Sosyalist-Devrimciler gazetelerinde Peşehonov'la aralarına çizgi çekmiş, onu çok fazla sağa savrulmuş bir küçük burjuva olarak nitelendirmişlerdi), *artık Çereteli ve Çernov'la birlikte hükümete katıldığına göre*, şu basit, naçizane soruyu cevaplasa fena olmaz:

Kapitalistlerin direnişini kırmaya çalışmamız çok ileri gitmek olmaz mı? Onun yerine, bütün işçi örgütlerinin ve bütün büyük partilerin gözü önünde kapitalistlerin elde ettikleri muazzam kârları teşhir etmeye çalışmak daha doğru değil mi? Ticari gizliliği kaldırmaya çalışsak daha doğru olmaz mı?

'Proletarya diktatörlüğü'nden ('kapitalistlerin direnişini kırmak'tan) bahsetmek çok ileri gitmek olmaz mı? Onun yerine *yolsuzlukları ve suiistimalleri teşhir etmeye* çalışmamız daha doğru olmaz mı?

Eğer kömür tedariklerinin fiyatı bakan gazetesi *Raboçaya Gazeta*'da yazdığı gibi devrimci hükümet tarafından *artırılırdıysa*, buna devletin talan edilmesi denmez mi? 'Kapitalistlerin direnişinin kırıldığı'na dair konuşmalar yapmaktansa, en azından haftada bir kez, bankaların 'teminat mektupları'nı ve savaş ihaleleri ile bu sözleşmeler gereği ödenen fiyatlarla alakalı diğer belgeleri yayınlamak daha iyi olmaz mı?

İlk kez 8 (21) 1917'de *Pravda*'nın 76. sayısında yayınlandı; *Collected Works*, Cilt: 25, s. 65-66.

SOSYALİZME GEÇİŞ Mİ, DEVLET TALANINI TEŞHİR Mİ?

9 (22) Haziran 1917

Rusya'da sosyalizme geçilemeyeceği konusunda hemfikir olunmuş ve bu bir kural olarak ortaya konmuştur. Menşeviklerin bakan gazetesi *Raboçaya Gazeta*'nın izinden giden 3 Haziran gericilerinin bir toplantısında bunun Bay Milyukov tarafından sözde Marksist bir tarzda kanıtlandığını gördük. Rusya genelindeki ve özelde Sovyetler Kongresi'ndeki en büyük parti olmanın yanı sıra, devrimin sosyalizme doğru ilerlemesini görmekten yana en fazla ideolojik (çıkarsız) korkuyu duyan Sosyalist-Devrimci Parti tarafından da bu görüşün altına imza atılmıştır.

Daha kesin konuşmak gerekirse, 24-29 Nisan 1917 tarihleri arasında düzenlenen Bolşevik Konferansı'nda alınan karara göz

ucuyla bakıldığında bile Bolşeviklerin de Rusya'da derhal sosyalizme 'geçilmesi'nin imkânsızlığını kabul ettikleri görülecektir.

O halde, neyi tartışıyoruz? Bütün bu patırtı niye?

Bazıları (birçoğu farkında olmadan) Rusya'da sosyalizme 'geçilmesi' konusunda ortalığı velveleye vererek *devlet talanının teşhir edilmesine* karşı çıkanların çabalarını destekliyorlar.

Kelimelere takılmayalım, yurttaşlar! 'Devrimci demokratlar'a, hattâ genel olarak yetişkinlere yakışmaz bu. Sosyalizme 'geçilmesi'nden bahsetmenin gereği yok, bunu zaten 'herkes' reddediyor. Gelin, biz talandan bahsedelim.

Kapitalistler savunma için, yani devlet için çalıştıklarında, bu artık açıkça 'saf' kapitalizm değil, ulusal ekonominin özel bir biçimidir. Saf kapitalizm demek, meta üretimi demektir. Meta üretimi ise *bilinmeyen* ve serbest bir piyasa için çalışmaktır. Savunma için 'çalışan' kapitalist ise hiç de piyasa için 'çalışmıyordur'; o artık çoğu zaman da devletin verdiği krediyle hükümetin *siparişleri* için çalışıyordur.

Biz bu özel işten elde edilen kâr miktarını saklamanın ve üretime gerçekten katılan bir insanın geçim masrafları için gerekli olanın üstündeki kârları cebe indirmenin *yolsuzluk* olduğunu düşünüyoruz.

Eğer bu görüşe katılmıyorsanız, nüfusun ezici çoğunluğundan açıkça farklı düşünüyorsunuz demektir. Rusya işçi ve köylülerinin çoğunluğunun bizimle aynı düşündüğüne ve bu soru kendilerine sorulsa hiç evirip çevirmeden, bahanelere ya da diplomatik dalaverelere başvurmadan böyle olduğunu söyleyeceklerine en ufak bir şüphe olamaz.

Yok, eğer bu görüşe katılıyorsanız, o zaman gelin, bahanelere ve dalaverelere karşı birlikte savaşalım.

Bu kavga gibi *ortak* bir girişimde mümkün olan en büyük tavizi vermek ve azami derecede yumuşak başlılık göstermek adına, Sovyetler Kongresi'ne şu karar taslağını sunuyoruz:

> Üretim ve dağıtımda her türlü düzenleme, hattâ basit denetim için ilk adım [bunun taslak metnine ait olmadığını belirtelim: Bakan Peşehonov bile "elimizde ne var ne yoksa bunun eşit bir şekilde paylaşılması" için çaba harcayacağına söz verdi], ülkeyi tehdit eden ekonomik kaos ve felakete karşı her türlü ciddi mücadelede ilk adım, devlet tedariklerinden veya genel olarak savunmadan kaynaklı tüm işlemlerde ticari (bankacılık dâhil) sırları kaldıran bir kararname olmalıdır. Bu kararnameye derhal eşlik edecek bir yasayla, ilgili belgeleri ya da olguları aşağıdaki kurumların yetkiye sahip kişi ya da gruplarından saklama yönünde dolaylı ya da dolaysız her girişim suç kabul edilmelidir:
>
> a) Bütün İşçi, Asker ya da Köylü Temsilcileri Sovyetleri;
>
> b) Sanayi işçilerinin ya da büro çalışanlarının sendikaları;
>
> c) Bütün büyük partiler ('büyük' kavramı somut bir şekilde, en azından alınan oylar temelinde tanımlanmalıdır).

Rusya'da derhal sosyalizme geçmenin imkânsız olduğunu herkes kabul ediyor.

Peki, devlet talanının teşhir edilmesinin acil bir zorunluluk olduğunu herkes kabul ediyor mu?

İlk kez 22 Haziran 1917'de *Pravda*'nın 77 sayısında yayınlandı; *Collected Works*, Cilt: 25, s. 68-69.

ŞAŞKINLIK VE PANİK

11 (24) Haziran 1917

Petrograd'da panik ve şaşkınlık gerçekten eşi görülmedik boyutlara ulaştı.

Partimizin Cumartesi günü [10 Haziran] yapmayı planladığı gösterinin yasaklanması gibi büyük bir olayın öncesindeki küçük bir olay bunun göstergesiydi.

Durnovo yazlıkevine el koyulmasından bahsediyorum. Bakan Pereverzev ilkin evin boşaltılmasını emretti, ama sonra kongredeki konuşmasında halkın bahçeyi kullanmasına izin verdiğini ve sendikaların evi tahliye etmesine gerek olmadığını söyledi! Tek yapılması gereken birtakım anarşistleri tutuklamakmış.

Eğer Durnovo yazlıkevine el koyulması yasadışıysa, o zaman bahçeyi halkın kullanımına açmak ya da sendikaların evde ba-

rınmasına izin vermek de yasadışı olmalı. Tutuklama için yasal gerekçeler olsa bile, tutuklamaların evle *hiç* alakası yok, zira evin içinde *ya da* dışında da gerçekleşebilirdi. Neticede ne ev 'tahliye' edildi, ne de tutuklama oldu. Hükümet şaşkın ve panik içinde olduğunu gösterdi. Eğer hükümet ortamı germeseydi, 'olay' falan çıkmayacaktı, zira zaten hiçbir şey değişmedi.

Büyük olay ise gösteriydi. Partimizin Merkez Komitesi, Sendika Bürosu'nun da dâhil olduğu diğer birkaç örgütüyle birlikte barışçıl bir gösteri, başkent sokaklarında bir yürüyüş düzenleme kararı aldı. Bütün anayasal ülkelerde bu tür bir gösteri yapılması tartışılmaz bir yurttaşlık hakkıdır. Bu arada, anayasada değişiklik ya da hükümet değişikliği talebiyle barışçıl bir gösteri çağrısında bulunmak hiçbir özgür ülkede yasadışı değildir.

Arlarında Sovyetler Kongresi'nin çoğunluğunun da yer aldığı şaşkın ve panik içindeki kimseler, gösteri konusunda korkunç bir 'yaygara' kopardılar. Kongre çoğunluğu gösteriyi yasaklayan ve partimize hakaretler yağdıran akıl almaz bir karar aldı ve üç gün boyunca bütün gösterileri (barışçıl gösteriler dâhil) yasakladı.

Bu resmi karar çıktıktan sonra, partimiz Merkez Komitesi Cumartesi gece yarısı 2'de toplanarak gösteriyi iptal etme kararı aldı. İptal kararı Cumartesi sabahı ilçe temsilcileriyle yapılan olağanüstü bir toplantıda hayata geçirildi.

Fakat şu soru hâlâ cevabını arıyor: İkinci 'hükümetimiz' olan Sovyetler Kongresi yasak kararını *nasıl açıklıyor*? Özgür bir ülkedeki her partinin gösteri düzenleme hakkı bulunduğunu ve her hükümetin olağanüstü hal ilan ettikten sonra bu gösterileri yasaklayabileceğini kabul edelim. Ama yine de şu siyasal soru cevaplanmış olmuyor: Gösteri neden yasaklandı?

Bu yasağın arkasındaki siyasal saik, Sovyetler Kongresi'nin kararında açık ve net bir şekilde belirtilmiş:

"Gizli karşı-devrimcilerin sizin gösterinizden [yani partimizin planladığı gösteriden] yararlanmak istediğini biliyoruz...

İşte barışçıl gösteri bu sebeple yasaklandı. Sovyetler Kongresi 'gizli karşı-devrimciler' olduğunu ve onların partimizin planladığı eylemden 'yararlanmak' istediğini 'biliyor'

Sovyetler Kongresi'nin bu beyanı son derece manidardır. Bizim bu *olgusal* beyanı yeniden vurgulamamız gerekiyor, zira olgusal niteliğinden ötürü maruz kaldığımız hakaretlerden ayrılmaktadır. İkinci hükümetimiz bu 'gizli karşı-devrimciler'e yönelik hangi önlemleri alıyor? Bu hükümet tam olarak ne 'biliyor'? Karşı-devrimciler şu ya da bu bahaneden tam olarak nasıl yararlanmak istediler?

Halk bu gizli karşı-devrimciler harekete geçene kadar sabırla ve hiçbir şey yapmadan bekleyemez ve beklemeyecektir.

Eğer ikinci hükümetimiz yasaklar ve hakaretlerle kendi şaşkınlığını ve sağcılar tarafından paniğe sevk edildiğini gizlemeyi sürdürmek istemiyorsa, halka 'gizli karşı-devrimciler' hakkında epeyce *açıklama yapmak* ve bunlara karşı ciddi bir şekilde savaşmak için birçok şey *yapmak* zorunda kalacaktır.

İlk kez 11 (24) Haziran 1917'de *Pravda*'nın 79. sayısında yayınlandı; *Collected Works*, Cilt: 25, s. 70-72.

İMALAR

11 (24) Haziran 1917

Partimize karşı atıp tutan, öfke kusan, diş bileyen ve ardı ardına hakaretler yağdırıp katliama teşvik edenlerin bize yönelttikleri doğrudan tek bir suçlama yok. Sadece 'imalar'da bulunuyorlar.

Ne ima ediyorlar?

İma edebilecekleri tek bir şey var: Bolşevikler darbe yapmak istediler, Bolşevikler Catilina'cıdır* ve dolayısıyla parça parça edilmeyi hak eden canavarlardır.

Düşmanlarımız bu aptalca beyanı açıkça dile getirmeyi göze alamıyorlar ve bu yüzden 'imalar'dan ve öfke dolu bir 'reto-

*) Catilina: Romalı siyasetçi-asker. M.Ö. 1. yüzyılda cumhuriyeti yıkmak adına darbe teşebbüsünde bulunmuştu. (ç.n.)

rik'ten medet umuyorlar. Zira bu suçlama son derece aptalcadır. Barışçıl gösteri aracılığıyla darbe yapmak, üstelik Perşembe günü kararlaştırıp, Cumartesi'yi belirlemek ve Cumartesi sabahı ilan etmek! Beyler, siz bu gülünç imalarla kimi kandırmaya çalışıyorsunuz?

Sovyetler Kongresi'nin kararında, 'Geçici Hükümet'i devirme talebi'nden bahsediliyor. Demek ki, bakanlardan bazılarının Geçici Hükümet'ten çıkarılması (hazırlanan pankartlardan birinde "Kahrolsun hükümetin burjuva üyeleri!" yazıyordu) darbe oluyor, öyle mi?

O halde, Petrograd sokaklarında defalarca 'Bütün İktidar Sovyetlere' pankartlarıyla dolaşanlara neden kimse soruşturma açmaya çalışmadı, hattâ tehditte bile bulunmadı?

Öfkeden kuduranlar kendi gölgelerinden korkuyorlar.

Bütün üyelerinin halkın çoğunluk iradesinden destek gördüğünü bilen bir hükümetin, önceden ilan edilen gösterilerden korkmasına gerek yoktur.

Böyle bir hükümet bu gösterileri yasaklamayacaktır.

Yalnızca arkalarında çoğunluğun olmadığını bilen ve halkın onayını almamış olanlar böyle vahşice davranabilir ve artniyetli makalelerde *bu tür imalarda* bulunabilir.

İlk kez 11 (24) Haziran 1917'de *Pravda*'nın 79. sayısında yayınlandı; *Collected Works*, Cilt: 25, s. 73-74.

BİR BİLMECEM VAR

11 (24) Haziran 1917

Olağan bir burjuva hükümeti ile olağanüstü, devrimci ve kendisini burjuva olarak görmeyen bir hükümet arasındaki fark nedir?

Cevap:

Olağan bir burjuva hükümeti gösterileri sadece anayasal temellerde ve olağanüstü hal ilan ettikten sonra yasaklayabilir.

Olağanüstü ve sözde sosyalist bir hükümet ise gösterileri gerekçe göstermeden ve sadece kendisinin bildiği 'olgular'a dayanarak yasaklayabilir.

İlk kez 11 (24) Haziran 1917'de *Pravda*'nın 79. sayısında yayınlandı; *Collected Works*, Cilt: 25, s. 76.

RSDİP (B) PETROGRAD KOMİTESİ'NİN TOPLANTISINDA GÖSTERİNİN İPTAL EDİLMESİNE İLİŞKİN KONUŞMA

11 (24) Haziran 1917

Birçok yoldaşın gösterinin iptal edilmesinden ötürü rahatsızlık duyması gayet doğaldır, ama Merkez Komite'nin önünde iki sebepten ötürü başka bir seçenek yoktu: Birincisi, iktidarın yarı-resmi organı tarafından gösteri yapmamız resmen yasaklanmıştı; ikincisi, yasağın arkasındaki gerekçe şöyle ifade edilmişti: "Gizli karşı-devrimcilerin sizin gösterinizden yararlanmak istediğine dair bulgularımız var." Bu bahaneyi desteklemek adına, aralarında bir generalin de yer aldığı bazı isimler sıraladılar ve hem bu generali hem de diğerlerini üç gün içinde tutuklayacaklarını vaat ettiler. Ayrıca Kara Yüzlerin gösterimizi dağıtmak ve bir çatışmaya dönüştürmek amacıyla 10 Haziran günü bir gösteri planladığını söylediler.

Olağan muharebelerde bile, bazen planlanan saldırının stratejik sebeplerle iptal edilmesi gerekebilir. Sınıf savaşımı söz konusu olduğunda, arada derede duran, küçük burjuva grupların yalpalamalarına bağlı olarak bunun olması daha da muhtemeldir. Durumu değerlendirebilmemiz ve karar alırken cesur olabilmemiz gerekir.

Sonraki gelişmelerin de kanıtladığı gibi, gösteriyi iptal etmek kesinlikle zorunluydu. Bugün Çereteli tarihi ve histerik konuşmasını yaptı. Bugün devrimin gelişiminde yeni bir aşamaya girmiş bulunuyoruz. Barışçıl gösterimizi üç günlüğüne yasaklayarak başladılar, şimdi de bütün Kongre süresince yasaklamak istiyorlar. Kongreden ihraç etme tehdidiyle kongre kararına uymamızı istediler. Ama biz propaganda özgürlüğünden vazgeçmektense tutuklanmayı tercih edeceğimizi beyan ettik.

Konuşmasıyla yüzsüz bir karşı-devrimci olduğunu teşhir etmiş olan Çereteli, Bolşeviklere karşı mücadelenin lafla ve kararlarla olmaması gerektiğini, Bolşevikleri bütün teknik araçlarından mahrum bırakmak gerektiğini söyledi. Bütün burjuva devrimlerinin sonucu şudur: Önce proletarya silahlandırılır, ardından daha fazla ilerlemesini engellemek için silahsızlandırılır. Barışçıl bir gösterinin yasaklanması durumun çok ciddi olduğunu gösteriyor.

Geçici Hükümet'in derinliklerinden çıkıp gelerek kongreye katılmış olan Çereteli, işçileri silahsızlandırmak istediğini açıkça ifade etti. Burnundan soluyarak Bolşevik Parti'nin devrimci demokrasi saflarından atılmasını talep etti. İşçiler şu an barışçıl bir gösterinin söz konusu olamayacağını net bir şekilde anlamak zorundalar. Durum düşündüğümüzden çok daha ciddidir. Kongre kararlarına azami baskı uygulamak adına (bu bizim

hakkımız) barışçıl gösteri düzenleyecektik, ama hükümeti tutuklamak adına bir komplo tertiplemekle suçlanıyoruz.

Çereteli, Bolşeviklerden başka karşı-devrimci olmadığını söylüyor. Bizimle ilgili karar alınan toplantı bilhassa titizlikle örgütlendi. Kongre Divan Kurulu, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Yürütme Komitesi tam kadro ve kongreye katılan bütün partilerin grup temsilcilerinden oluşuyordu. Bu toplantıda ağızlarındaki baklayı çıkardılar ve bize karşı saldırı çağrısında bulunduklarını itiraf ettiler.

Proletarya buna azami soğukkanlılık, ihtiyat, itidal ve örgütlülükle cevap vermeli ve barışçıl gösterilerin geçmişte kaldığını unutmamalıdır.

Saldırmaları için ellerine bahane vermemeliyiz. Bırakalım saldırsınlar, işçiler bunun proletaryanın varlığına yönelik bir saldırı olduğunu anlayacaklardır. Gerçek bizim yanımızdadır ve saldırılarının başarılı olup olmayacağı tartışmaya açıktır: Cephede askerler var ve askerler arasında huzursuzluk had safhada; cephe gerisindeyse yüksek geçim masrafları, ekonomik kaos, vb. söz konusu.

Merkez Komite size kararını dayatmıyor. Merkez Komite'nin icraatlarına karşı çıkma hakkınız meşru bir haktır ve kararınızı özgürce almanız gerekiyor.

İlk kez 1923'te *Krasnaya Letopis*'in 9. sayısında yayınlandı; *Collected Works*, Cilt: 25, s. 79-81.

ÇELİŞKİLİ TUTUM

14 (27) Haziran 1917

Bugünkü gazetelerde yer alan ve partimizi kınayan kongre kararının, her sınıf bilinçli işçi ve asker tarafından partimizin Tüm-Rusya Sovyetleri Kongresi'ne sunduğu ve ayın 11'inde halka duyurulmuş ve bugünkü *Pravda*'da yayınlanmış olan bildirisiyle karşılaştırılacağına hiç kuşku yoktur.

Kongrenin aldığı tutumun çelişkili niteliğini bu kişilerin aldığı karar ve bilhassa da bildirimiz göstermektedir.

Kongre kararının ilk ve en önemli maddesinde, "Rusya devriminin başarısı ve gücü bütün devrimci demokratların (işçilerin, köylülerin ve askerlerin) birliğinden geçer" diye yazıyor. Elbette, eğer 'birlik' derken kastedilen *karşı-devrime karşı mücadele birliği* ise bu söz doğrudur. Peki ya birtakım 'işçi, as-

ker ve köylüler' önderleri aracılığıyla karşı-devrimle birlik oluştururlarsa? 'Demokratlar'ın bu kesiminin *gerçekte* artık 'devrimci' olmaktan çıktığı açık değil midir?

Narodnikler (Sosyalist-Devrimciler) ve Menşevikler muhtemelen 'işçi, asker ve köylüler'in bir kesiminin karşı-devrimle 'birlik' olmasının mümkün ve tasavvur edilebilir olduğunu düşünebildiğimiz için bile bize kızacaklardır.

Görüşlerimizi muğlaklaştırmaya ve meseleyi öfkeyle geçiştirmeye çalışanlara cevabımız, aynı kararın üçüncü maddesine atıfta bulunmak olacaktır: *mülklü sınıflara mensup* karşı-devrimci grupların *direnişi artıyor* " Bu önemli bir tespittir. Eğer küçük burjuvazinin hali vakti yerinde kesimlerini de içeren 'mülklü sınıflar' tabiri yerine, 'burjuvazi ya da kapitalistler ve toprak sahipleri' demiş olsaydı, kusursuz olurdu.

Kuşkusuz burjuvazinin direnişi artıyor.

Ama Geçici Hükümet'te çoğunluk Sosyalist-Devrimci ve Menşevik önderlerin sadece genel siyasal açıdan değil, örgütsel olarak da (bir kurumda: hükümette!) birlik oluşturduğu burjuvazinin elinde bulunuyor.

Kongre önderlerinin aldığı çelişkili tutumun temeli budur, bütün politikalarındaki istikrarsızlığının temel kaynağı budur. Burjuvaziyle birlikte hükümet kurarak müttefik oldular ve çoğunluğu oluşturan burjuva bakanların kontrolüne girdiler. Öte yandan, "mülklü sınıflara mensup karşı-devrimci grupların direnişinin arttığı"nı kabul etmek *zorunda kalıyorlar.*

Bu koşullarda devrimci proletaryanın partisinin 'devrimci' demokratlarla (lafta devrimci, ama eylemde değil) 'birliği' ancak belli bir noktaya kadar kabul edebileceği açıktır. Biz ancak karşı-devrime karşı mücadele ettikleri sürece onlarla birlikten

yanayız. Karşı-devrimle ittifak yaptıkları sürece onlarla birliğe karşıyız.

Karşı-devrimci burjuvazinin 'artan direnişi' gerçeklerin gösterdiği yakıcı bir sorundur. Bu asli ve temel sorunu "devrimci demokratların birliği ve eşgüdümlü eylemleri" türünde bağlayıcılığı olmayan laflarla geçiştirmek ve böylece devrimci demokratların bir kesimi ile karşı-devrim arasındaki birlik ve eşgüdümü örtbas etmek hem mantıksız hem de aptalcadır.

Dolayısıyla, kongrenin gösterimizi 'gizli' olduğu gerekçesiyle kınayan ve kitle eylemleri ya da gösterilerinin ancak Sovyetlerin bilgisi ya da onayı dâhilinde kabul edilebilir olduğunu savunan kararındaki bütün iddialar ilkesel açıdan bir hiçtir. Bu iddiaların hiçbir anlamı yoktur. Tüm-Rusya Kongresi'ne bildirimizde de belirttiğimiz gibi, işçilerin partisi bunları asla kabul etmeyecektir, zira her gösteri barışçıl olduğu sürece *sadece* bir ajitasyon aracıdır ve ajitasyonu ne yasaklayabilirsiniz ne de tektiplik dayatabilirsiniz.

Biçimsel açıdan bakıldığındaysa karar daha da zayıftır. Yasaklamak ya da kararname yayınlamak için devlet iktidarının elinizde olması gerekir. Kongrenin başını çeken baylar, önce bunu yapın -biz muarızınız olmamıza karşın bunu destekliyoruz- o zaman yasaklama ya da kararname yayınlama hakkınız da olur. Şu anda devlet iktidarı sizin elinizde değil, şu anda on burjuva bakanın size hükmetmesine izin veriyorsunuz: kendi zaafınızın ve kararsızlığınızın tutsağı olmuş durumdasınız.

'Açıkça ortaya konmuş irade' gibi lafların bir hükmü yok. Bir irade, eğer devlet iradesiyse, *devlet* tarafından kabul edilmiş bir *yasa* biçiminde ifade edilir. Aksi takdirde, 'irade' kelimesi boş bir sedadır. Beyler, yasa demeye başladığınız an, özgür bir cumhuriyetin anayasasının bir parti ya da grubun ba-

rışçıl gösterilerini ya da kitle eylemlerini *yasaklayamayacağını* hatırlamanız gerekir.

Çelişkili bir tutum çok tuhaf devrimci fikirler doğurmuştur: Karşı-devrimle mücadele hakkında fikirler, devlet (anayasa) hakkında fikirler ve genel olarak yasa hakkında fikirler, hepsi de çok tuhaf. Partimize karşı öfke dolu hakaretler püskürtülüp çürütüldüğünde, geriye hiçbir şey, ama hiçbir şey kalmıyor!

Planladığımız gösteriye karşı öfkeyle hakaretler yağdırılmasına karşın, bu gösteri bir hafta sonra yapılacaktır.

İlk kez 14 (27) Haziran 1917'de *Pravda*'nın 81. sayısında yayınlandı; *Collected Works*, Cilt: 25, s. 88-90.

UKRAYNA

15 (28) Haziran 1917

Koalisyonla kurulmuş yeni Geçici Hükümet'in siyasal başarısızlığı giderek daha açık hale geliyor. Ukrayna Merkez Rada'sının [Meclis] yayınladığı ve 11 Haziran 1917 günü Bütün Ukrayna Ordu Kongresi tarafından kabul edilen Ukrayna'nın siyasal yapısına ilişkin resmi açıklama bu politikasızlığı açıkça gözler önüne seriyor ve bu başarısızlığa ilişkin belgesel kanıtlar sunuyor.

> Rusya'dan ayrılmadan, Rus devletinden kopmadan, diyor resmi beyanda, "Ukrayna halkının kendi topraklarında kendi hayatını şekillendirme hakkı olmalıdır" Burada, Ukrayna'da düzenin kurulmasını amaçlayan bütün yasalar yalnızca

bu Ukrayna Meclisi'nden geçmelidir. Rusya devletinin genelinde düzeni sağlayan yasalar ise Tüm-Rusya Parlamentosu'ndan geçmelidir.

Bunlar çok açık sözlerdir. Ukrayna halkının şu an Rusya'dan ayrılmak istemediğini çok net bir şekilde ifade etmektedir. 'Tüm Rusya Parlamentosu'nun şahsında bir yüce merciye ihtiyaç olduğunu reddetmeden özerklik talep etmektedir. Sosyalistler bir tarafa, hiçbir demokrat Ukrayna'nın taleplerinin tamamen meşru olduğunu reddetmeye cesaret edemeyecektir. Dahası, hiçbir demokrat Ukrayna'nın Rusya'dan özgürce ayrılma *hakkı* olduğunu da reddedemez. Ancak bu hakkın koşulsuz kabulü Ukraynalılarla Büyük Rusların özgür birliğini (iki halkın tek bir devlet çatısı altında *gönüllü* birlikteliğini) savunmayı mümkün kılar. Ancak bu hakkın koşulsuz kabulü dil, toprak, karakter ve tarih bakımından birbirine bu kadar yakın olan iki halkı *birbirinden uzaklaştırmak* için *her şeyin* yapıldığı çarlığın lanet geçmişiyle tamamen ve geri dönüşsüz bir şekilde kopmayı mümkün kılabilir. Melun çarlık Büyük Rusları Ukrayna halkının cellâdı yaptı ve Ukraynalı çocuklarda kendi anadillerinde konuşup okumayı bile yasaklayanlara karşı nefret uyandırdı.

Rusya'nın devrimci demokratları, gerçekten devrimci ve gerçekten demokrat olmak istiyorlarsa, bu geçmişle bağlarını koparmalı, kendileri için, Rusya işçi ve köylüleri için Ukraynalı işçi ve köylülerin kardeşçe güvenini yeniden kazanmalıdırlar. Özgürce ayrılma *hakkı* da dâhil olmak üzere Ukrayna'nın haklarını tamamen tanımadan bunu yapmak mümkün değildir.

Biz küçük devletlerin kurulmasından yana değiliz. Biz dünya işçilerinin 'kendi' kapitalistlerine ve diğer bütün ülke-

lerin kapitalistlerine karşı en sıkı birliğinden yanayız. Ama bu birliğin gönüllü olması için, hiçbir konuda ne Rus burjuvazisine ne de Ukrayna burjuvazisine güvenmeyen Rusya işçisinin bugün Ukraynalıların ayrılma hakkını savunması, onlara dostluğunu *ya benimsin ya toprağın* diyerek *değil*, aksine onlara kendilerinin dengi muamelesi yaparak, sosyalizm mücadelesinde bir müttefik ve kardeş diye görerek dostluklarını *kazanmak için çabalaması* şarttır.

Ölkeden kudurmuş burjuva karşı-devrimcilerin gazetesi *Reç*, Ukraynalılara 'yetkisiz' kararlarından ötürü pervasızca saldırıyor. "Ukraynalıların bu adımı hukuken aleni bir suçtur ve en sert cezai yaptırımları gerektirmektedir," diye yazıyor. Azgın burjuva karşı-devrimcilerin bu saldırısına eklenecek bir şey yok. Kahrolsun karşı-devrimci burjuvazi! Yaşasın özgür Ukrayna'nın özgür köylü ve işçileri ile devrimci Rusya'nın işçi ve köylülerinin özgür birliği!

İlk kez 15 (28) Haziran 1917'de *Pravda*'nın 82. sayısında yayınlandı; *Collected Works*, Cilt: 25, s. 91-92.

MEVCUT VE 'MÜSTAKBEL' CAVAİGNAC'LARIN SINIF KÖKENLERİ

16 (29) Haziran 1917

"Gerçek bir Cavaignac çıktığında, sizlerle aynı saflarda savaşacağız!" İşte bakanları Çereteli Petrograd işçilerini silahsızlandırmakla tehdit edecek kadar ileri gittiği meşum konuşmasında Menşevik partinin yayın organı *Raboçaya Gazeta*'nın 80. sayısında böyle yazıyor.

Yukarıda aktarılan cümle Rusya'nın iki egemen partisi olan Menşevikler ile Sosyalist-Devrimcilerin temel hatalarını açıkça ortaya koyuyor ve bu sebeple dikkati hak ediyor. Bakan gazetesinin söyledikleri, yanlış zamanda yanlış yerde Cavaignac'lar aradığınızı gösteriyor.

Cavaignac'ın oynadığı sınıfsal rolü hatırlayalım. Şubat 1848'de Fransız krallığı devrilmiş, iktidara burjuva cumhuri-

yetçileri gelmişti. Bizdeki Kadetler gibi onlar da 'düzen' istiyorlardı, ama 'düzen' derken kitleleri tahakküm altına almaya yarayan krallık aygıtlarının yeniden kurulması ve güçlendirilmesini kastediyorlardı. Neydi bunlar? Polis, düzenli ordu ve ayrıcalıklı bürokrasi. Tıpkı bizdeki Kadetler gibi onlar da devrimi bitirmek istiyorlardı, zira o dönem çok muğlak olsa da 'sosyal' (yani, sosyalist) emelleri olan işçilerden nefret ediyorlardı. Tıpkı bizdeki Kadetler gibi Fransız Devrimi'ni Avrupa'nın geri kalanına yayma politikasına, bu devrimi bir proleter dünya devrimine dönüştürme politikasına bütün benlikleriyle düşmanlık duyuyorlardı. Tıpkı bizdeki Kadetler gibi, Louis Blanc'ı bakan yaparak ve böylece kendi isteğine rağmen sosyalist işçilerin önderi olmaktan çıkartarak burjuvazinin eklentisi, kuyruğu haline getirip onun küçük burjuva 'sosyalizm'inden maharetle yararlanmışlardı.

Bunlar egemen sınıfın tutumu, politikaları ve sınıfsal çıkarlarıydı.

Yalpalayan, kızıl heyuladan korkan ve 'anarşistler'e karşı durma tuzağına düşen küçük burjuvazi bir diğer temel toplumsal güçtü. Küçük burjuvazi emelleri bakımından hayalperest derecede ve abartılı bir retorikle 'sosyalist' olan ve kendilerini hiç çekinmeden 'sosyalist demokratlar' olarak adlandıran (bugün Sosyalist-Devrimciler ve Menşevikler bu kelimeyi bile kapmıştır!) küçük burjuvazi devrimci proletaryanın önderliğine güvenmekten korkuyordu ve bu korku yüzünden burjuvazinin insafına kaldığının farkında değildi. Zira burjuvaziyle proletarya arasındaki şiddetli sınıf mücadelesinin parçaladığı bir toplumda, özellikle de bu mücadele bir devrimle daha da keskinleşmişken 'orta' yol diye bir şey *olamaz*. Oysa küçük burjuvazinin sınıfsal tutumu ve heveslerinin özünü im-

kânsız olanı istemesi, imkânsız olana heves etmesi, yani 'orta yol'u tutmak istemesi oluşturur.

Üçüncü belirleyici güç, proletaryaydı. Proletarya, burjuvaziyle 'uzlaşmak' değil, onu dize getirmek, devrimi korkusuzca ilerletmek ve dahası bunu uluslararası ölçekte yapmak istiyordu.

Cavaignac'ı *doğuran* nesnel tarihsel zemin buydu. Küçük burjuvazinin yalpalamaları aktif bir rol oynamasına 'engel' oldu ve Fransızların Kadeti general Cavaignac küçük burjuvazinin proletaryanın önderliğine duyduğu korkudan istifade ederek Parisli işçileri *silahsızlandırmaya* ve kitleler halinde kurşuna dizmeye karar verdi.

Devrim bu tarihi katliamla sona erdi. Küçük burjuvazi sayısal açıdan üstün olmasına karşın burjuvazinin siyasal açıdan kudretsiz kuyruğu oldu ve öyle de kaldı. Fransa üç yıl sonra Sezarcı krallığın özellikle iğrenç bir biçiminin yeniden kuruluşuna şahit oldu.

Çereteli'nin açıkça Kadetli Cavaignac'lardan mülhem olan (belki de doğrudan burjuva bakanlardan ilham almıştır, hattâ belki de doğrudan burjuva basınının ve burjuva kamuoyunun dürtmesiyle çıkmıştır – ne fark eder ki?) 11 Haziran'daki tarihi konuşması şu açıdan kayda değer ve tarihiydi: Çereteli benzersiz bir safdillikle, bütün küçük burjuvazinin, hem Sosyalist-Devrimci hem de Menşevik çeşidinin 'gizli illeti'ni *ağzından kaçırıverdi*. Bu 'gizli illet' üç öğeden oluşmaktadır: Birincisi, bağımsız bir siyasal çizgi izlemekten aciz olma; ikincisi, devrimci proletaryaya güvenmekten ve *devrimci proletaryanın* bağımsız siyasal çizgisini canı gönülden desteklemekten korkma; üçüncüsü, bunun kaçınılmaz sonucu olarak, Kadetlere ya da genel olarak burjuvaziye boyun eğme (*yani, Cavaignac'lara boyun eğme*) eğilimi gösterme.

Meselenin özü budur. Çereteli, Çernov ve hattâ Kerenski birey olarak Cavaignac rolü oynamaya uygun değildir. Bunu yapacak başka insanlar olacaktır ve doğru an geldiğinde Rus Louis Blanc'larına 'çekilin kenara' diyeceklerdir. Ama Çereteli ve Çernov'lar Cavaignac'ların ortaya çıkışını mümkün ve zorunlu kılan bir küçük burjuva siyasi çizgi izliyorlar.

"Gerçek bir Cavaignac çıktığında, biz sizin yanınızda olacağız. Harika bir vaat, harikulade bir niyet! Ancak, bu söz ne yazık ki duygusal ya da ürkek küçük burjuvazi açısından tipik bir yaklaşımla, sınıf mücadelesinin yanlış anlaşıldığını gösteriyor. Zira Cavaignac bir tesadüf değildir, onun 'yükselişi' münferit bir gelişme değildir. Cavaignac bir sınıfı (karşı-devrimci burjuvaziyi) temsil eder ve bu sınıfın politikalarını hayata geçirir. İşte, siz Sosyalist-Devrimci ve Menşevik baylar, *bugün* bu sınıfı ve politikaları destekliyorsunuz. Şu an ülkede çoğunluğu elinde bulunduran *sizler*, hükümette *üstünlüğü* bu sınıfa ve onun politikalarına veriyorsunuz, yani üzerinde hareket edecek harika bir zemin sağlıyorsunuz.

Gerçekten de Tüm-Rusya Köylü Kongresi'ne neredeyse tamamen Sosyalist-Devrimciler hâkimdi. Tüm-Rusya İşçi ve Asker Temsilcileri Kongresi'nde Sosyalist-Devrimciler ile Menşeviklerin güçbirliği ezici çoğunluğa sahipti. Aynısı Petrograd ilçe meclisi seçimleri için de geçerlidir. Gerçek şudur: Şu anda ülkeyi Sosyalist-Devrimciler ve Menşevikler yönetiyor. Ama bu egemen parti iktidarı (hükümetteki çoğunluğu) bile bile *Cavaignac'ların partisine* teslim ediyor.

Hırsızın eline fırsat geçmeyegörsün. Devrimin ilerleyişinden korkan sarsak ve kararsız bir küçük burjuvazi varsa, Cavaignac'ların ortaya çıkması kaçınılmazdır.

Rusya'da şu an devrimimizi 1848 Fransız Devrimi'nden farklı kılan birçok şey var: Emperyalist savaş, daha ileri ülkelerin (yani, o dönemki Fransa'da olduğu gibi daha geri ülkelerin değil) yakınlığı, bir tarım hareketi ve ulusal hareket. Ama bütün bunlar ancak Cavaignac'ların ortaya çıkma şeklini, ânı-nı, yüzeysel sebeplerini, vb. değiştirebilir. Meselenin özünü değiştiremez, zira meselenin özü *sınıf ilişkilerinde* saklıdır.

Louis Blanc da lafa geldiğinde Cavaignac'tan gece ile gündüz kadar farklıydı. Louis Blanc da burjuva karşı-devrimcilere karşı devrimci işçilerle 'aynı saflarda savaşacağı'na dair sayısız vaatte bulunmuştu Gelgelelim, Cavaignac'ı yaratan ve başarıya ulaşmasını sağlayan şeyin Louis Blanc'ların burjuvazi karşısındaki zayıflığı, tutarsızlığı, safdilliği olduğundan hiçbir Marksist tarihçi, hiçbir sosyalist şüphe etmeyecektir.

Rus Cavaignac'ları Kadetlerin başını çektiği Rus burjuvazisinin karşı-devrimci niteliğinin ve Sosyalist-Devrimciler ile Menşevikler gibi küçük burjuva partilerinin tutarsızlığı, ürkekliği ve yalpalamalarının kaçınılmaz sonuçlarıdır. Rus Cavaignac'larının savaşı kazanıp kazanamayacaklarını, Rusya'daki devrimci işçilerin sağlam, tetikte ve güçlü durup durmaması belirleyecek.

İlk kez 16 (29) Haziran 1917'de *Pravda*'nın 83. sayısında yayınlandı; *Collected Works*, Cilt: 25, s. 93-96.

KARŞI-DEVRİMLE NASIL SAVAŞILIR?

17 (30) Haziran 1917

Daha birkaç gün önce bakan Çereteli 'tarihi' konuşmasında karşı-devrimin söz konusu olmadığını söyledi. Bugünse bakan gazetesi *Raboçaya Gazeta* "Tehlikeli Emareler" adlı yazıda apayrı bir telden çalıyor.

"Bir *karşı-devrimin hazırlanmakta olduğuna dair bariz belirtiler vardır*

En azından artık gerçeği kabul ettiğiniz için müteşekkiriz.

Ama bakan gazetesi devamında şöyle diyor: "Karşı-devrimin karargâhının nerede olduğunu ve ne derece örgütlü olduğunu bilmiyoruz.

Demek öyle? Karşı-devrimin karargâhının nerede olduğunu bilmiyorsunuz! Müsaade edin, biz size gösterip cehaletinizi gi-

derelim. Ayağa kalkmış olan karşı-devrimin karargâhı Geçici Hükümettir, siz zat-ı muhteremlerin altı meslektaşınızı yolladığınız koalisyon hükümetidir! Karşı-devrimin karargâhı Milyukov, Rodziyanko, Şulgin, Guçkov, A. Şingaryov, Manuylov ve şürekâsının egemen olduğu Dördüncü Duma'nın konferans salonunun duvarları arasındadır, zira koalisyon hükümetindeki Kadetler, Milyukov ve şürekâsının sağ koludur. Karşı-devrimin kadroları gerici generaller arasından devşiriliyor. Aralarında bazı yüksek rütbeli emekli subaylar da yer alıyor.

Eğer karşı-devrim konusunda yakınmaktan daha fazlasını yapmak istiyorsanız, eğer karşı-devrimle savaşmak istiyorsanız, bizimle aynı şeyi söylemelisiniz: Kahrolsun on kapitalist bakan!

Raboçaya Gazeta devamında karşı-devrimin başlıca aracının anti-semitizmi körükleyen, kitleleri Yahudilere karşı kışkırtan basın olduğuna dikkat çekiyor. Bu doğru. Peki, sonuç? Siz hükümette olan bir parti değil misiniz, baylar? Meşum karşı-devrimci basının belini bükmek için ne yaptınız? Bir yandan kendinize 'devrimci demokrat' derken, diğer yandan gemi azıya almış, yüzsüz karşı-devrimci basma karşı devrimci önlemler almayı reddedebileceğinizi mi düşünüyorsunuz? O halde, neden reklam yayınlayacak ve meşum karşı-devrimci basını başlıca gelir kaynağından ve dolayısıyla halkı aldatma fırsatından mahrum bırakacak bir resmi organ kurmuyorsunuz? Şu an on binlerce insanın *Novoye Vremya*, *Malenkaya Gazeta*, *Russkaya Volya* ve diğer paçavraları basmak adına üretici emekten uzak tutulması için nasıl bir gerekçe olabilir?

Partimizi taciz etmek için elinden geleni ardına koymayan karşı-devrimci basınla savaşmak için ne yaptınız? Hiçbir şey!

Tersine, bu tacizler için bizzat malzeme sağladınız. Soldaki tehlikeyle savaşmakla meşgulsünüz.

Ektiğinizi biçiyorsunuz, baylar.

Burjuvazi ile devrimci proletarya arasında yalpalamayı sürdürdüğünüz müddetçe böyle devam etmesi kaçınılmazdır.

İlk kez 17 (30) Haziran 1917'de *Pravda*'nın 84. sayısında yayınlandı; *Collected Works*, Cilt: 25, s. 97-98.

MUKTEDİR VE SORUMLU PARTİLER

18 Haziran (1 Temmuz) 1917

Sovyetler Kongresi ve Köylü Kongresi Yürütme Komitesi'nin birleşik ya da federal Merkez Komitesi'nin kuruluşu birkaç gün içinde gerçekleşecek. Konu tartışmaya açıldı ve birkaç güne karara bağlanacak. Sosyalist-Devrimciler ile Menşevikler arasında Merkez Komite'nin ne şekilde oluşturulması gerektiği konusunda dönen kayıkçı dövüşünüyse ciddiye almaya gerek yok, zira ikisi de savunmacılık yanlısı olan (yani yağmacı savaşı destekleyen) ve burjuva hükümete bakan veren, yani karşı-devrimci burjuvazinin hükümetini destekleyen iki parti arasındaki bu kavganın bir değeri yoktur.

Merkez Komite'nin kurulması en son siyasal durum ile önceki durumlar arasındaki ayrımı gösteren nihai özellik olması

bakımından muazzam öneme sahiptir. Yeni siyasal durumun tipik özelliği, bugün halkın çoğunluğunun Sosyalist-Devrimci ve Menşevik partilere destek verdiğini (ki bunlar da bilindiği üzere blok oluşturmuştur) nihai olarak göstermiş olmasıdır.

Tüm-Rusya Köylü Kongresi ve Tüm-Rusya Asker ve İşçi Temsilcileri Sovyetleri tarafından Petrograd ilçe meclisleri seçiminin ardından nihayet *Rusya'da iktidar sahibi partinin* Sosyalist-Devrimciler ile Menşevikler bloğu olduğu ortaya konmuştur.

Bu bloğun şu an halk arasında çoğunluğa sahip olduğunu kabul etmek gerekiyor. Şu an kurulmakta olan Sovyetler birleşik ya da federal Merkez Komitesi'nde de (veya Sovyetler Konseyi – şu âna kadar isim konusunda bir karar alınmadığı görünmektedir) bu bloğun çoğunluğa sahip olacağına şüphe yoktur.

Sosyalist-Devrimciler ve Menşevikler muktedir ve sorumlu partilerdir.

Yeni siyasal durumun temel gerçeği budur. Petrograd seçimlerinden önce ve Köylü Kongresi ile Sovyetler Kongresi'nden önce, Menşevikler ve Sosyalist-Devrimciler az biraz inandırıcılığa sahip olarak şu görüşe sığınabilirlerdi: Çoğunluğun iradesi bilinmiyor, belki de Kadetler çoğunluğa yakınlar, vb. Ama bu bahanelerin artık hükmü yoktur. Bazı çevrelerin yapay şekilde yarattığı sis bulutu dağılmıştır.

Sosyalist-Devrimci ve Menşevik partilerden baylar, çoğunluk sizde, hükümet sizde, yönetici blok sizsiniz. *Sorumluluk sizde.*

Genel olarak ajitasyon ve propagandada, özeldeyse Kurucu Meclis seçim kampanyasında başlıca görevimiz, işçi ve köylü kitlelerine olabildiğince dikkatli, etkili ve açık bir şekilde şunu açıklamaktır: Bugün ülkedeki politikaların sorumlusu ikti-

dardaki partiler olarak Sosyalist-Devrimciler ile Menşeviklerdir. Öncesinde durum farklıydı, çünkü henüz parti olarak çoğunlukta oldukları görülmemişti ve iktidardaki parti olan Kadetlere karşı rahat rahat 'muhalefet' pozları kesebiliyorlardı. Ama artık Sosyalist-Devrimciler ile Menşeviklerin çoğunluğa sahip olduğuna şüphe yoktur.

Ülkedeki bütün politikaların sorumluluğu onlarındır.

'Koalisyon hükümeti'nin altı haftalık yönetiminin sonuçlarından onlar sorumludur.

Kabine üyelerinin çoğunun karşı-devrimci burjuvazinin partisini temsil ediyor olmasından onlar sorumludur. Sovyetler Kongresi ve Tüm-Rusya Köylü Kongresi'nin *rızası olmasa* bu bakanların tek bir gün bile koltuklarında oturamayacaklarını herkes biliyor, görüyor, hissediyor.

Gittikçe daha şiddetli ve sıkıntı verici şekilde hissedilen ve halkın daha açık bir şekilde gördüğü temel siyasal çelişkilerden Sosyalist-Devrimciler ve Menşevikler sorumludur.

Lafa gelince, yağmacı savaşı 'lanetliyor' ve ilhaksız barış 'talep' ediyorlar. Gerçekteyse meşhur yağmacılarla, İngiliz, Fransız, vb. emperyalistleriyle el ele vermiş yağmacı savaşı sürdürüyorlar. Gerçekte bu müttefiklerin ısrarıyla ve II. Nikola'nın Rus toprak sahiplerini ve kapitalistlerini zenginleştirmek amacıyla imzaladığı gizli yağmacı antlaşmaların gereği olarak taarruza geçmeye hazırlanıyorlar.

Gerçekte izledikleri politika ilhakçı politikadır, zira bir ülke ya da bir grup emperyalistin ulusları (Arnavutluk, Yunanistan) zorla kendine katmasına ilhak denir. Aynı şekilde 'devrimci' Rusya *içinde* de ilhakçı çizgi izleniyor (yani, bu devrimci Rusya karşı-devrimci bir çizgi izliyor) ve Finlandiya ile Ukrayna'ya özerklik ve ayrı devlet kurma hakları tartışma konu-

su bile edilemeyecek olan özgür, gerçekten eşit uluslar olarak değil, fiilen ilhak edilmiş ulus muamelesi yapılıyor.

Lafa geldiğinde, koalisyon hükümetinin bakanlarından Peşhehonov'un böbürlendiği gibi, "kapitalistlerin direnişi kırılmış gözükmektedir" Gerçekteyse Sovyetler Kongresi kararı bile "mülklü sınıfların [yani, 16 bakandan 10'una sahip olan ve ülke ekonomisinde neredeyse bütün gücü elinde bulunduran karşı-devrimci burjuvazinin] direnişi artıyor"

Lafa gelince, denetim ve düzenleme kurmayı ve kârların yüzde yüzünü almayı (bakan Skobelev) vaat ediyorlar. Ama gerçeğe bakıldığında, altı haftada buna benzer hiçbir şey olmadı! Lokavtlara başvuran kapitalistlere karşı, vurguncu çapulculara karşı, savaş ihalelerinden beslenen şövalyelere ya da büyük bankerlere karşı tek bir etkili ve önemli adım atılmadı!!

Şimdi bize bu bas bas bağıran çelişkileri sıralatmayın. Bu kadarı yeter.

Ekonomide kaos giderek artıyor. Kriz kapıda. Felaket karşı konulmaz şekilde yaklaşıyor. Menşevikler ve Sosyalist-Devrimciler kapitalistleri anlayış göstermeye davet ediyor, kârlarının yüzde 100'ünü almakla tehdit ediyorlar. Kapitalistlerin direnişinin kırılmış olmasıyla övünüyorlar, kararlar alıp planlar yapıyor, planlar yapıp kararlar alıyorlar.

Felaket kapımızı çalıyor. *Bütün* bunların sorumluluğu hükümetteki Sosyalist-Devrimci ve Menşevik güçbirliğinindir.

İlk kez 18 Haziran (1 Temmuz) 1917'de *Pravda*'nın 85. sayısında yayınlandı;
Collected Works, Cilt: 25, s. 105-107

18 HAZİRAN

20 Haziran (3 Temmuz) 1917

18 Haziran, öyle ya da böyle, Rusya devriminin tarihine bir dönüm noktası olarak geçecektir.

Sınıfların karşılıklı konumu, sınıf mücadelesindeki karşılıklı ilişkileri, güçleri, özellikle de partilerinin gücüne kıyasla güçleri geçen Pazar günkü gösteriyle öyle bariz, öyle çarpıcı, öyle etkileyici bir şekilde ortaya serildi ki, ileriki dönemde gelişmeler hangi seyri izlerse izlesin, siyasal farkındalık ve netlik konusundaki kazanım muazzam olacaktır.

Gösteri Bolşevik komplocular hakkındaki boş lafları birkaç saat içinde kum taneleri gibi rüzgâra savurdu ve Rusya'daki emekçi kitlelerin öncüsü olan sanayi proletaryasının ve asker-

lerin çoğunluğunun partimizin her zaman savunduğu sloganları attığını en açık şekilde gösterdi.

İşçi ve asker kıtalarının düşünülüp taşınılmış adımı. Neredeyse yarım milyon gösterici. Örgütlü, disiplinli bir saldırı. Sloganlar etrafında birlik, bu sloganlar arasında en öne çıkanlar: "Bütün İktidar Sovyetlere" "Kahrolsun 10 Kapitalist Bakan" "Ne Almanlarla ayrı bir barış antlaşması, ne İngiliz-Fransız kapitalistleriyle gizli antlaşmalar" vb. Gösteriyi gören kimsenin Rusya'daki işçi ve askerlerin örgütlü öncüsü arasında bu sloganların zafer kazandığı konusunda şüphesi kalmamıştır.

18 Haziran gösterisi devrimci proletaryanın gücünü ve politikalarını ortaya koyan bir gösteriydi ve bu bakımdan devrimin yönünü ve çıkmazdan kurtuluş yolunu işaret etmiştir. Pazar günkü gösterinin muazzam tarihsel önemi ve devrim kurbanlarının cenazesindeki ya da 1 Mayıs'taki gösterilerden temel farkı budur. Cenaze töreni devrimin ilk zaferine ve kahramanlarına genel bir *hürmet gösterisiydi.* O gösteride halk çok hızlı ve çok başarılı bir şekilde geçtiği özgürlük yolunun ilk aşamasına geri dönüp baktı. 1 Mayıs ise dünya işçi hareketinin tarihiyle, onun barış ve sosyalizm idealiyle bağlantılı olarak umutları ve hedefleri ortaya koyan bir *bayramdı.*

Bu iki gösteri de devrimin bundan sonraki gelişim *yönüne* işaret etmeyi amaçlamıyordu, zaten amaçlayamazdı da. İki gösteri de devrimin nasıl ve hangi yönde ilerlemesi gerektiği konusunda belli, kesin ve yakıcı soruları halkın önüne getirmedi ya da halk adına gündeme taşımadı.

Bu anlamda 18 Haziran ilk siyasal *eylem* gösterisi oldu, çeşitli sınıfların devrimi ilerletmek adına nasıl hareket ettiklerinin, nasıl hareket etmek istediklerinin ve hareket edeceklerinin bir izahıydı. Bu izah kitaplarda ya da gazetelerde değil, so-

kaklarda sunuldu; önderler aracılığıyla değil, halk aracılığıyla sunuldu.

Burjuvazi yoldan çekildi. Halkın ciddi bir çoğunluğunun yer aldığı ve parti sloganlarının özgürce atıldığı, başlıca amacı karşı-devrime tepki koymak olan bu barışçıl gösteriye katılmayı reddetti. Bunda şaşılacak bir şey yok. Burjuvazi karşı-devrimin ta kendisidir. Burjuvalar halktan saklanıyorlar. Halka karşı gerçek karşı-devrimci komplolar örgütlüyorlar. Şu anda Rusya'yı yönetmekte olan iki parti, Sosyalist-Devrimciler ve Menşevikler ise bu tarihi günde, 18 Haziran'da yalpalayan bir çizgide olduklarını açıkça gözler önüne serdiler. Sloganları kararsızlıklarını gösteriyordu ve sloganlarını atanlar azınlıkta olduklarının farkındaydılar. *Onlar* sloganları ve yalpalamalarıyla halka oldukları yerde kalmalarını, şimdilik hiçbir şey değiştirmemelerini tavsiye ediyorlardı. Oysa halk bunun imkânsız olduğunu hissetmişti ve onlar da hissettiler.

Proletaryanın öncüsü, Rusya işçi ve askerlerinin öncüsü yalpalamaya artık son dedi. Yeter bu yalpalamalar! Kapitalistlere, *onların* hükümetine, *onların* beyhude reform girişimlerine, *onların* savaşlarına, *onların* taarruz politikalarına güven politikası boşa kürek çekmektir. Bu siyasal çizginin iflası yakın ve kaçınılmazdır. Ve bu iflas egemen partilerin, Sosyalist-Devrimciler ile Menşeviklerin de çöküşü olacaktır. Ekonomik çöküş kapıda. Bundan kurtulmanın *tek yolu,* iktidarı alacak olan devrimci sınıfın devrimci önlemleridir.

Kapitalistlere güven politikasına son verelim! Devrimci sınıfa, yani proletaryaya güvenelim. İktidarın kaynağı yalnızca ama yalnızca *proletaryadır Çoğunluğun* çıkarlarına, savaş ve sermaye tarafından boyunduruğa vurulmuş olmasına karşın savaşı ve sermayeyi alt edebilecek güce sahip olan emekçi ve

sömürülen halkın çıkarlarına sadık kalınacağının yegâne garantisi odur!

Rusya'nın ve bütün insanlığın üzerine eşi görülmedik ölçekte bir kriz çökmüştür. Bundan tek çıkış yolu, emekçi ve sömürülen halkın en örgütlü ve ileri birliğine güvenmek ve onun politikalarını desteklemektir.

Halkın bu dersi kavrayıp kavramayacağını ya da kavrarsa nasıl hayata geçireceğini bilmiyoruz. Ama bu ders dışında bu çıkmazdan kurtuluş olmadığını, karşı-devrimcilerin muhtemel yalpalamaları ya da zalimliklerinin hiçbir yere varmayacağını kesin olarak biliyoruz.

Kitleler önderlerine, yani proletaryaya tam olarak güvenmedikleri takdirde bir çıkış yolu yoktur.

İlk kez 20 Haziran (3 Temmuz) 1917'de *Pravda*'nın 86. sayısında yayınlandı;
Collected Works, Cilt: 25, s. 110-112.

SOSYALİST-DEVRİMCİLER VE MENŞEVİKLER DEVRİMİ NE HALE GETİRDİLER?

5 (22) Temmuz 1917

Emperyalistlerin kulu kölesi haline getirdiler.

Taarruz emperyalist savaşın yeniden başlatılmasıdır. Birbiriyle savaşan iki dev kapitalist blok arasındaki ilişkilerde değişen temel bir şey yoktur. 27 Şubat devriminden sonra bile, Rusya müttefik olarak ve eski çarlık dönemine ait gizli antlaşmalarla İngiliz-Fransız emperyalist sermayesine bağımlı olan kapitalistlerin mutlak egemenliği altındadır. Süregelen savaş hem iktisaden hem de siyaseten dün neyse bugün de odur: Aynı emperyalist banka sermayesi ekonomik hayata hükmediyor ve aynı gizli antlaşmalar, bir grup emperyalistin diğerine karşı ittifakından oluşan aynı dış siyaset devam ediyor.

Menşeviklerin ve Sosyalist-Devrimcilerin boş lafları hâlâ karın doyurmuyor, pratikte sadece emperyalist savaşın sürdürülmesini süslemeye yarıyor ve bu durum doğal olarak bütün karşı-devrimcilerden, bütün burjuvaziden ve Menşevik *Raboçaya Gazeta*'nın ifadesiyle 'burjuva basının kuyruğuna takılmış' olan (gerçi Menşevikler de bütün sosyal-şovenistler gürühunun kuyruğuna takılmıştır ama o ayrı konu) Plehanov'dan coşku dolu tebrik seslerinin duyulmasına sebep oluyor.

Ne var ki emperyalist savaşın bu şekilde yeniden başlatılmasının ayırıcı özelliklerini göz ardı etmemeliyiz. Savaş işçi ve köylü kitlelerin (bir yandan yağmacı Rus burjuvazisinin hükümetini pratikte desteklemeyi sürdürürken) bir fetih savaşını lanetlediklerini binlerce kez ifade ettikleri üç aylık bir tereddüt döneminin ardından yeniden başlatıldı. Kitleler tereddüt ettiler, adeta 14 Mart tarihli dünya halklarına çağrının *diğer* halklara verdiği aklı *içeride* uygulamak üzereydiler: "*Bankerlerin* elinde fetih ve şiddetin maşası olmayı kabul etmeyin!" Ama burada, 'devrimci-demokrat' Rusya'da, kitleler fiilen 'bankerlerin elinde' fetih ve şiddetin maşası olmaktan kurtulamadılar.

Bu durumun ayırıcı özelliklerinden biri halkın örgütlenme özgürlüğü düzeyinin görece yüksek olduğu bir dönemde Sosyalist-Devrimci ve Menşevik partiler tarafından yaratılmış olmasıdır. Şu an çoğunluk bu partilerin elindedir: Tüm-Rusya Sovyetler Kongresi ve Tüm-Rusya Köylü Kongresi bunu şüpheye yer bırakmayacak şekilde kanıtlamıştır.

Şu an Rusya'nın politikalarından bu partiler sorumludur.

Emperyalist savaşın yeniden başlatılmasının, bir kısım kapitalistin başka bir kısım kapitalistin 'hakkından gelmesi'ni sağlamak amacıyla yüz binlerce canın daha katledilmesinin ve

bu taarruzdan kaçınılmaz şekilde doğan ekonomik kaosun daha da ilerlemesinin sorumluluğu bu partilerdedir.

Burada en saf biçimiyle küçük burjuva kitlelerin hem kendilerini kandırmaları hem de Sosyalist-Devrimciler ile Menşeviklerin yardımıyla burjuvazi tarafından kandırılmaları söz konusudur. İki parti de 'devrimci demokrat' olduğunu iddia ediyor. Ama aslında halkın kaderini karşı-devrimci burjuvaziye, Kadetlerin insafına terk eden onlardır; emperyalist savaşı sürdürmek için devrimi satan, iktidar meselesinde (sözgelimi, yöneticilerin yerel halk tarafından seçilmesinin yukarıdan 'onanması' mevzuu), toprak meselesinde (Menşeviklerin ve Sosyalist-Devrimcilerin *kendi* programlarını reddetmeleri, yani büyük topraklara *el konması da dâhil olmak üzere* köylülerin devrimci eylemlerini desteklemeyi bırakmaları) ve ulusal sorunda (Kadetlerin Ukrayna ve Finlandiya'ya karşı demokratik olmayan tutumunun savunulması) Kadetlere 'tavizler'de bulunmak adına demokrasiyi terk eden onlar olmuştur.

Küçük burjuva kitlelerin burjuvazi ile proletarya arasında gidip gelmeleri kaçınılmazdır. Bütün ülkelerde, özellikle de 1789-1871 arasında böyle olmuştur. Aynısı Rusya'da da yaşanmaktadır. Menşevikler ve Sosyalist-Devrimciler *kitleleri* karşı-devrimci burjuvazinin politikalarına tabi olmaya *yönlendirmiştir*.

Meselenin özü budur. Taarruzun anlamı budur. Durumun kendine özgülüğü şurada saklıdır: Halkı yanlış yola sokan şiddet değil, Sosyalist-Devrimciler ve Menşeviklere duyulan güvendi.

Bu böyle uzun süre devam eder mi?

Hayır, etmez. Kitleler yaşayıp görecekler. Savaşın yeni aşamasının (şimdiden başlamış olan bu aşamanın), taarruzun bir sonucu olarak yıkımın daha da artmasının üzücü deneyimleri

Sosyalist-Devrimci ve Menşevik partilerin *siyasal* çöküşünü kaçınılmaz hale getirecektir.

İşçi partisinin görevi her şeyden önce kitlelerin bu deneyimi fark etmelerine ve gerekli çıkarımı yapmalarına, bu büyük çöküş için düzgün bir şekilde hazırlanmalarına yardımcı olmaktır, zira bu çöküş kitlelere gerçek önderlerini gösterecektir: örgütlü kent proletaryası.

İlk kez 22 Haziran (5 Temmuz) 1917'de *Pravda*'nın 88. sayısında yayınlandı;
Collected Works, Cilt: 25, s. 118-120.

'JAKOBENİZM' İŞÇİ SINIFINI KORKUTABİLİR Mİ?

24 Haziran (7 Temmuz) 1917

Burjuva ve şovenist *Dyen*, hani şu 'sosyalist düşünce'nin organlarından biri (gülmeyin!) 91. sayısında *Reç*'in 18 Haziran tarihli gerçekten ilgi çekici başyazısına geri dönüyor. Öfkeli bir karşı-devrimci burjuvanın yanı sıra bir *tarihçinin* konuştuğu bu başyazıyı *Dyen* tümüyle yanlış anlamıştır. *Dyen* başyazıdan "Kadetlerin koalisyon hükümetinden çekilme niyeti ve aslında kesin bir kararı" olduğu sonucunu çıkarıyor.

Saçmalık bu. Kadetler Çereteli ve Çernov'ları korkutmak için tehdit ediyorlar. Ciddiye alınacak bir yanı yok.

Ciddiye alınacak ve ilginç olan şey, *Reç*'in 18 Haziran tarihli başyazısının iktidar sorununu bir tarihçinin bakış açısından ortaya koyma tarzıdır. Şöyle yazıyor:

> Önceki hükümetin bileşimi sayesinde Rusya devriminin seyrini yönlendirmek en azından belli bir ölçüde mümkündü, oysa artık bütün devrimlerin kendiliğinden yasaları uyarınca gelişmek zorunda gibi görünüyor. Meşruiyetini kanıtlamamış bir hükümetin varlığını daha fazla sürdürmesinin yanlış olduğunu bugün sadece Bolşevikler savunmuyor [dikkat: sadece Bolşevikler *değil*!] sadece Sovyet'teki çoğunluk savunmuyor. Kapitalist bakanların bizzat ortaya koymaları gereken bir sorun bu.

Tarihçimiz "meşruiyetini kanıtlamamış bir hükümetin varlığını daha fazla sürdürmesinin yanlış olduğu" sorununu sadece Bolşeviklerin *değil*, sınıflar arasındaki bütün ilişkilerin, bir bütün olarak toplumsal hayatın gündeme getirdiğini kabul etmekle doğru yapıyor. Burada gerçekte bir yalpalama söz konusudur. Taarruz emperyalist burjuvazi için zafere giden muhtemel bir yoldur. Başka bir yol mümkün mü?

Reç'teki tarihçi bu soruyu şöyle cevaplıyor:

> Sovyetler bir kez 'bütün iktidarı' aldığında, aslında çok da fazla iktidara sahip olmadığını çok geçmeden görecektir. O zaman, bu iktidarsızlığı telafi etmek için Jön Türklerin ya da Jakobenlerin tarihsel açıdan sınanmış yöntemlerine başvurmak zorunda kalacaklar... Bütün mesele yeniden gündeme geldiğinde, Jakobenizm ve terörizm derekesine düşmeye razı olacaklar mı, yoksa ağızlarını silip bir kenara mı çekilecekler? Birkaç gün içinde cevabını bulacak olan yakıcı soru budur.

Tarihçimiz haklıdır. Kim bilir belki birkaç gün içinde, belki ondan da yakın bir zamanda cevabını bulacak olan soru budur. *Ya* taarruz, karşı-devrime dönüş, emperyalist burjuvazinin da-

vası için başarı (daha ne kadar sürer?), Çernov ve Çereteli'lerin 'ağızlarını silip bir kenara çekilmeleri' *ya da* 'Jakobenizm'

Burjuva tarihçileri Jakobenizmi bir düşüş ('alçalma') olarak görüyorlar. Proleter tarihçileriyse Jakobenizmi ezilen bir sınıfın kurtuluş mücadelesindeki en yüksek *zirvelerden* biri olarak görürler. Jakobenler Fransa'ya demokratik devrimin ve hükümdarların cumhuriyet karşıtı ittifakına karşı direnişin en iyi örneklerini sunmuşlardır. Jakobenlerin tam zafere ulaşmaları mümkün değildi, bunda temel sebep on sekizinci yüzyıl Fransa'sının Avrupa kıtasında çok sayıda geri ülkeyle çevrili olması, Fransa'nınsa sosyalizm için gerekli maddi temelden yoksun bulunmasıydı, zira ne bankalar vardı, ne kapitalist tröstler, ne makineli sanayi, ne de demiryolları.

Yirminci yüzyılda Avrupa'da ya da Avrupa ile Asya arasındaki sınır çizgisinde ise 'Jakobenizm' devrimci sınıfın, yani proletaryanın egemenliği olacaktır. Proletarya yoksul köylülüğün desteğini alıp sosyalizme ilerlemek için var olan maddi temelden yararlanarak on sekizinci yüzyılda Jakobenlerin sağladığı bütün o büyük, silinmez, unutulmaz şeyleri sağlamakla kalmayacak, emekçi halk için dünya çapında kesin zaferi de getirecektir.

Burjuvazinin Jakobenizmden nefret etmesi doğaldır. Küçük burjuvazinin de Jakobenizmden korkması doğaldır. Sınıf bilinçli işçiler ve genel olarak emekçi halk ise iktidarın devrimci, ezilen sınıfa devredilmesine güvenir, zira Jakobenizmin özü, mevcut krizden kurtulmanın yegâne yolu ve ekonomik çöküş ve savaşın yegâne çaresi *budur*.

İlk kez 7 (24) Temmuz 1917'de *Pravda*'nın 90. sayısında yayınlandı; *Collected Works*, Cilt: 25, s. 121-122.

RUSYA'DA BİR TARIM İŞÇİLERİ SENDİKASINA DUYULAN İHTİYAÇ

24-25 Haziran (7-8 Temmuz) 1917

BİRİNCİ MAKALE

Şu an Petrograd'da oturum halinde olan Tüm-Rusya Sendika Konferansı'nın ele alması gereken çok önemli bir sorun var: Rusya çapında bir *tarım işçileri* sendikasının kurulması sorunu.

Rusya'da bütün sınıflar örgütleniyor. Yalnızca en çok sömürülen ve en yoksul sınıf, en örgütsüz ve en çok zulme uğrayan sınıf unutulmuş görünüyor: Rusya'da tarımda çalışan ücretli işçi sınıfı. Rus olmayan bazı sınır bölgelerinde, örneğin Letonya topraklarında ücretli tarım işçileri örgütleri mevcuttur. Büyük Rus ve Ukrayna eyaletlerinin ezici çoğunluğundaysa kır proletaryasının tek bir sınıf örgütü yoktur.

Kardeşleri tarım işçilerinin yardımına koşmak Rusya proletaryasının öncüsü olarak sanayi işçilerinin sendikalarının tartışılmaz ve en önemli görevidir. Kır işçilerinin örgütlenmesinin önünde diğer kapitalist ülkelerdeki deneyimlerin de kanıtladığı gibi muazzam zorluklar olduğu açıktır.

Rusya'da siyasal özgürlükten olabildiğince hızlı ve doğru bir şekilde yararlanmaya girişmek ve hemen ülke çapında bir tarım işçileri sendikası kurmak bu yüzden daha da zorunludur. Bunu sendika konferansı yapabilir ve yapmalıdır. Proletaryanın bu konferansta toplanan daha deneyimli, daha ileri, daha sınıf bilinçli temsilcileri kır işçilerine bağımsız bir şekilde örgütlenen işçilerin saflarına, sendikalarının saflarına katılmaya teşvik etmek amacıyla bir çağrıda bulunabilir ve bulunmalıdırlar. Fabrikalardaki ücretli işçiler inisiyatif almalı ve kır işçilerini bağımsız eyleme ve koşullarını iyileştirip sınıf çıkarlarını savunma mücadelesine aktif bir şekilde katmak için bütün Rusya'ya dağılmış olan sendika hücreleri, grupları ve şubelerinden yararlanmalıdırlar.

Şu an birçok insan, hattâ çoğu insan bütün Rusya'da köylülerin örgütlendiği ve toprakta özel mülkiyetin kaldırılması ve 'eşit' toprak paylaşımı çağrısında bulunduğu bir sırada, bir tarım işçileri sendikası kurmak için doğru zaman olmadığını düşünebilir.

Oysa tam tersi doğrudur. Tam da şu anda uygun ve acil bir görevdir bu. Proletaryanın sınıfsal bakış açısını paylaşanların 1906'da Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi'nin Stockholm Kongresi'nde Bolşeviklerin inisiyatifi ve Menşeviklerin onayıyla kabul edilen ve o zamandan beri RSDİP programının parçası olan bu teklifin doğruluğundan şüphesi olamaz. Bu teklifte şöyle yazıyor:

Partimiz *her* durumda ve demokratik tarım reformunun koşulları *ne olursa olsun, kır proletaryasının bağımsız sınıf* örgütlenmesi için yolundan sapmadan çabalayacak, kır proletaryasına köy burjuvazisiyle arasındaki uzlaşmaz çelişkileri açıklayacak, meta üretimi devam ettiği sürece köylülerin yoksulluğuna asla çare olamayacak olan küçük köylü tarımının sahte çekiciliğine karşı uyaracak ve son olarak, yoksulluk ve sömürüyü ortadan kaldırmanın yegâne aracı olarak tam bir sosyalist devrime ihtiyaç olduğunu vurgulayacaktır.

Her sınıf bilinçli işçi, her sendika üyesi bu önermelerin doğru olduğunu kabul edecektir. Bu işi sendikalar kotarmak zorundadır, zira sorun *kır işçilerinin bağımsız sınıf örgütlenmesi* sorunudur.

Kendini ifade etme, kendi yolunu çizme, işçiler emek meselelerini bağımsız bir şekilde kararlaştırmadıkları oranda hayatın yeniden şekillendirilmesinin mümkün olmadığını görme dürtüsünün genel olarak emekçi halk, özelde de işçiler arasında hissedildiği bu devrimci anda, sendikaların dar zanaatkâr çıkarlarıyla sınırlı kalmayacaklarını ve daha güçsüz kardeşleri olan kır işçilerini unutmayacaklarını, aksine bir Rusya kır işçileri sendikası kurarak onlara yardım etmek için ellerinden gelen çabayı göstereceklerini umuyoruz.

Bir sonraki makalede, bu yöndle bazı pratik adımları ortaya koymaya çalışacağız.

İKİNCİ MAKALE

İlk makalede Rusya'da kır işçileri sendikasının temel anlam ve önemini ele alıyıştık. Buradaysa sorunun bazı pratik veçhelerine değineceğiz.

Rusya'da kurulacak kır işçileri sendikası esasen *veya kısmen* tarımsal işlerde çalışanları bir araya getirmelidir.

Bu sendikaları sonrasında salt tarım işçileri sendikası ve yarı zamanlı işçilerin sendikası şeklinde ayırmanın zorunlu olup olmayacağını deneyimler gösterecektir. Her halükarda, esas mesele bu değildir. Esas mesele emek-gücünü satan *herkesin* temel sınıf çıkarlarının özdeş olması ve geçiminin en azından bir kısmını işgücünü satarak sağlayan *herkesin* birliğinin kesinlikle zorunlu olmasıdır.

Şehirlerdeki, fabrikalardaki, atölyelerdeki ücretli işçiler kırdaki ücretli işçilere binlerce, milyonlarca bağla bağlıdır. İlkinin ikincisine yapacağı çağrı ihmal edilemez. Ama çağrıda bulunmak yetmez. Kent işçilerinin çok daha fazla deneyimi, bilgisi, aracı ve kuvvetleri var. *Bu kuvvetlerinden bir kısmı* kır işçilerinin *ayağa kalkmalarına yardımcı olmak* için doğrudan kullanılmalıdır.

Bütün örgütlü işçiler bir günlük ücretlerini kır ve kentteki ücretli işçilerin birliğini sağlamak ve güçlendirmek üzere ayırmalıdırlar. Bu meblağın bir kısmı kent işçilerinden kır işçilerinin sınıfsal birliğine bir katkı olarak kullanılsın. Bu fondan en popüler broşürleri dağıtmak, bir kır işçileri gazetesi (en azından başlangıçta haftalık bir gazete) çıkarmak ve çeşitli yerellerde *derhal* bir tarım emekçileri sendikası *kurmak* üzere en azından birkaç ajitatör ve örgütçüyü kıra göndermek gibi masrafları karşılamak için yararlanılsın.

Ancak bu sendikaların elde ettiği deneyimler bu çalışmayı ilerletmek için doğru yöntemin bulunmasına yardımcı olacaktır. Her sendika öncelikli görev olarak, tarımsal işlerde emek-güçlerini satanların durumunu iyileştirmeye ve daha yüksek ücret, daha iyi konut koşulları, daha iyi yiyecek, vb. elde etmelerini sağlamaya çalışmalıdır.

Giderek yaklaşmakta olduğumuz toprakta özel mülkiyetin kaldırılması olayının her tarım çalışanına ve gündelikçiye 'toprak verebileceği' ve tarımda ücretli işçiliğin temelini sarsacağı şeklindeki yerleşik düşünceye karşı çok kararlı bir mücadele yürütülmelidir. Bu peşin hüküm son derece zararlıdır. Toprakta özel mülkiyetin kaldırılması ekonomik gelişmenin çıkarlarını ve proletaryanın çıkarlarını kuşkusuz karşılayan muazzam ve tartışma kabul etmez derecede ilerici bir reformdur; bu reform her ücretli işçi tarafından sonuna kadar savunulacaktır, ama hiçbir şekilde ücretli işçiliği ortadan kaldırmayacaktır.

Toprak karın doyurmaz. Hayvanlar, tarım aletleri, tohum, ürün rezervi ya da para olmadan tarım yapılmaz. Kırdaki ücretli işçilerin hayvan, tarım aleti, vb. almalarına 'yardımcı olunacağı'na dair kulaktan dolma 'vaatler'e inanmak en büyük hata, affedilmez bir safdillik olacaktır.

Her sendikal hareketin temel kuralı, ilk emri 'devlet'e değil, *kendi sınıfının gücüne* güvenmektir. Devlet egemen sınıfın bir örgütüdür.

Vaatlere güvenmeyin. Kendi sınıfınızın birliğine ve siyasal bilincinin gücüne güvenin!

İşte bu yüzden, kır işçileri sendikasının ilk görevi sadece işçilerin geneli için daha iyi koşullar elde etmek amacıyla savaşmak değil, aynı zamanda, özel olarak, yaklaşan büyük tarım reformunda *bir sınıf olarak onların çıkarlarını savunmaktır*

Birçok köylü ve Sosyalist-Devrimci'ye göre, "emek-gücü bucak komitelerinin tasarrufuna verilmelidir" Tarım emekçileri sınıfıysa tam tersi görüşü savunmaktadır: Bucak komiteleri emek-gücünün tasarrufuna bırakılmalıdır! Efendinin nerede, emekçinin nerede durduğu yeterince açıktır.

'Bütün halka toprak.' Bu doğru. *Ama halk sınıflara bölünmüştür*. Burjuvazinin kasten gizlemeye çalıştığı, *küçük burjuvazininse her zaman unuttuğu* bu doğruyu her işçi bilir, görür, hisseder, yaşar.

Bir yoksul tek başınayken çaresizdir. Kırdaki ücretli işçiye, tarım emekçisine, gündelikçiye, yoksul köylüye, yarı proletere hiçbir 'devlet'in hayrı dokunmayacaktır; *o, kendi söküğünü kendisi dikmelidir!* Bu yolda ilk adım kır proletaryasının bağımsız sınıf örgütlenmesidir.

Tüm-Rusya sendika konferansının bu görev için elinden gelen çabayı göstereceğini, bütün Rusya'ya bir çağrıda bulunup kır işçilerine yardım elini, proletaryanın örgütlü öncüsünün güçlü elini uzatacağını umuyoruz.

İlk kez 24-25 Haziran (7-8 Temmuz) 1917'de *Pravda*'nın 90 ve 91. sayısında yayınlandı;
Collected Works, Cilt: 25, s. 123-127

BAŞIBOZUK DEVRİM

25 Haziran (8 Temmuz) 1917

"Her şeyin suçlusu Bolşevikler" Karşı-devrimin başını çeken Kadetler de, belki de kurdukları o minik blok her gün demokrasi ve devrim ilkelerinden uzaklaştığı için kendilerine 'devrimci demokrat' adını veren Sosyalist-Devrimciler ve Menşevikler de bu konuda aynı düşünüyorlar.

"Her şeyin suçlusu Bolşevikler" Ekonomideki gittikçe artan ama hiçbir önlem alınmayan kaostan, iaşe tedarikinin kötü durumundan ve Geçici Hükümet'in Ukrayna ve Finlandiya konusundaki 'başarısızlığı'ndan, her şeyden. Habis bir Bolşevik kendi halindeki, ılımlı, basiretli Finlerin arasına sızmış ve bütün halkı 'yanlış yönlendirmiş' bile denebilir!

Bolşeviklere yönelik genel öfke ve hışım fırtınası, iğrenç Zaslavski'lerin ve *Reç* ile *Raboçaya Gazeta*'nın isimsiz yazar-

larının yürüttüğü iğrenç iftira kampanyası, hepsi de başıbozuk bir devrimin temsilcilerinde kaçınılmaz olan kendi politikalarındaki 'başarısızlığın' öfkesini başkalarından çıkarma arzusunun göstergesidir.

Kadetler, karşı-devrimci burjuvazinin partisidir. Sosyalist-Devrimciler ile Menşeviklerin egemen bloğu bile bunu kabul etmiş, Sovyetler Kongresi'nden geçen bir kararda mülklü sınıfların direnişinin arttığı ve bunun karşı-devrimin omurgasını oluşturduğu açıklanmıştır. Ama *Reç*'in her gün karaktersizlikle suçladığı bu blok, buna karşın, Kadetlerle bir blok oluşturmuştur, hem de Geçici Hükümet'in bileşiminde onaylanan çok özgün bir blok!

Rusya'yı şu anda iki blok yönetiyor: Sosyalist-Devrimciler ile Menşeviklerin bloğu ve bu bloğun kendi sağında kalan bütün siyasal partilerle blok oluşturan Kadetlerle bloğu. Bunun kaçınılmaz sonucu başıbozuk bir devrimdir, zira bu 'egemen bloğun' bütün parçaları çatırdamaktadır.

Kadet partisinin kendi cumhuriyetçiliğine zerrece inancı yoktur ve bu tespit Oktobristler ile şu an Kadetlerin arkasına saklanan ve onlara oy veren diğer monarşisi takımı için daha da geçerlidir. Kadetlerin 'sosyal blok'a zerrece inancı yoktur, fakat şu an şaşaalı vaatlere ("kapitalistleri incitmeden emekçi halkı tatmin etmek") kanarak Sosyalist-Devrimcilere ve Menşeviklere destek veren, ama bu vaatlerin gerçekleştirilmesini bekleyip talep edecek kadar cüretkâr olan köylü kitlelerin ve bir kısım işçilerin 'aşırı talepleri'ne öfke ve hışımla tepki gösterirken bile her türlü 'sakinleştirme' işlemi için bu bloğun bakanlarını alan razı satan razı bir ilişki içinde ayakçı olarak kullanmaktadır!

Sosyal-blokçuların birbirlerine de inançları yoktur: Sosyalist-Devrimciler Menşeviklere güvenmiyor, Menşevikler de

Sosyalist-Devrimcilere. Bu zamana kadar 'eşler'den hiçbiri resmi ve ilkeli bir tarzda açık ve dürüst bir demeç vererek, Struve'ci 'Marksizm'in yandaşlarının ve 'toprak hakkı' savunucularının nasıl, neden, hangi amaçla ve ne ölçüde birleştiğini açıklamadı. 'Eşler'in kendi içinde bile birlik dikişlerden patlamak üzere; Sosyalist-Devrimcilerin Kongresi Kerenski'ye 134 oya karşı 136 oyla karşı çıktı ve bunun üzerine 'Büyükanne'* Merkez Komite'den istifa etti ve ardından Merkez Komite yaptığı açıklamayla Kerenski'nin seçilmemesine tek gerekçe olarak (Çernov'un aksine) bakanlık görevlerinden ötürü gırtlağına kadar işe batmış olmasını gösterdi. *Volya Naroda*'nın 'Sağ' Sosyalist-Devrimcileri partilerini ve kongrelerini yerden yere vururken, *Zemlya i Volya*'ya sığınmış olan Sol SR'ler emperyalist savaş olarak görmeye devam ettikleri bu savaşı kitlelerin istemediğini söyleme cesareti gösteriyorlar.

Menşeviklerin sağ kanadı *Dyen*'e göç etmiş durumda; bu kesimin başını Potresov çekiyor, hani (daha yakın zaman önce, Petrograd seçimlerinde bütün Menşevik partiyle ittifak yapan) şu *Yedinstvo*'nun 'aşk dolu bakışlar' attığı Potresov. Sol kanat ise enternasyonalizme sıcak bakıyor ve kendi gazetesini çıkartıyor. Bankalar ile Petrosov'ların *Dyen* tarafından kıyılan nikahı, Potresov ve Martov'un da dâhil olduğu bütün Menşeviklerin bloğu 'birleşik' bir Menşevik partide gerçekleşiyor.

Başıbozukluk değil mi bu?

'Savunmacılık' bu başıbozuk devrimi saklamayı pek beceremiyor, zira şimdi, yani emperyalist savaşın yeniden başlamasından sonra bile, taarruzun vesile olduğu vecd dolu çığlıkların arasında bile, Potresov'un takipçilerinin muarızlarına karşı

---

*) Y. Breşko-Breşkovskaya ('Rusya Devriminin Büyükannesi'), SR'lerin kurucularından. (ç.n.)

yekvücut halde yürüttükleri, Kerenski'nin takipçilerinin onun muarızlarına karşı bir başka ittifak halinde yürüttükleri 'taarruz' şiddetlenmiştir.

'Devrimci demokratlar' artık devrime inanmıyorlar. Demokrasiden korkuyorlar. Hayatta en çok İngiliz-Fransız kapitalistleriyle bağlarını koparmaktan ve Rus kapitalistlerini memnun edememekten korkuyorlar. ("Devrimimiz burjuva devrimidir" – Bakan Çernov'un 'kendisi' Dan, Çereteli ve Skobelev tarafından gülünç şekilde çarpıtılan bu 'doğru'ya inanır olmuştur.) Kadetler devrimden ve demokrasiden nefret ediyorlar.

Başıbozukluk değil mi bu?

Bolşeviklere yönelik genel kızgınlık ve hışım aslında Kadetler, Sosyalist-Devrimciler ve Menşeviklerin kendi başarısızlıklarından yana şikayetlerinin bir yansımasıdır.

Çoğunluk onlarda. İktidar onlarda. Beraber ittifak yaptılar. Ama hiçbir hayra vesile olmadı!! Bolşeviklere öfke kusmasınlar da ne yapsınlar?

Devrim görülmedik zorlukta, muazzam önemi haiz, dünya çapında sorunları ortaya koydu. Ekonomik çöküşle başa çıkmak ya da emperyalist savaşın sıkı mengenesinden kurtulmak, ancak ezilenlerin ve sömürülenlerin sonsuz kahramanlığının desteğini alacak en sert devrimci önlemlerle ve onların örgütlü öncüleri olarak proletaryaya güvenmeleriyle mümkün olabilir.

Kitleler hâlâ 'en kolay' çıkış yolunu arıyorlar ve bunun Sosyalist-Devrimciler ile Menşevikler bloğunun Kadetlerle bloğu olduğuna inanıyorlar.

Ama buradan çıkış yolu yok.

İlk kez 25 Haziran (8 Temmuz) 1917'de *Pravda*'nın 91. sayısında yayınlandı;
Collected Works, Cilt: 25, s. 128-130.

SINIFLAR ARASI İLİŞKİLERDE DEĞİŞİM

27 Haziran (10 Temmuz) 1917

Her devrim, eğer gerçek bir devrimse, sınıflar arası ilişkilerde değişim demektir. Bu yüzden halkı aydınlatmanın ve devrimden bahsederek halkı aldatanlarla savaşmanın en iyi yolu, mevcut devrimde gerçekleşmiş ya da gerçekleşmekte olan sınıfsal değişimi tahlil etmektir.

Çarlığın son yıllarında, 1904'ten 1916'ya kadar Rusya'da sınıfların birbirlerine karşı konumları özellikle belirgin hale geldi. Bir avuç yarı-feodal toprak sahibi II. Nikola'nın önderliğinde iktidardaydı ve Avrupa'da duyulmadık ölçüde kârlar elde eden ve yabancı ülkelerle yağmacı antlaşmaların esas mimarı olan finans devleriyle çok sıkı bir ittifak halindeydi.

Kadetlerin önderlik ettiği liberal burjuvazi muhalefetteydi. Halktan duydukları korku gericilikten duydukları korkudan

fazlaydı ve monarşiyle uzlaşarak iktidara her geçen gün daha da yaklaşıyorlardı.

Önderleri yeraltına çekilmek zorunda kalmış olan halk, yani işçi ve köylülerse devrimciydi. Halk 'devrimci demokrat' güçeri oluşturuyordu: proleterler ve küçük burjuvalar.

27 Şubat 1917 devrimi monarşiyi ortadan kaldırdı ve aslında İngiliz-Fransız emperyalistleriyle el ele küçük bir saray devrimi yapmak isteyen liberal burjuvaziyi iktidara taşıdı. Liberal burjuvazi çeşitli yasaklarla çevrili, seçim sistemine dayalı bir anayasal monarşinin ötesine geçmeyi hiçbir şekilde istemiyordu. Ama devrim fiilen daha ileri gidip monarşiyi tamamen lağvedince ve (İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri) Sovyetlerini kurunca, bütün liberal burjuvazi karşı-devrimci oldu.

Bugün, devrimden dört ay sonra, liberal burjuvazinin başlıca partisi olan Kadetlerin karşı-devrimci niteliği gün gibi aşikârdır. Herkes bunun farkında. Herkes kabul etmek zorunda kalıyor. Ama bu gerçekle yüzleşmeye ve anlamı üzerine düşünmeye herkes yanaşmıyor.

Rusya bugün halk arasında görüşlerinin propagandasını özgürce yapabilen *siyasal partiler* arasındaki özgür anlaşmayla yönetilen bir demokratik cumhuriyettir. 27 Şubat'tan bu yana geçen dört ay, öneme sahip *bütün* partilere son şeklini vermiş, Sovyet seçimleri ve yerel seçimler sırasında ne olduklarını ortaya koymuş ve çeşitli sınıflarla bağlarını göstermişti.

Rusya'da bugün karşı-devrimci burjuvazi iktidarken, küçük burjuva demokratları, yani Sosyalist-Devrimci ve Menşevikler 'haşmetmeaplarının muhalefeti' haline gelmiştir. Bu partilerin politikaları esasen karşı-devrimci burjuvaziyle *uzlaşma* politi-

kasıdır. Küçük burjuva demokratları öncelikle yerel organlara yerleşerek iktidara geliyorlar (tıpkı liberallerin çarlık döneminde yaptıkları gibi – önce *zemstvo*'larda koltuk kaparak). Nasıl ki Kadetler monarşiyi devirmek değil, monarşiyle birlikte iktidarı paylaşmak istiyorlarsa; bu küçük burjuva demokratları da burjuvaziyi devirmek değil, burjuvaziyle birlikte *iktidarı paylaşmak* istiyorlar. Küçük burjuva demokratları (Sosyalist-Devrimciler ve Menşevikler) küçük burjuvazi ile büyük burjuvazi arasındaki yakın sınıf akrabalığından ötürü Kadetlerle uzlaşıyorlar, tıpkı yirminci yüzyılda toprak sahipleri ile kapitalistler arasındaki sınıfsal akrabalığın 'muhteşem' hükümdarlarının huzurunda birbirlerine sarılmalarına yol açması gibi.

Değişen şey, uzlaşmanın ***biçimidir***. Monarşide kaba bir uzlaşma vardı ve çar Kadetlere ancak Duma'nın arka bahçesinde oynama izni veriyordu. Demokratik cumhuriyetteyse uzlaşma Avrupa'daki kadar incelikli bir hal almıştır ve zararsız bir azınlık halindeki küçük burjuvaziye hükümette zararsız (sermaye açısından zararsız) koltuklar edinme izni verilmektedir.

Monarşinin yerini Kadetler, Kadetlerin yeriniyse Çereteli ve Çernov'lar aldı. Proleter demokrasisi de *gerçek* devrimci demokrasinin yerini aldı.

Emperyalist savaş gelişmeleri inanılmaz ölçüde hızlandırdı. Savaş olmasaydı, Sosyalist-Devrimciler ve Menşevikler daha onyıllarca bakan koltuğu kapacağım diye hülyalanır dururlardı. Ama aynı savaş başka gelişmeleri de hızlandırıyor, zira sorunları reformist değil, devrimci bir tarzda *ortaya koyuyor*

Sosyalist-Devrimciler ve Menşevikler Rusya'ya burjuvaziyle uzlaşarak birçok reform kazandırabilirlerdi. Ama dünya siyasetinde durum nesnel açıdan devrimcidir ve reformlarla *hal yoluna koyulamaz*.

Emperyalist savaş halkları eziyor ve daha da ezmekle tehdit ediyor. Küçük burjuva demokratları bu felaketi belki bir süre savuşturabilirler. Ama ancak devrimci proletarya trajik bir sonun önüne geçebilir.

İlk kez 27 Haziran (10 Temmuz) 1917'de *Pravda*'nın 92. sayısında yayınlandı;
Collected Works, Cilt: 25, s. 131-133.

KÖYLÜLER NASIL VE NEDEN ALDATILDILAR?

1 (14) Temmuz 1917

Herkesin bildiği gibi, Rusya'nın dört bir tarafından köylü temsilcileri Tüm-Rusya Köylü Kongresi için Petrograd'a geldiklerinde, onlara Sosyalist-Devrimciler ve hükümet tarafından toprak alım-satımının derhal yasaklanacağı sözü verilmişti.

İlk başta, bakan Pereverzev bu sözünü gerçekten de tutmak istedi ve toprak alım-satım işlemlerinin tümüyle durdurulmasını emreden bir telgraf yolladı. Ama sonra görünmez bir el müdahale etti ve bakan Pereverzev notere yolladığı telgrafını geri aldı, yani toprak alım-satımını yeniden yasal hale getirdi.

Köylüler endişelenmeye başladılar. Yanılmıyorsam, hükümete bir heyet bile yolladılar.

Köylüler yatıştırıldı. Küçük çocuklar nasıl avutulursa öyle avutuldular. Toprak alım-satımını yasaklayan bir *yasanın* der-

hal kabul edileceği ve Pereverzev'in geçici kararnamesinin '*sırf*' bu tür bir yasa zaten çıkarılmak üzere olduğu için 'askıya alındığı' söylendi.

Sosyalist-Devrimciler köylüleri teskin edip vaatlere boğdular. Köylüler buna inandılar; endişeleri giderildi ve evlerine döndüler.

Günler geçti ses yok, haftalar geçti hâlâ ses yok.

Nihayet 24 Haziran'da Sosyalist-Devrimci Parti lideri bakan Çernov'un hükümete toprak alım-satımını yasaklayan bir yasa tasarısı (ne eksik ne fazla, yasa tasarısı) sunduğu gazetelerde çıktı.

29 Haziran'da gazetelerde Duma'nın 28 Haziran tarihinde gerçekleştirdiği bir 'özel konferans'a dair haberler çıktı. Geçici Hükümet'teki çoğunluk partisinin gazetelerinden *Reç*'e göre, konferansta sayın Rodziyanko şunları söylemiş:

> ...sözlerini bitirirken yeni [ah evet, fevkalade yeni, ziyadesiyle yeni] hükümet tedbirleriyle bağlantılı olarak toprak alım-satımı sorununa değindi. Eğer toprak alım-satımı yasaklanırsa, toprağın değer kaybedeceğini [kim için? Elbette toprak sahipleri için!! İyi de köylüler toprağı onların elinden almak istemiyorlar mı?], kredi güvenceleri ortadan kalkacak ve toprak sahipleri [eski toprak sahipleri, sayın Rodziyanko] her türlü krediden mahrum kalacaklardır. O zaman toprak sahipleri bankalara borçlarını hangi kaynakla ödeyecekler? Birçok durumda borçların vadesi çoktan geçmiştir ve bu yasa tasarısı bütün toprak mülkiyetinin derhal ve meşru bir şekilde ilga edilmesine yol açacaktır.
>
> Bu durumu dikkate alarak, Rodziyanko konferansın Geçici Komite'ye toprakta özel mülkiyet için değil, devlet için ölümcül olabilecek *bir yasanın geçirilmesini engellemek için çaba harcamak* üzere meseleyi inceleme talimatını vermesini önerdi.

İşte böylece 'görünmez el' görünür olmuş oluyor! İşte sözde sosyalist bakanları olan bu koalisyon hükümetinin 'kurnaz mekanizması' bu beyefendi tarafından, eski Duma'nın bu eski başkanı tarafından, bu eski toprak sahibi tarafından, Cellât Stolipin'in eski sırdaşı tarafından, ajan Malinovski'nin eski hamisi, namı diğer sayın Rodziyanko tarafından ele veriliyor!

Varsayalım, sayın Rodziyanko toyluk yapıp baklayı ağzından kaçırdığına göre, toprak alım-satımını yasaklayan yasa en sonunda geçecek. En sonunda!

Fakat her şey bundan ibaret değil ki! Asıl mesele şudur: Bu çarpıcı örnek *köylülerin nasıl ve neden aldatıldıklarını* hepimizin anlamasını sağlamalı ve köylülerin anlamasına yardımcı olmalıdır, zira gerçek tartışılmaz derecede açıktır: Köylüleri Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Kongresi'ncle hemen tutacaklarını söyledikleri sözü *yutarak* aldattılar.

Köylüleri nasıl aldattılar? Vaatlere boğarak. Dünya üzerindeki her koalisyon hükümetinin,* yani sosyalizme ihanet edenlerin yer aldığı her burjuva kabinenin 'incelikli mekanizması' budur. Bu hükümetlerde sabık sosyalistler, farkında olsunlar ya da olmasınlar, kapitalistlerin halkı aldatmak için kullandıkları birer maşa işlevi görürler.

Köylüler neden aldatıldılar? Çünkü kandırmak maksadıyla maşa olarak kullanılan Sosyalist-Devrimciler -*kendileri* hakkında en iyimser varsayımda bulunuyoruz- Rusya'nın mevcut yönetiminde sınıf egemenliği ve sınıf politikalarının incelikli mekanizmasını *anlayamadılar* Sosyalist-Devrimciler lafla peynir gemisi yürür zannettiler. Ama gerçekte Rodziyanko 'hadi-

*) Koalisyon hükümeti ilk çıktığı dönemde iki veya daha fazla (burjuva) partinin birlikte kurduğu hükümeti değil, sosyalistler ile sosyalist olmayanların ortak hükümetini anlatıyordu. (ç.n.)

se'sinin çok iyi gösterdiği gibi, Rusya şu anda iki blok arasındaki bir blok tarafından, iki ittifak arasındaki bir ittifak tarafından yönetilmektedir.

Bu bloklardan biri Kadetler ve monarşist toprak sahipleridir ki, baş temsilcisi Sayın Rodziyanko'dur. Bu bloğun bir siyasal olgu olarak varlığını, *bütün* Kara Yüz gazetelerinin, Kadetlerin sağın-da yer alan *bütün* gazetelerin Kadetleri desteklediği Petrograd seçimleri sırasında bütün Rusya gördü. Sosyalist-Devrimciler ve Menşevikler sayesinde, bu blok hükümette *çoğunluğu* elinde bulunduruyor. Bu blok toprakta alım-satım da dâhil olmak üzere her türlü ticari işlemin yasaklanmasını erteledi. *Lokavtlardan sorumlu kapitalistleri* ve toprak sahiplerini destekliyor.

İkinci blok, halkı boş vaatlerle kandırmış olan Sosyalist-Devrimciler ile Menşeviklerin bloğudur. Skobelev, Çereteli, Peşehonov ve Çernov bir dolu vaatte bulundular. Vaatlerde bulunmak kolay. 'Sosyalist' bakanların halkı vaatlere boğma yöntemi dünya üzerinde *her* ileri ülkede denenmiş ve her yerde başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Rusya'nın özgül niteliği şurada saklıdır: Ülkedeki devrimci durumdan ötürü Sosyalist-Devrimci parti ve Menşevik partinin çöküşü daha beter olacak ve bu son daha erken gelecektir.

Köylüler için özellikle eğitici olan bu örnek her işçi ve her asker tarafından köylülere *nasıl ve neden aldatıldıklarını* enine boyuna açıklamak için kullanılmalıdır!

Köylüler amaçlarına ancak işçilerle ittifak yaparak ulaşabilirler, kapitalistlerle blok (ittifak) yaparak değil.

İlk kez 1 Temmuz (14 Temmuz) 1917'de *Pravda*'nın 96. sayısında yayınlandı;
Collected Works, Cilt: 25, s. 148-150.

KİM SORUMLU?

1 (14) Temmuz 1917

Sayın N. Rostov, bakan gazetesi *Raboçaya Gazeta*'da askerlerin mektuplarından köylülerin aşırı cehaletine tanıklık eden birkaç alıntı yapıyor. Yazarın kendi sözleriyle söylersek, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Yürütme Komitesi'nin Ajitasyon Dairesi'ne ülkenin dört bir tarafından gelen mektuplar dağ gibi yığılmış. Bütün mektuplarda aynı çığlığın duyulduğunu söylüyor: Gazete, bize gazete gönderin!

Menşevik yazar birden endişe içinde haykırıyor: "Eğer devrim çok büyük fayda sağladığını [köylülere] gösteremezse, devrime karşı ayaklanacaklar... Köylüler 'yine cahil, yine cahil'

Menşevik ve hükümet mensubu dağ gibi yığılan mektuplar karşısında paniğe kapılmakta biraz geç kalmıştır. Menşeviklerin kapitalistlere hizmet etmeye başladıkları 6 Mayıs'tan bu yana en az yedi hafta geçti ve bütün bu süre zarfında devrim hakkında burjuva karşı-devrimci yalanlar ve iftiralar Menşeviklerin desteklediği kapitalist hükümetin dolaylı ve dolaysız uşakları ve yandaşları aracılığıyla köylere de yayıldı.

Eğer Menşevikler ve Sosyalist-Devrimciler devrime ihanet etmemiş ve karşı-devrimci Kadetleri desteklemiyor olsalardı, iktidar Mayıs ayının başından beri Yürütme Komitesi'nin elinde olurdu. Yürütme Komitesi basında özel reklamlarda derhal devlet tekeli kurabilir ve böylece köylere *ücretsiz* dağıtılmak üzere *onmilyonlarca* gazete nüshası basabilirdi. Büyük matbaalar ve gazete kâğıdı stokları gazete işletmeciliğinde fiilen *kilit rolü ele geçirmiş olan* on küsur burjuva karşı-devrimci gazete yoluyla köylülerin kafasını bulandırmak için değil, Yürütme Komitesi tarafından köylüleri aydınlatmak için kullanılırdı.

Yürütme Komitesi o zaman Duma'yı dağıtabilirdi ve halkın bu konuda -diğer birçok şeyden bahsetmiyorum bile- parasının çarçur edilmesini engelledikten sonra, o parayı köylere bin, hattâ binlerce ajitatör yollayarak harcayabilirdi.

Devrim zamanlarında sürüncemecilik çoğu zaman devrime tamamen ihanet etmekten farksızdır. İktidarın işçi, asker ve köylülere devredilmesinde ertelemenin, yoksul köylüleri aydınlatmak için devrimci önlemlerde gecikilmesinin tek sorumlusu Sosyalist-Devrimciler ve Menşeviklerdir.

Onlar bu konuda devrime ihanet ettiler. İşçi ve askerlerin karşı-devrimci burjuva basın ve ajitasyona karşı mücadelede

ilkel araçlarla iş görmek zorunda kalmalarının suçu *onlarındır*, oysa bu yolda *ülke çapında araçlara* sahip olabilirlerdi ve olmaları gerekirdi.

İlk kez 1 Temmuz (14 Temmuz) 1917'de *Pravda*'nın 96. sayısında yayınlandı;
Collected Works, Cilt: 25, s. 151-152.

KADETLER NEYE GÜVENEREK HÜKÜMETTEN İSTİFA ETMİŞ OLABİLİRLER?

3 (16) Temmuz 1917

Bu soru kendi doğallığında akla geliyor. Kesin taktiklerle doğru cevaplar vermek için olayları doğru kavramamız gerekir. O halde Kadetlerin istifasını nasıl yorumlamalıyız?*

İnatlaşma mı? Ukrayna konusunda ilkesel ayrılık mı? Elbette değil. Kadetlerden ilkelerine bağlılık beklemek ya da burjuvazinin inat olsun diye bir şey yapacağını düşünmek tuhaf olur.

Kadetlerin istifası ancak hesaplanmış bir hamle olarak anlaşılabilir. Peki, ne hesaplıyor olabilirler?

---

*) 2 (15) Temmuz 1917'de Kadet partisinden üç bakan (Şingaryov, Manuylov ve Şahovskoy) hükümetten istifa etmişti. (ç.n.)

Büyük bir devrim yapmış ve huzursuzluğun hâlâ sürdüğü bir ülkeyi, hem de dünya çapındaki bir emperyalist savaş sırasında yönetmek için gerçekten devrimci bir sınıfın inisiyatifine ve vizyonuna ihtiyaç vardır: alabildiğine cesaretli, tarihin aynasında büyük, bütün benliğini ortaya koyacak kadar azimli ve şevkli. Ya bu sınıfı Kadetlerin belli bir zamandır, gerçekte 6 Mayıs'tan bu yana vaaz ettiği gibi zor yoluyla bastırırsınız, ya da onun önderliğine güvenirsiniz. Ya emperyalist sermayeyle ittifak yaparsınız ki, bu durumda taarruza geçmeniz, sermayenin uslu bir uşağı olmanız, kendinizi sermayeye satmanız, toprakta mülkiyeti tazminatsız olarak kaldırma gibi ütopyacı fikirleri bir kenara atmanız gerekir (Çernov'un programı hakkında Lvov'un sözleri için, bkz. *Birjevka*), ya da emperyalist sermayeye karşı çıkarsınız ki, bu durumda bütün ülkelere derhal kesin barış şartları önermeniz gerekir, çünkü bütün ülkeler savaş yüzünden perişan olmuştur, keza sermayeye karşı proleter dünya devriminin bayrağını yükseltmeye cesaret etmeniz ve yükseltebiliyor olmanız gerekir ve bunu sadece lafta değil, eylemde de, devrimi bizatihi Rusya'da müthiş bir kararlılıkla ilerleterek yapmanız gerekir.

Kadetler siyaset kadar ticaret, finans, sermayenin çıkarlarının korunması işinin de erbabı olan tüccarlardır. Durumun *nesnel açıdan* devrimci olduğu gerçeğini görüyorlar. Reformları kabul ediyorlar ve reformistlerle, Çereteli ve Çernov'larla iktidarı paylaşmaktan rahatsızlık duymuyorlar. Ama reformlar yetmez. Krizden, savaştan ve ekonomik kaostan reformlar yoluyla kurtuluş mümkün *değildir*

Kadetler kendi sınıflarının, emperyalistlerin bakış açısıyla doğru hesap yapmışlardır. Galiba şöyle diyorlar:

İstifa ederek size ültimatom veriyoruz. Şu an Çereteli ve Çernov'ların gerçekten devrimci sınıfa güvenmediğini, şu an gerçekten devrimci bir politik çizgi izlemek istemediklerini biliyoruz. Onları korkutalım. Kadetler yoksa uluslararası İngiliz-Amerikan sermeyesi 'yardımı' keser, o zaman İngiliz-Amerikan sermayesine karşı *da* devrim bayrağını dalgalandırmak gerekir. Çereteli ve Çernov'lar bunu yapamazlar, buna cesaret edemezler. Bize boyun eğecekler!

Eğer boyun eğmezlerse, o zaman sermayeye karşı devrim başlasa bile, başarısız olur ve biz geri geliriz.

İşte, Kadetlerin hesabı budur. Tekrarlıyoruz: Sömürücü sınıfın bakış açısıyla, hesapta yanlışlık yoktur.

Çereteli ve Çernov'lar yalpalayan küçük burjuvazinin değil, sömürülen sınıfın bakış açısını benimsiyor olsalar, Kadetlerin doğru hesaplamalarına devrimci proletaryanın politikalarına bağlı kalarak cevap verirlerdi.

3 (16) Temmuz 1917'de yazıldı;
ilk kez 15 (28) Temmuz 1917'de *Proletarskoye Dyelo*'nun 2. sayısında yayınlandı;
Collected Works, Cilt: 25, s. 153-154.

BÜTÜN İKTİDAR SOVYETLERE!

5 (18) Temmuz 1917

"Doğayı kapıdan kovsan pencereden girer." Görünen o ki, Sosyalist-Devrimciler ve Menşeviklerin bu basit doğruyu kendi deneyimleriyle tekrar tekrar 'öğrenmeleri' gerekiyor. 'Devrimci demokrat' olmayı vaat ettiler ve sonunda devrimci demokrat olmak zorunda kaldıklarını görüyorlar. Şimdi her devrimci demokratın çıkarması gereken sonuçları çıkarmak zorunda kalıyorlar.

Demokrasi, çoğunluğun egemenliğidir. Çoğunluğun iradesi netleşmediği sürece, en azından birazcık inandırıcılığa sahip olarak netleşmediğini savunmak mümkün olduğu sürece, halka 'demokrat' kılığına bürünmüş karşı-devrimci burjuva

*) Dostoyevski'nin *Karamazov Kardeşler*'in sonunda kullandığı bir deyiş. (ç n.)

hükümet sunuldu. Ama bu gecikme fazla uzayamazdı. 27 Şubat'tan bu yana geçen birkaç ayda işçi ve köylülerin çoğunluğunun, ülke nüfusunun ezici çoğunluğunun iradesi sadece genel anlamda netleşmedi. Bu irade kitle örgütlerinde, yani İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'nde de ifadesini buldu.

O halde bütün devlet iktidarının Sovyetlere devredilmesine nasıl karşı çıkılabilir? Bu tür bir muhalefet demokrasinin reddedilmesinden başka bir anlam taşımaz! *Herkesin kabul edeceği gibi, demokratik yollarla*, yani gerçekten özgür, gerçekten halkın katılımını sağlayan seçimler sonucunda kurulması ya da iktidarını sürdürmesi mümkün olmayan bir hükümeti halka dayatmaktan başka bir anlamı olamaz.

İlk bakışta tuhaf görünebilirse de, Sosyalist-Devrimciler ile Menşeviklerin son derece basit, son derece açık ve elle tutulur olan bu gerçeği *unutmuş* oldukları bir gerçektir. Öyle yanlış tutum aldılar, öyle bir kafa karışıklığı, öyle bir şaşkınlık içindeler ki, kaybettikleri bu doğruyu 'bulamıyorlar' Petrograd ve Moskova'daki seçimler, Tüm-Rusya Köylü Kongresi ve Sovyetler Kongresi'nin ardından, bütün Rusya'daki sınıflar ve partiler neyi savunduklarını öyle açık ve somut bir şekilde gösterdiler ki, delirmemiş ya da bilerek işleri karıştırmayan biri bu konuda asla yanılsamalara kapılamaz.

Kadet bakanlarına, Kadet hükümetine ya da politikalarına müsamaha göstermek demokratlara ve demokrasiye meydan okumaktır. 27 Şubat'tan bu yana yaşanan siyasal krizlerin kaynağında bu vardır ve mevcut hükümet sistemimizin sallantıda olmasının ve yalpalamalar sergilemesinin sebebi de budur. Her dönemeçte, her gün, hattâ her saat en yetkili hükümet kurumları ve kongreler adına halkın devrimci ruhuna ve demok-

rasiye sesleniliyor. Oysa hükümetin politikaları devrimci ilkelerden sapmadır ve bizatihi demokrasi ihlalidir.

Böyle olmaz.

Bugünkü gibi bir durumun kâh şu sebeple, kâh bu sebeple istikrarsızlığa yol açması kaçınılmazdır. İnatla hatada direnmek akıl kârı bir politika değildir. Sıçramalar, geri düşüşler ve kesintiler olmakla birlikte, süreç iktidarın Sovyetlere devredileceği noktaya doğru ilerliyor. Nitekim partimizin uzun süredir savunduğu da budur.

İlk kez 5 (18) Temmuz 1917'de *Pravda*'nın 99. sayısında yayınlandı; *Collected Works*, Cilt: 25, s. 155-156.

"İnsanlar 'devrim'den, 'devrimci halk'tan, 'devrimci demokrasi'den, vb. bahsederken, *ondan dokuzunda* ya yalan söylüyorlar ya da kendilerini kandırıyorlar. Bütün mesele şudur: Bu devrimi *hangi sınıf* yapıyor, *kime karşı* bir devrimden bahsediliyor?"

"Her devrim, eğer gerçek bir devrimse, sınıflar arası ilişkilerde değişim demektir. Bu yüzden halkı aydınlatmanın ve devrimden bahsederek halkı aldatanlarla savaşmanın en iyi yolu, mevcut devrimde gerçekleşmiş ya da gerçekleşmekte olan sınıfsal değişimi tahlil etmektir."

"Biz tepeden tırnağa bütün devlet iktidarının tümüyle ve münhasıran İşçi, Asker, Köylü ve diğer temsilcilerin Sovyetleri'ne ait olduğu bir cumhuriyet istiyoruz. İşçi ve köylüler nüfusun çoğunluğunu oluşturuyorlar. İktidar toprak sahipleri ve kapitalistlere değil, onlara ait olmalıdır. İşçiler ve köylüler nüfusun çoğunluğunu oluşturuyorlar. İktidar ve yönetim işleri bürokrasiye değil, *onların Sovyetlerine* ait olmalıdır."

"Kapitalistler alt edilmediği takdirde, toprağın halka devri hiçbir şekilde halkı yoksulluktan kurtaramaz. Toprak karın doyurmaz ve para olmadan, sermaye olmadan alet edevat, büyükbaş hayvan ya da tohum elde edemezsiniz. Köylüler kapitalistlere ya da zengin köylülere (onlar da kapitalisttir) değil, yalnızca kent işçilerine güvenmelidirler."

"Yoksul köylüler ancak yerel birimlerde bağımsız örgütlenmeyle, ancak kendi deneyimleriyle öğrenebilirler. Bu deneyim kolay edinilemez, onlara bereket fışkıran bir toprak vaat edemeyiz ve etmiyoruz. Toprak sahipleri defedilecek, çünkü halk öyle istiyor, ama kapitalizm sürecek. Kapitalizmden kurtulmak çok daha zordur ve kapitalizmin devrilmesine giden yol farklıdır."

"Bu savaşta yüz milyonlarca insan ve milyarlar tutarında sermaye var. Savaştan kurtulmanın yegâne yolu iktidarın emperyalizmle ve onun finans, bankacılık ve ilhakçı politikalarıyla bağlarını gerçekten koparması gereken devrimci sınıfa devridir. Bu olana kadar hiçbir şey yapılmamış demektir."

agora kitaplığı • 388
ISBN 978-605-031-086-4
9 786051 031866
tasvir • 18
www.agorakitapligi.com